

עיר וקדיש מז שמיא נחית

ט"ל תשכ"ח מפי זרעו

ספר
תורת הזוהר

והוא ספר הזוהר שחבר התנא האלוקי
רבן שמעון בר יוחאי זיע"א
בלשון הקודש למען ירוץ הקורא בו
מנוקד ומחולק ללמוד יומי

חלק כג

בזוהר דא יפקון מז גלותא

והמשכילים יזהרו כזוהר הרקיע

עֲזָרֵי מַעַם ה' עוֹשֶׂה שָׁמַיִם וָאָרֶץ

סֵפֶר

תּוֹרַת הַזֵּהָר

חֵלֶק כֶּג

וְהוּא סֵפֶר הַזֵּהָר שֶׁחִבֵּר הַתַּנָּא הָאֱלֹקִי
רַבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּר יוֹחָאִי זִיע"א
בְּלִשׁוֹן הַקּוּדֶשׁ לְמַעַן יִרוּץ הַקּוּרָא בּוֹ
מִנְקֵד וּמְחוּלֵק לְלִמּוּד יוֹמֵי
לְכָל יְמוֹת הַשָּׁנָה

מְזוּהָר פ' תַּזְרִיעַ דָּף מַח עַד זוּהָר פ' אַחֲרֵי מוֹת דָּף עו

וּמְצוּרָף: 1. תִּיקוֹן הַכִּלְלִי, 2. תִּפִּילַת הַדֶּרֶךְ 3. תִּפְלַת הוּדִיָּה
לְבוּרָא עוֹלָם, 4. תִּפְלָה לְפָנֵי וְאַחֲרֵי הַלִּימוּד, 5. תִּיקוֹן מַג,
6. תִּיקוֹן מַח, 7. פְּתִיחַת אֵלֵיהוּ הַנְּבִיא

מוֹפֵץ לְלֹא מְטַרְת רּוּחַ כָּלֶל - לְקִירוּב הַגְּאוּלָּה בְּרַחֲמִים
וְכָן נְסִיִּים יַחַד שְׁבֻטֵי יִשְׂרָאֵל אֶת סֵפֶר הַזֵּהָר הַקְּדוֹשׁ שָׁנָה בְּשָׁנָה
בְּהִילוּלַת הַרְשָׁב"

יּוֹצֵא לְאוּר עַל יְדֵי "מִפְעַל הַזֵּהָר הָעוֹלָמִי"
בְּעִיה"ק בֵּית שְׁמֵשׁ תוּבִב"א
שֶׁבֶט תַּשְׁע"ד לַפ"ק

רבי שלום יהודה גראס שליט"א
האדמו"ר מהאלמין-בית שמש
חיבר למעלה מאלף ספרים
על כל מקצועות התורה

מפעל
**הזוהר
העולמי**
סניף בת ים
רחוב בר יהודה 50
בת ים יצ"ו ארץ ישראל
טל: 0527651911

נא לפרסם בבתי כנסיות ובבתי מדרשות ובשמחות ולכל החברים וידידים לזיכוי הרבים ולזכות ללמוד תורה לשמה, וכל המזכה את הרבים זוכה לבנים צדיקים, ועליו נאמר "אם תוציא היקר מזולל כפי תהיה", הוא מברך והקב"ה מסכים אתו אכי"ר.

הרשב"י קובע:

"בספר הזוהר יצאו בני ישראל מהגלות ברחמים"
מחפשים מפיצים למליוני דפי הזוהר בכל העולם
מחפשים תורמים להדפיס מיליוני דפי הזוהר לחלקם
ל-15 מליון יהודים בחנם

האם יש מחשב שיוכל לחשב את הזכות הגדולה שיכולים
לזכות בכסף קטן?

גדולי הדור פסקו! תרמו אל מפעל הזוהר העולמי, (ישירות
לדפוס) והיו שותפים להצלת עם ישראל על ידי חלוקת דפי זוהר
היומי, ספרים ועלונים בחינם: **0527-651911**

הַכְּתָרִים הָאֲחוּזִים בְּשַׁעְרוֹת. זֶהוּ שְׁכָתוֹב (ישעיה ז)
 בַּיּוֹם הַהוּא יִגְלַח ה' וְגו', בְּעֵבְרֵי נְהַר בְּמֶלֶךְ אֲשׁוּר
 אֶת הָרֵאשׁ וְשַׁעַר הָרִגְלִים וְגַם אֶת הַזֶּקֶן תִּסְפֶּה.

לְמַדְנֵנוּ, וְכֹה תַעֲשֶׂה לָהֶם לְטַהֵרם. מַה זֶה וְכֹה?
 כְּמוֹ שְׁלֹמֶעֱלָה, הִזְהָ עָלֵיהֶם מִי חֲטָאת,
 שִׁיּוּרֵי הַטַּל שֶׁל הַבְּדוּלַח כְּאֵן מִי חֲטָאת, שֶׁהֵם
 שִׁיּוּרֵי הַטַּל. לְעֵתִיד לָבֵא כְּתוֹב, (יחזקאל לו) וְזָרְקָתִי
 עָלֵיכֶם מִיַּם טְהוֹרִים. וְכִבְּסוּ בְּגָדֵיהֶם, כְּמוֹ
 שְׁלֹמֶעֱלָה, שֶׁתְּקוֹנֵי הָאִישׁ הַזֶּה רוֹחֲצִים בְּחֹסֶד
 עָלְיוֹן, וְנִטְהָר מִן הַכֹּל.

וְשִׁנֵּינוּ, לָמָּה כְּתוֹב בְּתַעַר, וְלֹא בְּמִסְפָּרִים?
 אֲלָא, מִשּׁוּם שִׁיעֵבַר הַשַּׁעַר בְּשָׂרְשׁוֹ
 וַיַּעֲבְרוּ מִמֶּנּוּ הַדִּינִים הַתַּחְתּוֹנִים
 מֵהַשְּׁתַּלְשְׁלוֹתָם. וּבְזִמְן שִׁיכְשְׁרוּ הַמַּעֲשִׂים
 לְמַטָּה, עֵתִיד הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְהַעֲבִיר לוֹ אֶת
 הַשַּׁעַר הַזֶּה וּלְגַלַּח אוֹתוֹ, כְּדֵי שֶׁלֹּא יִצְמַח
 וַיִּרְבֶּה, שְׁכָתוֹב כִּי יִמְרַט רֵאשׁוֹ.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, גְּדוֹל מְכֹל הַלְוִיִּם הִיָּה קִרְח,
 שֶׁעָשָׂה אוֹתוֹ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְמַטָּה
 כְּמוֹ שְׁלֹמֶעֱלָה, וְקָרָא לוֹ קִרְח. מִתִּי? בְּשַׁעַה
 שֶׁגִּלַּח בְּשִׁבְלֹו אֶת הָאִישׁ הַזֶּה, שְׁכָתוֹב קִרְח הוּא.

וּכְשֶׁרָאָה קָרַח אֶת רֵאשׁוֹ בְּלִי שְׁעַר וְרָאָה אֶת
 אֶהֱרֹן מִתְקַשֵּׁט בְּקִשׁוּטֵי מַלְכִים,
 הַזְדַּלְזַל בְּעֵינָיו וְקָנַא לְאֶהֱרֹן. אָמַר לוֹ הַקְּדוֹשׁ
 בְּרוּךְ הוּא: אֲנִי עָשִׂיתִי אוֹתְךָ כְּמוֹ שְׁלֹמֶעֱלָה, לֹא
 רְצִיתָ לְעֵלוֹת לְעֵלְיוֹנִים, רַד לְמִטָּה וְתִהְיֶה
 בְּתַחַתוֹנִים. שְׁכָתוּב (במדבר טז) וַיִּרְדּוּ חַיִּים שְׂאוּלָה.
 מֵהוּ הַשְּׂאוּל? גִּיהֵנָם, שְׁשָׁם צוֹנְחִים הָרְשָׁעִים,
 וְאֵין מִי שְׁמַרְחָמִים עֲלֵיהֶם. וְעֵתִידִים הֵם לְחִיוֹת
 וְלְעֵלוֹת כְּשִׁיעוֹרֵר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת עַמּוֹ
 וְלִהְיוֹתֶם, שְׁכָתוּב (שמואל-א ב) ה' מִמִּית וּמְחִיֶּה
 מוֹרִיד שְׂאוּל וַיַּעַל.

וְאֵם מִפָּאֵת פָּנָיו יִמְרֹט רֵאשׁוֹ. לְמַדְנוּ, יֵשׁ פָּנִים
 וַיֵּשׁ פָּנִים. וּמִי הַפָּנִים הַלָּלוּ? אֵלוֹ הֵם
 שְׁנִקְרָאִים פָּנִים שֶׁל זַעַם. וְכָל אֵלוֹ שְׁתְּלוּיִים
 מֵאוֹתָם פָּנִים חֲצוּפִים, כָּלָם תְּקִיפִים, כָּלָם לֹא
 מִרְחָמִים. וּכְשֶׁעוֹבֵר הַשְּׁעַר מֵצַד אוֹתָם הַפָּנִים,
 כָּלָם עוֹבְרִים וְנִשְׁבָּרִים.

שְׁלֹמֶדְנוּ, כָּל אוֹתָם שְׁתְּלוּיִים מֵהַשְּׁעַר שֶׁל
 הָרֵאשׁ, הֵם עֵלְיוֹנִים עַל הָאֲחֵרִים
 וְלֹא חֲצוּפִים כְּמוֹתָם, וְכָל אוֹתָם שְׁתְּלוּיִים מֵצַד
 הַשְּׁעַר שֶׁל אוֹתָם הַפָּנִים, כָּלָם חֲצוּפִים וְתְּקִיפִים,
 וּמִשׁוּם כֵּן פָּנָיו מְלֵהֲטִים כָּאֵשׁ, מִשׁוּם הַנִּיצוּץ

שֶׁל הַנִּיצוּץ הַקָּשָׁה. וּבְזוֹהַ כְּתוּב (איכה ד) פְּנֵי ה' חִלְקָם. (תהלים לד) פְּנֵי ה' בְּעֵשִׂי רַע.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, מֵהוּ נִגַע לָבָן אֲדַמְדָּם? נִגַע מִמַּשׁ הוּא, אִם נִרְאָה לָבָן, וְהָאָדָם לֹא עָבַר. מִשְׁמַע שְׁכַתוּב לָבָן אֲדַמְדָּם. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, שֶׁהֲלָבָן לֹא נִרְאָה אֲלָא עִם אָדָם, כְּמוֹ הֲלָבָן וְהָאָדָם. רַבִּי יִצְחָק אָמַר, אִף עַל גַּב שֶׁהֲלָבָן נִרְאָה, אִם הָאָדָם לֹא הוֹלֵךְ – נִגַע הוּא, שְׁכַתוּב (ישעיה א) אִם יִהְיוּ חֲטָאִיכֶם כְּשָׁנִים כְּשֶׁלֶג יִלְבִּינוּ. וּכְשֶׁמֶלְבִּין, כָּל הַרְחָמִים נִמְצָאִים, וְדִינִים לֹא נִמְצָאִים. (שְׁהַרִי נַעֲקָרוּ).

לָמַד רַבִּי אַבָּא, כְּתוּב נִגַע הוּא, וְכַתוּב נִגַע הִיא. אֶחָד זָכַר וְאֶחָד נִקְבָּה. אֲלָא כְּשֶׁהִנְקָבָה נִטְמַאת מִשׁוּם חֲטָאֵי הַתְּחַתּוּנִים, כְּתוּב נִגַע הִיא. וּכְשֶׁהִזְכָּר לֹא נִטְהַר מִשׁוּם חֲטָאֵי הַתְּחַתּוּנִים, כְּתוּב נִגַע הוּא.

וְהַדְּבָרִים הִלְלוּ נוֹדְעִים לְכַהֵן, הַדִּינִים שְׁבָאִים מִזֶּה וְהַדִּינִים שְׁבָאִים מִזֶּה. וְנוֹדְעִים הִקְרַבְנוּת שְׁצָרִיד לְהַקְרִיב, שְׁכַתוּב זָכַר תָּמִים, וְכַתוּב נִקְבָּה תְּמִימָה יְבִיאָנָה. שְׁהַרִי הַדְּבָרִים נוֹדְעִים מֵאִיפָה בָּאוּ הַדִּינִים וּמֵאִיפָה אוֹתָם

הַחֲטָאִים, שְׁאַחֲזִים בָּזֶה אוּ בָזֶה. וְעַל כֵּן כָּתוּב,
(תהלים נא) זָבַחַי אֱלֹהִים רוּחַ נִשְׁבְּרָה. לְהוֹצִיא שְׂאֵר
הַקְּרָבָנוֹת שְׁלֵא כָתוּב רוּחַ נִשְׁבְּרָה, שֶׁהֵם שְׁלוֹם
לְעוֹלָם וְשִׁמְחַת הָעֲלִיוֹנִים וְהַתַּחְתּוֹנִים.

וְאִם יִרְאֶנָּה הַכֹּהֵן. שְׁנֵה רַבֵּי יוֹסִי, כָּתוּב (תהלים סה)
שִׁמְעַ תְּפִלָּה עַדִּיף וְגו'. שִׁמְעַ תְּפִלָּה – זֶה
הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא. רַבֵּי חִזְקִיָּה אָמַר, שִׁמְעַ
תְּפִלָּה?! שׁוֹמְעַ תְּפִלוֹת הִיא צְרִיף לְהִיּוֹת! מַה זֶה
שִׁמְעַ תְּפִלָּה? אֵלֶּא תְּפִלָּה זֹו כְּנִסְת יִשְׂרָאֵל, שֶׁהִיא
תְּפִלָּה, שְׁכָתוּב (שם קט) וְאֲנִי תְּפִלָּה. (תהלים טט) וְאֲנִי
תְּפִלָּתִי) וְדוֹד אָמַר אוֹתָהּ בְּשִׁבִיל כְּנִסְת יִשְׂרָאֵל. וּמַה
שְׁאָמַר וְאֲנִי תְּפִלָּה, הַכֹּל אֶחָד, וְעַל זֶה שִׁמְעַ
תְּפִלָּה, וְזוֹ תְּפִלָּה שֶׁל יָד, שְׁכָתוּב (שמות יג) עַל
יְדֹכָהּ, בְּה"א.

עַדִּיף כָּל בֶּשֶׁר יָבֵאוּ – בְּשַׁעַה שֶׁהַגּוֹף שָׂרוּי
בְּצַעַר, בְּמַחְלוֹת וּמַכּוֹת, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר
וּבֶשֶׁר כִּי יִהְיֶה בְּעוֹרוֹ. אֶת הַנֶּגַע בְּעוֹר הַבֶּשֶׁר.
הַבֶּשֶׁר הַחַי. וּמִשׁוּם כֵּן לֹא כָתוּב כָּל רוּחַ יָבֵאוּ,
אֲלֵא כָל בֶּשֶׁר יָבֵאוּ. מַה זֶה עַדִּיף? אֲלֵא כְּמוֹ
שֶׁנֶּאֱמַר וְהוּבֵא אֶל הַכֹּהֵן, זֶה הוּא הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא. זֶהוּ שְׁכָתוּב וְאִם יִרְאֶנָּה הַכֹּהֵן. בֵּא רְאֵה,

במקום אחד אהרן הכהן, ובמקום אחר הכהן
סתם, וזה הקדוש ברוך הוא.

אמר רבי יצחק, והרי כתוב נגע צרעת פי
תהיה באדם והובא אל הכהן, אם כן,
זה הקדוש ברוך הוא? אמר לו, כן, משום
שבו תלויה כל טהרה וכל קדושה. אמר לו,
אם כן, למה והובא? והעלה היה צריך
להיות! אמר לו, כמו שנאמר (שם כז) והובא את
בדיו בטבעת, שמכניס זה לתוך זה. אף כאן
והובא, שיכנסו לכהן לטהר אותו (בשחזור בו)
ויכניסו דבר לפניו.

אמר רבי יצחק, כן שנינו, נגע צרעת: נגע -
הוא הדין הקשה השרוי בעולם. צרעת -
הסגרה, כמו שנאמר הסגר האור העליון. הסגר
של הטוב העליון שלא יורד לעולם. כי תהיה
באדם - באדם סתם. והובא אל הכהן - זה
הכהן שלמטה, והוא מתקן לפתח אותו הסגר
ולהדליק מאורות, שימצאו על ידו ברכות
למעלה ולמטה, ויעבר ויסתלק אותו הנגע,
וישרה אור של רחמים על הכל, ומשום כן
והובא אל הכהן.

סדר הלימוד ליום כה אדר (יום 173 בשנה)

אָמַר רַבִּי אַבָּא, רְאִיתִי אוֹתָם בְּנֵי הָעוֹלָם שֶׁלֹּא
 מִשְׁגִּיחִים וְלֹא יוֹדְעִים בְּכַבּוֹד רַבּוֹנָם.
 כְּתוּב בְּיִשְׂרָאֵל, (ויקרא כ) אֲשֶׁר הִבְדַּלְתִּי אֶתְכֶם מִן
 הָעַמִּים לְהִיּוֹת לִי. וְכָתוּב (שם) וְהִתְקַדְשְׁתֶּם וְהִיִּיתֶם
 קְדוֹשִׁים כִּי קְדוֹשׁ אֲנִי ה'. אִם הֵם מִתְרַחֲקִים, אֵיפֹה
 הַקְדָּשָׁה שְׁלֵהֶם? הֲרִי רְצוֹנָם הִתְרַחַק מִמֶּנּוּ,
 וְהַכְּתוּב מְכַרִּיז וְאוֹמֵר, (תהלים לב) אֵל תִּהְיֶה כְּסוּס
 כְּפָרָד אֵין הָבִין. בְּמָה נִפְרָדִים בְּנֵי אָדָם מִסוּס
 וּפָרָד? בְּקִדְשַׁת עֲצָמָם, שְׂיִמְצְאוּ שְׁלָמִים
 וְרְשׁוּמִים מֵהַכֹּל.

וְעַל כֵּן זְוֹגָם שֶׁל בְּנֵי אָדָם הוּא בְּזִמְנִים יְדוּעִים,
 לְכוּן הָרְצוֹן לְהִדְבֵק בְּקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא. וְהֲרִי
 הֵעִירוּ, בְּחִצּוֹת הַלִּילָה הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא נִכְנָס
 לְגַן עֵדֶן לְהִשְׁתַּעֲשַׁע עִם הַצְּדִיקִים, וְכִנְסַת יִשְׂרָאֵל
 מִשְׁבַּחַת אֶת הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְהִיא עֵת רְצוֹן
 לְדַבֵּק בָּהֶם.

וְהַחֲבֵרִים שֶׁמִּשְׁתַּדְּלִים בַּתּוֹרָה, מִשְׁתַּתְּפִים עִם
 כְּנֻסַת יִשְׂרָאֵל לְשַׁבַּח אֶת הַמֶּלֶךְ
 הַקְדוֹשׁ, וּמִתְעַסְקִים בַּתּוֹרָה לְשָׂאֵר בְּנֵי הָאָדָם,
 אִז עֵת רְצוֹן לְהִתְקַדֵּשׁ בְּקִדְשַׁת הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ

הוא ולכּוֹן רְצוֹן לְדַבֵּק בוֹ. וְאוֹתָם הַחֲבָרִים
שֶׁמִשְׁתַּדְּלִים בַּתּוֹרָה, הַזּוֹנֵג שְׁלֵהֶם בְּשַׁעָה
שֶׁנִּמְצָא זּוֹנֵג אַחַר, וְזֶה מִשְׁבֵּת לְשַׁבֵּת, לְכוֹן
הַרְצוֹן לְדַבֵּק בְּקִדּוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וּבִכְנֻסֵת
יִשְׂרָאֵל, שֶׁהִיא עֵת רְצוֹן שֶׁהַכֹּל מִתְבָּרְכִים,
הַעֲלִיּוֹנִים וְהַתַּחְתּוֹנִים.

אם בְּנֵי אָדָם הִתְרַחֲקוּ מִמֶּנּוּ וְעוֹשִׂים כְּבִהְמוֹת,
אֵיפֹה הַקִּדּוּשָׁה שְׁלֵהֶם שִׁמְצָאוּ קִדּוּשִׁים?
אֵיפֹה הַנִּפְשׁוֹת הַקִּדּוּשׁוֹת שֶׁמוֹשְׁכִים מִלְמַעְלָה?
וְשִׁלְמָה הַמְּלֶךְ צוּחַ וְאוֹמֵר, (משלי יט) גַּם בְּלֹא דַעַת
נֶפֶשׁ לֹא טוֹב. גַּם בְּלֹא דַעַת, מִי הוּא הַדַּעַת? זֶה
הַקִּדּוּשׁ בְּרוּךְ הוּא. נֶפֶשׁ לֹא טוֹב – זֹהִי הַנִּפְשׁ
שֶׁהִיא מוֹשְׁכִים בְּמַעֲשֵׂיהֶם. לֹא טוֹב, שֶׁהִיא מֵהֵצֵד
הָאֲחֵר נִמְשָׁכֹת עֲלֵיהֶם נֶפֶשׁ שְׂאִינָה טוֹב, מִשּׁוֹם
שֶׁלֹּא מְכַוְּנִים לָבֶם לְקִדּוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא.

מִי שֶׁמִתְלַהֵט בִּיצֵר הָרַע בְּלִי רְצוֹן וְכוּנַת הַלֵּב
לְקִדּוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, מֵהֵצֵד שֶׁל יֵצֵר הָרַע
נִמְשָׁכֶת עָלָיו נֶפֶשׁ שְׂאִינָה טוֹב. זֶהוּ שְׁכָתוֹב גַּם
בְּלֹא דַעַת נֶפֶשׁ לֹא טוֹב וְאֵץ בְּרַגְלִים חוּטָא. מִי
שֶׁהוּא אֵץ בְּרַגְלִים וְדוּחָה אֶת הַשַּׁעָה בְּלִי רְצוֹן
קִדּוּשׁ – חוּטָא, חוּטָא וְדַאי בְּכֹל.

וְעַל זֶה שׁוֹרוֹת מְכוֹת רְעוֹת בְּבְנֵי אָדָם, וּמְעִידִים
בְּפְנֵיהֶם עַל חֲצַפְתָּם, לְהִרְאוֹת שְׁהֵנָה
הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מוֹאֵס בָּהֶם וְאֵין דַּעְתּוֹ בָּהֶם,
עַד שֶׁהֵם זֹכִים וּמְשִׁירִים אֶת מַעֲשֵׂיהֶם כְּמִקְדָּם
וּמִתְבָּרְכִים (וּמְטַהֲרִים). וְעַל זֶה נוֹדְעוֹת הַמְכוֹת
לְכַהֵן, אוֹתָן שְׁבָאוֹת מִצַּד הַטְּמֵאָה וְאוֹתָן שְׁבָאוֹת
מִהַצַּד הָאֲחֵר.

כְּמוֹ זֶה כָּתוּב, כִּי תְּבֹאוּ אֶל אֶרֶץ כְּנַעַן וְגו', וְנִתְּתִי
נֶגַע צָרַעַת בְּבֵית אֶרֶץ אַחְזַתְכֶם. וְכִי שָׂכַר
טוֹב הוּא שְׁיִמְצֵא בְּאוֹתָם שְׁזֹכִים לְהַכְנִס לְאֶרֶץ?
אֲלֹא הִנֵּה פְּרִשׁוּהָ, לְמִצָּא מְטֻמוֹנִים שֶׁהִטְמִינוּ
בְּבֵיתָם, וְלִהְנוֹת בָּהֶם אֶת יִשְׂרָאֵל.

אֲבָל בֵּא רְאֵה, אֲשֶׁרִיהֶם יִשְׂרָאֵל שֶׁהֵם מִתְדַבְּקִים
לְקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְהַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
אוֹהֵב אוֹתָם, שְׂכָתוֹב (מִלֵּאכִי א) אֶהְבֵּתִי אֶתְכֶם אָמַר
ה'. וּמִתּוֹךְ אֶהְבֵּתוֹ הַכְּנִיס אוֹתָם לְאֶרֶץ הַקְדוּשָׁה,
לְהַשְׁרוֹת שְׂכִינְתּוֹ בֵּינֵיהֶם, וְשִׁיחֵיהֶם דִּיּוּרוֹ עִמָּהֶם,
וְיִשְׂרָאֵל שְׁיִמְצֵאוּ קְדוּשִׁים עַל כָּל בְּנֵי הָעוֹלָם.

בֵּא רְאֵה, כָּתוּב (שְׁמוֹת לֵה) וְכָל הַנָּשִׁים אֲשֶׁר נָשָׂא
לְבֶן וְגו'. בְּשַׁעָה שֶׁהָיוּ עוֹשִׂים מַעֲשֵׂה, הָיוּ
אוֹמְרִים: זֶה לְמִקְדָּשׁ, זֶה לְמִשְׁכָּן, וְזֶה לְפָרְכָת.

וְכֵן כָּל אוֹתָם הָאֲמָנִים, כְּדֵי שֶׁתְּשַׁרְה קְדוּשָׁה עַל יְדֵיהֶם, וּמִתְקַדְּשֵׁת אוֹתָהּ עֲבוּדָה. וְכִשְׁעוּלָה לְמָקוֹמוֹ, עוּלָה בְקְדוּשָׁה.

כְּמוֹ כֵּן מִי שֶׁעוֹשֶׂה עֲבוּדָה לְעֲבוּדָה זָרָה אוֹ לְצַד הָאֲחֵר שְׂאִינוֹ קְדוֹשׁ, כִּיּוֹן שֶׁמְזָכִיר אוֹתוֹ עַל אוֹתוֹ הַמַּעֲשֶׂה, הָרִי רוּחַ טְמֵאָה שׁוֹרָה עָלָיו. וְכִשְׁעוּלָה הַמַּעֲשֶׂה, עוּלָה בְטְמֵאָה. הַכְּנַעֲנִים הֵם עוֹבְדֵי עֲבוּדָה זָרָה, וּמְדַבְּקִים כָּלֵם יַחַד בְּרוּחַ טְמֵאָה בְּעֲבוּדָה זָרָה, וְהָיוּ בּוֹנִים בְּנֵינָן לְפָרְצוּפֵיהֶם (לְטְנוּפֵיהֶם) וּלְגַעוּלֵיהֶם לְצַד הַטְּמֵא לְעֲבוּדָה זָרָה. וְכִשְׁמַתְחִילִים לְבָנוֹת, הָיוּ אוֹמְרִים דְּבוּר. וְכִיּוֹן שֶׁנִּזְכָּר בְּפִיהֶם, עוּלָה עָלָיו רוּחַ שֶׁל טְמֵאָה. כִּשְׁעוּלָה הַמַּעֲשֶׂה, הוּא עוּלָה בְּרוּחַ טְמֵאָה.

כִּיּוֹן שֶׁנִּכְנְסוּ יִשְׂרָאֵל לְאֶרֶץ, רָצָה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְטַהֵר אוֹתָם וּלְקַדֵּשׁ לָהֶם אֶת הָאֶרֶץ, וּלְפָנוֹת מְקוֹם לְשִׁכִּינָה, שֶׁלֹּא תְשַׁרְה הַשְּׁכִינָה בְּתוֹךְ הַטְּמֵאָה. וְעַל כֵּן בְּאוֹתוֹ נִגַּע צָרַעַת הָיוּ סוֹתְרִים בְּנֵינִים שֶׁל עֲצִים וְאֲבָנִים שֶׁנַּעֲשׂוּ בְטְמֵאָה.

בֵּא רָאָה, אִם הַמַּעֲשֶׂה הַזֶּה הִיָּה לְמִצָּא מְטֻמוּנִים בְּלִבָּד, יַחֲזִירוּ הָאֲבָנִים אַחֵר כֶּף כְּמוֹת שֶׁהֵם

לְמִקּוֹמָם, וְהֶעֱפָר לְמִקּוֹמוֹ. אֲבָל הַפְּסוּק כּוֹתֵב,
 וַחֲלֹצוּ אֶת הָאֲבָנִים. וְכָתוּב וְעָפָר אַחַר יָקַח. כְּדִי
 שְׁתַּעֲבֹר רוּחַ הַטְּמָאָה, וַיִּתְּפֶנֶה וַיִּתְקַדֵּשׁ כְּעַת
 כְּמִקְדָּם, וַיִּמְצְאוּ יִשְׂרָאֵל בְּקִדְשָׁהּ וּבְדִיּוֹר קְדוֹשׁ,
 לְהִשְׁרוֹת בֵּינֵיהֶם שְׂכִינָה.

וַיֵּלֶךְ כֵּן, מִי שְׂבוּנָה בְּנִיץ, כְּשִׁמְתַּחֲלִיל לְבָנוֹת צָרִיף
 לְהַזְכִּיר בְּפִיו, שֶׁהָרִי לְעִבּוֹדַת הַקְּדוֹשׁ בְּרוּף
 הוּא הוּא בּוֹנֵה, מִשּׁוּם שְׂכָתוּב (יִרְמִיָּה כב) הוּי בְּנֵה
 בֵּיתוֹ בְּלֹא צֶדֶק וְגו'. וְאִזְ סִיּוּעַ שְׂמִימֵי שׁוֹרָה עָלָיו,
 וְהַקְּדוֹשׁ בְּרוּף הוּא מְזַמֵּן עָלָיו קְדֻשָּׁה וְקוֹרָא
 עָלָיו שְׁלוֹם. זֶהוּ שְׂכָתוּב (אִיּוֹב ה) וַיִּדְעַתְּ כִּי שְׁלוֹם
 אֶהְיֶה וְגו'. מַה זֶה וּפְקֻדַת נִוּף? הָרִי פְּרֻשׁוּהָ. אֲבָל
 וּפְקֻדַת, לְהַפְקִיד דְּבוּר בְּפֶה כְּשֶׁהוּא בּוֹנֵה. וְאִז
 כְּתוּב וְלֹא תַחֲטָא. וְאִם לֹא, הָרִי מְזַמֵּן לְבֵיתוֹ אֶת
 הַצֵּד הָאֲחֵר.

כִּי שְׂכָן מִי שְׂבוּנָה, וּרְצוֹנוֹ בְּצוּרָה אַחֲרֵת,
 מִשּׁוּם שְׂמִיחַד הַבַּיִת לְצַד הָאֲחֵר לְהַטְמָא
 בו, הָרִי וְדַאי שׁוֹרָה בו רוּחַ שֶׁל טְמָאָה, וְלֹא
 יוֹצֵא אוֹתוֹ אָדָם מִן הָעוֹלָם עַד שֶׁנַּעֲנֵשׁ בְּבֵית
 הַהוּא. וּמִי שֶׁדָּר בו יְכוּל לְהַנְזֹק, שֶׁהָרִי בְּדִירָה
 הֵיחָא שׁוֹרָה בָּהּ רוּחַ טְמָאָה, וּמְזִיקָה מִי
 שֶׁנִּמְצָא בָּהּ.

וְאֵם תֹּאמֶר, בְּמָה יָדוּעַ? כְּגוֹן שֶׁנִּזְדַּק בְּבֵית הַהוּא
 אוֹתוֹ שֶׁבָּנָה אוֹתוֹ, אוֹ אֲנָשֵׁי בֵיתוֹ, אוֹ בְּנֵזְקֵי
 גּוֹף, אוֹ בְּנֵזְקֵי מְמוֹן, הוּא וּשְׁנֵי אַחֲרֵים אַחֲרָיו.
 הֵרִי וְדָאֵי יִבְרַח אָדָם לְהָר, וְלֹא יְדוּר בּוֹ. יְדוּר
 בְּמַחֲלַת עֶפֶר, וְלֹא יְדוּר בּוֹ.

וּמִשּׁוֹם כִּךְ הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא חָס עַל יִשְׂרָאֵל,
 שֶׁהֵם לֹא יוֹדְעִים דְּבַר בְּכָל אוֹתָם
 הַבְּתִים, וְהוּא אוֹמֵר: אַתֶּם לֹא יוֹדְעִים – אֲנִי
 יוֹדֵעַ, וְרָשַׁמְתִּי אוֹתָם בְּנִגְעָה. נִגְעָה דֶר בְּבֵית, הִנֵּה
 נִגְעָה אַחֲרֵ תְקִיף שְׂיוּצִיא אוֹתוֹ וַיַּעֲבִיר אוֹתוֹ מִן
 הָעוֹלָם. וְאִז – וְנִתַּן אֶת הַבֵּית אֶת אֲבָנָיו וְאֶת
 עֲצָיו. כִּיּוֹן שֶׁהוֹלֵךְ לוֹ, מָה הַטַּעַם וְנִתַּן אֶת
 הַבֵּית? אֵלָּא בְּכָל זְמַן שֶׁאוֹתוֹ בְּנִין יִהְיֶה קָיָם –
 שְׁלוֹ הוּא, וַיִּכּוֹל לְחַזֵּר.

זֶה בְּאֶרֶץ הַקְדוּשָׁה, כָּל שֶׁכֵּן בְּאֶרֶץ אַחֲרַת, שְׁרוּחַ
 הַטְּמָאָה מְצוּיָה יוֹתֵר, וַיִּכּוֹל אָדָם לְהַנְזִק. אָמַר
 רַבִּי אֶלְעָזָר, וְכָל שֶׁכֵּן שֶׁנִּקְרָא בְּקִלְפוֹת שֶׁל חֲבָרִיו
 הָאֲחֵרִים לְהַמְצֵא שָׁם, וְאֶפְלוּ דְפִיקוֹת בְּכַלִּים לֹא
 מַעֲבִירִים אוֹתוֹ מִן הַבֵּית. וּמִשּׁוֹם כִּךְ הַפְּסוּק הַזֶּה
 מְכַרְזוֹ וְאוֹמֵר, הוּי בְּנָה בֵיתוֹ בְּלֹא צְדָק. הוּי וְדָאֵי
 שְׂאוּמְרִים כָּל יוֹם בְּבֵית הַהוּא.

רבי יוסי נכנס יום אחד לבית אחד, הגיע לסף
 (טרח בטפוס) **ונכנס פנימה. שמע קול אחד**
שאומר: התכנסו והכנסו, הנה אחד מהיריבים
שלנו. התחברו ונזיק אותו לפני שיצא. אמרו,
לא נוכל אלא אם דיורו כאן. יצא רבי יוסי
ופחד. אמר, ודאי מי שעובר על דברי החברים,
מתחייב בנפשו.

אמר לו רבי חייא, והרי הגוים ושאר בני אדם
דרים בתוכו, ונשלמו. אמר לו, הם
מצדם הם באים, אבל מי שירא חטא יכול
להנזק. ואפלו הם, אם יעכבו את דיורם בו, לא
יצאו בשלום. אמר לו, והרי כתוב (איוב כא)
בתייהם שלום מפחד. אמר לו, כגון שהיה
מאחר, ונבנה מצדק. והפסוק כך הוא, בתייהם
שלום מפחד – כשבתייהם שלום מפחד, שבת
אלוה לא שורה עליהם.

ובא אשר לו הבית והגיד וגו' (ויקרא יד). **והגיד?**
ולאמר היה צריך להיות, או וידבר. מה זה
והגיד? אלא בכל מקום דבר של חכמה הוא,
והנה פשוטה. כנגע נראה לי בבית. כנגע?! נגע
היה צריך להיות! נראה לי?! יש לי היה צריך

לְהִיּוֹת, שְׁהָרִי כְּתוּב וְנִתְתִּי נִגְעַ צָרַעַת בְּבֵית אֶרֶץ
 אַחֲזַתְכֶם, שְׂרָאָה לְכָל! לָמָּה כִּנְגַע נִרְאָה לִי.
אָלֵא בְּשַׁעַה שְׁזָה נִכְנַס, אַחַר מִתְגַּלָּה, וּמִתְגַּרִּים
 זֶה בְּזֶה. וְעַל זֶה נִרְאָה לִי. אוֹתוֹ שֶׁהִתְכַּפֶּה
 הַתְּגָלָה, וְשֶׁהִתְגַּלָּה הַתְּכַפָּה, וְאַחַר כֵּן נִרְאָה לוֹ
 בְּדַמוֹת אוֹתוֹ הַנִּגְעַ שֶׁל הַבַּיִת, וְאַחַר מִתְכַּפֶּה. וְעַל
 זֶה וְהִגִּיד לְכַהֵן, שֶׁדִּבֶּר חֻקָּמָה הוּא.
וְאִז בָּא הַכַּהֵן, וַיְפִילוּ הַבַּיִת, וַיִּנְתְּצוּ לוֹ הָאֲבָנִים
 וְהַעֲצִים וְהַכֵּל. כִּיּוֹן שֶׁנִּתְצוּ וְטִהְרוּ הַכֵּל,
 מִתְבַּרְכִּים. אִז כְּתוּב (דְּבָרִים ה) וּבְתִים טוֹבִים תְּבַנֶּה
 וַיִּשְׁבֶּת. אֵלּוֹ נִקְרָאִים טוֹבִים, שְׁהָרִי הִרְאֵשׁוּנִים
 אֵינָם טוֹבִים, וְאֵינָם בְּכֹלֶל שֶׁל קִדְשָׁה וְטִהָרָה.
אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, אִם כֵּן, בְּמָה מְפָרְשִׁים אֵת
 הַפְּסוּק שֶׁכְּתוּב, (שֵׁם ו) וּבְתִים מְלֵאִים כָּל
 טוֹב אֲשֶׁר לֹא מְלֵאֵת? אִם רוּחַ טְמֵאָה שׁוֹרָה
 בְּתוֹכְכֶם, אֵיךְ מְלֵאִים כָּל טוֹב? אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר,
 מְלֵאִים כָּל טוֹב – בְּמִמּוֹן, בְּכֶסֶף וּבְזָהָב, וּבְכֵל,
 כָּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (בְּרֵאשִׁית מו) כִּי טוֹב כָּל אֶרֶץ מִצְרַיִם.
 וְאָמַר רַבִּי יְהוּדָה, וְהִנֵּה כָּל בְּתֵי הַמִּצְרַיִם הָיוּ
 מְלֵאִים כְּשָׁפִים וְתוֹעֵבוֹת? אֵלֶּא עֲבוּר הָעֵשֶׂר
 שֶׁל הָאֶרֶץ זֶה נֶאֱמַר. אֵף כָּאֵן עֲבוּר הָעֵשֶׂר
 וְהַמִּמּוֹן הוּא.

שְׁתֵּי עֲשִׂירֵי נָטְלוּ יִשְׂרָאֵל, אַחַת כְּשִׁיצְאוּ מִגְּלוֹת מִצְרַיִם, וְאַחַת כְּשֶׁנִּכְנסוּ לְאֶרֶץ. רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר, כֹּל זֶה וְדַאי הָיָה לְקַדֵּשׁ אֶת הָאֶרֶץ, וְלְהַעֲבִיר רוּחַ הַטְּמֵאָה מִן הָאֶרֶץ וּמִתּוֹךְ יִשְׂרָאֵל. וּכְשֶׁהִבִּיתָ הָיָה מְנַתֵּץ, הָיָה נִמְצָא בּוֹ מָמוֹן לְבָנוֹת אוֹתוֹ וּלְמֵלֵא אֶת בֵּיתוֹ, כְּדֵי שֶׁלֹּא יִצְטַעַר עַל הַבַּיִת וְיִשְׁהוּ בְּדִיּוֹר שֶׁל קִדְשָׁהּ.

וְאִישׁ אוֹ אִשָּׁה כִּי יִהְיֶה בְּעוֹר וְגו'. רַבִּי יוֹסִי אָמַר, כָּמוֹ מְקוֹם גְּבוּהָ שְׁמַקִּיף בְּבִהְרַת עֲזָה, מֵרָאָה שְׁנִינּוּ, וּבְמֵרָאָה נִדּוּן, בְּאוֹתָם הַגּוֹנִים. אָמַר רַבִּי יִצְחָק, שְׁלֹשׁ מֵאוֹת טַעֲמִים יֵשׁ מִי שְׁגוּרָס בְּבִהְרַת עֲזָה, וְכֹלֶם לְמִדְתֵּי מֵאֲבִי, פָּרַט לְשַׁעֲרָה (לְכַנָּה) אַחַת טְמֵאָה, עַד אֶחָד. שְׁנַיִם, שְׁנַיִם עֵדִים, וְטָהוֹר. מִכָּאֵן וְהִלָּאָה, אֶפְלוּ מֵאָה כְּשָׁנַיִם, וְשְׁנַיִם כְּמֵאָה. וְזֶה לְמַדְנּוּ לְאַחַר שְׁכַתּוֹב, (דְּבָרִים יט) לֹא יָקוּם עַד אֶחָד בְּאִישׁ וְגו', עַל פִּי שְׁנַיִם עֵדִים וְגו'.

רַבִּי חִזְקִיָּה הָיָה יוֹשֵׁב לְפָנַי רַבִּי שְׁמַעוֹן. אָמַר, כְּתוּב נִגַע לְבָן אֲדַמְדָּם, אִזּוּ הוּא נִגַע, שֶׁהָרִי הִלְכָן לֹא עוֹמֵד בְּעֵינּוּ. פָּתַח רַבִּי שְׁמַעוֹן וְאָמַר, כְּתוּב אִם יִהְיוּ חֲטָאִיכֶם כְּשָׁנַיִם וְגו'. אֲשַׁרְיָהֶם יִשְׂרָאֵל, שֶׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא רוֹצֵה לְטַהֵר אוֹתָם

בְּכֹל כְּדֵי שְׁלֵא יִמָּצְאוּ בְּדִין לְפָנָיו, וּבְעֵלֵי הַדִּין לֹא יִשְׁלְטוּ בָהֶם, שְׁהָרֵי הַכֹּל הוֹלֵךְ אַחַר מִינוֹ. אָדָם לְאָדָם, וְלִבָּן לְלִבָּן, יְמִין לְיְמִין, וּשְׂמָאל לְשְׂמָאל.

בְּעֵשׂוֹ כְּתוּב וַיֵּצֵא הָרֵאשׁוֹן אֲדָמוֹנִי, וְעַל כֵּן שׁוֹרָה בּוֹ מִינוֹ. וְאִם תֵּאמַר אֲדָמוֹנִי כְּתוּב בְּעֵשׂוֹ, וְכְתוּב בּוֹ בְּדוֹד, (שְׂמוּאֵל-א טז) וַיְבִיֵאֵהוּ וְהוּא אֲדָמוֹנִי. אֲלֵא זֶה מְזַהֵמַת הַזְּהָב נַעֲשֶׂה, וְזֶה נִדְבֵק בְּזוֹהַר הַזְּהָב. כְּתוּב בְּעֵשׂוֹ, אֲדָמוֹנִי כְּלוֹ כְּאֲדָרַת שַׁעַר, יֵצֵא בְּזַהֵמַת הַהַתּוֹךְ. בְּדוֹד כְּתוּב, עִם יָפֵה עֵינַיִם וְטוֹב רְאִי.

בֵּא וּרְאֵה מָה הַטַּעַם. הַגּוֹן הַלִּבָּן נוֹדַע, וְהַגּוֹן הָאָדָם נוֹדַע. אָדָם בְּרֵאשׁוֹנָה, וְהִנֵּה נִרְאָה בּוֹ לִבָּן, הָרֵי טְהוֹרָה נוֹלְדָה בּוֹ וּמִתְחִיל לְהַטְהָר. לִבָּן בְּרֵאשׁוֹנָה וְנִרְאָה בּוֹ אָדָם, הִנֵּה מִתְחִיל לְהַטְמֵא. וְכְתוּב וְטָמְאוּ הַכֹּהֵן, שְׁהִנֵּה נוֹלַד בּוֹ אָדָם לְהַטְמֵא. וְהַכֹּהֵן הִיָּה יוֹדַע בְּכֹל אוֹתָם הַגּוֹנִים. וְלִפְעָמִים שֶׁנִּרְאָה בּוֹ גּוֹן שֶׁל טְהוֹרָה, וַיִּסְגִּירוּ לְרֵאוֹת אִם יוֹלַד בּוֹ גּוֹן אַחֵר. וְאִם לֹא, מְטִיחַ אוֹתוֹ. זֶהוּ שְׁכְּתוּב וְטָהְרוּ הַכֹּהֵן וְגו'.

רַבִּי יִצְחָק וְרַבִּי יְהוּדָה הָיוּ הוֹלְכִים בְּדֶרֶךְ. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, כְּתוּב (מַלְכִים-ב ה) וְצָרַעַת נַעֲמָן

תִּדְבֹק בְּךָ וּבְזִרְעֶךָ לְעוֹלָם וָגוֹ'. אִם הוּא חָטָא,
 לָמָּה יִלְקוּ בְּנָיו? אָמַר לוֹ, אֲלִישֵׁעַ רָאָה יוֹתֵר
 מִשָּׂאָר הַנְּבִיאִים. רָאָה שְׂלֵא יֵצֵא מִגִּיחֲזֵי בֵּן
 מְעֵלָה, וְעַל כֵּן קָלַל אֶת כָּלָם.

וְלֵא עוֹד, אֲלֵא אָמַר לוֹ: אֲנִי עֲבַדְתִּי בְּשִׁמוֹשׁ
 עֲלִיּוֹן אֲצֵל אֱלֹהֵי, וְזָכִיתִי בְּשָׁנֵי חֲלָקִים,
 שְׁהָרִי עֲבַדְתִּי אוֹתוֹ בְּאֵמֶת. וְאַתָּה רָשַׁע פְּגַמְתָּ
 אוֹתִי, נִשְׁבַּעְתָּ לְשִׁקֵּר וְחִמַּדְתָּ, הָרִי עֲבַרְתָּ עַל כָּל
 הַתּוֹרָה כְּלָה, וּמִי שְׁעוֹבֵר עַל זֶה, מֵת הוּא לְעוֹלָם
 הַבָּא. אֲבָל מִשׁוֹם שְׁעַבַדְתָּ אוֹתִי, הִשְׁמוֹשׁ שְׁלֶךָ
 לֹא יִהְיֶה לְחַנּוּם; תִּהְיֶה מִיתַתְךָ בְּעוֹלָם הַזֶּה, וְלֹא
 בְּעוֹלָם הַבָּא. וּמִשׁוֹם כֵּךְ, וְצָרַעַת נַעֲמָן תִּדְבֹק בְּךָ
 וּבְזִרְעֶךָ. (גוֹן הַלְכֵן נוֹדַע, וְגוֹן הָאֲדָם נוֹדַע).

אָמַר רַבִּי יוֹסִי, בְּגַד הַצֹּמֵר אוֹ הַפְּשֻׁתִים לָמָּה?
 אָמַר רַבִּי יִצְחָק, בְּכָל שׁוֹרָה וּבְכָל שׁוֹלֵט.
 וַיֵּשׁ כָּמוֹ זֶה, שְׁכַתוֹב (מִשְׁלֵי לֵא) דְּרִשָּׁה צֹמֵר
 וּפְשֻׁתִים. וּמִשׁוֹם כֵּךְ שְׁלִטוֹנוֹ שֶׁל אוֹתוֹ נִגַּע
 שְׁיֹוצָא מִמְּקוֹם עֲלִיּוֹן, זֶה שׁוֹלֵט בְּכָל, בְּשָׁנֵי
 גּוֹנִים, בְּצֹמֵר וּבְפְשֻׁתִים. וּמִשׁוֹם כֵּךְ, זֹאת תּוֹרַת
 נִגַּע הַצָּרַעַת בְּגַד הַצֹּמֵר אוֹ הַפְּשֻׁתִים.

רַבִּי יִצְחָק הָיָה הוֹלֵךְ לְבָצִיר שֶׁל אָבִיו. רָאָה
 אִישׁ אֶחָד שֶׁסָּטָה עִם קֶשֶׁר שֶׁל מִשָּׂא עַל

כְּתַפּוּ. אָמַר לוֹ, קָנִים שֶׁל עֵצִים שֶׁעַל כְּתַפֵּף לָשֵׁם מָה? לֹא אָמַר לוֹ דְּבַר. הֵלֵךְ אַחֲרָיו. רָאָה שְׁנַכְנַס לַמַּעֲרָה אַחַת, נִכְנַס אַחֲרָיו. רָאָה קִיטוּר שֶׁל עֵשֶׂן שֶׁהִיָּה עוֹלָה מִתַּחַת לְאָרֶץ, וְנִכְנַס הָאִישׁ הַהוּא לְנֶקֶב אֶחָד וְהִתְכַּסֶּה מִמֶּנּוּ. פָּחַד רַבִּי יִצְחָק, וַיֵּצֵא לְפִי הַמַּעֲרָה.

בְּעוֹדוֹ יוֹשֵׁב, עָבְרוּ רַבִּי יְהוּדָה וְרַבִּי חִזְקִיָּה. רָאָה אוֹתָם וְקָרַב אֲלֵיהֶם. סִפֵּר לָהֶם אֵת הַמַּעֲשֶׂה. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, בְּרוּךְ הַרְחֵמֶן שֶׁהֲצִילָךְ. זוֹהִי מַעֲרַת הַמְּצַרְעִים שֶׁל סְרוּנְיָא, וְכָל יוֹשְׁבֵי הַקְּרִיָּה הֵיאָה הֵם מְכַשְׁפִּים, וּבָאִים לְמַדְבַּר לְנִחְשִׁים הַשְּׁחָרִים, שֶׁהֵם בְּנֵי עֵשֶׂר שָׁנִים אוֹ יוֹתֵר, לַעֲשׂוֹת כְּשָׁפִים, וְלֹא נִשְׁמָרִים מֵהֶם וְנַעֲשִׂים מְצַרְעִים, וְכָל מִינֵי כְּשָׁפִים שֶׁלָּהֶם הֵם בַּמַּעֲרָה הַזֹּאת.

הֵלְכוּ. בְּעוֹדָם הוֹלְכִים פָּגְשׁוּ בְּאִישׁ אֶחָד שֶׁהִיָּה בָּא, וּבָנּוּ שֶׁהִיָּה חוֹלָה קָשׁוּר עַל הַחֲמוּר. אָמְרוּ לוֹ, מִי אַתָּה? אָמַר לָהֶם, יְהוּדִי, וְזֶה הוּא בְּנֵי שֶׁקָּשׁוּר עַל הַחֲמוּר. אָמְרוּ לוֹ, לָמָּה הוּא קָשׁוּר? אָמַר לָהֶם, מְגוּרֵי הֵם בְּכַפֵּר אֶחָד, שֶׁהוּא מְבַנֵּי הָרוּמָאִים, וּבְנֵי הַזֶּה הִיָּה לוֹמֵד תּוֹרָה בְּכָל יוֹם, וְהִיָּה חוֹזֵר הַבֵּיתָה וְלוֹמֵד אֶת אוֹתָם הַדְּבָרִים,

וְשֵׁלשׁ שָׁנִים הָיוּ מְגוּרֵי בַּבֵּית הַהוּא וְלֹא רָאִיתִי
 דָּבָר. וְכַעַת יוֹם אָחַד נִכְנַס בְּנֵי לַבַּיִת לַחֲזוֹר עַל
 הַדְּבָרִים, עֲבָרָה רוּחַ אַחַת לְפָנָיו וְהַזִּיקָה לוֹ,
 הַתְּעַקְמוּ פִּיו וְעֵינָיו, וַיִּדְּיוּ הַתְּעַקְמוּ וְלֹא יָכַל
 לְדַבֵּר. וּבֵאתִי לַמַּעֲרַת הַמְּצַרְעִים שֶׁל סְרוּנְיָא אוּלַי
 יִלְמְדוּ אוֹתִי דָּבָר שֶׁל רְפוּאָה.

אָמַר לוֹ רַבִּי יְהוּדָה, וּבֵאוּתוֹ הַבַּיִת הָאֵם יִדְעַתָּ
 מִקֵּדָם לָכֵן אִם נִזְוֶק בּוֹ אִישׁ אַחֵר? אָמַר
 לוֹ, יִדְעַתִּי, שֶׁהָרִי מִכַּמָּה יָמִים נִזְוֶק בּוֹ אִישׁ אָחַד,
 וְהָיוּ אוֹמְרִים שֶׁהָיָה חוּלָה, וּמֵהֶם אוֹמְרִים שְׁרוּחַ
 שֶׁל הַבַּיִת, וְאַחֵר כֶּךָ נִכְנָסוּ בּוֹ כַּמָּה אֲנָשִׁים וְלֹא
 נִזְוֶקוּ. אָמְרוּ, זֶהוּ שְׁאוּמְרֵי הַחֲבָרִים, אוֹי לְאוֹתָם
 שֶׁעוֹבְרִים עַל דְּבָרֵיהֶם.

פִּתְחָה רַבִּי יְהוּדָה וְאָמַר, (ירמיה כב) הוֹי בְּנֵה
 בֵּיתוֹ בְּלֹא צְדָק, שֶׁהָרִי בְּכָל מְקוֹם
 שֶׁנִּמְצָא בּוֹ צְדָק, כָּל הַרוּחֹת וְכָל מִזִּיקֵי
 הָעוֹלָם בּוֹרְחִים מִמֶּנּוּ, וְלֹא נִמְצָאִים לְפָנָיו.
 וְעַם כָּל זֶה, מִי שֶׁמְקַדֵּים וְנוֹטֵל הַמְּקוֹם, אוֹחֵז
 בּוֹ. אָמַר לוֹ רַבִּי חִזְקִיָּה, אִם כֶּךָ, שְׁקוּל הַשֵּׁם
 הַקָּדוֹשׁ כְּרוּחַ הַטְּמָאָה?

אָמַר לוֹ, לֹא כֶּךָ, אֲלֵא הַשֵּׁם הַקָּדוֹשׁ לֹא שׁוֹרָה
 בְּמְקוֹם טְמֵא, וּמִשׁוֹם כֶּךָ, אִם הַשֵּׁם

הַקְדוּשׁ נוֹטֵל הַמָּקוֹם מִקֹּדֶם לְכֵן, כָּל הַרוּחוֹת
 וְכָל מְזִיקֵי הָעוֹלָם לֹא יְכוּלִים לְהִרְאוֹת בּוֹ, כָּל
 שֶׁכֵּן לְקִרְבַּ עִמּוֹ. אִם רוּחַ טְמֵאָה קוֹדֵם וְנוֹטֵל
 אֶת הַמָּקוֹם – הַשֵּׁם הַקְדוּשׁ לֹא שׁוֹרֵה בּוֹ, שֶׁהִרִי
 אֵינוֹ מְקוֹמוֹ.

וּכְשֶׁהָיָה יוֹרֵד נִגַּע צָרַעַת, הָיָה מְטַהֵר אֶת
 הַמָּקוֹם, וּמוֹצִיא אֶת רוּחַ הַטְּמֵאָה
 מִמְּקוֹמוֹ, וְאַחַר כֵּן מְנַתְּצִים אֶת הַבַּיִת, הָאֲבָנִים
 וְהָעֵצִים וְהַכֹּל, וּבוֹנֵה אוֹתוֹ כְּמִקְדָּם, בְּצַד הַקְדוּשׁ
 בְּצִדְקָה, שֶׁמְזַכֵּיר אֶת הַשֵּׁם הַקְדוּשׁ וּמְשַׁרְהַ עָלָיו
 קִדְשָׁה, וְעַם כָּל זֶה בְּעֶפְרָ אַחַר, וַיִּרְחִיק אֶת הַבַּיִת
 מִמְּקוֹמוֹ, מֵהִיִּסוֹד הָרֵאשׁוֹן שְׁנֵי טַפְחִים.

עֲבָשׁוּ שְׁלֹא נִרְאָה וְלֹא יוֹרֵד מִי שֶׁמְתַגַּרְה
 בְּאוֹתָהּ רוּחַ טְמֵאָה לְהוֹצִיאָהּ
 מִמְּקוֹמוֹ, מַה תִּקְנַתּוֹ? אִם יְכוּל לְצַאת מִן
 הַבַּיִת הַזֶּה – יָפָה, וְאִם לֹא – יִבְנֶה אוֹתוֹ
 כְּמִקְדָּם בְּאֲבָנִים אַחֲרוֹת, וְעֵצִים וְהַכֹּל. וַיּוֹצִיא
 וַיִּרְחִיק אוֹתוֹ מֵהַמָּקוֹם הָרֵאשׁוֹן, וַיִּבְנֶה אוֹתוֹ
 עַל הַשֵּׁם הַקְדוּשׁ.

וְעַם כָּל זֶה לֹא יוֹצֵאת אוֹתָהּ הַרוּחַ מִן הַמָּקוֹם
 הָרֵאשׁוֹן, מִשּׁוּם שֶׁקִּדְשָׁה לֹא שׁוֹרֵה עַל

מְקוֹם טָמֵא. אָמַר רַבִּי יִצְחָק, לָמָּה לוֹ לְטַרַח עַל
 זֶה? בְּזִמְנֵי הַזֶּה כָּתוּב, (קהלת א) מְעַנֶּת לֹא יוּכַל
 לְתַקּוֹן וְגו'. מִיּוֹם שֶׁנַּחֲרַב בֵּית הַמִּקְדָּשׁ לֹא
 נִמְצְאָה רְפוּאָה בְּעוֹלָם, מִשּׁוּם כֶּף צָרִיךְ אָדָם
 לְהַזְהֵר, כֶּף שְׂיֵהִיָּה שְׁמוֹר.

אָמְרוּ, נִלְךְ עִם הָאִישׁ הַזֶּה וְנִרְאָה. אָמַר רַבִּי
 יִצְחָק, אָסוּר לָנוּ. אִם הָיָה הוֹלֵךְ לְאִישׁ
 גָּדוֹל יֵרָא חֲטָא, כָּמוֹ נַעֲמָן לְאַלְיִשֶׁעַ, נִלְךְ אַחֲרָיו.
 עֲכָשׁוּ שֶׁהוּא הוֹלֵךְ לְרַחוּקֵי הָעוֹלָם, רַחוּקֵי
 הַתּוֹרָה, מְגַעְלִים מִן הַכֹּל, אָסוּר לָנוּ לְהִרְאוֹת
 לְפָנֵיהֶם. בְּרוּךְ הַרְחֵמֵן שֶׁהֲצִיל אוֹתָנוּ מֵהֶם.
 וְהָאִישׁ הַזֶּה אָסוּר לוֹ. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, וְהָרִי
 שָׁנִינוּ, בְּכָל מִתְרַפְּאִים חוּץ מֵעֲצֵי אֶשְׁרָה וְכו'.
 אָמַר לוֹ, וְזֶהוּ עֲבוּדָה זָרָה, וְלֹא עוֹד, אֶלֶּא שְׁהָרִי
 כָּתוּב, (דברים יח) לֹא יִמָּצָא כֶּף בְּנוֹ וּבִתּוֹ בְּאֵשׁ וְגו'.
 הִלְכוּ לְדַרְכֵּם.

הֵלֵךְ אוֹתוֹ הָאִישׁ לְמַעְרָה הֵהִיא, הוּא וּבְנוֹ, שָׁם
 אוֹתוֹ בַּמַּעְרָה. עַד שֶׁיִּצָּא אָבִיו לְקָשֶׁר אֶת
 חֲמוּרוֹ, יִצָּא קִיטוֹר שֶׁל אֵשׁ וְהִכָּה אוֹתוֹ בְּרֹאשׁוֹ
 וְהָרַג אוֹתוֹ. בֵּינַתִּים נִכְנַס אָבִיו וּמָצָא אוֹתוֹ מֵת.
 לָקַח אוֹתוֹ וְאֶת חֲמוּרוֹ וְהֵלֵךְ לוֹ. וּמָצָא אַחַר יוֹם
 אֶחָד אֶת רַבִּי יִצְחָק וְאֶת רַבִּי יְהוּדָה וְאֶת רַבִּי

חֲזַקְיָה שֶׁהָיוּ הוֹלְכִים. בְּכָה לַפְּנִיָּהִם, וְסִפֵּר לָהֶם
 אֶת הַמַּעֲשֵׂה. אָמַר רַבִּי יִצְחָק, וְהָאֵם לֹא אָמַרְתִּי
 לָךְ פְּעָמִים רַבּוֹת שְׂאֵסוּר לְלַכֵּת לְשֵׁם? בְּרוּךְ
 הַרְחֵמֵן שֶׁכָּל מַעֲשָׂיו אֱמֶת, וְדַרְכָּיו אֱמֶת. אֲשֶׁרִיָּהֶם
 הַצְּדִיקִים שֶׁהוֹלְכִים בְּדַרְךְ הָאֱמֶת בְּעוֹלָם הַזֶּה
 וּבְעוֹלָם הַבָּא, וְעַלֵּיהֶם כָּתוּב (משלי ד) וְאַרְחַ צְדִיקִים
 כְּאוֹר נֶגְהָ וְגו'.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, בְּכָל מַעֲשֵׂי הָאָדָם צָרִיךְ שֶׁכָּלֵם
 יִהְיוּ לְשֵׁם הַקְּדוֹשׁ. מַה זֶה לְשֵׁם הַקְּדוֹשׁ?
 לְהִזְכִּיר בְּפִיו אֶת הַשֵּׁם הַקְּדוֹשׁ עַל כָּל מַה שֶׁהוּא
 עוֹשֶׂה שֶׁהַכֹּל הוּא לְעִבּוּדָתוֹ, וְלֹא יִשְׁרֶה עָלָיו הַצַּד
 הָאֲחֵר, מִשּׁוּם שֶׁהוּא תָמִיד מְזַמֵּן לְבְנֵי הָאָדָם
 וַיִּכּוֹל לְשָׂרֹת עַל אוֹתוֹ הַמַּעֲשֵׂה. וְעַל כֵּן, הַשְּׂתִי
 אוֹ הָעֶרֶב הִיָּה נְטֻמָּא, וְשׁוֹרָה עָלָיו רוּחַ טְמֵאָה.
 וּמַה בָּזָה כֶּךָ – מִי שֶׁמִּפְקִיד דְּבָרָיו לְצַד הָאֲחֵר
 שְׁלֹא צָרִיךְ עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה. וּמִשּׁוּם כֶּךָ
 כָּתוּב, (דברים כב) וְנִשְׁמַרְתָּ מִכָּל דְּבַר רָע.

רַבִּי אֶלְעָזָר הִיָּה הוֹלֵךְ לְרֵאוֹת אֶת אָבִיו (תמי'ו),
 וְהִיָּה עִמּוֹ רַבִּי אַבָּא. אָמַר רַבִּי אַבָּא, נֹאמַר
 דְּבָרֵי תוֹרָה וְנִלְךְ. פִּתַּח רַבִּי אֶלְעָזָר וְאָמַר, (בראשית
 יב) אָמְרִי נָא אַחֲתִי אֵת. הַפְּסוּק הַזֶּה קָשָׁה, וְכִי
 אֲבָרְהָם שֶׁהוּא יֵרָא חֲטָא, אֶהוּבּוּ שֶׁל הַקְּדוֹשׁ

בְּרוּךְ הוּא, הִיָּה אוֹמֵר כֶּךָ עַל אֲשֶׁתוֹ כְּדֵי שְׂיִיטִיבוּ
 לוֹ? אֵלָּא אַבְרָהָם, אָף עַל גַּב שְׁהִיָּה יֵרָא חֲטָא, לֹא
 סָמַךְ עַל זְכוּתוֹ, וְלֹא רָצָה מִהֶקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא
 לְהוֹצִיא מִזְכוּתוֹ, אֵלָּא עַל זְכוּת אֲשֶׁתוֹ, שְׂיִרְוִיחַ
 בְּשִׁבְלָהּ מִמוֹן שֶׁל שְׂאֵר הָעַמִּים, שְׁהִרִי הַמָּמוֹן
 זוֹכָה לוֹ הָאָדָם בְּאֲשֶׁתוֹ. זֶהוּ שְׁכָתוּב (משלי יט) בֵּית
 וְהוֹן נִחְלַת אָבוֹת וּמֵה' אִשָּׁה מִשְׁכָּלֶת. מִי שְׁזוֹכָה
 בְּאִשָּׁה מִשְׁכָּלֶת, זוֹכָה בְּכָל. וְכָתוּב, (שם לא) בְּטַח
 בָּהּ לֵב בַּעֲלָהּ וְשָׁלַל לֹא יִחָסֵר.

וְאַבְרָהָם הִיָּה הוֹלֵךְ בְּשִׁבְלָהּ לְאָכַל הַשָּׁלֶל
 מִשְׂאֵר הָעַמִּים, וְסָמַךְ עַל זְכוּתָהּ
 שֶׁלֹּא יוֹכְלוּ לְהַעֲנִישׁוֹ וְלִצְחֹק בָּהּ. וּמִשׁוּם כֶּךָ לֹא
 נִתֵּן דְּבַר לֹמֵר אַחֲתִי הִיא, וְלֹא עוֹד, אֵלָּא שְׂרָאָה
 מִלְּאָךְ אַחַד הוֹלֵךְ לְפָנֶיהָ, וְאָמַר לְאַבְרָהָם: אֵל
 תִּפְחַד עָלֶיךָ, הֶקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא שָׁלַח אוֹתִי
 לְהוֹצִיא לוֹ אֶת מִמוֹן שְׂאֵר הָעַמִּים וְלִשְׁמֹר אוֹתָהּ
 מִהַכָּל. וְאִז לֹא פָחַד עַל אֲשֶׁתוֹ, אֵלָּא עָלָיו, שֶׁלֹּא
 רָאָה עִמּוֹ מִלְּאָךְ, אֵלָּא עִמָּה. אָמַר, הִרִי הִיא
 שְׁמוֹרָה, וְאֲנִי לֹא שְׁמוֹר. וּמִשׁוּם כֶּךָ אָמַר, אֲמָרִי
 נָא אַחֲתִי אֶת וְגו'.

יִיטִיב לי?! יִיטִיבוּ לי הִיָּה צָרִיךְ לְהִיּוֹת, שְׁכָתוּב
 וְהִיָּה כִּי יֵרָאוּ אוֹתָךְ הַמְּצָרִים וְאָמְרוּ

אֲשֶׁתוֹ זֹאת, וְעַל כֵּן יִיטִיבוּ לִי צָרִיף לְהִיּוֹת! אֶלֶּא
 יִיטֵב לִי – זֶה שְׁהוֹלֵךְ לְפָנַיִךְ. יִיטֵב לִי הַקְּדוֹשׁ
 בְּרוּךְ הוּא בְּעוֹלָם הַזֶּה בְּמִמּוֹן. וְחִיתָה נִפְשִׁי
 בְּאוֹתוֹ הָעוֹלָם בְּגִלְלָךְ, שְׁלֵא תִסְטִי מְדַרְךְ הָאֲמֵת.
 שְׁאִם אֲזָכָה בְּגִלְלָךְ בְּמִמּוֹן בְּעוֹלָם הַזֶּה וְאֵת
 תִּסְטִי בְּדַרְךְךָ, הָרִי מִיִּתְּהָ זְמִינָה בְּעוֹלָם הַהוּא,
 אֶלֶּא תִשְׁמְרִי, שְׁתַּחֲי נִפְשִׁי בְּעוֹלָם הַהוּא בְּגִלְלָךְ.

וּמִשׁוּם שְׁהַמְלֵאךְ הַהוּא הֵלֵךְ לְפָנֶיךָ לְשֹׁמֵר
 אוֹתָהּ, מַה כְּתוּב? וַיִּנְגַע ה' אֶת פְּרָעָה
 וְגו', עַל דְּבַר שָׂרִי, וְדָאִי. שְׁהִיִּתְהָ אוֹמְרַת לְמַלְאָךְ
 הַכֹּהֵן – וְהוּא מִכָּה. וְעַל כֵּן לֹא פָּחַד אֲבָרְהָם עָלֶיהָ
 כְּלוּם, שְׁהָרִי הִיא שְׁמוּרָה. וּמַה שְׁפָּחַד – עַל עֲצֻמוֹ
 פָּחַד, וְלֹא רָאָה עֲמוֹ שְׁמִירָה כְּזוֹ.

בֵּא רָאָה, עֶשֶׂר פְּעָמִים צִוְתָה שָׂרָה לְמַלְאָךְ
 לְהַכּוֹת אֶת פְּרָעָה, וּבְעֶשֶׂר מַכּוֹת לָקָה. סִימָן
 עֲשֵׂתָה שָׂרָה לְבִנְיָהּ אַחֲרֶיהָ בְּמִצְרַיִם.

רַבִּי אָבָא פְּתַח, (מִיכָה ז) כִּימִי צִאתְךָ מֵאֶרֶץ
 מִצְרַיִם אֲרָאֵנוּ נִפְלְאוֹת. עֲתִיד הַקְּדוֹשׁ
 בְּרוּךְ הוּא לְהִרְאוֹת גְּאֻלָּה לְבָנָיו כְּאוֹתָם הַיָּמִים
 שְׁשָׁלַח הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְהוֹצִיא אֶת יִשְׂרָאֵל,
 וְהִרְאָה אֶת אוֹתָן הַמַּכּוֹת לְמִצְרַיִם, וְהִלְקָה אוֹתָם

בגלל ישראל. בא וראה מה בין הגאולה הזו לגאלת מצרים. גאלת מצרים היתה במלך אחד, ובמלכות אחת – כאן בכל המלכים של העולם. ואז יתכבד הקדוש ברוך הוא בכל העולם, וידעו הכל שלטונו של הקדוש ברוך הוא, וכלם ילקו במכות עליונות, על אחת שנים, מפני שיסרבו כלם את ישראל.

ואז יתגלה שלטונו של הקדוש ברוך הוא, שכתוב (זכריה יד) והיה ה' למלך על כל הארץ. ואז כלם יתנדבו את ישראל לקדוש ברוך הוא. זהו שכתוב (ישעיה סו) והביאו את כל אחיכם וגו'. אז יעמדו האבות בשמחה לראות את גאלת בנייהם כמקדם. זהו שכתוב כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות, אמן כן יהי רצון. ברוך ה' לעולם אמן ואמן ימלך ה' לעולם אמן ואמן

ויקרא ב

פרשת מצרע

וידבר ה' אל משה לאמר. זאת תהיה תורת המצרע ביום טהרתו וגו'. רבי אבא פתח, (אייוב יט) גורו לכם מפני חרב כי חמה עונות

חָרַב לְמַעַן תִּדְעוּן שְׂדוּן. שְׂדוּן, שְׂדִין כְּתוּב. כִּמָּה
 יֵשׁ לְבַנֵי אָדָם לְשֹׁמֵר אֶת דַּרְכֵיהֶם וּלְפָחַד מִלְפָּנַי
 הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא שֶׁלֹּא יִסְטוּ מִדְּרָךְ כְּשֶׁרָה, וְלֹא
 לְעֵבֵר עַל דְּבָרֵי תוֹרָה וְלֹא תִשְׁכַּח מִמֶּנּוּ.

שָׁפַל מִי שֶׁלֹּא לומד תורה ולא משתדל בה, נזופך
 הוּא מִהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, רְחוּק הוּא מִמֶּנּוּ,
 וְלֹא שׁוֹרָה עִמּוֹ שְׂכִינָה. וְאוֹתָם הַשׁוֹמְרִים
 שֶׁהוֹלְכִים עִמּוֹ, מְסַתְּלָקִים מִמֶּנּוּ, וְלֹא עוֹד, אֲלֵא
 שְׂמִכְרִיזִים לְפָנָיו וְאוֹמְרִים: הִסְתַּלְּקוּ מִסְבִּיב
 לְפָלוּנִי, שֶׁלֹּא חוֹשֵׁשׁ עַל כְּבוֹד רַבּוֹנוֹ. אוֹי לוֹ!
 שֶׁהֵרִי עָזְבוּ אוֹתוֹ עֲלִיוֹנִים וְתַחְתּוֹנִים, אֵין לוֹ חֵלֶק
 בְּדְרָךְ הַחַיִּים.

וּכְשֶׁהוּא מִשְׁתַּדֵּל בְּעִבּוּדַת רַבּוֹנוֹ וְלומד תורה,
 כִּמָּה שׁוֹמְרִים מְזַמְּנִים כְּנִגְדּוֹ לְשֹׁמֵר
 אוֹתוֹ, וְשְׂכִינָה שׁוֹרָה עִלָּיו, וְכֻלָּם מְכַרְיזִים לְפָנָיו
 וְאוֹמְרִים: תָּנוּ כְּבוֹד לְדִיוֹקָן הַמֶּלֶךְ. תָּנוּ כְּבוֹד לְבֶן
 הַמֶּלֶךְ. שְׁמוֹר הוּא בְּעוֹלָם הַזֶּה וּבְעוֹלָם הַבָּא.
 אֲשֶׁרִי חֵלְקוֹ!

בֵּא רְאֵה, בְּלִשׁוֹן הָרַע שְׂאֵמֵר הַנִּחַשׁ לְאִשָּׁה,
 גָּרֵם לְאִשָּׁה וּלְאָדָם לְגָזֵר עֲלֵיהֶם מִיָּתֵהּ וְעַל
 כָּל הָעוֹלָם. בְּלִשׁוֹן הָרַע כְּתוּב, (תהלים נז) וּלְשׁוֹנֵם

חָרַב חֲדָה. מִשׁוּם כָּךְ, גִּוְרוּ לָכֶם מִפְּנֵי חָרַב, מִפְּנֵי לְשׁוֹן הָרַע. כִּי חֲמָה עֲוֹנוֹת חָרַב. מֵהוּ כִּי חֲמָה עֲוֹנוֹת חָרַב? זֶה חָרַב לֵה'. שְׁשֻׁנֵנוּ, יֵשׁ לְקָדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא חָרַב שְׁבָה הוּא דָן אֶת הָרְשָׁעִים. זֶהוּ שְׁפָתוֹב, (ישעיה לד) חָרַב לֵה' מְלֵאָה דָם. (דברים לב) וְחָרְבֵי תֹאכַל בְּשָׂר. וּמִשׁוּם כָּךְ גִּוְרוּ לָכֶם מִפְּנֵי חָרַב כִּי חֲמָה עֲוֹנוֹת חָרַב לְמַעַן תִּדְעוּן שִׁדוּן, שְׁדִין כְּתוֹב, כִּדִּי שְׁתִּדְעוּ שְׁכָךְ נִדוּן. מִי שִׁישׁ לוֹ חָרַב בְּלִשׁוֹנוֹ, מְזַדְמַנֵת לוֹ חָרַב (נִדוּן בְּאוֹתָהּ חָרַב) שְׁמִשְׁמִידָה הַכֵּל. זֶהוּ שְׁפָתוֹב זֹאת תְּהִיָה תוֹרַת הַמְצָרַע.

רְבִי אֶלְעָזָר פֶּתַח, (קהלת ט) וְכַצִּפְרִים הָאֲחֻזוֹת בְּפַח כָּהֶם יוֹקְשִׁים בְּנֵי הָאָדָם. הַפְּסוּק הַזֶּה הָרִי נִתְבָּאָר. אָבֵל בֹּא רְאָה, בְּנֵי אָדָם לֹא יוֹדְעִים וְלֹא שׁוֹמְעִים וְלֹא מִסְתַּכְּלִים בְּרִצּוֹן אֲדוֹנָם, וְהַכְּרוּז כָּל יוֹם קוֹרָא לְפָנֵיהֶם, וְאִין מִי שְׁמַקְשִׁיב לוֹ, וְאִין מִי שְׁמַעִיר אֶת רוּחוֹ לְעִבּוּדַת אֲדוֹנוֹ.

בְּשַׁעָה שִׁיּוּרְד הַלִּילָה וְהַשְּׁעָרִים נִסְתָּמִים, מִתְעוֹרֵר נִקְב תְּהוּם רַבָּה, וְכַמָּה קְבוּצוֹת שֶׁל מַחְבְּלִים נִמְצָאִים בְּעוֹלָם. אַז מִפִּיל הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא שְׁנָה עַל כָּל בְּנֵי הָעוֹלָם, וְאֶפְלוּ עַל כָּל שְׁבָהֶם הַתְּעוֹרְרוֹת שֶׁל

חיים, והם משוטטים בעולם ומודיעים לבני
אדם דברים, מהם כוזבים ומהם אמת, ובני
אדם קשורים בשנה.

כשמתעוררת רוח צפון ונחלק הלילה,
השלהבת יוצאת ומכה תחת
כנפי התרנגול, והוא קורא, והקדוש ברוך הוא
נכנס לגן עדן להשתעשע עם הצדיקים. ואז
הפרוז יוצא וקורא, וכל בני העולם מתעוררים
במטותיהם. אותם שיש בהם התעוררות של
חיים, עומדים לעבודת רבונם ועוסקים בתורה
ובשבחו של הקדוש ברוך הוא עד שבא הבקר.

סדר הלימוד ליום כו אדר [יום 174 בשנה]

כשבא הבקר, (פרוז קורא וכל) כל החילות והמחנות
שלמעלה משבחים את הקדוש ברוך
הוא. זהו שכתוב (איוב לח) ברן יחד כוכבי בקר
וגו'. אז כמה שערים נפתחים לכל הצדדים,
והשער של אברהם נפתח לכנסת ישראל לזמן
את כל בני העולם. זהו שכתוב ויטע אשל
בבאר שבע.

ומי שלא מעיר את רוחו לעבודת רבנו, באיזה
פנים יעמד לפני המלך כשיתעוררו עליו

בְּדִין, וַיִּתְּפְסוּ אוֹתוֹ בְּקוֹלָר, וְלֹא תִמְצָא עָלָיו זְכוּת לְהִנְצֵל? וְאִזּוֹ כָּתוּב, וְכִצְפָּרִים הָאֲחֻזּוֹת בַּפֶּחַ כְּהֵם יוֹקְשִׁים בְּנֵי הָאָדָם. וְטָרָם שִׁיֵּצֵא אָדָם מִן הָעוֹלָם הַזֶּה, בְּכַמָּה דִינִים הוּא נִדוֹן הַנֶּפֶשׁ עִם הַגּוּף טָרָם שִׁיפָּרְדוּ זֶה מִזֶּה, וְאִין מִי שִׁישְׁגִיחַ.

(אפלו) בְּאוֹתוֹ זְמַן שֶׁמְגִיעָה שְׁעַת הַהִפְרָדָה, לֹא יוֹצֵאת הַנֶּפֶשׁ מִן הַגּוּף עַד שֶׁמִּתְגַּלֶּה עָלָיו שְׂכִינָה, וְהַנֶּפֶשׁ מִתּוֹךְ שְׂמֻחָה וְחִבִּיבוֹת שֶׁל הַשְּׂכִינָה יוֹצֵאת מִן הַגּוּף כְּנִגְדָּה. אִם הוּא צָדִיק, הוּא נִקְשֶׁר וְנִדְבֵק בָּהּ. וְאִם לֹא, הַשְּׂכִינָה הוֹלֶכֶת, וְהִיא נִשְׁאֶרֶת וְהוֹלֶכֶת וּמִתְאַבְּלֶת עַל פְּרִדַת הַגּוּף. מִשָּׁל אוֹמְרִים, חֲתוּל לֹא נִפְרָד מֵאֵשׁ, חִדַּד אֶת הַסְּפִין, וְהוּא יֵלֶךְ אַחֲרָיו.

אַחַר כֵּן נִדוּנִים שְׁנִיָּהם עַל יְדֵי דוּמָה. הַגּוּף נִדוּן בְּקָבֵר עַד שֶׁשָּׁב לְעָפָר, וְהַנֶּפֶשׁ בְּאֵשׁ הַגִּיְהֵנִם בְּכַמָּה דִינִים, עַד אוֹתוֹ זְמַן שֶׁנִּגְזַר עָלֶיהָ לְקַבֵּל עֲנָשׁ. אַחַר שֶׁקִּבְּלָה עֲנָשָׁה וּמְגִיעַ הַזְּמַן לְהִטָּהֵר, אָז עוֹלָה הִיא מֵהַגִּיְהֵנִם, וּמִתְלַבֶּנֶת מִחֻטְאֶיהָ כְּמוֹ בְּרוֹזֶל שֶׁמִּתְלַבֵּן בְּאֵשׁ, וְעוֹלִים עִמָּה עַד שֶׁנִּכְנָסֶת לְגַן עֵדֵן שְׁלֵמָטָה, וְרוֹחֶצֶת שָׁם בְּאוֹתָם מִים, וְרוֹחֶצֶת בְּבִשְׂמִים שְׁשָׁם, כְּמוֹ שְׁנֵאמַר (שיר ג) מְקַטְרֶת מֵר וּלְבָנָה. וְעוֹמְדַת שָׁם עַד

הזמן שנגזר עליה להתרחק מהמקום שיושבים בו הצדיקים.

ובשמיני הזמן לעלות, אז עולים עמה דרגה אחת דרגה, עד שנקרבת כקרוב על המזבח. זהו שכתוב זאת תהיה תורת המצורע ביום טהרתו והובא אל הכהן, הכהן העליון שלמעלה, הנפש הזו שלא נטמאה כל כך בעולם הזה, לזו יש תקנה כמו כן. ואם לא, אז מעות לא יוכל לתקן וגו'.

זאת תהיה תורת המצורע. רבי יצחק פתח, וזרח השמש ובא השמש וגו'. פסוק זה נתבאר, ובארנו אותו על נשמת האדם, בשעה שהיא עומדת עם האדם בעולם הזה, אז וזרח השמש ובא השמש, בזמן שיוצא בן אדם מן העולם הזה ונמצא בתשובה, אז – אל מקומו שואף זורח הוא שם, אם הוא צדיק, כמו שנאמר ובא השמש וטהר, ואחר יאכל מן הקדשים.

בא ראה, על כל חטאי העולם הקדוש ברוך הוא מכפר בתשובה, פרט מאותו לשון הרע שמוציא שם רע על חבירו. והרי פרשוה, שכתוב זאת תהיה תורת המצורע – זאת היא תורתו של

מוציא שם רע. רבי חייא אמר, כל מי שמוציא שם רע, מטמאים לו את כל איבריו וראוי לסגור, משום שאותו דבור רע עולה ומעיר רוח טמאה עליו, והוא נטמא. בא להטמא – מטמאים אותו. בדבור שלמטה מתעורר דבור אחר.

פֶּתַח וְאָמַר, (ישעיה א) **אֵיכָה הִיְתָה לְזוֹנָה קְרִיָּה נְאֻמָּנָה וְגו'.** מי שהיתה נאמנה לבעלה, הפכה לזונה. מלאתי משפט. משפט – זה ודאי הקדוש ברוך הוא. צדק – זו כנסת ישראל. ומשום שהעירה דבר אחר, הסתלק ממנה הקדוש ברוך הוא, ושרתה בה רוח של מרצחים. זהו שכתוב ועתה מרצחים. ומה ירושלים הקדושה כך – שאר בני אדם על אחת כמה וכמה. זהו שכתוב זאת תהיה תורת המצרע.

רְבִי יְהוּדָה אָמַר, זאת תהיה ודאי כנגדו להפרע ממנו, של אותו מוציא שם רע. ביום טהרתו והובא אל הכהן, מה בא להשמיענו? משמע, מי שיש לו לשון הרע, תפלתו אינה נכנסת לפני הקדוש ברוך הוא, שהרי עורר עליו רוח טמאה. כיון שחזר בתשובה וקבל עליו תשובה, מה כתוב? ביום טהרתו והובא אל הכהן וגו', וראה הכהן וגו'.

וְצִוָּה הַכֹּהֵן וְלָקַח לַמִּטְהָר שְׁתֵּי צַפְרִים חַיִּוֹת. רַבִּי
 יִצְחָק וְרַבִּי יוֹסִי הָיוּ מְצוּיִים לִפְנֵי רַבִּי
 שְׁמַעוֹן. יוֹם אֶחָד אָמַר לוֹ, עֵץ אֲרֻז הָרִי יְדוּעַ, כְּמוֹ
 שְׁנֵאמַר (מלכים-א ה) מִן הָאֲרֻז אֲשֶׁר בְּלִבְנוֹן, שֶׁהָרִי
 אוֹתוֹ עֵץ אֲרֻז לֹא נִשְׂרָשִׁים נְטִיעוֹתָיו אֶלָּא בְּלִבְנוֹן,
 וְהָרִי נִתְבָּאֵר. אִזּוֹב לָמָּה? וּמָה הוּא?

פֶּתַח וְאָמַר, וְלָקַח לַמִּטְהָר שְׁתֵּי צַפְרִים חַיִּוֹת
 טְהוֹרוֹת וְעֵץ אֲרֻז וְשְׁנֵי תוֹלַעַת וְאִזּוֹב. בֹּא
 רְאֵה, אָדָם שֶׁמִּשְׁתַּדֵּל בְּעִבּוּדַת רְבוּנוֹ וּמִשְׁתַּדֵּל
 בַּתּוֹרָה, הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא שׁוֹרֵה עָלָיו, וְהַשְׂכִּינָה
 מִשְׁתַּתְּפַת עִמּוֹ. כִּיּוֹן שֶׁאָדָם בָּא לְהִטָּמֵא,
 הַשְׂכִּינָה מִסְתַּלְקֶת מִמֶּנּוּ, הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא
 מִתְּרַחֵק מִמֶּנּוּ, וְכֹל צַד הַקְּדוּשָׁה שֶׁל רְבוּנוֹ
 מְרַחֵקִים מִמֶּנּוּ, וְשׁוֹרֵה עָלָיו רוּחַ טְמֵאָה וְכֹל צַד
 הַטְּמֵאָה. אִם בָּא לְהִטָּהֵר, מְסִיעִים אוֹתוֹ. אַחַר
 שֶׁנִּטְהַר וְחָזַר בַּתְּשׁוּבָה, אוֹתוֹ שֶׁהִסְתַּלַּק מִמֶּנּוּ
 חוֹזֵר וְשׁוֹרֵה עָלָיו.

בֹּא רְאֵה, כְּתוּב וְלָקַח לַמִּטְהָר שְׁתֵּי צַפְרִים חַיִּוֹת
 טְהוֹרוֹת. כִּיּוֹן שֶׁאָמַר שְׁתֵּי צַפְרִים, לֹא יְדַעְנוּ
 שֶׁהֵן חַיִּוֹת? אֶלָּא הָרִי פֶּרְשׁוּהָ, אֲבָל חַיִּוֹת, חַיִּוֹת
 מִמֶּשׁ, כְּמוֹ שְׁנֵאמַר (יחזקאל א) וְאָרָא הַחַיִּוֹת, כְּנִגְדֵי
 הַמְּקוֹם שִׁיוֹנְקִים מֵהֶם הַנְּבִיאִים הַנְּאֻמָּנִים. וְעֵץ

אָרְזוּ, הָרִי נִתְבָּאָר. וּשְׁנֵי תוֹלְעֵת, הֵצֵד הָאָדָם שֶׁל
 גְּבוּרָה שֶׁהִשְׁתַּתַּף עִמּוֹ בְּרֵאשׁוֹנָה. וְאָזכ, זוּ ו'
 קִטְנָה שְׁמִינִיקָה אֶת כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל. וּמִשׁוּם כֶּךָ עֵץ
 אָרְזוּ וְאָזוּב הוֹלְכִים יַחַד, וְעַל כֵּן ו' ו' נִמְצְאוּ
 כְּאַחַד, אַחַד עֲלִיוֹן וְאַחַד קֶטָן, וְקוֹרְאִים לָהֶם ו'
 עֲלִיוֹנָה, ו' תַּחְתּוֹנָה. וְכֹלָם חוֹזְרִים לְשֵׁרוֹת עֲלִיו,
 מִשׁוּם שֶׁהָרִי נִטְהַר. כְּנֶגֶד אֵלֶּה לְמִטָּה (מְהֵם) – עֵץ
 אָרְזוּ וְאָזוּב וּשְׁנֵי תוֹלְעֵת נִמְצְאוּ (בְּשֵׁם) בַּגְּדָלָה הַזֶּה,
 וּתְלוּיִים מֵהָעֲלִיוֹנוֹת הַלְלוּ.

רַבִּי יְהוּדָה וְרַבִּי יִצְחָק הָיוּ הוֹלְכִים בְּדֶרֶךְ. יָשְׁבוּ
 בְּאוֹתוֹ שָׂדֵה וְהִתְפַּלְלוּ. אַחַר שִׁסְיָמוּ אֶת
 הַתְּפִלָּה, קָמוּ וְהִלְכוּ. פָּתַח רַבִּי יְהוּדָה בְּדַבְרֵי
 תוֹרָה וְאָמַר, (מְשַׁלֵּי ג) עֵץ חַיִּים הִיא לְמַחְזִיקִים בָּהּ
 וְתִמְכֶיָה מְאֹשֶׁר. עֵץ חַיִּים – זוּ הַתּוֹרָה, שֶׁהִיא עֵץ
 עֲלִיוֹן גָּדוֹל וְחֹזֵק. תּוֹרָה, לָמָּה נִקְרְאת תּוֹרָה?
 מִשׁוּם שֶׁמּוֹרָה וּמִגְלָה אֶת מֵה שֶׁהִיא סְתוּם וְלֹא
 יְדוּעַ. חַיִּים, שֶׁכָּל הַחַיִּים שֶׁלְמַעַלָּה נִכְלְלוּ בָּהּ,
 וּמִמֶּנָּה יוֹצְאִים. לְמַחְזִיקִים בָּהּ, אֶת אוֹתָם
 שְׁאוּחִזִּים בָּהּ, שְׁמִי שְׁאוּחִזוּ בַּתּוֹרָה אוּחִזוּ בְּכֹל.
 אַחֲזוּ לְמַעַלָּה וּלְמִטָּה. וְתִמְכֶיָה מְאֹשֶׁר, מִי זֶה
 תּוֹמְכֶיָה? אֵלּוּ אוֹתָם שֶׁמְטִילִים מְלֵאֵי לְכִיסָם שֶׁל
 תְּלַמִּידֵי חֲכָמִים, כְּמוֹ שֶׁבְּאֵרוּהָ.

וְתִמְכֶינָהּ, זֹכָה שִׁיִּצְאוּ מִמֶּנּוּ נְבִיאִים נְאֻמִּים.
 מֵאֲשֶׁר, אֶל תִּקְרִי מֵאֲשֶׁר אֶלָּא
 מֵרָאוּ. אוֹתָם הַתּוֹמְכִים שֶׁל הַתּוֹרָה מֵרָאוּ וְעַד
 סוּפוֹ. מֵרָאוּ, צַד הָרֹאשׁ שֶׁל הַכֹּל שֶׁנִּקְרָא רֹאשׁ,
 שְׁכָתוֹב (שם ח) מֵעוֹלָם נִסְכַּתִּי מֵרָאוּ. וְרֹאשׁ זֶה
 חֻכְמָה, שֶׁהִיא הָרֹאשׁ לְכָל הַגּוֹף, וְהַגּוֹף מִתְפַּשֵּׁט
 בָּהּ עַד הַסִּיּוּם שֶׁל שֵׁשׁ הַצְּדָדִים וְתִמְכֶינָהּ, כְּמוֹ
 שֶׁנֶּאֱמַר (שיר ה) שׁוֹקִי עֲמוּדֵי שֵׁשׁ. שְׁאוֹתָם
 שֶׁמְטִילִים מְלֵאֵי לְכִיסָם שֶׁל תְּלַמִּידֵי חֻכְמִים, הֵם
 תּוֹמְכִים אֶת הַתּוֹרָה מֵהָרֹאשׁ עַד סִיּוּם הַגּוֹף, וְכָל
 הָאֻמוֹנָה בּוֹ תְלוּיָהּ, וְנִתְמָךְ. וְזֹכָה לְבָנִים שִׁירָאוּ
 לְנְבִיאִים נְאֻמִּים.

רַבִּי יִצְחָק פְּתַח, וַיִּקְרָא אֶל מֹשֶׁה וַיְדַבֵּר ה' אֵלָיו
 מֵאֵהָל מוֹעֵד לֵאמֹר. וַיִּקְרָא, אֶלֶף קִטְנָה,
 לָמָּה? אֶלָּא כִּדֵּי לְהִרְאוֹת מִיְהוּ אוֹתוֹ שֶׁקָּרָא –
 אוֹתוֹ שֶׁשְׂרוּי בַּמְקַדֵּשׁ, וְאִזּוֹ זְמַן אֶת מֹשֶׁה כְּמוֹ
 שֶׁמְזַמֵּן אוֹרַח. כָּאֵן א' קִטְנָה, שָׁם א' גְּדוּלָּה. אָדָם
 שֵׁשׁ אָנוּשׁ. (אדם) זֶה שְׁלֵמוֹת הַכֹּל.

בֵּא וְרֵאָה מֶה בֵּין מֹשֶׁה לְאַהֲרֹן, מִי מֵהֶם
 עֲלִיּוֹן? אֶלָּא מֹשֶׁה הוּא הָעֲלִיּוֹן, מֹשֶׁה הוּא
 שׁוֹשְׁבֵין הַמֶּלֶךְ, וְאַהֲרֹן שׁוֹשְׁבֵין הַגְּבִירָה. מִשָּׁל
 לְמֶלֶךְ שֶׁהִיָּתָה לוֹ גְּבִירָה עֲלִיּוֹנָה. מֶה עָשָׂה? נִתֵּן

לו שושבין לתקן אותה ולהסתכל בדברי הבית.
ועל כן, כשנכנס השושבין הזה למלך, לא נכנס
אלא רק עם הגבירה. זהו שפתוב בזאת יבא
אהרן וגו'.

מִשָּׁה הוא שושבין המלך, משום כך הזדמן
כאורח, ואחר כך – וידבר ה' אליו. אהרן
הוא שושבין של הגבירה, וכל דבריו היו לפי
את המלך עם המלכה, ויתפייס המלך עמה. ועל
כן, משום שהיא שושבין שלה, הוא שם מדורו
עמה לתקן את הבית ולעין תמיד בדברי הבית.
ועל כן התתקן כמו שלמעלה, ונקרא כהן גדול.
מנין לנו? שפתוב (תהלים קי) אתה כהן לעולם על
דברתי מלכי צדק.

ומשום כך, כל מה שצריך מבית המלך הוא
נוטל, ואין מי שימחה בידו. ולכן הוא
עומד לטהר את כל אותם שנכנסים לבית
הגבירה, כדי שלא תמצא טמאה באותם בני
ההיכל, ומשום כך כתוב ולקח למטהר שתי
צפרים וגו'.

רבי יהודה פתח ואמר, (תהלים ב) יושב בשמים
ישחק ה' ילעג למו. יושב בשמים ישחק

– זֶה יִצְחָק שָׁבָא מֵצַד הַיֵּינָן, מֵאִיר בְּרֵאשׁוֹנָה, וְצוּחֵק, וְאַחַר כֶּךָּ זוּעִם וּמִגְרֵשׁ. זֶהוּ שְׁכַתוֹב יוֹשֵׁב בְּשָׁמַיִם יִשְׁחָק, וְלֹא כְּתוֹב יוֹשֵׁב שָׁמַיִם. יִשְׁחָק, מֵאִיר וְצוּחֵק. וְעַל כֵּן הִדִּין מֵאִיר וְצוּחֵק לָהֶם לְרָשָׁעִים.

וְאַחַר כֶּךָּ מַה כְּתוֹב? אֲזִי יְדַבֵּר אֲלֵימוּ בְּאִפּוֹ וּבִבְחֵרוֹנוֹ יִבְהַלְמוּ. וְכֵךְ דְּרָכֵי הָרָשָׁעִים – הֶקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מֵאִיר לָהֶם בְּעוֹלָם הַזֶּה, וּמֵאִיר לָהֶם כְּמוֹ יֵינָן שְׁמֵאִיר בְּרֵאשׁוֹנָה, וְאַחַר כֶּךָּ זוּעִם וְהוֹרֵג. וְהֶקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מוֹשֵׁף אֶת הָרָשָׁעִים, אִם יִחְזְרוּ כְּנִגְדּוֹ – יָפֵה. אִם לֹא – הוּא מְכַלֶּה אוֹתָם מֵאוֹתוֹ הָעוֹלָם הַבָּא, וְאֵינָן לָהֶם בּוֹ חֵלֶק וַיִּשְׁמְדוּ מֵהַכֹּל. בָּא לְהַטְהֵר – מְסִיעִים לָהֶם, וְהֶקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מְטַהֵר אוֹתָם וּמְקַרֵּב אוֹתָם אֵלָיו וְקוֹרֵא עֲלֵיהֶם שְׁלוֹם. זֶהוּ שְׁכַתוֹב שְׁלוֹם לָהֶם לְרַחוּק וְלִקְרוֹב וְגו'.

וְאִשָּׁה כִּי יִזוּב זוּב דְּמָה יָמִים רַבִּים בְּלֹא עֵת נִדְתָהּ וְגו'. רַבִּי חִיָּיא פָּתַח וְאָמַר, (זְכוּרִיהָ יֵד) הִנֵּה יוֹם בָּא לָהּ וְחֵלֶק שְׁלָלָהּ בְּקַרְבָּהּ. הַפְּסוּק הַזֶּה כֶּךָּ הִיָּה צָרִיף לְהִיּוֹת: הִנֵּה יוֹם יָבֵא. מַה זֶה הִנֵּה יוֹם בָּא? אֵלָּא שְׁכַבְרָא בָּא טָרָם שְׁנַבְרָא הָעוֹלָם, וְהוּא הַיּוֹם שָׁבוּ יַעֲשֶׂה דִין לְרָשָׁעִים,

וְהוּא הַיּוֹם שָׁבוּ יַפְרַע הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מֵאוֹתָם
 שֶׁהֲצִיקוּ לָהֶם לְיִשְׂרָאֵל. הַיּוֹם הַזֶּה בָּא וְעוֹמֵד
 לִפְנֵי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, וּמִבְּקֵשׁ מִמֶּנּוּ לַעֲשׂוֹת
 דִּין וּלְכָלוֹת עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים וּמִזְלוֹת, וְנִתְּנָת לּוֹ
 רְשׁוּת, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (שם) וְאֶסְפְּתִי אֶת כָּל הַגּוֹיִם אֶל
 יְרוּשָׁלַם לְמִלְחָמָה וְגו'.

רַבִּי יִצְחָק אָמַר, שְׁנֵי יָמִים הֵם לְקְדוֹשׁ בְּרוּךְ
 הוּא, אֶחָד שְׂרוּי עִמּוֹ, וְאֶחָד בָּא לְפָנָיו,
 וּבָאֵלוֹ עוֹשֶׂה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא קְרִיבוֹת עִם הַכֹּל.
 וּכְשָׁבָא הַיּוֹם הַזֶּה לְעֶרְךָ קָרֵב, הוּא מְזַדְּג עִם
 אוֹתוֹ יוֹם אַחֵר, וְנוֹטֵל כְּלֵי זִין עַל כְּלֵי זֵינוֹ,
 וְעוֹרֵךְ קָרֵב בְּכָלֶם, בְּאוֹתָם רָמִים וּנְמוּכִים. זֶהוּ
 שְׁכָתוּב (ישעיה ב) כִּי יוֹם לֵה' צְבָאוֹת עַל כָּל גֹּאֲהַ
 וְרָם וְעַל כָּל נִשְׂאָ וְשָׁפֵל.

רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר, וְאֲשֶׁה כִּי יִזּוּב זוּב דְּמָה וְגו'.

הַיֵּנוּ שְׁכָתוּב, (שם לד) חָרַב לֵה' מְלֹאָה דָם.
 מְלֹאָה דָם וְדָאִי, שְׁכָתוּב כִּי יִזּוּב זוּב דְּמָה יָמִים
 רַבִּים. בְּלֹא עֵת נִדְתָּהּ, הַיֵּנוּ שְׁכָתוּב (דניאל ט) וַיִּשְׁקֹד
 ה' עַל הָרַעַה וַיְבִיאָהּ עָלֵינוּ. שְׁשֵׁנִינוּ, הַקְּדוֹשׁ
 בְּרוּךְ הוּא מְקַדִּים פְּרַעְנוֹת לְעוֹלָם, וְהַרְשָׁעִים
 מְקַדִּימִים אֶת הַפְּרַעְנוֹת בְּחֻטְאֵיהֶם לְבֹא לְעוֹלָם.
 אוֹ כִּי תִזּוּב עַל נִדְתָּהּ, הַיֵּנוּ (ויקרא כו) וַיִּסְפְּתִי לְיִסְרָהּ

אֲתֶכֶם. מַה זֶה וַיִּסְפְּתִי לַיִסְרָה? אוֹסִיף דִּין עַל דִּין
וְאֶתֵן דָּם עַל דָּם יוֹתֵר עַל מֵה שְׂיִישׁ בְּאוֹתָהּ הַחֶרֶב
לֵה' מְלֶאָה דָּם.

כְּתוּב, לֹא אֶסֶף לְקַלֵּל עוֹד אֶת הָאֲדָמָה בְּעֵבוֹר
הָאָדָם. מַה זֶה לֹא אֶסֶף? אֲלֵא, לֹא אֶתֵן
עוֹד תּוֹסֶפֶת לְאוֹתָהּ חֶרֶב, אֲלֵא כְּמוֹ שְׂיִיכּוֹל
הָעוֹלָם לְסִבֵּל. וְהֵרִי כְּתוּב וַיִּסְפְּתִי? אֲלֵא כְּתוּב
לַיִסְרָה, וְלֹא לְכָלוֹת. זֶהוּ שְׂכָתוּב אוֹ כִּי תִזוּב
עַל נִדְתָהּ.

כִּי יָמִי זוּב טַמְאָתָהּ. מַה זֶה כָּל יָמִי זוּב
טַמְאָתָהּ? אֲלֵא שְׁהַרְשָׁעִים מִטַּמְאִים אֶת
עַצְמָם בְּחַטָּאֵיהֶם וּמִטַּמְאִים מְקוֹם אַחֵר, כְּמוֹ
שֶׁנֶּאֱמַר (במדבר יט) כִּי אֶת מִקְדָּשׁ ה' טַמְא.
וּמַעוֹרְרִים רוּחַ טַמְאָה עֲלֵיהֶם. וְלַעֲתִיד לָבֵא עֲתִיד
הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְטַהֵר אֶת יִשְׂרָאֵל וְלַהֲעֵבִיר
אֶת אוֹתָהּ רוּחַ טַמְאָה מִן הָעוֹלָם, שְׂכָתוּב לֹא
יוֹסִיף יָבֵא בָךְ עוֹד עֶרֶל וְטַמְא. וְכְתוּב וְאֶת רוּחַ
הַטַּמְאָה אֲעֵבִיר מִן הָאָרֶץ. מִן הָאָרֶץ וְדָאִי. (מי שְׂבֵא
לְהַטְמֵא, מִטַּמְאִים אוֹתוֹ וְדָאִי).

רַבִּי חֲזַקְיָה הָיָה יוֹשֵׁב לְפָנַי רַבִּי אֶלְעָזָר. לִילָה
אֶחָד קָמוּ בְּחִצּוֹת הַלֵּילָה לְעַסֵּק בַּתּוֹרָה.

פָּתַח רַבִּי אֶלְעָזָר וְאָמַר, (קהלת ז) בְּיוֹם טוֹבָה הִיָּה
 בְּטוֹב וְגו', גַּם אֵת זֶה עֲמַת זֶה עָשָׂה הָאֱלֹהִים וְגו'.
 בְּיוֹם טוֹבָה הִיָּה בְּטוֹב - בְּזִמְן שְׁמֵרְבָה הַקְדוּשׁ
 בְּרוּךְ הוּא חֹסֵד בְּעוֹלָם צָרִיךְ אָדָם לְלַכֵּת בְּשׂוֹקִים
 וּלְהִרְאוֹת לְפָנָי הַכֹּל, שֶׁהָרִי כְּשֶׁמֶתְחִיל טוֹבוֹ שֶׁל
 הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּעוֹלָם, הוּא שׁוֹרֵה בְּכֹל, וּבְכֹל
 הוּא עוֹשֶׂה טוֹב וּמְרַבֵּה אוֹתוֹ בְּעוֹלָם. וּמִשׁוֹם כֶּךָ
 יֵרָאֶה אָדָם בְּגִלּוּי בְּשׂוֹקִים, וַיַּעֲשֶׂה טוֹב שִׁישְׂרָה
 עָלָיו טוֹב אַחֵר. זֶהוּ שְׁכָתוּב (סו) בְּיוֹם טוֹבָה הִיָּה
 בְּטוֹב. הִיָּה בְּטוֹב וּדְאִי.

וּבְיוֹם רָעָה רָאֵה. לֹא כְּתוּב וּבְיוֹם רָעָה הִיָּה בְּרָע,
 אֲלֹא בְיוֹם רָעָה רָאֵה. שֶׁהָרִי בְּשַׁעַה שֶׁהִדִּין
 תְּלוּי בְּעוֹלָם, אֵין צָרִיךְ לְאָדָם לְהִרְאוֹת בְּשׂוֹק
 וּלְלַכֵּת יְחִידִי בְּעוֹלָם. שֶׁהָרִי כְּשֶׁדִּין שְׂרוּי בְּעוֹלָם,
 עַל הַכֹּל הוּא שׁוֹרֵה. וּמִי שֶׁפּוֹגַע בּוֹ וְנִפְגָּשׁ לְפָנָיו,
 יְדוֹן בְּאוֹתוֹ הַדִּין, וְאִז כְּתוּב (משלי יג) וַיֵּשׁ נִסְפָּה
 בְּלֹא מִשְׁפָּט. שֶׁהָרִי מִשְׁפָּט הַסִּתְלַק מִצְדָּק, וְלֹא
 שׁוֹרִים זֶה עִם זֶה עַל הָעוֹלָם. וְעַל כֶּךָ רָאֵה. רָאֵה
 וְהִיָּה שְׂמוֹר, הַשְּׂגָח וְעֵינַי לְכֹל צַד וְהִיָּה יוֹדֵעַ
 שְׁבִכְלָם שְׂרוּי הַדִּין, וְאֵל תִּצָּא הַחוּצָה וְאֵל תִּרְאֶה
 בְּשׂוֹק, כְּדִי שְׁלֹא יִשְׂרָה עָלֶיךָ. מָה הַטַּעַם? מִשׁוֹם
 שְׂגָם אֵת זֶה לְעַמַּת זֶה עָשָׂה הָאֱלֹהִים. כְּמוֹ

שְׁכַשְׁשׁוּרָה הַטּוֹב בְּעוֹלָם, הוּא שׁוּרָה עַל הַכֹּל –
כִּךְ כְּשׁוּרָה הַדִּין בְּעוֹלָם, הוּא שׁוּרָה עַל הַכֹּל,
וּמִי שֶׁפּוֹגֵשׁ בּוֹ נִתְפָּס.

בֵּא רֵאָה, כְּשֶׁדִּין שְׁרוּי בְּעוֹלָם, כַּמָּה חֲרָבוֹת
תְּלוּיֹת שְׁיוּצָאוֹת מֵאוֹתָהּ חָרַב עֲלֵיוֹנָה,
זוֹקְפִים רֵאשׁ וְרוּאִים שֶׁהָרִי אוֹתָהּ חָרַב עֲלֵיוֹנָה
הִיא אֲדָמָה, מְלֵאָה דָם בְּכֹל הַצְּדָדִים, וְאִז גּוֹזְרִים
גְּזֵרוֹת. וְכַמָּה מִיַּי חֲרָבוֹת מִתְעוֹרְרִים, (אז מִתְחַדְדוֹת
חֲרָבוֹת, וְכַמָּה חֲקִים מִתְעוֹרְרִים) כָּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (שִׁיר ג) אִישׁ חֲרָבוֹ
עַל יָרְכוּ, וְכָתוּב (יְהוֹשֻׁעַ ה) וְחָרְבוּ שְׁלוֹפָה בִּידּוֹ.
וְכֹלָם מְצוּיִים לַעֲשׂוֹת דִּין. וּמִי שֶׁפּוֹגֵשׁ בָּהֶם נִזְוֵק.
כְּתוּב (בְּרֵאשִׁית יט) הִנֵּה נָא מֵצָא עֲבָדְךָ חֵן בְּעֵינֶיךָ
וּתְגַדֵּל חֶסֶדְךָ וְגו'. מָה הַטַּעַם? מִשּׁוּם שֶׁבְּכֹל
מְקוֹם שֶׁהַדִּין שְׁרוּי, בְּכֹל הוּא שׁוּרָה, בֵּין בְּעִיר
בֵּין בַּמִּדְבָּר וּסְבִיב הָעִיר.

עוֹד פָּתַח וְאָמַר, (שִׁיר ח) שִׁימְנֵי כַחוֹתֶם עַל לִבְךָ
וְגו'. שִׁימְנֵי כַחוֹתֶם, כְּנִסְת יִשְׂרָאֵל אָמְרָה
אֵת זֶה לְקָדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא. שִׁימְנֵי כַחוֹתֶם, מִי
הוּא הַחוֹתֶם? זֶהוּ חוֹתֶם הַטַּבַּעַת שֶׁל הָאָמֶת.
כַחוֹתֶם עַל לִבְךָ – זֶהוּ חוֹתֶם שֶׁל תְּפִלִּין שֶׁמְנִיחַ
אָדָם עַל לְבוֹ. כַחוֹתֶם עַל זְרוּעֶךָ – זוֹ יָד כְּהֵא
שֶׁמְנִיחַ בְּאוֹתָהּ זְרוּעַ. וּמִיָּהוּ? יִצְחָק. וְכִנְסַת

יִשְׂרָאֵל אוֹמְרָת, שִׁימְנֵי כַחוֹתֶם. חוֹתֶם הִיָּה צָרִיךְ לְהִיּוֹת! מַה זֶה כַחוֹתֶם? כְּאוֹתָן תְּפַלִּין שֶׁל רֹאשׁ שְׁמֵיבִיא שְׁבַח לְכָל הַגּוֹף. וְעַל כֵּן תְּפַלִּין בְּזֵרוּעַ, עַל הַלֵּב, וּבְזֶה נִמְצָא אָדָם שָׁלֵם כְּמוֹ שְׁלֹמֶעֱלָה.

כִּי עֲזָה כְמוֹת אֶהְבֶּה. מַה זֶה כִּי עֲזָה כְמוֹת?
אֵלָּא לֹא נִמְצָאת קְשִׁיּוֹת בְּעוֹלָם כְּמוֹ פְרֻדַּת הַנֶּפֶשׁ מֵהַגּוֹף כְּשֶׁרוֹצִים לְהַפְרֹד. (ועל זה) כֵּן אֶהְבֵּת כְּנִסַּת יִשְׂרָאֵל לְקָדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, שֶׁלֹּא נִפְרָדִים לְעוֹלָמִים, וּמִשּׁוֹם כֵּן תְּפִלָּה שֶׁל יָד נִקְשְׂרֶת בְּזֵרוּעַ, לְקַיֵּם אֶת הַכֶּתוּב, (שם ב) שְׁמֵאלוֹ תַחַת לְרֹאשִׁי.

קִשָּׁה כְּשֶׁאוֹל קִנְיָה. בְּכָל דְרָגוֹת הַגִּיּוֹנִים אֵין קִשָּׁה כְּמוֹ הַשְּׁאוֹל, שִׁיּוֹרֵד לְמַטָּה מִכָּלֶם, פָּרַט לְאוֹתָהּ מִדְרָגָה שְׁנִקְרֵאת אֲבִדוֹן, וְזֶה וְזֶה הַשְּׁתַתְּפוּ כְּאַחַד, וְזֶה קִשָּׁה לְרִשְׁעִים מֵהַכֹּל. כֵּן קִשָּׁה כְּשֶׁאוֹל קִנְיָה, שְׁאֵין קִנְיָה אֵלָּא בְּאֶהְבֶּה, וּמִתּוֹךְ אֶהְבֶּה בָּאָה קִנְיָה. וּמִי שֶׁמִּקְנֵא לְאוֹתוֹ שְׁאוֹהֵב בְּיֹתֵר, קִשָּׁה לוֹ לְהַפְרֹד מִמֶּנּוּ מֵאוֹתָהּ דְרָגָה שְׁנִקְרֵאת שְׁאוֹל, שֶׁהִיא קִשָּׁה מְכָל דְרָגוֹת הַגִּיּוֹנִים.

רְשָׁפִיָּה רְשָׁפִי אֵשׁ שְׁלֵהֶבֶת יָהּ. וּמִי הִיא שְׁלֵהֶבֶת
 יָהּ? זֹו אֵשׁ שְׁיֹוצֵאת מִתּוֹךְ שׁוֹפָר,
 כְּלוּלָה מְרוּחַ וּמַיִם. וּמִתּוֹךְ אוֹתָהּ הַשְׁלֵהֶבֶת
 כְּשִׁמְתֵּלֶהֶטֶת בְּכַנְסֵת יִשְׂרָאֵל, שׁוֹרֶפֶת הָעוֹלָם
 בְּשֵׁלֵהֶבֶת בְּקִנְיָה שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא. וּבְשִׁעָה
 שֶׁהִיא מְקִנְיָה לוֹ, אוֹי לְפֹגֵשׁ בְּשֵׁלֵהֶבֶת, שֶׁהוּא
 יִשְׂרָף בָּהֶם.

עוֹד פָּתַח וְאָמַר, (שִׁיר ח) מַיִם רַבִּים לֹא יוּכְלוּ
 לְכַבּוֹת וְגו'. מַיִם רַבִּים – זֹו זְרוּעַ יְמִין
 שְׁצָרִיף לְקֶשֶׁר בֵּה קֶשֶׁר שֶׁל תְּפִלָּה עַל זְרוּעַ
 שְׂמָאל, לְקַיֵּם וַיְמַיְנוּ תַחֲבִקְנִי. דְּבַר אַחַר מַיִם
 רַבִּים – זֶהוּ הַנְּהַר הָעֲלִיּוֹן שֶׁמִּמֶּנּוּ יוֹצְאִים
 נְהָרוֹת לְכָל הָעֵבְרִים, וְכֹלֶם שׁוֹפְעִים וְנִמְשָׁכִים
 מִמֶּנּוּ, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (תְּהִלִּים צג) מִקְּלוֹת מַיִם רַבִּים.
 מֵאוֹתָם קוֹלוֹת שֶׁל מַיִם רַבִּים שְׁיֹוצְאִים
 וְנִמְשָׁכִים מִמֶּנּוּ, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר נִשְׂאוּ נְהָרוֹת וְגו'.
אִם יִתֵּן אִישׁ אֶת כָּל הוֹן בֵּיתוֹ בְּאַהֲבָה –
 שְׂאוּהֶבֶת כְּנִסֵּת יִשְׂרָאֵל אֶת הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
 הוּא – יְבוֹזוּ לוֹ. בּוֹז יְבוֹזוּ לוֹ?! יְבוֹז הִיָּה צָרִיף
 לְהִיּוֹת! אֲלֹא אִם יִתֵּן אִישׁ – זֶה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
 הוּא. אֶת כָּל הוֹן בֵּיתוֹ, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (מִשְׁלֵי כד) כָּל
 הוֹן יִקָּר וְנָעִים.

תוספתא

בוז יבוזו לו. מה זה בוז? יום שני יום ששי יום שביעי של סכות, שבהם היו מנסכים מים ויין של שבעת ימי הסכות, בהם היו מקריבים ישראל שבעים פרים לכפר על שבעים ממנים, כדי שלא ישאר העולם חרב מהם, זהו שכתוב ובחמשה עשר יום וגו' והקרבתם עלה אשה וגו'.

(עד כאן תוספתא).

באהבה – של כנסת ישראל אליו ולא להתקשר עמה, בוז יבוזו לו – כל אותם אוכלוסים וכל אותם מחנות שלמעלה לאותו הון יקר, שהרי אין רצון לכלם אלא בשעה שמתקשרת כנסת ישראל עם הקדוש ברוך הוא ומתעטרת עמו, ואז כל אותם האוכלוסים וכל אותם המחנות וכל העולמות, כלם בשמחה, באור ובברכות, (ועל זה אמר) כתוב שמאלו תחת לראשי וימינו תחבקני.

מי שמניח תפלין, כשמניח תפלה של יד, צריך להושיט זרוע שמאל לקבל את כנסת ישראל ולקשר קשר עם הימין כדי לחבק אותה, לקיים את הכתוב, שמאלו תחת לראשי וימינו תחבקני. שיראה האדם כמו שלמעלה ולהתעטר

בכל, ואז האדם שלם בכל, בקדשה עליונה.
והקדוש ברוך הוא קורא עליו, (ישעיה מט) ישראל
אשר בך אתפאר.

רבי חזקיה פתח ואמר, (תהלים יז) שמעה ה' צדק
וגו'. כמה חביבה כנסת ישראל לפני
הקדוש ברוך הוא, שבכל זמן שכנסת ישראל
באה לפני הקדוש ברוך הוא, הקדוש ברוך הוא
מזדמן כנגדה. זהו שכתוב שמעה ה' צדק
הקשיבה רנתי האזינה תפלתי. אמר דוד, אני
התקשרתי עם כנסת ישראל, כמו שהיא נמצאת
לפניו, גם אני כך נמצא. ומשום כך, שמעה ה'
צדק - בראשונה, ואחר כך - הקשיבה רנתי
האזינה תפלתי.

בלא שפתי מרמה, מה זה בלא שפתי מרמה?
אלא כך שנינו, כל דבור ודבור של תפלה
שמוציא אדם מפיו, עולה למעלה ובוקע
רקיעים, ונכנס למקום שנכנס, ושם נבחן אותו
הדבור, אם זה דבור כשר ואם לא. אם זה דבור
כשר - מכניסים אותו לפני המלך הקדוש
לעשות רצונו. ואם לא - מסטים אותו החוצה,
ומתעוררת באותו דבור רוח אחרת.

וּבֹא רְאֵה, בְּיוֹסֵף כְּתוּב, (שם קה) עֲנוּ בְּכָבֵל רְגְלוֹ
וְגו'. עַד מָתִי עֲנוּ בְּכָבֵל רְגְלוֹ? עַד עֵת בֹּא
 דְּבָרוֹ אֲמַרְתָּ ה' צִרְפָּתָהּ. עַד עֵת בֹּא דְבָרוֹ שֶׁל
 מִי? אֵלָּא עַד עֵת בֹּא דְבָרוֹ (שֶׁל יוֹסֵף, וּנְבִיחֵן) אוֹתוֹ
 דְּבוּר. זֶהוּ שְׁפָתוֹב אֲמַרְתָּ ה' צִרְפָּתָהּ. וְאֵז – שְׁלַח
 מֶלֶךְ וַיִּתִּירָהּוּ מִשָּׁל עַמִּים וַיִּפְתַּחְהוּ. בֵּינַנְתִּים הָיָה
 בֹּא הַבֶּקֶר.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, כְּתוּב (שְׁמוּאֵל-א כה) וְהִיֵּתָה נֶפֶשׁ
אֲדָנִי צְרוּרָה בְּצָרוּר הַחַיִּים. נֶפֶשׁ אֲדָנִי,
סֵתָם, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (תְּהִלִּים כד) אֲשֶׁר לֹא נִשְׂא לְשׂוֹא
נֶפֶשׁוֹ. הֵרִי הַזְּמַן בְּבִקְר לְקִשֵׁר אֶת כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל
וּלְחַבְרָה לְבַעֲלָהּ. אֲשֶׁרִי הַצְּדִיקִים שְׁמִשְׁתַּדְּלִים
בְּתוֹרָה בְּלִילָהּ וּבָאִים לְהִתְקַשֵּׁר עִם הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא וְעַם כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, עֲלֵיהֶם כְּתוּב (מְשָׁלִי כג)
יִשְׁמַח אָבִיךָ וְאִמְךָ וְתִגַּל יוֹלְדֹתֶיךָ.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, כְּתוּב (וִיקְרָא טו) וְהִזְרַתֶּם אֶת בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל מִטְּמֵאֲתָם וְגו' בְּטְמֵאִם אֶת מִשְׁכְּנֵי
אֲשֶׁר בְּתוֹכָם. וְהִזְרַתֶּם, כְּמוֹ הַזֵּר הַזֶּה, שֶׁהוּא זֵר
מִכָּלֶם וְלֹא מִתְּחִבֵּר בְּמָה שְׂאִינוֹ שְׁלוֹ.

וּבֹא רְאֵה, בְּשַׁעָה שְׂאֲנָשִׁים מִטְּמֵאִים לְמִטָּה,
מִטְּמֵאִים אוֹתָם בְּכָל, וְהֵרִי זֶה נֶאֱמַר. אֲבָל

בְּשֵׁעָה שְׁרוּחַ טַמְאָה מִתְעוֹרֶרֶת (למטה, מתעוררת רוח וכיו)
 נחשבתם כְּזֶר, אֲלֵא רוח טמאה שלמטה מעוררת
 רוח טמאה אחרת, ונתנת לה רשות לרדת
 לעולם. איזו רשות? רשות של קדושה, שהיה
 יורד ומכה בו, לא נמצא ומסתלק, ואז מתגלה
 הדין כנגד הרשעים, ומוסיף דין על דינו. ואז
 שתי רוחות נמצאות בעולם, אחת רוח הדין,
 ואחת רוח הטמאה.

אמר רבי אלעזר, הצטרכתי כאן לומר דבר
 שלמדתי מאבי. בא ראה, כאן למדנו
 מנגע הבית, שפשרוח טמאה שורה בבית
 והקדוש ברוך הוא רוצה לטהר אותו, שולח נגע
 צרעת בבית להלחם זה עם זה, ואותו הנגע לא
 סר מהבית. ואף על גב שרוח טמאה הסתלקה
 מאותו בית, עד שינתצו את הבית, האבנים
 והעצים והכל, אז נטהר המקום.

כמו כן מי שנמצא ומעיר רוח טמאה ושורה
 עליו, כשרוצה הקדוש ברוך הוא לטהר
 את העולם, מתעוררת רוח דין קשה, ונמצאת
 בעולם, ושורה על אותה רוח טמאה, ונלחמות
 זו עם זו עד שתעבר מן העולם. ואותה רוח הדין
 הקשה לא מסתלקת ממקומה עד שינתץ את

המקום, איברים ועצמות והכל, ואז נטהר העולם, ועוברות ממנו רוחות של טמאה, והעולם נמצא בטהר.

יעל זה שנינו, הבא לטמא מטמאים אותו ודאי. אוי לאדם כששורה עליו רוח טמאה ונמצא עמה בעולם, שודאי ידע שהקדוש ברוך הוא רוצה לבערו מן העולם. אשרי הצדיקים שכלם קדושים ונמצאים בקדשה לפני המלך הקדוש, ושורה עליהם רוח קדשה בעולם הזה ובעולם הבא. כיון שבא הבקר, קמו והלכו.

עד שהיו הולכים, פתח רבי אלעזר ואמר, (בראשית לב) ויעקב הלך לדרכו ויפגעו בו מלאכי אלהים. ויעקב הלך לדרכו, שהיה הולך כנגד אביו.

בא ראה, כל זמן שיעקב נמצא אצל לבן, לא דבר עמו הקדוש ברוך הוא (ולא נמצא אצלו). ואם תאמר, הרי כתוב (בראשית לא) ויאמר ה' אל יעקב שוב אל ארץ אבותיך ולמולדתך וגו'. זה היה בסוף, בזמן שרצה להפרד מלבן. וכשנפרד ממנו, באו לקראתו אותם מלאכים ולווהו בדרכו.

תוספתא

רַבִּי אֶלְעָזָר וְרַבִּי יוֹסִי חָמְיוּ הָיוּ הוֹלְכִים מֵאוֹשָׁא לְלוּד. אָמַר רַבִּי יוֹסִי לְרַבִּי אֶלְעָזָר, אֲפָשָׁר שְׁשִׁמְעֶתָ מֵאָבִיךָ מֵה שִׁכְתוֹב וַיַּעֲקֹב הֵלֶךְ לְדַרְכוֹ וְגו' ? אָמַר לוֹ, לֹא יִדְעָתִי. עַד שֶׁהָיוּ הוֹלְכִים, הִגִּיעוּ לַמְעָרָה שֶׁל לוּד. שָׁמְעוּ אוֹתוֹ קוֹל שְׁאוּמֵר: שְׁנֵי עֶפְרַיִם שֶׁל הָאֵילָת עָשׂוּ לְפָנָי רְצוֹן שֶׁל נַחַת לִי, וְהֵם הָיוּ הַמְּחַנֵּה הַקְּדוֹשׁ שֶׁפָּגַשׁ יַעֲקֹב לְפָנָיו. הִתְרַגַּשׁ רַבִּי אֶלְעָזָר וְהִסְתַּעַר בְּנַפְשׁוֹ, וְאָמַר: רְבוֹן הָעוֹלָם כִּף דַּרְכוֹ, טוֹב לָנוּ שֶׁלֹּא נִשְׁמַע, שְׁמַעְתִּי וְלֹא יִדְעָתִי.

הִתְרַחַשׁ לוֹ נִס, וְשָׁמַע אוֹתוֹ קוֹל שְׁאוּמֵר: אַבְרָהָם וַיִּצְחָק הָיוּ. נָפַל עַל פָּנָיו וַרְאֶה אֶת דְּיוֹקָן אָבִיו. אָמַר לוֹ, אָבָא, שְׁאַלְתִּי וְהִשְׁיבוּנִי, שְׁאַבְרָהָם וַיִּצְחָק הֵם שֶׁפָּגַשׁוּ אֶת יַעֲקֹב כְּשֶׁנִּצְלַל מִלְּבָן. אָמַר לוֹ, בְּנִי, הוֹצֵא אֶת (פֶּסֶקֶד) פְּתִיקָה, וְקַח אֶת דְּבָרֵי אָבִיךָ הַזֶּקֶן, פֶּה מְדַבֵּר גְּדוּלוֹת הָיָה. וְלֹא רַק זֶה בְּלִבְדּוֹ, אֲלֵא אֶת כָּל הַצְּדִיקִים פּוֹגְשׁוֹת נִשְׁמוֹת שֶׁל צְדִיקִים לְפָנֵיהֶם לְהַצְלִתָּם, וְהֵם מְלֹאכִים קְדוֹשִׁים עֲלִיוֹנִים.

וּבֵּא רְאֵה, יִצְחָק הָיָה קָיָם בְּאוֹתָהּ שְׁעָה, אֲבָל נִשְׁמָתוֹ הַקְּדוֹשָׁה נִלְקַחָה לְכִסֵּא הַכְּבוֹד שֶׁל

אֲדוּנוּ, כְּשֶׁנֶּעְקַד עַל גְּבִי הַמְּזַבַּח, וְאִז נִסְתָּמוּ עֵינָיו
מֵרְאוֹת. הֵינּוּ שְׁכָתוּב לֹאֵל וְגו' וּפְחָד יִצְחָק הָיָה
לִי. (עד כאן התוספתא).

בא רָאָה, כְּתוּב וַיִּפְגְּעוּ בוֹ. וַיִּפְגַּע בְּמִלְאָכֵי
אֱלֹהִים הָיָה צָרִיךְ לְהִיּוֹת! מַה זֶה בוֹ? אֵלָּא
הֵם בָּאוּ לְהַכְלִיל בוֹ (וּלְהוֹי בְּדִרְךְ). מַה זֶה לְהַכְלִיל בוֹ?
אֵלָּא הֵם בָּאוּ מִצַּד הַגְּבוּרָה, שְׁכָתוּב מִלְאָכֵי
אֱלֹהִים, וְרָאָה מִצַּד אַחַר מִלְאָכֵי רַחֲמִים, וְנִכְלְלוּ
בוֹ רַחֲמִים וְדִין.

בא רָאָה, בְּרֵאשׁוֹנָה מִלְאָכֵי אֱלֹהִים, זֶה אֶחָד.
אַחַר כֵּן – וַיִּקְרָא שֵׁם הַמָּקוֹם הַהוּא מַחְנִים,
שְׁנַיִם. אֶחָד מִצַּד הַדִּין, וְאֶחָד מִצַּד הַרַחֲמִים.
מִלְאָכִים מִן הַצַּד הַזֶּה, וּמִלְאָכִים מִן הַצַּד הַזֶּה.
וְעַל זֶה כְּתוּב וַיִּפְגְּעוּ בוֹ. בוֹ דוֹקָא. וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב
כַּאֲשֶׁר רָאָם, רָאָה אוֹתָם הָיָה צָרִיךְ לְהִיּוֹת! מַה זֶה
רָאָם? אֵלָּא רָאָה אוֹתָם כְּלוּלִים כְּאֶחָד מְדַבְּקִים זֶה
בְּזֶה, מְחוּבְּרִים זֶה בְּזֶה, וְלִכֵּן כְּתוּב רָאָם, וְכֻלָּם
בָּאוּ לְלוֹוֹת אוֹתוֹ וּלְהַצִּילוֹ מִיַּד עֲשׂוֹ.

כְּתוּב בְּעֲשׂוֹ, (שם כה) וַיֵּצֵא הָרֵאשׁוֹן אֲדָמוֹנִי. וַיֵּצֵא
הָרֵאשׁוֹן, אִם תֹּאמַר שְׂיַעֲקֹב הָיָה מְטַפֵּה
רֵאשׁוֹנָה – לֹא כֵן, שְׁהָרִי כְּתוּב וַיֵּצֵא הָרֵאשׁוֹן,

וְלֹא כְּתוּב וַיֵּצֵא רֵאשׁוֹן. וּמִשּׁוּם שְׂיִצְחָק בָּא מֵצַד
הַדִּין הַקָּשֶׁה, יֵצֵא עֲשׂוֹ אַדְמוֹנִי, אָדָם. שְׂאֵם יַעֲקֹב
הָיָה בְּכוֹר, אוֹתָהּ טָפָה רֵאשׁוֹנָה אֵיךְ יֵצְאָה כֶּף
אַדְמָה. אָבֵל טָפָה שְׁנֵיָה הָיָה, וּמִשּׁוּם כֶּף לֹא יֵצֵא
כֶּף, שֶׁהָרִי אוֹתָהּ טָפָה הֵיטָה מֵצַד הַרְחָמִים מֵצַד
זֶה וּמֵצַד זֶה.

וְהַטָּפָה שֶׁל עֲשׂוֹ לֹא הֵיטָה כְּמוֹ הַטָּפָה שֶׁל
יַעֲקֹב, שֶׁזֶה שְׁלֵם וְזֶה לֹא שְׁלֵם.
וּבְאוֹתָהּ שְׁעָה הָיָה יִצְחָק מְכוּן בְּסִיּוּם הַדִּין
הַקָּשֶׁה, שֶׁהוֹצִיא בְּצֵדוֹ בְּאוֹרוֹת חֲקוּקִים
בְּאֵיבָרָיו, וּמִשּׁוּם כֶּף עֲשׂוֹ זֶהמָא שֶׁהִתְכַּה
מֵהַזֶּהב.

וַעֲלֵ כֶּף שְׁנֵינוּ, שְׂצָרִיךְ אָדָם לְכוּן בְּאוֹתָהּ שְׁעָה
בְּרִצּוֹן שֶׁל רְבוֹנוֹ, כְּדֵי שְׂיוֹצִיא בְּנִים
קְדוּשִׁים לְעוֹלָם. וְאֵם תֹּאמֶר שְׂיִצְחָק לֹא הִתְכַּוֵּן –
לֹא כֶּף, אֲלֵא הִתְכַּוֵּן בְּקִדְשָׁה, וְהִתְכַּוֵּן בְּסִיּוּם שֶׁל
אוֹתוֹ מְקוּם, וְנִמְצָא כְּשִׂיִצְאָה אוֹתָהּ טָפָה
רֵאשׁוֹנָה בְּאוֹתוֹ מְקוּם מִמֶּשׁ, וְלִכֵּן כְּתוּב, כְּלוֹ
כְּאֵדָרֶת שְׁעָר.

בֵּא רֵאָה, דְּוֹד יֵצֵא בִּיפִי שֶׁל אָדָם, וְנִאָחַז בְּקִדְשָׁת
רְבוֹנוֹ, וַעֲלֵ זֶה כְּתוּב (שְׂמוּאֵל-א טו) וְהוּא אַדְמוֹנִי

עם יפה עינים וטוב ראי. אבל יעקב היה בכור מעשו, לא מטפה, אלא שפון את הרצון לעץ העליון הגדול והתקיף, ועשו באותו מקום של סיום הכל, ומשום כך כתוב, (עובדיה א) הנה קטן נתתיך בגוים בזוי אתה מאד.

רבי יהודה היה שונה כך. עשו נקרא ראשון, שכתוב ויצא הראשון אדמוני כלו. והקדוש ברוך הוא נקרא ראשון, שכתוב (ישעיה מד) אני ראשון ואני אחרון, (שם מא) ואת אחרנים אני הוא. ועתיד להפרע ראשון מראשון, ולבנות ראשון, שכתוב (ירמיה יז) כסא כבוד מרום מראשון. ולעתיד לבא כתוב, (ישעיה מא) ראשון לציון הנה הנם ולירושלם מבשר אתן.

שנינו, עתידה ירושלים להיות חומתה למעלה ולהתקרב עד כסא כבוד המלך. זהו שכתוב (ירמיה כ) בעת ההיא יקראו לירושלם כסא ה'. אז כתוב, (ישעיה ל) והיה אור הלבנה כאור החמה ואור החמה יהיה שבעתים. אז, (זכריה יד) ביום ההוא יהיה ה' אחד ושמו אחד. ברוך ה' לעולם אמן ואמן. מלך ה' לעולם אמן ואמן.

פְּרֻשֵׁת אַחֲרֵי מוֹת (דף נו ע"א - דף עט ע"ב)

וַיְדַבֵּר ה' אֶל מֹשֶׁה אַחֲרֵי מוֹת שְׁנֵי בְנֵי אֶהֱרֹן
וְגו'. וַיֹּאמֶר ה' אֶל מֹשֶׁה. רַבִּי יְהוּדָה
אָמַר, כִּיּוֹן שְׁכַתוּב וַיְדַבֵּר ה' אֶל מֹשֶׁה, לָמָּה פָּעַם
אַחֲרַת וַיֹּאמֶר ה' אֶל מֹשֶׁה דִּבֵּר אֶל אֶהֱרֹן אַחִיקָה,
שְׁהָרִי בַדְּבוּר הָרֵאשׁוֹן מְסַפִּיק? אֵלָּא כִּךְ שְׁנִינּוּ,
כְּתוּב וַיִּקְרָא אֶל מֹשֶׁה וַיְדַבֵּר ה' אֵלָיו. וְכַתוּב (שְׁמוֹת
כד) וְאֵל מֹשֶׁה אָמַר עֲלֶה אֵלַי. וְהָרִי בְּאֵרוֹ אֶת
הַדָּבָר, כְּאֵן דְּרָגָה אַחַת, וְאַחַר כֵּךְ דְּרָגָה אַחֲרַת.
אִף כְּאֵן, וַיְדַבֵּר ה' אֶל מֹשֶׁה - דְּרָגָה אַחַת. וְאַחַר
כֵּךְ, וַיֹּאמֶר ה' אֶל מֹשֶׁה דִּבֵּר אֶל אֶהֱרֹן אַחִיקָה -
דְּרָגָה אַחֲרַת. וְהַכֵּל עוֹלָה בְּמִשְׁקַל אֶחָד, וּמִשְׁרֵשׁ
אֶחָד הַכֵּל הַתְּחִיבָר.

אַחֲרֵי מוֹת שְׁנֵי בְנֵי אֶהֱרֹן. רַבִּי יִצְחָק פֶּתַח, (תהלים
ב) עֲבָדוּ אֶת ה' בִּירְאָה וְגִילּוֹ בְּרַעְדָּה.
וְכַתוּב (שם ק) עֲבָדוּ אֶת ה' בְּשִׂמְחָה בְּאוֹ לִפְנֵי
בְּרַנָּה. הַפְּסוּקִים הִלְלוּ קָשִׁים זֶה עַל זֶה. אֵלָּא כִּךְ
שְׁנִינּוּ, עֲבָדוּ אֶת ה' בִּירְאָה - שְׁכָל עֲבוּדָה
שְׂרוּצָה בֵּן אָדָם לְעַבֵּד לִפְנֵי רַבּוֹנוֹ, בְּרֵאשׁוֹנָה
צְרִיף יְרָאָה, לְפָחַד מִמֶּנּוּ. וּמִשׁוּם הַפָּחַד שֶׁל
אֲדוֹנוֹ יִמָּצֵא אַחַר כֵּךְ שִׁיעֲשֶׂה בְּשִׂמְחָה אֶת

מְצוֹת הַתּוֹרָה, וְעַל כֵּן כָּתוּב, (דברים י) מָה ה' אֱלֹהֶיךָ שֶׁאֵל מֵעַמּוֹךְ כִּי אִם לִירְאָה. וְגִילּוֹ בְרַעְדָה - שְׁאֲסוּר לְאָדָם לְשִׂמְחָה יוֹתֵר בְּעוֹלָם הַזֶּה. וְזֶה בְּדַבְרֵי הָעוֹלָם. אָבֵל בְּדַבְרֵי תוֹרָה וּבְמִצְוֹת הַתּוֹרָה צְרִיךְ לְשִׂמְחָה. אַחַר כֵּן יִמְצָא אָדָם שֶׁיַּעֲשֶׂה בְשִׂמְחָה אֶת מִצְוֹת הַתּוֹרָה, שְׂכָתוּב עֲבָדוּ אֶת ה' בְּשִׂמְחָה.

סדר הלימוד ליום כז אדר (יום 175 בשנה)

רַבִּי אַבָּא אָמַר, עֲבָדוּ אֶת ה' בִּירְאָה - סוּד הַדָּבָר הוּא. עֲבָדוּ אֶת ה' בִּירְאָה, אֵיזוֹ יְרָאָה כָּאֵן? אֵלָּא כְּמוֹ שֶׁבְּאַרְנוֹ, שְׂכָתוּב (משלי א) יִרְאֵת ה' רַאשִׁית דָּעֵת, וְכָתוּב (תהלים קיא) רַאשִׁית חֲכָמָה יִרְאֵת ה'. יִרְאֵת ה' - כֵּן נִקְרָא הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא. רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר, עֲבָדוּ אֶת ה' בִּירְאָה - מִי שְׂרוּצָה לַעֲשׂוֹת עֲבוֹדַת אֲדוֹנוֹ, מֵאַיִזָה מְקוֹם מִתְחִיל, וּבְאַיִזָה מְקוֹם יִכּוֹן אֶת הָעֲבוֹדָה לִיחַד אֶת שֵׁם רַבּוֹנוֹ? חֲזֹר וְאָמַר, בִּירְאָה. בִּירְאָה הִיא הִירְאִשִׁית, מִמַּטָּה לְמַעְלָה. (בא ראה, בני אהרן הרי בארנו, ויהרי נתבאר הדבר).

בא ראה, מה כתוב כאן אחרי מות, ואחר כך - דבר אל אהרן אחיך וגו' בזאת יבא אהרן?

אֵלָא מִכָּאן הִרְאִישִׁית לְהִזְהִיר אֶת הַכֹּהֲנִים, כָּל מִי שְׁצָרִיכִים לְהִזְהֵר בְּזֹאת הַזֶּה, וְזוּהִי יִרְאֵת ה'.

דְּבַר אַחַר אַחֲרֵי מוֹת שְׁנֵי בְּנֵי אֶהֱרֹן - רַבִּי יוֹסִי אָמַר, אַחֲרֵי מוֹת נָדָב וַאֲבִיהוּא הִיָּה צָרִיךְ לְהִיּוֹת! מָה הִטְעַם שְׁנֵי בְּנֵי אֶהֱרֹן, וְהָרִי יִדּוּעַ שְׁהִיּוּ בְּנֵיּוֹ? אֵלָא כֶּף שָׁנָה, שְׁעַד כָּאן לֹא עָמְדוּ בְּרִשׁוּתָם, אֵלָא בְּרִשׁוֹת אַבְיָהֶם, וּמִשׁוּם כֶּף - בְּקִרְבָּתָם לְפָנֵי ה' וַיִּמְתּוּ, שְׁהֵם דְּחִקּוּ אֶת הַשְּׁעָה בְּחַיֵּי אַבְיָהֶם, וְהַכֹּל הִיָּה בְּשִׁבִיל אוֹתוֹ חֲטָא שְׁעָשׂוּ, שְׁכָתוּב (במדבר ג) בְּהִקְרִיבְכֶם אִשׁ זָרָה. שְׁשָׁנִינוּ, בְּמָקוֹם אֶחָד כְּתוּב בְּהִקְרִיבְכֶם אִשׁ זָרָה, וּבְמָקוֹם אֶחָד כְּתוּב בְּקִרְבָּתָם לְפָנֵי ה'. וְזֶה וְגַם זֶה הִיָּה, וּמִשׁוּם כֶּף כְּתוּב בְּנֵי אֶהֱרֹן, וְכָתוּב בְּקִרְבָּתָם.

אָמַר רַבִּי חֲזִיָּא, יוֹם אֶחָד הֵייתִי הוֹלֵךְ בְּדֶרֶךְ לְלַכֵּת אֶל רַבִּי שְׁמַעוֹן לְלַמֵּד מִמֶּנּוּ פֶּרֶשֶׁת הַפִּסְחָה. פִּגְשָׁתִי בְּהַר אֶחָד, וְרָאִיתִי בְּקִיעִים וְחוֹרִים בְּסֻלַּע אֶחָד וּשְׁנֵי אֲנָשִׁים בּוֹ. עַד שֶׁהֵייתִי הוֹלֵךְ, שְׁמַעְתִּי קוֹל הָאֲנָשִׁים הִלְלוּ שְׁהִיּוּ אוֹמְרִים, (תהלים מ) שִׁיר מְזִמּוֹר לְבְנֵי קִרְחַ גְּדוֹל ה' וּמְהִלֵּל מְאֹד וְגו'. מֵהוּ שִׁיר מְזִמּוֹר? אֵלָא כֶּף שָׁנָה מִשְׁמוֹ שֶׁל רַבִּי שְׁמַעוֹן, שִׁיר שֶׁהוּא כְּפוּל, שִׁיר שֶׁהוּא מְשֻׁבַּח

מִשָּׁאֵר הַשִּׁירִים, וְעַל שֶׁהוּא מְשַׁבַּח מִשָּׁאֵר
הַשִּׁירִים, פְּעָמִים נֹאמֵר בּוֹ שִׁירָה, וְכֵן (שם צב)
מְזַמֵּר שִׁיר לְיוֹם הַשַּׁבָּת. כְּמוֹ כֵן שִׁיר הַשִּׁירִים
אֲשֶׁר לְשִׁלְמָה, שִׁירָה לְמַעְלָה מִשִּׁירָה.

שִׁיר מְזַמֵּר, שִׁירָה שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
שְׂמֻזְמָרִים בְּנֵי קֶרַח (על) אוֹתָם שְׂיוֹשְׁבִים
עַל פֶּתַח הַגֵּיהֶנֶם. וּמִי הֵם? אַחֵיהֶם שֶׁהֵם
שְׂיוֹשְׁבִים בְּשַׁעֲרֵי הַגֵּיהֶנֶם. וְעַל כֵּן הַשִּׁירָה
הַזֹּאת נֹאמְרַת בְּיוֹם שְׁנִי. קָרַבְתִּי אֵלֶיהֶם
וְאָמַרְתִּי לָהֶם: מָה עֹסְקִיכֶם בַּמָּקוֹם הַזֶּה?
אָמְרוּ: סוֹחְרִים אֲנַחְנוּ, וּשְׁנֵי יָמִים בַּשָּׁבוּעַ אָנוּ
בְּדָלִים מִהַיָּשׁוּב וְעוֹסְקִים בַּתּוֹרָה, כִּי לֹא
עוֹזְבִים אוֹתָנוּ בְּנֵי אָדָם כָּל יוֹם וַיּוֹם. אָמַרְתִּי:
אֲשֶׁרֵי חֲלַקְכֶם.

עוֹד פֶּתַחוּ וְאָמְרוּ, בְּכָל זְמַן שֶׁצְּדִיקִים מְסַתְּלִים
מִן הָעוֹלָם, הַדִּין מְסַתְּלֵק מִן הָעוֹלָם, וּמִיתַת
הַצְּדִיקִים מְכַפֶּרֶת עַל חַטָּאֵי הַדּוֹר. וְלָכֵן פָּרַשְׁתָּ
בְּנֵי אֶהְרֵן קוֹרְאִים אוֹתָהּ בְּיוֹם הַכַּפּוֹרִים שְׁתִּהְיֶה
כַּפָּרָה עַל חַטָּאֵי יִשְׂרָאֵל. אָמַר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא:
הַתְּעַסְקוּ בְּמִיתַת הַצְּדִיקִים הַלְלוּ, וַיַּחֲשֹׁב לָכֶם
כְּאִלוֹ אַתֶּם מְקַרְבִּים קָרְבָּנוֹת בְּיוֹם הַזֶּה לְכַפֵּר
עֲלֵיכֶם. שְׁשָׁנִינוּ, כָּל זְמַן שֶׁיִּשְׂרָאֵל יִהְיֶה בַּגְּלוּת

וְלֹא יִקְרִיבוּ קִרְבָּנוֹת בַּיּוֹם הַזֶּה, וְאֵת אוֹתָם שְׁנֵי
שְׁעִירִים לֹא יִכּוֹלִים לְהִקְרִיב, יִהְיֶה לָהֶם זְכָרוֹן שֶׁל
שְׁנֵי בְּנֵי אֶהֱרֹן, וַיִּתְּכַפֵּר עֲלֵיהֶם.

שְׁפָךְ לְמִדְתִּי, שְׁכָתוֹב (במדבר ג) וְאֵלֶּה שְׁמוֹת בְּנֵי
אֶהֱרֹן הַכֹּהֲנִים וְגו'. וְכָתוֹב, הַבְּכֹר נָדָב
וְאָבִיהוּא אֶלְעָזָר וְאִיתָמָר. וְאֶלְעָזָר וְאִיתָמָר הָיָה
צָרִיךְ לְהִיּוֹת! מַה זֶה אֶלְעָזָר וְאִיתָמָר? אֵלֶּה שְׁקוּל
הָיָה אָבִיהוּא כְּשֵׁנֵי אָחִיו, וְנָדָב כְּמוֹ כָּלֶם.

וַיֵּשׁ שְׁשׁוֹנִים (את זה הפוך), הַבְּכֹר נָדָב – זֶה לְבָדוּ,
וְאָבִיהוּא – לְבָדוּ, וְכָל אֶחָד נֶחְשָׁב בְּעֵינָיו
כְּשֵׁנֵיהֶם, כְּמוֹ אֶלְעָזָר וְאִיתָמָר. אֲבָל נָדָב
וְאָבִיהוּא לְבָדִם שְׁקוּלִים הָיוּ כִּנְגֻד שְׁבָעִים
סְנֵהֲדָרִין, שֶׁהָיוּ מְשַׁמְשִׁים לְפָנֵי מֹשֶׁה. וּמִשׁוֹם כֶּף
מִיתָתָם מְכַפֵּרֶת עַל יִשְׂרָאֵל. וְעַל זֶה כָּתוֹב, (ויקרא
ו) וְאֶחֱיִכֶם כָּל בֵּית יִשְׂרָאֵל יִבְכוּ אֶת הַשָּׂרָפָה.
וְאָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, הַבְּכֹר נָדָב – כְּלוּמַר, אוֹתוֹ
שְׁכָל הַשָּׁבַח וְהַכְּבוֹד שֶׁלוֹ (מה שמו). נָדָב וְאָבִיהוּא,
עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה, שְׁשֵׁנֵי אֵלֶּה לֹא נִמְצְאוּ
כְּמוֹתָם בְּיִשְׂרָאֵל.

וַיִּדְבֹּר ה' אֶל מֹשֶׁה אַחֲרֵי מוֹת שְׁנֵי בְּנֵי אֶהֱרֹן.
רַבִּי חִזְקִיָּה פָתַח וְאָמַר, (ישעיה כט) לֵכֵן כֹּה

אָמַר ה' אֶל בֵּית יַעֲקֹב אֲשֶׁר פָּדָה אֶת אַבְרָהָם וְגו'. פָּסוּק זֶה הוּא קִשְׁיָה. לָכֵן כֹּה אָמַר ה' אֲשֶׁר פָּדָה אֶת אַבְרָהָם הֲיִה צָרִיף לְהִיּוֹת! מַה זֶה כֹּה אָמַר ה' אֶל בֵּית יַעֲקֹב אֲשֶׁר פָּדָה אֶת אַבְרָהָם?

אָלֵא הֲרִי פִרְשׁוּהָ וְהֲרִי נִתְבָּאֵר, שִׁיעֲקֹב פָּדָה אֶת אַבְרָהָם וְדָאִי. שְׂבָאוֹתָהּ הַשְּׁעָה שְׁנַפְלָ

בַּתוֹךְ אִישׁ הַכְּשָׁדִים, דָּנּוּ דִּינּוּ (ס"י וְאָמְרוּ לִפְנֵי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ

הוא: בְּשִׁבִיל מַה זֶה יִנְצַל? זְכוּת אֲבוֹת אֵין לוֹ! אָמַר לָהֶם: שִׁינְצַל בְּשִׁבִיל

בְּנָיו, שְׂכָף שְׁנִינּוּ, הַבֵּן מִזְכֵּה אֶת הָאָב). אָמְרוּ: הֲרִי יִשְׁמַעֲאֵל

שִׁיִּצֵּא מִמֶּנּוּ. אָמַר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא: הֲרִי יִצְחָק

שִׁיּוֹשִׁיט צְוָארוֹ עַל גְּבִי הַמְּזַבַּח. אָמְרוּ: הֲרִי יַעֲשֹׂו

שִׁיִּצֵּא מִמֶּנּוּ. אָמַר: הֲרִי יַעֲקֹב שֶׁהוּא כֶּסֶף שְׁלָם

וְכָל בְּנָיו שְׁלָמִים לְפָנָי. אָמְרוּ: הֲרִי וְדָאִי בְּזְכוּתוֹ

שֶׁל זֶה יִנְצַל אַבְרָהָם. זֶהוּ שְׂכָתוּב, אֲשֶׁר פָּדָה

אֶת אַבְרָהָם.

לֵא עֲתָה יָבוֹשׁ יַעֲקֹב וְלֹא עֲתָה פָּנָיו יִחָרוּ כִּי

בְּרֵאוֹתוֹ יִלְדִּיו מַעֲשֵׂה יָדַי בְּקִרְבּוֹ יִקְדִּישׁוּ

שְׁמַי. מִי הֵם יִלְדִּיו מַעֲשֵׂה וְגו'? אֶלֵא הֵם חֲנֻנְיָהּ

מִישָׂאֵל וְעֲזַרְיָה שֶׁהִפִּילוּ עֲצָמָם לְתוֹךְ כְּבֶשֶׂן הָאֵשׁ

לְקַדֵּשׁ אֶת שְׁמוֹ. לֹא עֲתָה יָבוֹשׁ יַעֲקֹב, מַה עוֹשֶׂה

כָּאֵן יַעֲקֹב? וְהֲרִי כָתוּב (דְּנִיֵּאל א') וַיְהִי בָהֶם מִבְּנֵי

יְהוּדָה דְּנִיֵּאל חֲנֻנְיָהּ מִישָׂאֵל וְעֲזַרְיָה. בְּנֵי יְהוּדָה

נְקַרְאוּ, וּמִשּׁוֹם כֶּף לֹא עָתָה יְבוֹשׁ יִהְיֶה הָיָה
צָרִיךְ לְהִיּוֹת, מֵה זֶה לֹא עָתָה יְבוֹשׁ יַעֲקֹב?

אָמַר כֶּף שְׁנִינוּ, בְּשַׁעַה הַזֹּאת שֶׁנִּכְפַּתְנוּ לְפָל בְּאֵשׁ,
כָּל אֶחָד הָרִים קוֹלוֹ וְאָמַר אֵל כָּל אוֹתָם
עַמִּים וּמַלְכִים וְשָׂרִים. חֲנַנְיָה אָמַר, (תהלים קיח) ה' לִי
לֹא אִירָא מֵה יַעֲשֶׂה לִי אָדָם ה' לִי בַעֲזָרִי וְאֲנִי
אֲרָאָה בְּשִׁנְאֵי טוֹב לַחֲסוֹת בֵּה' וְגו'. מִיִּשְׂאֵל פֶּתַח
וְאָמַר, (ירמיה ל) וְאַתָּה אֵל תִּירָא עַבְדֵי יַעֲקֹב נְאֻם ה'
וְגו' כִּי אַתָּה אֲנִי נְאֻם ה' לְהוֹשִׁיעֶךָ כִּי אַעֲשֶׂה וְגו'.
בְּאוֹתָהּ שָׁעָה שֶׁשָּׁמְעוּ כָּלֵם אֶת שֵׁם יַעֲקֹב, תִּמְהוּ
וְצָחְקוּ בְּלִיצְנוֹת. עֲזַרְיָה פֶתַח וְאָמַר, (דברים ו) שִׁמְעוּ
יִשְׂרָאֵל ה' אֱלֹהֵינוּ ה' אֶחָד.

זֶהוּ שְׂכָתוֹב, (ישעיה מד) זֶה יֹאמַר לֵה' אֲנִי וְגו'.
זֶה יֹאמַר לֵה' אֲנִי - זֶה חֲנַנְיָה. וְזֶה יִקְרָא
בְּשֵׁם יַעֲקֹב - זֶה מִיִּשְׂאֵל. וְזֶה יִכְתֹּב יְדוֹ לֵה'
וּבְשֵׁם יִשְׂרָאֵל יִכְנֶה - זֶה עֲזַרְיָה. בְּאוֹתָהּ שָׁעָה
כַּסֵּם הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת הַפְּמִלְיָא שְׁלוֹ,
וְאָמַר לָהֶם: בְּאִיזָה דְבוּר מֵאוֹתָם הַדְּבוּרִים
שָׁאֲמוּ אֵלֶה הַשְּׁלֵשָׁה אֲצִיל אוֹתָם? פֶּתַחוּ
וְאָמְרוּ, (תהלים ג) וַיִּדְעוּ כִּי אַתָּה שִׁמְךָ ה' לְבִדְךָ
עֲלִיוֹן עַל כָּל הָאָרֶץ.

בְּאוֹתָהּ שְׁעָה אָמַר הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְכֹסֵא:
 כֹּסֵא שְׁלִי, בְּאִיזָה דְבוּר מֵאוֹתָם
 הַדְּבוּרִים אֲצִיל אֶת אוֹתָם הַצְּדִיקִים? אָמַר לוֹ:
 בְּאוֹתוֹ הַדְּבוּר שְׁכֹלְם צָחֲקוּ עָלָיו אֲצִיל אוֹתָם, לֹא
 עָתָה יְבוֹשׁ יַעֲקֹב וְלֹא עָתָה פָּנָיו יִחְוְרוּ. כְּמוֹ
 שְׁעָמַד יַעֲקֹב אֲצִיל אֲבָרְהָם בְּאֵשׁ, יָקוּם עֲכָשׁוּ אֲצִיל
 אֱלֹהֵי. זֶהוּ שְׁכֵתוֹב, כִּי אָמַר ה' אֶל בֵּית יַעֲקֹב אֲשֶׁר
 פָּדָה אֶת אֲבָרְהָם לֹא עָתָה יְבוֹשׁ יַעֲקֹב וְגו'.

מֵהַבוֹשָׁה שֶׁל הַלִּיצְנוֹת.

שְׁנֵינּוּ, כָּל אוֹתָם שְׁצָחֲקוּ מֵהַדְּבוּר הַזֶּה, נִשְׂרָפוּ
 בְּאוֹתָהּ אֵשׁ, וְהָרַג אוֹתָם שְׁבִיב שֶׁל אֵשׁ.
 מַה הֲצִיל אֶת אֱלֹהֵי? עַל שֶׁהָיוּ מִתְפַּלְלִים לְפָנָיו
 הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וּמִיִּחְדִּים שָׂמוּ כְּרָאוּי, וְעַל
 שְׁמִיִּחְדִּים שָׂמוּ כְּרָאוּי, נִצְלוּ מֵאוֹתָהּ אֵשׁ יוֹקֶדֶת.

שְׁנֵי בְּנֵי אֶהְרֹן הַקָּרִיבוּ אֵשׁ זָרָה, שְׁלֹא יִחְדּוּ אֶל
 שָׂמוּ כְּרָאוּי וְנִשְׂרָפוּ בְּאֵשׁ. רַבִּי יִצְחָק אָמַר,
 כְּתוּב אַחֲרֵי מוֹת, וְכָתוּב וַיָּמָתוּ. כִּיּוֹן שְׁאָמַר אַחֲרֵי
 מוֹת שְׁנֵי בְּנֵי אֶהְרֹן, לֹא יִדְעֵנוּ שֶׁהָרִי וַיָּמָתוּ? אֲלֹא
 כִּי שְׁנֵינּוּ, שְׁתֵּי מִיתוֹת הָיוּ, אַחַת לְפָנָיו ה', וְאַחַת
 שְׁלֹא הָיוּ לָהֶם בָּנִים. שְׁכָל מִי שְׁלֹא זוֹכֵה לְבָנִים,
 הוּא יָמָת. מִשּׁוּם כִּי, אַחֲרֵי מוֹת, וַיָּמָתוּ.

רבי אבא אמר, מה שכתוב (במדבר ג) וימת נדב ואביהוא לפני ה' בהקרבתם אש זרה לפני ה' במדבר סיני ובנים לא היו להם ויכהן אלעזר ואיתמר. מה זה לגבי זה, שכתוב ובנים לא היו להם ויכהן אלעזר ואיתמר? אלא סוד הדבר – זה שאמרתי, וימתו, שלא היו להם בנים. וכך זה ודאי. אבל לא כשאר בני העולם, אף על גב שלא נשאו, שהרי אלו לא מתו אלא מיתת עצמם, אבל מיתת נפשם לא מתו.

מניין לנו? שכתוב (שמות ו) ואלעזר בן אהרן לקח לו מבנות פוטיאל לו לאשה ותלד לו את פינחס אלה ראשי אבות הלויים למשפחתם. אלה, והרי פנחס לבדו היה, וכתוב ראשי אבות הלויים. משום כך מתו מיתת עצמם, ומיתת נפשם לא מתו. אמר רבי אלעזר, ודאי משמע אלה, ומשמע ראשי.

ומי שום כך כתוב, (במדבר כה) פינחס בן אלעזר בן אהרן הכהן, וכתוב ופינחס בן אלעזר בן אהרן הכהן היה כהן בימים ההם. פנחס בן אלעזר הכהן היה צריך להיות! אלא בכל מקום שבא פנחס, בן אהרן הכהן כתוב. ואלעזר לא כתוב, אלא אלעזר הכהן, שכתוב (שם כז) ולפני

אֶלְעֶזֶר הַכֹּהֵן. (שם לא) וַיֹּאמֶר אֶלְעֶזֶר הַכֹּהֵן וְגו'.
 וְעַל כֵּן מִיתַת עֶצְמָם מִתּוֹ, וּמִיתַת נַפְשָׁם לֹא מִתּוֹ.
 וַיִּשְׁנִינוּ בְּסוּד הַמִּשְׁנָה, שְׁנַיִם זוּג – פֶּן חָס. וְהָרִי
 נִתְבָּאֵר, יו"ד קִטְנָה בֵּין אוֹתִיּוֹת פִּנְחָס,
 שְׁהָרִי יו"ד כּוֹלֶלֶת שְׁנַיִם כְּאַחַד, וְזֶהוּ סוּד הַדְּבָר,
 זֶה נִתְבָּאֵר.

רַבִּי אֶלְעֶזֶר שָׁאל אֶת אָבִיו וַאֲמַר לוֹ, וְהָרִי שְׁנַיִם
 הֵם וּשְׁנַיִם הֵיוּ, לָמָּה לֹא נִמְצְאוּ שְׁנַיִם?
 אָמַר לוֹ, שְׁנֵי חֲצָאֵי גוֹף הֵיוּ, שְׁהָרִי לֹא נִשְׂאוּ,
 וּמִשּׁוּם כֵּן הֵם נִכְלְלוּ בְּאַחַד, שְׁכָתוּב וַתִּלְד לוֹ
 אֶת פִּינְחָס אֵלֶּה רֵאשֵׁי וְגו'.

וַיּו"ד שֶׁל פִּנְחָס לֹא נִתֵּן בָּהּ לְחִבְר הָאוֹתִיּוֹת,
 אֶלָּא בְּשַׁעַר שְׁקֵנָא לְקִדּוּשׁ בְּרוּךְ הוּא וּבֹא
 לַיִּשָּׁר אֶת הָעֵקָם, שְׂרָאָה אֶת אוֹת הַבְּרִית הַקִּדּוּשָׁה
 הַזֶּה שֶׁהַכֵּנִיס זְמַרִי לְרִשּׁוֹת אַחֲרֵת, וּבִמָּה
 שֶׁהִתְעַקַּם בְּרֵאשׁוֹנָה הִתְתַּקֵּן כָּאן. בְּנִכְרִיָּה
 הִתְעַקְמוּ בַּהֲתַחֲלָה, שְׁכָתוּב בְּהַקְרִיבֶם אִשׁ זָרָה,
 וְכֵאן בְּנִכְרִיָּה הִתְתַּקְּנוּ, כְּמוֹ שְׁכָתוּב וּבְעַל בֵּת אֵל
 נִכְר. מַה לְהִלָּאָה אִשׁ זָרָה, אִף כָּאן גַּם אִשָּׁה זָרָה.
 מַה נִּרְאָה כָּאן? אֶלָּא בַּהֲתַחֲלָה הַקְרִיבוּ אֶת
 הַרְחוּקָה, שְׁכָתוּב בְּהַקְרִיבֶם אִשׁ זָרָה. אִף

כָּאן זְמַרֵי הָיָה מְקַרֵיב אֶת הָרְחוּקָה, אֶת שֵׁם
הַמֶּלֶךְ הָיָה מְקַרֵב לְרְחוּקָה, מִיַּד - (שם כה) וַיֵּרָא
פִּינְחָס בֶּן אֱלֶעָזָר בֶּן אֶהֱרֹן הַכֹּהֵן וַיִּקָּם מִתּוֹךְ
הָעֵדָה. כָּאן תִּקַּן אֶת הָעֵקָם שֶׁבְּרֵאשׁוֹנָה, וְאִזּוּ נִתְּנָה
יּוֹ"ד לְשֵׁמוֹ לְחִבְרָא אֶת הָאוֹתִיּוֹת כְּאֶחָד וְהִתְבַּשֵּׁר
בְּשָׁלוֹם, שֶׁכְּתוּב לָכֵן אָמַר הַנְּגִי נִתֵּן לוֹ אֶת בְּרִיתִי
שָׁלוֹם. (בְּרִיתִי מִמֶּשׁ).

מַה הַשָּׁלוֹם כָּאן? אֵלֶּא בְּאוֹתוֹ הַכֶּתֶר חֲטָאוּ
בַּתְּחִלָּה, בְּאוֹתוֹ הַכֶּתֶר הָעִירוּ קִטְטָה
בַּתְּחִלָּה, וְעַכְשָׁו שֶׁתִּקַּן, כְּתוּב הַנְּגִי נִתֵּן לוֹ אֶת
בְּרִיתִי שָׁלוֹם, בְּרִיתִי מִמֶּשׁ תִּהְיֶה עִמוֹ בְּשָׁלוֹם,
וּמִשׁוּם כֵּךְ נִתְּנָה יּוֹ"ד קִטְטָה בְּשֵׁמוֹ, שֶׁהָרִי הִיא
מִהָאוֹתִיּוֹת הַקִּטְטוֹת, לְהִרְאוֹת שֶׁהָרִי תִּקַּן מַה
שֶׁהִתְעַקַּם בַּתְּחִלָּה, וְהָרִי הַשְּׁלִימָה עִמוֹ. בָּא רַבִּי
אֱלֶעָזָר וְנִשְׁקָ יָדוֹ וְאָמַר, בְּרוּךְ הָרַחֲמָן שֶׁשָּׂאֵלְתִּי
דְּבַר זֶה וְלֹא אָבַד מִמֶּנִּי.

שְׁנֵינּוּ, אָמַר רַבִּי יוֹסִי, בְּיוֹם הַכְּפוּרִים הַזֶּה תִּקְנוּ
לְקָרָא פְּרָשָׁה זוֹ, לְכַפֵּר עַל יִשְׂרָאֵל
בְּגָלוֹת, בְּשִׁבְלֵי זֶה סֵדֶר הַיּוֹם הַזֶּה כָּאן הַסְתַּדָּר,
וּמִשׁוּם שֶׁמִּיתַת בְּנֵי אֶהֱרֹן מְכַפֵּרְת עַל יִשְׂרָאֵל.
מִכָּאן לְמַדְנוּ, כָּל אוֹתוֹ בֶּן אָדָם שִׁסּוּרֵי רְבוּנוּ
בָּאִים עָלָיו - כְּפָרַת חֲטָאֵיו הֵם. וְכָל מִי

שְׁמַצְטַעַר עַל יְסוּרֵי הַצְּדִיקִים, מֵעֲבִירִים חֲטָאֵיהֶם
 מִן הָעוֹלָם. וְעַל כֵּן בַּיּוֹם הַזֶּה קוֹרְאִים אַחֲרֵי מוֹת
 שְׁנֵי בְּנֵי אֱהֲרֹן, שִׁישְׁמְעוּ הָעַם וַיִּצְטַעְרוּ עַל אֲבֹדֵן
 הַצְּדִיקִים, וַיִּתְּכַפְּרוּ לָהֶם חֲטָאֵיהֶם. וְכָל מִי
 שְׁמַצְטַעַר עַל אֲבֹדָנָם שֶׁל הַצְּדִיקִים אוֹ מוֹרִיד
 עֲלֵיהֶם דְּמָעוֹת, הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מְכַרִּיז עָלָיו
 וְאוֹמֵר: (ישעיהו 1) וְסָר עֲוֹנֶךָ וְחֲטָאתֶךָ תִּכְפֹּר. וְלֹא
 עוֹד, אֲלֵא שְׁלֹא יָמוּתוּ בְּנֵיו בְּיָמָיו. וְעָלָיו כָּתוּב,
 (שם נג) יִרְאֶה זֶרַע יֶאֱרִיךְ יָמִים וְגו'.

וַיֹּאמֶר ה' אֵל מֹשֶׁה דַּבֵּר אֶל אֱהֲרֹן אַחִיךָ וְאֵל
 יִבֵּא בַעַת עֵת אֶל הַקְּדוֹשׁ וְגו'. רַבִּי
 שְׁמַעוֹן פֶּתַח וְאָמַר, (קהלת א) כָּל הַנְּחָלִים הַלְּכִים אֶל
 הַיָּם וְהַיָּם אֵינָנוּ מְלֵא וְגו'. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן,
 תִּמְהַנֵּי עַל בְּנֵי הָעוֹלָם, שֶׁהָרִי אֵין לָהֶם עֵינַיִם
 לְרֹאוֹת וְלֵב לְהִשְׁגִּיחַ, וְלֹא יוֹדְעִים וְלֹא שׁוֹמְרִים
 לְבָם לְהִסְתַּכֵּל עַל רְצוֹן רַבּוֹנָם, אֵיךְ יִשְׁנִים וְלֹא
 מִתְעוֹרְרִים מִשְׁנָתָם טָרֵם יִבֵּא אוֹתוֹ הַיּוֹם שֶׁחֲשָׁף
 וְאִפְלָה יְכַסּוּ עֲלֵיהֶם, וַיִּתְּבַע אוֹתוֹ בְּעַל הַפְּקָדוֹן
 מֵהֶם חֲשָׁבוֹן.

וְהַכְּרוֹז בְּכָל יוֹם קוֹרֵא עֲלֵיהֶם, וְנִשְׁמָתָם
 מֵעֵידָה בָּהֶם בְּכָל יוֹם וְלִילָה, הַתּוֹרָה
 מְרִימָה קוֹלוֹת לְכָל עֶבֶר, מְכַרִּיזָה וְאוֹמְרָת: (משלי

(א) עַד מְתֵי פְתִימֵי תְּאַהֲבוּ פְתִי. (שם ט) מִי פְתֵי יִסַּר
הִנֵּה חֲסֵר לֵב אָמְרָה לּוֹ לָכוּ לַחֲמוּ בְּלַחְמֵי וּשְׂתוּ
בֵּינָן מִסְכָּתֵי. וְאִין מִי שְׂיִרְכִין אֲזָנוּ וְאִין מִי
שְׂיַעִיר אֶת לְבוֹ.

בא רֵאָה, עֲתִידִים הַדּוֹרוֹת הָאֲחֵרוֹנִים שְׂיִבְאוּ
שְׂתִשְׁכַּח תּוֹרָה מִבֵּינֵיהֶם, וְחֲכָמֵי הַלֵּב
יִתְכַנְּסוּ לְמִקּוֹמָם (לְחַדֵּר קְדוּשָׁה), וְלֹא יִמְצֵא מִי שְׂשׂוּגֵר
וּפּוֹתַח. אוֹי לְאוֹתוֹ הַדּוֹר! וּמִכָּאֵן וְהִלָּאָה לֹא יִהְיֶה
דוֹר כְּמוֹ הַדּוֹר הַזֶּה, עַד הַדּוֹר שְׂיִבְא מֶלֶךְ
הַמְּשִׁיחַ, וְהִדְעָה תִתְעוֹרֵר בְּעוֹלָם, שְׂפִתוֹב (יִרְמִיָּה לֹא)
כִּי כָּלֵם יִדְעוּ אוֹתֵי לְמִקְטָנָם וְעַד גְּדוֹלָם.

בא רֵאָה, כָּתוּב (בְּרֵאשִׁית ב) וְנָהָר יֵצֵא מֵעֵדֶן. וְשָׁנִינוּ,
מָה שָׂמוּ שֶׁל אוֹתוֹ נָהָר? בְּאַרְנוֹ שְׂשָׂמוּ יוֹבֵל,
שְׂפִתוֹב (יִרְמִיָּה טז) וְעַל יוֹבֵל יִשְׁלַח שָׂרָשָׁיו. וּבִסְפָרוֹ
שֶׁל רַב הַמְּנוּנָא סָבֵא: חַיִּים שָׂמוּ, שְׂמִשָּׁם יוֹצְאִים
חַיִּים לְעוֹלָם, וְהֵם נִקְרָאִים חַיֵּי הַמֶּלֶךְ. וְהָרִי
בְּאַרְנוֹ, אוֹתוֹ עֵץ גְּדוֹל וְחֲזָק שָׂבוּ יֵשׁ מְזוּן לְכָל
נִקְרָא עֵץ הַחַיִּים. הָאֵילָן שְׂנַטַע שָׂרָשָׁיו בְּאוֹתָם
הַחַיִּים, וְהַכֹּל הוּא נֶאֱהָ.

וְשָׁנִינוּ, אוֹתוֹ הַנְּהָר הוֹצִיא נְחָלִים עִמָּקִים בְּשָׂמָן
הַמְּשֻׁחָה, לְהַשְׁקוֹת אֶת הַגֵּן וּלְהַרְוֹת

עֲצִים וּנְטִיעוֹת, שְׁכָתוֹב (תהלים קד) יִשְׁבְּעוּ עֲצֵי הַ
 אֲרָזִי לְבָנוֹן אֲשֶׁר נָטַע. וְאוֹתָם הִנְחָלִים שׁוֹפְעִים
 וְנִמְשָׁכִים וּמִתְכַּנְּסִים לְשָׁנֵי עֲמוּדִים, וְאוֹתָן
 בְּרִיתוֹת (שְׁתִּים) קוֹרְאִים לָהֶן יְכִי"ן וּבֹעֲ"ז, וַיִּפֶּה.
 וּמִשׁוּם יוֹצְאִים כָּל אוֹתָם נְחָלִים, וּמִשָּׁרִים אוֹתָם
 בְּדַרְגָּה אַחַת שֶׁנִּקְרְאוֹת צְדִיק, שְׁכָתוֹב (משלי י) וְצְדִיק
 יִסוֹד עוֹלָם. וְכָלֵם הוֹלְכִים וּמִתְכַּנְּסִים לְאוֹתוֹ
 מְקוֹם שֶׁנִּקְרָא יָם, וְהוּא יָם הַחֲכָמָה. זֶהוּ שְׁכָתוֹב
 (קהלת א) כָּל הִנְחָלִים הַלְכִים אֶל הַיָּם וְגו'.

וְאָם תֹּאמַר שֶׁהָרִי מְגִיעִים לְמָקוֹם הַזֶּה וְלֹא
 שָׁבִים - כָּתוּב אַחַר כָּךְ, אֶל מְקוֹם
 שֶׁהִנְחָלִים הַלְכִים שָׁם הֵם שָׁבִים לְלֶכֶת, מִשׁוּם
 שֶׁאוֹתוֹ נָהַר לֹא פוֹסֵק לְעוֹלָמִים. הֵם שָׁבִים,
 לְאִיזָה מְקוֹם הֵם שָׁבִים? לְאוֹתָם שְׁנֵי עֲמוּדִים,
 נִצַּח וְהוֹד. לְלֶכֶת, בְּצְדִיק הַזֶּה, לְמִצַּא בְּרָכוֹת
 וְשִׂמְחָה. וְזֶהוּ הַסּוֹד שֶׁשָּׁנִינוּ, (תהלים קד) לְוַיִּתֶּן זֶה
 יִצְרָת לְשַׁחֵק בּוֹ, זֶה צְדִיק.

כִּלָּם אֵלֶיךָ יִשְׁבְּרוּן לְתֵת אֶכְלָם בְּעֵתוֹ. מִי זוֹ
 עֵתוֹ? (זו עתו של צדיק) זוֹ הַגְּבִירָה, שֶׁנִּקְרְאוֹת
 עֵתוֹ שֶׁל צְדִיק, וּמִשׁוּם כָּךְ כָּלֵם מְחַפִּים לְעֵתוֹ
 הַזֹּו. כָּל אֵלוֹ שֶׁנִּזְדוֹנְנִים לְמַטָּה, מִמְּקוֹם זֶה נִזְדוֹנִים,

וְסוּד זֶה בְּאַרְנוּ, (שם קמה) עֵינַי כָּל אֵלֶיךָ יִשְׁבְּרוּ וְגו',
כְּמוֹ שְׂבָאֲרָנוּ.

בא רֵאָה, בְּשַׁעַה שֶׁהִכַּל הַזֶּה מִבֶּשֶׁם אֶת עֵתוֹ
וּמִתְחַבֵּר עִמוֹ, אֲזִי כָּל הָעוֹלָמוֹת בְּשִׂמְחָה
וְכָל הָעוֹלָמוֹת בְּבִרְכוּת, אֲזִי נִמְצָא שְׁלוֹם בְּעֵלְיוֹנִים
וּבִתְחִתּוֹנִים, וּכְשֶׁגּוֹרְמִים רְשָׁעֵי הָעוֹלָם שֶׁשֵּׁם לֹא
נִמְצָאוֹת בְּרִכּוֹת שֶׁל אוֹתָם הַנְּחָלִים, וְהַעֵת הַזֹּאת
יוֹנְקֵת מִצַּד הָאֲחֵר, אֲזִי מִתְעוֹרְרִים דֵּינִים בְּעוֹלָם
וְלֹא נִמְצָא שְׁלוֹם. וּכְשֶׁרוֹצִים בְּנֵי הָעוֹלָם
לְהִתְבָּרֵךְ, לֹא יְכוּלִים, אֲלֹא רַק עַל יְדֵי הַכֹּהֵן, כְּדֵי
שִׁיעוֹרֵר אֶת הַכֹּתֵר שֶׁלוֹ וְתִתְבָּרֵךְ הַגְּבִירָה, וְיִמְצָאוּ
בְּרִכּוֹת בְּכָל הָעוֹלָמוֹת.

שְׁנֵינּוּ, בְּאוֹתָהּ שַׁעַה בִּקְשׁ מֹשֶׁה מִלִּפְנֵי הַקָּדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא דְבַר זֶה. אָמַר לוֹ, אִם בְּנֵי
הָעוֹלָם יִשׁוּבוּ לִפְנֵיךָ, עַל יְדֵי מִי מִתְבָּרְכִים? אָמַר
לוֹ הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְלִי אֵתָה אוֹמֵר?! דְּבַר אֵל
אֶהְרֵן אַחִיךָ, שֶׁהָרִי בְּיָדוֹ מְסוּרוֹת הַבְּרִכּוֹת
לְמַעַלָּה וּלְמַטָּה.

וַיֹּאמֶר ה' אֵל מֹשֶׁה דְבַר אֵל אֶהְרֵן אַחִיךָ וְאֵל
יִבֵּא בְּכָל עֵת אֵל הַקָּדוֹשׁ וְגו'. אָמַר רַבִּי
אָבָא, יֵשׁ זְמַנִּים לִפְנֵי הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא

שְׁנַמְצָאִים רְצוּנוֹת וְנִמְצְאוֹת בְּרָכוֹת וּלְבַקֵּשׁ
 בְּקִשׁוֹת, וּלְפַעֲמִים שְׂאִין נִמְצָאִים רְצוּנוֹת, וְאִין
 מִזְדַּמְנוֹת בְּרָכוֹת, וְדִינִים הַקָּשִׁים מִתְעוֹרְרִים
 בְּעוֹלָם. וּלְפַעֲמִים שֶׁהֵדִין תְּלוּי. בֹּא רְאֵה, יֵשׁ
 בְּשָׁנָה זְמַנִּים שְׁנַמְצָא רְצוֹן, וְיֵשׁ זְמַנִּים בְּשָׁנָה
 שֶׁהֵדִין נִמְצָא וְתְלוּי. יֵשׁ זְמַנִּים בְּחֻדָּשִׁים שֶׁהָרְצוֹן
 נִמְצָא בָהֶם, וְיֵשׁ זְמַנִּים בְּחֻדָּשִׁים שְׁנַמְצָאִים
 דִּינִים, וְתְלוּיִים עַל הַכֹּל.

יֵשׁ זְמַנִּים בְּשָׁבוּעוֹת שֶׁרְצוּנוֹת נִמְצָאִים, וְיֵשׁ
 זְמַנִּים בְּשָׁבוּעוֹת שֶׁדִּינִים נִמְצָאִים בְּעוֹלָם.
 וְיֵשׁ זְמַנִּים בְּיָמִים שְׁנַמְצָא רְצוֹן בְּעוֹלָם וְהָעוֹלָם
 מִתְבַּשֵּׂם. וְיֵשׁ זְמַנִּים בְּיָמִים שֶׁהֵדִינִים תְּלוּיִים
 וְנִמְצָאִים, וְאֶפְלוּ בְּשָׁעוֹת, וְעַל זֶה כָּתוּב (קהלת ג)
 וְעַת לְכֹל חִפְץ וְגו'. וְכָתוּב (תהלים ט) וְאֲנִי תִפְלְתִי
 לְךָ וְגו'. וְכָתוּב (ישעיה נח) דַּרְשׁוּ ה' בְּהִמְצָאוֹ. וְכָתוּב
 (תהלים י) לָמָּה ה' תַּעֲמֹד בְּרָחוֹק תַּעֲלִים לְעֵתוֹת
 בַּצָּרָה. וְכָתוּב (ירמיה לא) מִרְחוֹק ה' נִרְאָה לִי.
 וּלְפַעֲמִים שֶׁהוּא קָרוֹב, שֶׁכָּתוּב (תהלים קמה) קָרוֹב ה'
 לְכֹל קִרְאָיו. מִשׁוֹם כֵּן, וְאֵל יָבֹא בְּכֹל עֵת אֶל
 הַקֹּדֶשׁ וְגו'.

רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר, הָרִי בְּאַרְנוֹ הַדְּבָר בְּעֵתוֹ, וְכֵן
 הוּא וְדָאִי, וְכֵאֵן הַקֹּדֶשׁ בְּרוּךְ הוּא בֹּא

לְהִזְהִיר אֶת אֶהְרֹן שְׁלֹא יִטְעֶה בְּאוֹתוֹ חֲטָא
 שְׁטָעוּ בְּנָיו, שְׁהָרִי הָעֵת הַזֹּו יְדוּעָה, כְּדִי שְׁלֹא
 יִטְעֶה לְחַבֵּר עֵת אַחֲרַת לְמַלְךְ. זֶהוּ שְׁכַתוֹב וְאֵל
 יָבֵא בְּכָל עֵת אֶל הַקֹּדֶשׁ. כְּלוּמַר, אִף עַל גַּב
 שִׁירָאָה זְמַן שְׁנַמְסֵר לְיַד אַחַר לְהַנְהִיג אֶת
 הָעוֹלָם וְיִמְסֵר בְּיָדוֹ לְיַחַד בּוֹ לְקָרְבוֹ לְקֹדֶשׁ,
 שְׁהָרִי אֲנִי וְשְׁמִי אֶחָד הוּא. וּמְשׁוּם כֵּן, (לְקָרְבֵי אוֹתוֹ
 לְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, שְׁהָרִי הָעֵת הַזֹּו יְדוּעָה. מְשׁוּם כֵּן) וְאֵל יָבֵא
 בְּכָל עֵת אֶל הַקֹּדֶשׁ. וְאִם רוּצָה לְדַעַת בְּמָה
 יִכְנָס - בְּזֹאת. בְּזֹאת יָבֵא אֶהְרֹן אֶל הַקֹּדֶשׁ.
 שֶׁהַזֹּאת הַזֹּו הִיא עֵת שְׁאַחֲזֶהה בְּשְׁמִי, בִּי הַזֹּו
 שְׁרְשׁוּמָה בְּשְׁמִי יִכְנָס אֶל הַקֹּדֶשׁ, (אֲבָל) וְאֵל יָבֵא
 בְּכָל עֵת.

שְׁנִינּוּ, אָמַר רַבִּי יוֹסִי, כְּתוּב (קֹהֶלֶת ג) אֶת הַכֹּל
 עָשָׂה יְפֶה בְּעֵתוֹ. דְּבָר זֶה בְּאֵרוֹ הַמְּנוֹרָה
 (בְּשֵׁם) הַקְּדוּשָׁה, וְכֵן הוּא שְׁשְׁנִינּוּ, אֶת הַכֹּל עָשָׂה
 יְפֶה בְּעֵתוֹ, וְכֵן הוּא וְדָאִי. אֶת הַכֹּל וְדָאִי. עָשָׂה
 יְפֶה בְּעֵתוֹ, זֶה עִם זֶה, שְׁלֹא יִתְעַרְבוּ אַחֲרִים
 בִּינֵיהֶם. בְּעֵתוֹ מְמַשׁ, וְלֹא בְּאַחַר. מְשׁוּם כֵּן
 אַזְהָרָה לְאֶהְרֹן, וְאֵל יָבֵא בְּכָל עֵת אֶל הַקֹּדֶשׁ. אֲבָל
 בְּמָה יִכְנָס? בְּזֹאת, כְּמוֹ שְׁבִאֲרָנוּ, שְׁכַתוֹב בְּזֹאת
 יָבֵא אֶהְרֹן אֶל הַקֹּדֶשׁ.

רבי אלעזר הִיָּה יוֹשֵׁב לִפְנֵי אָבִיו. אָמַר לוֹ,
 כְּתוּב בְּעֵדֶת קִרְחַ, וַיֵּאבְדוּ מִתּוֹךְ הַקְּהָל.
 מַה זֶה וַיֵּאבְדוּ? אֵלָּא כְּמוֹ שְׁכָתוּב, (במדבר טז)
 וְהֵאבְדֹתִי אֶת הַנֶּפֶשׁ הַזֵּאת מִקֶּרֶב עַמִּיהָ. (כתוב בבני
 אהרן, (שם י) וַתֵּצֵא אֵשׁ מִלִּפְנֵי ה' וַתֹּאכַל אוֹתָם וַיָּמָתוּ. וְכָתוּב בְּעֵדֶת קִרְחַ,
 וְאֵשׁ יֵצֵא מֵאֵת ה' וַתֹּאכַל אֶת הַחֲמִשִּׁים וּמֵאֵתִים אִישׁ. הִיעֲלָה בְדַעְתָּךְ
 שְׁשִׁקוּלִים אֱלֹהִים כְּאֵלֶּה!?) אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, שׁוֹנִים בְּנֵי
 אַהֲרֹן, שְׁלֹא כָתוּב בָּהֶם אֲבָדָה כְּאוֹתָם שֶׁל עֵדֶת
 קִרְחַ שְׁכָתוּב בָּהֶם, וַיֵּאבְדוּ מִתּוֹךְ הַקְּהָל, וְכָתוּב
 (במדבר יז) הֵן גּוֹעַנּוּ אֲבָדְנוּ כָּלְנוּ אֲבָדְנוּ. לְהַכְלִיל אֶת
 אוֹתָם שֶׁהִקְרִיבוּ קִטְרֹת בְּשָׁמַיִם, מֵאֵתִים וְחֲמִשִּׁים
 שְׁאָבְדוּ וַדָּאִי, וְאֵלֶּה (גִּדּוּב וְאֲבִיָּהוּא) לֹא אֲבָדוּ.
אָמַר לוֹ, כְּתוּב וְאֵל יָבֵא בְּכָל יַעַת אֶל הַקֹּדֶשׁ.
 וְכָתוּב בְּזֹאת יָבֵא אַהֲרֹן אֶל הַקֹּדֶשׁ. פִּיּוֹן
 שְׁאָמַר וְאֵל יָבֵא בְּכָל יַעַת, לָמָּה לֹא כָתוּב בְּאִיזָה
 זְמַן יִכְנָס? אָמַר לוֹ (רַבִּי) אֶלְעֶזֶר, הֲרִי נֹאמֵר, וְדָבַר
 אֶחָד הוּא, וְזִמְן אֶחָד הוּא שְׂיִדְעוּ הַכֹּהֲנִים. אָבֵל
 עַל מַה שְׁחָטְאוּ בְּנֵיו רָצָה לְהִזְהִיר כָּאֵן, וְהֲרִי זֶה
 נִתְבָּאֵר. אָמַר לוֹ, וְאֲנִי כֶּךָ סְבִרְתִּי, וְכַדִּי לִישֵׁב אֶת
 הַדָּבָר רְצִיתִי.

אָמַר לוֹ, אֶלְעֶזֶר בְּנִי, בֵּא רְאֵה, כָּל הַקְּרִבָּנוֹת וְכָל
 הַעוֹלוֹת נִחַת הֵם לְקָדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, אָבֵל

לא היתה נחת כמו הקטרת הזו, שהקטרת היא מעלה מהכל, ומשום כך היו מכניסים אותה לפני ולפנים בלחש, והרי זה נתבאר. ומשום כך לא נענשו כל בני האדם בשאר הקרבנות והעולות כמו בקטרת, שכל העבודה של הקדוש ברוך הוא כאן נקשרת ונקטרת יותר מהכל, ולכן נקראת קטרת. והרי נאמר, (משלי כז) שמן וקטרת ישמח לב.

פֶּתַח רַבִּי שְׁמֵעוֹן וְדָרַשׁ, (שיר א) לְרִיחַ שְׁמָנֶיךָ טוֹבִים וְגוֹ'. בפסוק הזה הסתכלתי, וכך הוא: לריח, מה זה לריח? ריח הקטרת שהוא דק ומעלה ופנימי מהכל, וכשעולה אותו הריח להתקשר באותו שמן משחה של הנחלים הנובעים, מתעוררים זה עם זה ונקשרים כאחד. ואז הם שמנים טובים להאיר, כמו שנאמר לריח שְׁמָנֶיךָ טוֹבִים.

וְאִז מוֹרֵק שְׁמֵן מְדַרְגָּה לְדַרְגָּה בְּאוֹתָן הַדְּרָגוֹת שֶׁנִּקְרְאוֹת הַשֵּׁם הַקָּדוֹשׁ. זהו שכתוב שמן תורק שמך על כן עלמות אהבוך. מה זה עלמות? כמו שבארנו עלמות, עלמות ממש. דבר אחר על כן עלמות אהבוך – כמו שנאמר (תהלים מו) על עלמות שיר, והכל אחד.

וּבְסִפְרוֹ שֶׁל רַב הַמְּנוּנָא סָבָא כָּתוּב, מַה זֶה
 עֲלָמוֹת? כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (משלי לא) וַתִּתֵּן
 טָרֶף לְבֵיתָהּ וְחֶק לְנַעֲרֹתֶיהָ. נַעֲרֹתֶיהָ אֵלוֹ
 הָעֲלָמוֹת. אֲהַבּוּךָ, לְכַרְךָ אֶת שְׁמֶךָ וּלְזַמֵּר לְפָנֶיךָ,
 וּמִשָּׁם יוֹצְאוֹת בְּרָכוֹת בְּכָל הַתַּחֲתוֹנִים,
 וּמִתְּבָרְכִים עֲלִיוֹנִים וַתַּחֲתוֹנִים.

דְּבַר אַחַר עַל כֵּן עֲלָמוֹת אֲהַבּוּךָ – יָפָה הוּא מִי
 שֶׁאָמַר, עַל מוֹת אֲהַבּוּךָ. שֶׁהָרִי בְּדַבַּר הַזֶּה
 בַּעֲלֵי הַדִּינִים מִתְּבַשְׂמִים, וּבִשְׂבִיל שֶׁהִקְטַרְתָּ הַזֶּה
 נִקְשַׁרְתָּ בְּשֶׁמֶן שֶׁלְמַעֲלָה יוֹתֵר, נִחְשַׁבְתָּ לְפָנֵי
 הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מְכַל הַקָּרְבָּנוֹת וְהָעוֹלוֹת.
 אָמְרָה כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל: אֲנִי כִקְטַרְתָּ וְאַתָּה כְּשֶׁמֶן,
 מִשְׁכְּנֵי אַחֲרֶיךָ נְרוּצָה וְגו'. נְרוּצָה, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר
 עַל כֵּן עֲלָמוֹת אֲהַבּוּךָ, אֲנִי וְכָל הָאוּכְלוֹסִים,
 שֶׁהָרִי כָּלָם אַחֲזִים בִּי, וְלִכֵּן מִשְׁכְּנֵי, שֶׁהָרִי בִּי
 הֵם תְּלוּיִים.

הִבִּיאֲנִי הַמֶּלֶךְ חֲדָרְיוֹ. אִם יִכְנִיס אוֹתִי לְחֲדָרָיו,
 נִגִּילָה וְנִשְׁמַחָה בָּךְ, אֲנִי וְכָל
 הָאוּכְלוֹסִים. שְׁנִינוּ, כָּל הָאוּכְלוֹסִים בְּשַׁעֲה
 שֶׁכְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל שִׁמְחָה וּמִתְּבָרְכֶת, כָּלָם שְׂמִיחִים,
 וְאֵז הַדִּין לֹא שָׂרוּי בְּעוֹלָם. וְעַל זֶה כָּתוּב (תהלים צו)
 יִשְׂמְחוּ הַשָּׁמַיִם וְתִגַּל הָאָרֶץ.

כִּי בַעֲנַן אֲרָאָה עַל הַכַּפָּרֶת. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה,
 אֲשֶׁרֵיהֶם הַצְּדִיקִים שֶׁהִקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא רוֹצֵה
 בְּכַבּוּדָם. וְשִׁנִּינוּ, מֶלֶךְ בְּשׂוּר וְדָם, אִם אָדָם רוֹכֵב
 עַל סוּסוֹ, הוּא בֶּן מָוֶת, וְהִקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא הִרְכִּיב
 אֶת אֱלֹהֵיו עַל שָׁלוֹ, שְׁכָתוּב (מלכים-ב ב) וַיַּעַל אֱלֹהֵיו
 בַּסַּעֲרָה הַשָּׁמַיִם וְגו'. כָּאֵן מָה כָּתוּב? וְלֹא יָמוּת
 כִּי בַעֲנַן אֲרָאָה עַל הַכַּפָּרֶת. וְהִקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא
 הִכְנִיסוֹ לְמִשְׁהָ בּוֹ, זֶהוּ שְׁכָתוּב (שמות כד) וַיָּבֹא מֹשֶׁה
 בְּתוֹךְ הָעֲנָן, בְּתוֹךְ הָעֲנָן מִמֶּשׁ, כִּי בַעֲנַן אֲרָאָה עַל
 הַכַּפָּרֶת. זֶהוּ שְׁכָתוּב, (ישעיה ד) וּבָרָא ה' עַל כָּל מְכוּן
 הַר צִיּוֹן וְעַל מִקְרָאָהָ עֲנַן יוֹמָם וְעֶשֶׂן. וְכָתוּב, (שמות
 מ) כִּי עֲנַן ה' עַל הַמִּשְׁכָּן יוֹמָם.

וְלַמְדָּנוּ, מָה שְׁכָתוּב (שם לד) וַיֵּרֶד ה' בַּעֲנָן. בַּעֲנַן
 אֲרָאָה עַל הַכַּפָּרֶת. לַמְדָּנוּ, מְקוֹם שֶׁהָיוּ
 שׁוֹרִים הַכְּרוּבִים הַלָּלוּ, כְּמוֹ שֶׁבְּאַרְנוֹ, שֶׁהַכְּרוּבִים
 עַל אוֹת הָיוּ יוֹשְׁבִים. וְלַמְדָּנוּ, שֶׁלֹּשׁ פְּעָמִים בַּיּוֹם
 הִתְרַחַשׁ נִס בְּכַנְפֵיהֶם. בְּשַׁעַה שֶׁהִתְגַּלְתָּה עֲלֵיהֶם
 קִדְשַׁת הַמֶּלֶךְ, הֵם מַעֲצָמָם הָיוּ מַעֲלִים כַּנְפֵיהֶם
 וּפּוֹרְשִׁים אוֹתָם וּמְכַסִּים עַל הַכַּפָּרֶת. אַחַר כֵּן
 סוֹגְרִים כַּנְפֵיהֶם וְנֹאֲחָזִים בְּכַנְפֵיהֶם (וְנֹאֲחָזִים בְּגוֹפָם),
 כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (שם כה) וְהָיוּ הַכְּרוּבִים פְּרָשֵׁי כַּנְפִים
 לְמַעַלָּה. פְּרָשֵׁי וְלֹא פְּרוּשֵׁי. סְכָכִים וְלֹא סְכוּכִים.

זֶה בָּאוֹת (בְּזֹאת) הֵיוּ עוֹמְדִים וְשֹׁמְחִים עִם
הַשְּׂכִינָה.

אָמַר רַבִּי אֲבָא, מָה רָצָה כָּאן, כִּי בַעֲנַן אֲרָאָה עַל
הַכַּפֶּרֶת, וְכָתוּב בְּזֹאת יָבֵא אֶהְרֹן, וְהָרִי
הַכֹּהֵן אֵינוֹ רוֹאֶה אֶת הַשְּׂכִינָה בְּשַׁעַר שְׂנַכְנָס?
אֲלֹא עָנַן הָיָה יוֹרֵד, וְכִשְׁהָיָה יוֹרֵד, מַגִּיעַ עַל
הַכַּפֶּרֶת הַזֶּה וּמִתְעוֹרְרִים כְּנַפֵּי הַכְּרוּבִים, וּמְקִישִׁים
בָּהֶם וְאוֹמְרִים שִׁירָה.

וְאֵיזוֹ שִׁירָה אוֹמְרִים? (תהלים צו) כִּי גָדוֹל ה'
וּמְהֵלֵל מְאֹד נוֹרָא הוּא עַל כָּל אֱלֹהִים.
זֶה כְּשֹׁמְעִים אֶת כְּנַפְיָהֶם. וּבְשַׁעַר שְׂפוֹרְשִׁים
אוֹתָן, אוֹמְרִים, כִּי כָּל אֱלֹהֵי הָעַמִּים אֱלִילִים וְה'
שָׁמַיִם עָשָׂה. כְּשֹׁמְכֹסִים עַל הַכַּפֶּרֶת, אוֹמְרִים,
לִפְנֵי ה' כִּי בָּא לְשַׁפֵּט הָאָרֶץ יִשְׁפֹּט תָּבֵל בְּצַדִּיק,
וְעַמִּים בְּמִישְׁרִים.

וְקוֹלוֹתֵיהֶם הָיָה שׁוֹמֵעַ הַכֹּהֵן בְּמִקְדָּשׁ, אָז שָׁם
קִטְרֶת בְּמִקְוָמָה, וּמִתְכַּוֵּן בְּמָה
שֶׁמֶתְכַוֵּן, כִּדִּי שִׁיתְבָּרַךְ הַכֹּל (וְקוֹלוֹתֵיהֶם). וְכַנְפֵי
הַכְּרוּבִים עוֹלִים וְיוֹרְדִים, וְשָׂרִים שִׁירִים, מְכַסִּים
לְכַפֶּרֶת וּמַעֲלִים לָהֶם. זֶהוּ שֶׁכָּתוּב סִכְכִים. סִכְכִים
דְּוָקָא. וּמִנִּין לָנוּ שֶׁקוֹלוֹתֵיהֶם נִשְׁמָעִים? כְּמוֹ
שֶׁנֶּאֱמַר (יחזקאל א) וְאֶשְׁמַע אֶת קוֹל וְגו'.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי, וְעַמִּים בְּמִישָׁרִים. מַהוּ בְּמִישָׁרִים? כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר מִישָׁרִים אֶהְיֶה - לְהַכְלִיל שְׁנֵי כְּרוּבִים, זָכָר וּנְקֵבָה, מִישָׁרִים וְדָאִי. וְעַל זֶה, וְעַמִּים בְּמִישָׁרִים. וְכַתּוּב, (במדבר ז) וַיִּשְׁמַע אֶת הַקּוֹל מִדְּבַר אֱלֹהֵי (וגו') מִבֵּין שְׁנֵי הַכְּרוּבִים וַיְדַבֵּר אֵלָיו. רַבִּי יִצְחָק אָמַר, מִכָּאֵן לְמַדְנֹו, שֶׁכָּכֵל מְקוּם שֶׁלֹּא נִמְצָא זָכָר וּנְקֵבָה, אֵינוֹ כְּדָאִי לְרֵאוֹת פְּנֵי שְׁכִינָה. זֶהוּ שְׁכַתּוּב (תהלים קמ) יֵשְׁבוּ יִשְׂרָאֵל אֶת פְּנֵיךָ, וְשָׁנִינוּ, כְּתוּב (דברים לב) צְדִיק וְיֵשֶׁר הוּא, זָכָר וּנְקֵבָה, אֵף כָּאֵן כְּרוּבִים זָכָר וּנְקֵבָה. וְעַלֵּיהֶם כְּתוּב, (תהלים צט) אַתָּה כּוֹנֵנֵת מִישָׁרִים. וְעַמִּים בְּמִישָׁרִים. וּמִשׁוּם כֶּךָ, (שמות כה) וּפְנִיָהֶם אִישׁ אֶל אַחִיו, וְהָרִי בְּאַרְנוֹ.

שְׁנִינוּ שֶׁאָמַר רַבִּי יוֹסִי, פַּעַם אַחַת הָיָה צָרִיף הָעוֹלָם לְמַטָּר, בָּאוּ לְפָנָי (הִלְכוּ אֶצְל) רַבִּי שְׁמַעוֹן רַבִּי יִיסָא וְרַבִּי חֲזַקְיָה וּשְׂאָר הַחֲבָרִים. מְצִאוּהוּ שֶׁהָיָה הוֹלֵךְ לְרֵאוֹת אֶת רַבִּי פְּנַחֵס בֶּן יֵאִיר, הוּא וְרַבִּי אֶלְעָזָר בְּנוֹ. כִּיּוֹן שֶׁרָאָה אוֹתָם, פָּתַח וְאָמַר, (תהלים קלג) שִׁיר הַמַּעֲלוֹת הִנֵּה מַה טוֹב וּמַה נָּעִים שְׁכַת אַחִים גַּם יַחַד. מַה זֶה שְׁכַת אַחִים גַּם יַחַד?

כְּמוֹ שְׁנֵאמַר וּפְנִיָּהֶם אִישׁ אֶל אָחִיו. בְּשַׁעַה שֶׁהָיוּ
 אָחֵד עִם אָחֵד, מִשְׁגִּיחִים פָּנִים בְּפָנִים, כְּתוּב
 מֵה טוֹב וּמֵה נָעִים. וּכְשֶׁהִזְכָּר מִחֲזִיר פָּנָיו מִן
 הַנִּקְבָּה – אוֹי לְעוֹלָם, שְׂאֵז כְּתוּב, (משלי יג) וַיֵּשׁ
 נִסְפָּה בְּלֹא מִשְׁפָּט. בְּלֹא מִשְׁפָּט וְדָאֵי. וְכְתוּב
 (תהלים פט) צֶדֶק וּמִשְׁפָּט מְכוּן כְּסֵאֶךָ, שְׁלֹא הוֹלְכִים
 זֶה בְּלֵי זֶה. וּכְשֶׁמִּשְׁפָּט מִתְרַחֵק מִצֶּדֶק – אוֹי
 לְעוֹלָם. (אז כתוב (משלי יג) וַיֵּשׁ נִסְפָּה בְּלֹא מִשְׁפָּט).

וַעֲבָשׁוּ רְאִיתִי שְׂאֵתֶם בְּאֵתֶם עַל שֶׁהִזְכָּר לֹא
 שׁוֹרָה עִם הַנִּקְבָּה. אָמַר, אִם לְשֵׁם זֶה
 בְּאֵתֶם אֵלֵי – שָׁבוּ, שֶׁהָרִי הַיּוֹם הִסְתַּפְּלַתִי, שִׁיחֲזוֹר
 הַכֹּל פָּנִים בְּפָנִים לְשָׁרוֹת. וְאִם לְתוֹרָה בְּאֵתֶם –
 שָׁבוּ לְפָנַי. אָמְרוּ לוֹ, לְכָל בָּאֲנוּ לְפָנַי מוֹרְנוּ,
 יִשְׁתַּמְט אָחֵד מֵאֲתָנוּ לְבִשָּׁר לְאֲחֵינוּ שְׂאֵר
 הַחֲבָרִים, וְאֲנוּ נִשָּׁב לְפָנַי מוֹרְנוּ.

עַד שֶׁהָיוּ הוֹלְכִים, פָּתַח וְאָמַר, (שיר א) שְׁחוֹרָה אָנִי
 וְנִאֲוָה בְּנוֹת יְרוּשָׁלַיִם וְגוֹ'. אָמְרָה כְּנִסְת
 יִשְׂרָאֵל לְפָנַי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא: שְׁחוֹרָה אָנִי
 בְּגָלוֹת, וְנִאֲוָה אָנִי בְּמִצְוֹת הַתּוֹרָה. שְׂאֵף עַל פִּי
 שִׁשְׂרָאֵל בְּגָלוֹת, אֵין עוֹזְבִים אוֹתָם. כְּאֵהֲלִי קָדָר,
 שְׂאוֹתָם בְּנֵי קְטוֹרָה (הָרִים) שְׂמִקְדָּמִים פְּנִיָּהֶם
 תָּמִיד, וְעַם כָּל זֶה – כִּירִיעוֹת שְׁלֹמָה, כְּאוֹתוֹ

מֵרָאָה הַשָּׁמַיִם לְטָהָר, שְׁכָתוּב (תהלים קד) נוֹטָה
שָׁמַיִם כִּירִיעָה.

אל תִּרְאֵנִי שְׂאֵנִי שְׁחַרְחֲרֵת. מָה הַטַּעַם (אֲנִי שְׁחַרְחֲרֵת
מִשּׁוֹם שְׁזַפְתָּנִי) אֵל תִּרְאֵנִי? מִשּׁוֹם שְׂאֵנִי
שְׁחַרְחֲרֵת. שְׁשֻׁזְפַּתְנִי הַשֶּׁמֶשׁ, שֶׁלֹּא הִסְתַּכַּל עָלַי
הַשֶּׁמֶשׁ לְהָאִיר לִי כְּרָאוּי. וּמָה יִשְׂרָאֵל אוֹמְרִים?
בְּנֵי אֲמִי נִחְרוּ בִי. מִי הֵם אוֹתָם בְּנֵי אֲמִי? אֵלוֹ
הַמְּמַנִּים הַגְּדוֹלִים הַמְּגַנְּנִים עַל שְׂאָר הָעַמִּים.

דבַּר אַחַר, בְּנֵי אֲמִי מִמֶּשׁ, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (איכה ב)
הַשְּׁלִיךְ מִשָּׁמַיִם אֶרֶץ וְגו'. וּכְשֶׁהַשְּׁלִיךְ
מִשָּׁמַיִם אֶרֶץ, שְׂמַנִּי נִטְרָה אֶת הַכְּרָמִים. מָה
הַטַּעַם? שְׁכַרְמֵי שְׁלִי לֹא נִטְרָתִי. וְשִׁנִּינוּ, בְּנֵי אֲמִי
וְדַאי הִסְכִּימוּ עָלַי, כְּלוֹמַר, כְּשִׁפְרָה אֶרֶץ
מִשָּׁמַיִם, כְּמוֹ שֶׁבְּאַרְנוּ, שְׁכָתוּב (שמות ב) וַתִּתְצַב
אַחֲתוֹ מִרְחָק.

וכֹּאֵן נֶאֱמַר וְדַאי, הִנֵּה מָה טוֹב וּמָה נְעִים
שְׁבַת אַחִים גַּם יְחִד. וּבְהֵם בְּאַרְנוּ (וּכֹאֵן
בְּאַרְנוּ), גַּם יְחִד, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (ויקרא כו) וְאַף גַּם זֹאת
בְּהִיוֹתָם, שְׁבַת אַחִים בְּכֻלָּל, כִּיּוֹן שְׁכָתוּב גַּם,
לְהַכְלִיל כָּל אוֹתָם שְׁלִמְעָלָה, שְׁכָל הַשְּׁלִטוֹן
נִמְצָא בְּאוֹתוֹ מְקוּם.

דְּבַר אַחַר הִנֵּה מָה טוֹב וּמָה נְעִים וְגו' - אֵלּוֹ
 אוֹתָם הַחֲבָרִים בְּשַׁעַה שֶׁהֵם יוֹשְׁבִים כְּאֶחָד
 וְלֹא נִפְרָדִים זֶה מִזֶּה, בְּהִתְחַלָּה הֵם נִרְאִים אֲנָשִׁים
 עוֹרְכֵי קָרֵב שְׂרוּצִים לְהִרְגֵּז זֶה אֶת זֶה. אַחַר כֵּן
 חוֹזְרִים לְאַהֲבָה וְאַחֻוּהָ. מָה אוֹמֵר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
 הוּא? הִנֵּה מָה טוֹב וּמָה נְעִים שְׁבַת אַחִים גַּם
 יַחַד. גַּם - לְהַכְלִיל עִמָּהֶם שְׂכִינָה. וְלֹא עוֹד, אֶלָּא
 שֶׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מְקַשֵּׁב לְדַבְרֵיהֶם, וַיֵּשׁ לוֹ
 נַחַת וְשִׂמְחָה בָּהֶם. זֶהוּ שְׂכֵתוֹב (מִלֵּאכִי ג) אֲזַ נְדַבְּרוּ
 יִרְאֵי ה' אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ וַיִּקְשֹׁב ה' וַיִּשְׁמַע וַיִּפְתַּב
 סֵפֶר זְכוֹרוֹן לְפָנָיו וְגו'.

וְאַתֶּם הַחֲבָרִים שֶׁל כָּאן, כְּמוֹ שֶׁהֵייתֶם בַּחֲבִיבוֹת
 וְאַהֲבָה מִקֵּדָם לְכֵן, כֵּן גַּם מִכָּאן וְהִלָּא
 לֹא תִפְרְדוּ זֶה מִזֶּה, עַד שֶׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
 יִשְׂמַח עִמָּכֶם, יִקְרָא עֲלֵיכֶם שְׁלוֹם, וַיִּמְצָא
 בְּגִלְגֵּלְכֶם שְׁלוֹם בְּעוֹלָם. זֶהוּ שְׂכֵתוֹב, (תְּהִלִּים קכב)
 לְמַעַן אַחֵי וְרַעֵי אֲדַבְּרָה נָא שְׁלוֹם בְּךָ.

הַלְכוּ. עַד שֶׁהָיוּ הוֹלְכִים, הִגִּיעוּ לְבֵית רַבִּי פְּנַחֲסִין
 בֶּן יֵאִיר. יֵצֵא רַבִּי פְּנַחֲסִין וַיִּנְשָׁקוּ. אָמַר,
 זְכִיתִי לְנִשֵּׁק אֶת הַשְּׂכִינָה. אֲשָׁרֵי חֲלָקִי. תִּקַּן לָהֶם
 מִצְעֵי מִטּוֹת בְּקִשְׁרֵי קְלִיעָה. אָמַר רַבִּי שְׂמַעוֹן,
 הַתּוֹרָה לֹא צְרִיכָה כֵּן. הֵעֵבִיר אוֹתָם, וַיִּשְׁבוּ. אָמַר

רבי פנחס, טרם שנאכל נשמע מבעל התורה דבר, שהרי רבי שמעון, כל דבריו הם בנגלה, הוא איש שלא פוחד ממעלה וממטה לומר אותם. לא פוחד ממעלה, שהרי הקדוש ברוך הוא הסכים על ידו. ולא פוחד ממטה, כמו אריה שלא פוחד מבני הצאן. אמר רבי שמעון לרבי אלעזר בנו, עמד במקומך ואמר דבר חדש אל רבי פנחס ושאר החברים.

ק רבי אלעזר, פתח ואמר, וידבר ה' אל משה אחרי מות שני בני אהרן וגו'. בפסוק הזה יש להסתכל, שנראה שהוא מיתר, שהרי כתוב אחריו, ויאמר ה' אל משה דבר אל אהרן אחיך. מכאן ראשית הפרשה, הפסוק הזה שלמעלה מה הוא, שכתוב וידבר ה' אל משה? מה הוא שאמר לו, ואחר כך ויאמר ה' אל משה?

א בשעה שהקדוש ברוך הוא נתן קטרת בשמים לאהרן, רצה שלא ישתמש בו בחייו אדם אחר. מה הטעם? משום שאהרן מרבה שלום בעולם. אמר לו הקדוש ברוך הוא: אתה רוצה להרבות שלום בעולם – על ידך ירבה שלום למעלה, הרי קטרת הבשמים תהיה מסורה בידיך מכאן והלאה, ובחייו לא ישתמש בה אדם

אחר. נָדַב וְאַבְיָהוּא הִקְדִּימוּ בְּחַיֵּי אָבִיהֶם
לְהַקְרִיב מֵהַ שְׂלֵא נִמְסַר לָהֶם, וְדָבַר זֶה גָרַם לָהֶם
שִׁטְעוּ בּוּ.

וְשָׁנִינוּ, מִשֶּׁהָ הָיָה מְהֵרָה מֵהַ גָּרַם לָהֶם אֵת
הַטְּעוֹת הַזֹּז, וְהָיָה עָצוּב. מֵהַ כָּתוּב?
וַיְדַבֵּר ה' אֶל מֹשֶׁה אַחֲרֵי מוֹת שְׁנֵי בְנֵי אֶהְרֹן.
וּמֵהַ אָמַר לוֹ? בְּקִרְבָּתְךָ לְפָנַי ה' וַיִּמָּתוּ.
בְּהַקְרִיבְכֶם לֹא כָתוּב, אֲלֵא בְּקִרְבָּתְכֶם. אָמַר לוֹ
הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לְמֹשֶׁה: זֶה גָרַם לָהֶם –
שִׁדְחָקוּ אֵת הַשְּׁעָה בְּחַיֵּי אָבִיהֶם וְטָעוּ בָהּ, וְהִינּוּ
מֵהַ שִׁכְתוּב אֲשֶׁר לֹא צָוָה אוֹתָם. אוֹתָם לֹא צָוָה,
אֲבָל לְאֶהְרֹן צָוָה. וּמֵהַ שְׁנֵי בְנֵי אֶהְרֹן, עַל שִׁדְחָקוּ
אֵת הַשְּׁעָה בְּחַיֵּי אָבִיהֶם גָּרְמוּ לְעֲצָמָם כָּל כָּךְ –
אֲנִי כָלִפִּי אָבִא וְרַבִּי פִּנְחָס וְשָׂאֵר הַחֲבֵרִים עַל
אֶחָת כַּמָּה וְכַמָּה. בָּא רַבִּי פִּנְחָס, נִשְׁקוּ וּבְרַכּוּ.

סדר הלימוד ליום נח אדר [יום 176 בשנה]

רַבִּי שְׁמַעוֹן פֶּתַח וְאָמַר, (שיר ג) הִנֵּה מִטָּתוֹ
שֶׁלְשָׁלְמָה שְׁשִׁים גְּבָרִים סָבִיב לָהּ וְגו'.

הִנֵּה מִטָּתוֹ שֶׁלְשָׁלְמָה, מִי זוֹ מִטָּתוֹ? זֶהוּ כִסֵּא (מִטָּת)
הַכְּבוֹד שֶׁל הַמֶּלֶךְ, שִׁכְתוּב בּוֹ (מִשְׁלֵי לֵא) בְּטַח בָּהּ
לֵב בַּעֲלָהּ. שֶׁלְשָׁלְמָה, הַמֶּלֶךְ שֶׁכָּל הַשָּׁלוֹם שֶׁלּוֹ

הוא. ששים גברים סביב לה, שנאחזים בצדיה
 מן הדין הקשה, ונקראים ששים מכות של אש
 (ששים מזינים בכלי זין קשים) שאותו נער מתלבש בהם.

מימינו שנינות החרב הקשה, משמאלו גחלי
 אש חזקה שאחזה בחקיקותיו (במקלותיו)
 בשבעים אלף להטי אש אוכלת, והם ששים
 מזינים בכלי זין קשים מאותן גבורות תקיפות
 של אותה גבורה עליונה של הקדוש ברוך הוא.
 זהו שכתוב מגברי ישראל.

ולמדנו, במטה הזו מה כתוב בה? ותקם בעוד
 לילה, כאשר יונקת מצד הימין (מצד
 הדין). ותתן טרף לביתה. מה הטרף? כמו שנאמר
 (מיכה ה) וטרף ואין מציל. זהו שכתוב כלם אחזי
 חרב מלמדי מלחמה, זמינים בכל מקום לעשות
 דין, ונקראים בעלי יבכה ויללה.

איש חרבו על ירכו, כמו שנאמר (תהלים מה) חגור
 חרבך על ירך גבור. מפחד בלילות, הרי
 פרשוה מפחדה של גיהנם וכו'. אבל מפחד
 בלילות, כלומר, את כל זה מאיזה מקום
 לוקחים? מפחד, מאותו מקום שנקרא פחד, כמו
 שנאמר (בראשית לא) ופחד יצחק היה לי. וישבע

יַעֲקֹב בְּפֶחַד אָבִיו יִצְחָק. בְּלֵילוֹת, בְּזַמְנֵים שֶׁהֵם
מִנּוּ לַעֲשׂוֹת דִּין.

וְלַמְדָּנוּ, כְּתוּב (משלי לא) זְמַמָּה שָׂדֵה וַתִּקְחֶהּ. זֶהוּ
שְׂכָתוּב (איוב מ) וְכָל חַיֵּית הַשָּׂדֵה יִשְׁחָקוּ
שָׁם. וְעַל זֶה כְּתוּב, (תהלים קד) זֶה הַיָּם גָּדוֹל וְרוֹחַב
יָדָיִם וְגוֹ' שָׁם אָנִיּוֹת יִהְיֶה לְכוּן וְגוֹ', כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר
(משלי לא) הִיָּתָה כְּאָנִיּוֹת סוֹחֵר מִמֶּרְחָק תָּבִיא לַחֲמָה.
מִמֶּרְחָק וְדָאִי. מֵרֵאשׁ הַמַּחַ, וּמִמַּעַלָּה שֶׁל הָרֵאשׁ,
תָּבִיא לַחֲמָה, עַל יְדֵי הַצַּדִּיק כְּשֶׁמְזַדְדָּגִים כְּאֶחָד,
אֲזִי שְׂמָחָה בְּכָל. זֶהוּ שְׂכָתוּב לוֹיָתָן זֶה יִצְרָתָּ
לְשַׁחֵק בּוֹ.

לַמְדָּנוּ, אֶלֶף וַחֲמֵשׁ מֵאוֹת בְּעֵלֵי מַגְנֵי בְּעֵלֵי
הַשְּׁלֹטוֹן נֶאֱחָזִים מֵהַצַּד הַזֶּה, שֶׁהֵם
גְּבוּרִים. בִּיַּדֵי אוֹתוֹ שֶׁנִּקְרָא נֶעַר אַרְבָּעָה מִפְתָּחוֹת
גְּדוּלִים. תְּנִינִים שֶׁהוֹלְכִים תַּחַת הַסְּפִינָה שֶׁל הַיָּם
הַגָּדוֹל הַזֶּה לְאַרְבַּע זְוִיּוֹת. זֶה הוֹלֵךְ לְצַד זֶה, וְזֶה
הוֹלֵךְ לְצַד זֶה, וְכֵן כָּלֵם. אַרְבָּעָה מֵרֵאוֹת שֶׁל פָּנִים
נִרְאִים בָּהֶם, וְכִשְׁנֹכְלָלִים בְּאֶחָד, כְּתוּב (יחזקאל א)
וְדַמּוֹת פְּנֵיהֶם פְּנֵי אָדָם, פְּנֵיהֶם שֶׁל כָּלֵם.

פְּנֵיִם גְּדוּלִים וּפְנֵיִם קְטָנִים כְּלוּלִים בְּאֶחָד
לְמַעַלָּה, שְׁנַיִם עוֹלָיִם וּמְשׁוּטָטִים, וְשִׁתֵּי

מַגְרָפוֹת בִּיּוֹדֵיהֶם. אֶלֶף הָרִים עוֹלִים וְנִכְנָסִים (אֵלֹ
מִכְסִים נִכְנָסִים וְעוֹלִים) בְּכָל יוֹם מִהַשְׁקָאֵת אוֹתוֹ הַיּוֹם,
אֲחֵר כֶּף נֶעְקָרִים מִמֶּנָּה וְעוֹלִים לַיּוֹם אַחֵר.

אֵינן חֶשְׁבוֹן לְאוֹתָם הַנֶּאֱחָזִים בְּשַׁעֲרוֹתֶיהָ, שְׁנֵי
בָנִים יוֹנְקִים כָּל יוֹם, שְׁנִינְקָרִים מְרַגְלֵי
הָאָרֶץ, וְזֶהוּ סוּד שֶׁל סִפְרָא דְצְנִיעוּתָא, שְׁכַתוֹב
(יהושע ב) וַיִּשְׁלַח יְהוֹשֻׁעַ בֶּן נוּן מִן הַשְּׂטִיִּם שְׁנַיִם
אֲנָשִׁים מְרַגְלִים חָרָשׁ לֵאמֹר. וְאֵלֹו יוֹנְקִים מִתַּחַת
צְדָדֵי אֵיבָרֶיהָ. שְׁתֵּי בָנוֹת תַּחַת רַגְלֶיהָ, (וְאֵלֹו יוֹנְקִים
מִצַּד אִבְרָהָם, שְׁתֵּי בָנוֹת בְּתַחֲתֶיהָ) וְעַל זֶה כָּתוּב (בראשית ו) וַיִּרְאוּ
בְנֵי הָאֱלֹהִים אֵת בָּנוֹת הָאָדָם. וְאֵלֹו נֶאֱחָזִים בְּעַלְי
(בְּצַפְרֵי) אוֹתָהּ מְטָה, וְזֶהוּ שְׁשֻׁנֵנוּ, שְׁכַתוֹב (מלכים א-
ג) אִז תִּבְאֲנָה שְׁתֵּי נָשִׁים זָנוֹת אֶל הַמֶּלֶךְ. אִז
תִּבְאֲנָה, וְלֹא מִקֶּדֶם לָכֵן. וּבְזִמְן שִׁישְׂרָאֵל לְמֶטָה,
מִחֲזִירִים עָרַף מֵאַחַר הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, מִה
כָּתוּב? (ישעיה ג) עַמִּי נִגְשָׁיו מְעוֹלָל וְנָשִׁים מְשָׁלוּ
בוֹ. וְדַאי.

בְּיַד שְׂמַאל שְׁבַעִים עֲנָפִים שְׁמַגְדָּלִים בֵּין דְּגֵי
הַיָּם, כָּלֶם אָדָמִים כְּשׁוֹשְׁנָה, וּמַעֲלִיָּהֶם
עָנָף אֶחָד יוֹתֵר אָדָם, זֶה עוֹלָה וַיּוֹרֵד, וְכָלֶם
מִתְכַּפְּסִים בְּשַׁעֲרוֹתֶיהָ.

בַּעַל הַלְשׁוֹן הָרַע, כְּשִׁירֵד הַנְּחָשׁ, נַעֲשֶׂה מְקַפֵּץ
עַל הַהָרִים מְדַלֵּג עַל הַסְּלָעִים, עַד שְׂיִמְצָא
טָרֵף שְׂאֲחוֹז בְּצַפְרָנִים, וַיֹּאכַל. אָז שׁוֹכֵה,
וְחוֹזֵר לְשׁוֹנוֹ לְטוֹב. אֲשֶׁרֵיהֶם יִשְׂרָאֵל שְׂמֹזְמָנִים
לוֹ טָרְפוּ. חוֹזֵר לְמִקוּמוֹ (לְאַחֲרָיו), וְנִכְנָס לְנֶקֶב
תְּהוֹם רַבָּה.

כְּשֶׁעוֹלִים (עוֹלָה עוֹלִים) בַּעֲלֵי הָרְמָחִים וְהַחֲרָבוֹת,
שְׂאִין לָהֶם חֲשָׁבוֹן, סָבִיב אוֹתָם
שְׂשִׁים עֲלִיוֹנִים שְׂסָבִיב הַמָּטָה הַזֹּאת, אֶלֶף אֶלְפִים
וְרַבּוֹא רַבָּבוֹת עוֹמְדִים בְּכָל צֶדַע הַמָּטָה הַזֹּאת
לְמַעַלָּה, וּמִמֶּנָּה נְזוֹנִים, כָּלֶם מְלַפְנֵיהָ (וּמִמֶּנָּה נְזוֹנִים,
כָּלֶם עוֹבְדִים לָהּ לְפָנֶיהָ) יַעֲמְדוּ.

מִתַּחַת לְכָלֶם יוֹצְאִים כְּמָה אֶלֶף וְרַבָּבוֹת שְׂאִין
לָהֶם חֲשָׁבוֹן, וַיּוֹרְדִים וּמְשׁוֹטְטִים
בְּעוֹלָם, עַד שְׂתוֹקְעִים בַּעֲלֵי הַשׁוֹפָר וּמִתְּפַנְסִים,
וְאֵלֶּה אַחוּזִים בְּזִהְמַת הַצַּפְרָנִים.

הַמָּטָה הַזֹּאת כּוֹלֶלֶת אוֹתָם. רַגְלֵי הַמָּטָה הַזֹּאת
אַחוּזִים בְּאַרְבַּעַת צְדָדֵי הָעוֹלָם, כָּלֶם
נִכְלָלִים בְּכָלֶל שְׂנִמְצָא לְמַעַלָּה וְנִמְצָא לְמָטָה,
בְּשָׂמִים מִמַּעַל וְעַל הָאָרֶץ מִתַּחַת, וְעַל זֶה כְּתוּב
הִנֵּה. מַה זֶה הִנֵּה? מִשׁוֹם שְׂמֹזְמַנֵּת לְכָלֶם, לְמַעַלָּה

וּלְמַטָּה. וְרִשּׁוּמָה הַמַּטָּה הַזֶּה מֵהַכֹּל, וְנִקְרָאת
 אֲדָנָי, הַרְבוּן שֶׁל הַכֹּל, רִשּׁוּמָה בֵּין חִילוּתֶיהָ.
 מִשּׁוּם כֶּף הַכֶּהֵן צָרִיךְ לִכְוֵן דְּבָרִים שֶׁלְמַעַלָּה,
 לִיַּחַד אֶת הַשֵּׁם הַקְּדוֹשׁ מִהַמָּקוֹם שֶׁצָּרִיךְ
 לִיַּחַדוֹ, וְעַל זֶה שָׁנִינוּ, כָּתוּב בְּזֹאת יָבֵא אֱהָרֹן אֶל
 הַקֹּדֶשׁ, בְּזֶה צָרִיךְ לִקְרַב קִדְשָׁה לְמִקְוָמָה,
 מִהַמָּקוֹם הַזֶּה צָרִיךְ אָדָם לִפְחַד מִלְּפָנַי הַקְּדוֹשׁ
 בְּרוּךְ הוּא. וְעַל זֶה כָּתוּב, (דְּבָרִים ל"ד) לוֹ חֲכָמוֹ
 יִשְׁכִּילוּ זֹאת מִיָּד יָבִינוּ לְאַחֲרִיתָם. כְּלוּמַר, אִם
 יִסְתַּכְּלוּ בְּנֵי אָדָם בְּעַנְשׁ, אֵיךְ זֹאת אַחוּזָה בֵּין
 חִילוּתֶיהָ, וְאֵיךְ הַתְּמַנּוּ לְפָנֶיהָ כָּל אוֹתָם בְּנֵי
 הַחִילוּת, וְאוּחֲזִים בְּעִבּוּדָה לְהַפְרֵעַ מִן הַרְשָׁעִים,
 מִיָּד יָבִינוּ לְאַחֲרִיתָם, וְיִשְׁמְרוּ אֶת מַעֲשֵׂיהֶם, וְלֹא
 יִחַטְּאוּ לְפָנַי הַמֶּלֶךְ הַקְּדוֹשׁ.

עוֹד אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, כָּל אָדָם שֶׁזוֹכֶה לְלַמֵּד
 תּוֹרָה וְשׁוֹמֵר אֶת הַזֹּאת הַזֶּה, הַזֹּאת הַזֶּה
 שׁוֹמֵר אוֹתוֹ וְכוֹרֶת עִמוֹ בְּרִית עַל בְּרִיתוֹ, שְׁלֹא
 תִסּוּר מִמֶּנּוּ וּמִבְּנָיו וּמִבְּנֵי בְּנָיו לְעוֹלָמִים. זֶהוּ
 שְׁכָתוּב (ישעיה נט) וְאֲנִי זֹאת בְּרִיתִי אוֹתָם וְגו'. יִשְׁבוּ
 לֶאֱכֹל. עַד שְׁאֲכֹלוּ, אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן לְחֻבְרִים, כָּל
 אֶחָד וְאֶחָד יֹאמֵר דְּבַר חֲדָשׁ בַּתּוֹרָה עַל הַשְּׁלַחַן
 לְפָנַי רַבִּי פְּנַחֵס.

פְּתַח רַבִּי חֲזַקְיָה וְאָמַר, ה' אֱלֹהִים נָתַן לִי לְשׁוֹן
 לְמוֹדִים לְדַעַת לְעוֹת אֶת יַעֲף דְבַר וְגו'.

אֲשֶׁרֵיהֶם יִשְׂרָאֵל שֶׁהַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא הַתְּרַצָּה
 בָּהֶם מְכַל שְׂאָר הָעַמִּים וְקִרְאָם קֹדֶשׁ, שְׁכַתוֹב
 קֹדֶשׁ יִשְׂרָאֵל לֵה', וְנָתַן לָהֶם חֶלֶק לְהֶאֱחֹז בְּשֵׁם
 הַקְּדוּשׁ. וּבִמָּה אֶחָזוּ יִשְׂרָאֵל בְּשֵׁם הַקְּדוּשׁ?
 מִשׁוּם שֶׁזָּכוּ בַתּוֹרָה. שְׁכַל מִי שֶׁאֲחֹז בַּתּוֹרָה,
 זֹכֶה בַּקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא. (בַּקֶּדֶשׁ).

וְיִשְׁנִינוּ לְפָנֵי מוֹרְנוּ, מַה זֶה קֹדֶשׁ? שְׁלֵמוֹת הַכֹּל
 שֶׁנִּקְרָאת הַחֲכָמָה הָעֲלִיּוֹנָה. וּמֵהַמָּקוֹם

הַזֶּה (שׁוֹפֵעַ שְׁמֵן מִשַּׁחַת קֹדֶשׁ בְּשִׁבְלִים יְדוּעִים לְמָקוֹם שֶׁנִּקְרָא בֵּינָה
 עֲלִיּוֹנָה), וּמִשָּׁם יוֹצְאִים מַעֲיִנוֹת וְנִחְלִים לְכָל עֶבֶר,
 עַד שֶׁמַּגִּיעִים לְזֵאת הַזֹּו. [וּמִמָּקוֹם זֶה מִתְעוֹרְרֵת
 רוּחַ קְדוּשָׁה] וְכִשְׁמַתְבָּרַכַת הַזֹּו, נִקְרָאת
 קֹדֶשׁ, וְנִקְרָאת חֲכָמָה, וְקוֹרְאִים לָהּ (וְהַזֹּו הַזֶּה
 כִּשְׁמַתְבָּרַכַת מִמָּקוֹם עֲלִיּוֹן, זֶה שֶׁנִּקְרָא קֹדֶשׁ וְנִקְרָא חֲכָמָה, קוֹרְאִים לוֹ) רוּחַ
 הַקֹּדֶשׁ. כְּלוֹמַר, רוּחַ מֵאוֹתוֹ קֹדֶשׁ שֶׁלְמַעְלָה.
 וְכִשְׁיּוֹצְאִים וּמִתְעוֹרְרִים מִמֶּנָּה סוּדוֹת הַתּוֹרָה, אֵז
 נִקְרָאת לְשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ.

וּבְשַׁעֲדָה שֶׁשׁוֹפֵעַ אוֹתוֹ מִשַּׁחַת קֹדֶשׁ לְאוֹתָם שְׁנֵי
 עֲמוּדִים, שֶׁנִּקְרָאִים לְמוֹדֵי ה', וְנִקְרָאִים
 צְבָאוֹת, מִתְכַּנֵּס לְשָׁם, וְכִשְׁיּוֹצָא מִשָּׁם בְּאוֹתָהּ

דְּרָגָה שְׁנִקְרָאת יְסוּד, לְאוֹתָהּ חֲכָמָה קְטַנָּה, אֲזַ
 נִקְרָאת לְשׁוֹן לְמוֹדִים, וַיּוֹצֵאת לְהַעִיר אוֹתָם
 קְדוּשִׁים עֲלִיוֹנִים. אֲזַ כְּתוּב, ה' אֱלֹהִים נָתַן לִי
 לְשׁוֹן לְמוֹדִים. וְלָמָּה? לְדַעַת לְעוֹת אֶת יַעֲף דְבָר.
 וְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא נָתַן אֶת זֶה לְמַנּוּרָה הַקְדוּשָׁה,
 רַבִּי שְׁמַעוֹן. וְעוֹד, שֶׁהַעֲלָה אוֹתוֹ לְמַעְלָה לְמַעְלָה,
 וּמִשׁוּם כֶּף כָּל דְּבָרָיו בְּנִגְלָה נֹאמְרִים, וְלֹא
 מְכֻסִּים. עָלָיו כְּתוּב, (במדבר יב) פֶּה אֶל פֶּה אֲדַבֵּר בּוֹ
 וּמִרְאָה וְלֹא בַחֲדִידָת.

פְּתַח רַבִּי יִיסָא וְאָמַר, (מלכים-א ה) וְה' נָתַן חֲכָמָה
 לְשִׁלְמָה כַּאֲשֶׁר דְּבַר לוֹ וַיְהִי שָׁלוֹם בֵּין
 חִירָם וּבֵין שְׁלֹמֹה וְגו'. וְה' נָתַן חֲכָמָה לְשִׁלְמָה,
 זֶהוּ שְׁשֵׁנִינוּ, בִּימֵי שְׁלֹמֹה הַמֶּלֶךְ עֲמָדָה הַלְּבָנָה
 בְּשִׁלְמוֹתָהּ, כַּאֲשֶׁר דְּבַר לוֹ, כְּמוֹ שְׁנֹאמַר לוֹ,
 הַחֲכָמָה וְהַמְדַע נָתַן לָךְ.

וַיְהִי שָׁלוֹם בֵּין חִירָם וּבֵין שְׁלֹמֹה. וְכִי מַה (בין) זֶה
 לְזֶה? אֲלֹא כֶּף שְׁנִינוּ, וְה' נָתַן חֲכָמָה
 לְשִׁלְמָה. וְאֵת הַחֲכָמָה הַזֶּה בְּמַה הָעֵמִיד אוֹתָהּ?
 אָמַר רַבִּי יוֹסִי, הָעֵמִיד אוֹתָהּ בְּזֶה בְּרֵאשׁוֹנָה,
 שְׁשִׁלְמָה עָשָׂה שֶׁהוֹרִיד אֶת חִירָם מֵאוֹתָהּ דְּרָגָה,
 שֶׁהָיָה אוֹמַר (יחזקאל כח) מוֹשֵׁב אֱלֹהִים יִשְׁבַּתִּי וְגו'.
 שְׁלִמְדָנוּ שְׁחִירָם מֶלֶךְ צוּר עָשָׂה עֲצָמוֹ אֵלּוּה.

אָחַר שְׁשֻׁלְמָה בָּא, עָשָׂה לוֹ בְּחֻמְתּוֹ שִׁיר
מֵאוֹתָהּ יַעֲזֶה וְהוֹדָה לְשֻׁלְמָה. וּמִשּׁוֹם כֶּף כְּתוּב,
(מלכים-א ה) וַיְהִי שָׁלוֹם בֵּין חִירָם וּבֵין שְׁלֹמֹה.

וַיִּשְׁנִינוּ, אָמַר רַבִּי יִצְחָק אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, שְׁשֻׁלַח
לוֹ שֵׁד אֶחָד, וְהוֹרִיד אוֹתוֹ לְשִׁבְעָה
מְדוּרֵי גִיהֶנֶם, וְהַעֲלֶה אוֹתוֹ וְשֻׁלַח לוֹ פְּתָקִים בְּכָל
יוֹם וַיּוֹם בְּיָדוֹ, עַד שֶׁחָזַר וְהוֹדָה לְשֻׁלְמָה. וַיִּשְׁנִינוּ,
שְׁלֹמֹה יָרַשׁ אֶת הַלְּבָנָה בְּכָל הַצְּדָדִים, וּמִשּׁוֹם כֶּף
שָׁלַט בְּכָל בְּחֻמְתּוֹ. וְרַבִּי שְׁמַעוֹן בַּר יוֹחָאי שׁוֹלֵט
בְּחֻמְתּוֹ עַל כָּל בְּנֵי הָעוֹלָם, וְכָל אוֹתָם שְׁעוּלִים
בְּדַרְגוֹתָיו לֹא עוֹלִים אֶלָּא לְהַשְׁלִים עִמּוֹ (אם לא
שְׁלָמִים עִמּוֹ).

פְּתַח רַבִּי יוֹסִי וְאָמַר, (שיר ב) יוֹנְתִי בְּחֻגֵי הַסֵּלַע
בְּסֹתֵר הַמְּדֻרָּגָה וְגו'. יוֹנְתִי - זֶה כְּנֻסַת
יִשְׂרָאֵל. מֵה יוֹנָה לֹא עוֹזֶבֶת אֶת בֶּן זוּגָה
לְעוֹלָמִים, כֶּף כְּנֻסַת יִשְׂרָאֵל לֹא עוֹזֶבֶת אֶת
הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לְעוֹלָמִים. בְּחֻגֵי הַסֵּלַע - אֵלוֹ
תְּלִמִּידֵי חֻכְמִים, שֶׁלֹּא נִמְצְאוּ בְּמִנוּחָה בְּעוֹלָם
הַזֶּה. בְּסֹתֵר הַמְּדֻרָּגָה - אֵלוֹ תְּלִמִּידֵי חֻכְמִים
שְׁצֻנוּעִים, שֶׁבָּהֶם חֲסִידִים יֵרְאִי הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ
הוּא, שֶׁשְׁכִּינָה לֹא זָזָה מֵהֶם לְעוֹלָמִים. אֵז הַקְּדוּשׁ
בְּרוּךְ הוּא תוֹבֵעַ אֶת כְּנֻסַת יִשְׂרָאֵל בְּשִׁבְלִים

ואומר, הראיני את מראיך השמיעני את קולך כי
 קולך ערב, שאין קול שנשמע למעלה, אלא
 קולם של אלו העוסקים בתורה.

ולמדנו, כל אותם העוסקים בתורה בלילה,
 הדיוקן שלהם נחקק למעלה לפני
 הקדוש ברוך הוא, והקדוש ברוך הוא משתעשע
 בהם כל היום ומסתכל בהם, ואותו קול (של כאן)
 עולה ובוקע את כל אותם רקיעים עד שעולה
 לפני הקדוש ברוך הוא, ואז כתוב, כי קולך ערב
 ומראיך נאווה. ועכשו הקדוש ברוך הוא חוקק
 את דיוקנו של רבי שמעון למעלה, וקולו למעלה
 למעלה עולה, ומתעטר בכתר הקדוש, עד
 שהקדוש ברוך הוא מתעטר בו בכל העולמות
 ומשתבח בו. עליו כתוב (ישעיה מט) ויאמר לי עבדי
 אתה ישראל אשר בך אתפאר.

פתח רבי חייא ואמר, (קהלת א) מה שהיה כבר הוא
 ואשר להיות וגו'. מה שהיה כבר, הינו מה
 ששנינו, שטרם ברא הקדוש ברוך הוא את
 העולם הזה, היה בורא עולמות ומחריבם, עד
 שעלה ברצונו של הקדוש ברוך הוא לברא את
 העולם הזה ונמלך בתורה. אז הוא התתקן
 בתקונו והתעטר בעטרותיו, וברא את העולם

הַזֶּה, וְכָל מָה שֶׁנִּמְצָא בְּעוֹלָם הַזֶּה הָרִי הִיָּה לְפָנָיו
(שְׁהָרִי עֲלֵה מִלְּפָנָיו) וְהִתְתַּקֵּן לְפָנָיו.

וְשִׁנְיָנוּ, כָּל אוֹתָם מִנְהִיגֵי הָעוֹלָם שֶׁנִּמְצָאִים בְּכָל
דוֹר וְדוֹר, טָרָם שִׁיבְאוּ לְעוֹלָם, הָרִי הָיוּ
עוֹמְדִים לְפָנָיו בְּדִיוּקָן שְׁלֵהֶם. (וְכֵן שִׁנְיָנוּ) אֶפְלוּ כָּל
אוֹתָן נִשְׁמוֹת בְּנֵי הָאָדָם טָרָם שִׁיָּרְדוּ לְעוֹלָם, כִּלְּךָ
חֻקוֹקוֹת לְפָנָיו בְּרָקִיעַ בְּאוֹתוֹ דִּיוּקָן מִמֶּשׁ שֶׁהֵם
בְּעוֹלָם הַזֶּה. וְכָל מָה שֶׁלּוֹמְדִים בְּעוֹלָם הַזֶּה, הַכֹּל
יִדְעוּ טָרָם בּוֹאֵם לְעוֹלָם. וְשִׁנְיָנוּ, זֶה בְּאוֹתָם
צְדִיקֵי אֲמֵת.

וְכָל אוֹתָם שְׂאִין נִמְצָאִים צְדִיקִים בְּעוֹלָם הַזֶּה,
אֶפְלוּ שֶׁם מְרַחֲקִים מִלְּפָנֵי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא וְנִכְנָסִים לְנֶקֶב תְּהוֹם רַבָּה, וְדוֹחֲקִים אֶת
הַשְּׁעָה וְיִוָּרְדִים לְעוֹלָם. וְאוֹתָהּ הַנִּשְׁמָה שְׁלֵהֶם,
הָרִי לְמַדְנוּ, כְּמוֹ שֶׁהֵם קָשִׁי עַרְף בְּעוֹלָם הַזֶּה, כִּי
הָיוּ טָרָם בּוֹאֵם לְעוֹלָם.

וְאֵת אוֹתוֹ חִלַּק קְדוֹשׁ שֶׁנִּתֵּן לָהֶם זֶרְקוּ אוֹתוֹ,
וְהוֹלְכִים וּמְשׁוֹטְטִים וְנִטְמָאִים בְּאוֹתוֹ נֶקֶב
תְּהוֹם רַבָּה, וְנוֹטְלִים חִלְקָם מִשָּׁם, וְדוֹחֲקִים אֶת
הַשְּׁעָה וְיִוָּרְדִים לְעוֹלָם. אִם זוֹכֵה אַחַר כֵּן וְשָׁב
בְּתִשׁוּבָה לְפָנָיו רְבוֹנוֹ – הוּא נוֹטֵל אֶת אוֹתוֹ חִלַּק

שְׁלוֹ מִמֶּשׁ. זֶהוּ שְׁכָתוּב, (קהלת ו) מֵה שְׁהִיָּה כְּכָר
 (נְקָרָא שְׁמוֹ) הוּא, (שם ג) וְאֲשֶׁר לְהִיּוֹת וְגו' כְּכָר הִיָּה.

בא רֵאֵה, לֹא נִמְצְאוּ כְּמוֹ בְּנֵי אֱהָרֹן בְּיִשְׂרָאֵל,
 פָּרַט לְמֹשֶׁה וְאֱהָרֹן, וְהֵם נִקְרְאוּ אֲצִילֵי בְּנֵי
 יִשְׂרָאֵל. וְעַל שְׁטַעוּ לְפָנֵי הַמֶּלֶךְ הַקְּדוֹשׁ מֵתוֹ. וְכִי
 הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא רָצָה לְאַבְדֵם? וְהִרִי שְׁנִינוּ
 בְּסוּד הַמִּשְׁנָה, שֶׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עוֹשֶׂה חֶסֶד
 עִם הַכֹּל, וְאֶפְלוּ אֶת רִשְׁעֵי הָעוֹלָם אִינוּ רוֹצֵה
 לְאַבְדֵם, וְצַדִּיקֵי הָאֱמֶת הַלְלוּ, הִיֵּעֲלֶה עַל דַּעְתְּךָ
 שֶׁנֶּאֱבָדוּ מִן הָעוֹלָם?! אֵיפֹה הַזְּכוּת שְׁלָהֶם? אֵיפֹה
 הַזְּכוּת שֶׁל אֲבִיהֶם, וְזְכוּתוֹ שֶׁל מֹשֶׁה גַם כֵּן? וְאִיךָ
 הֵם נֶאֱבָדוּ?

אָא כֵּךְ לְמַדְנוּ מֵהַמְּאוֹר הַקְּדוֹשׁ, שֶׁהַקְּדוֹשׁ
 בְּרוּךְ הוּא חָס עַל כְּבוֹדוֹ, וְנִשְׂרָף גּוֹפֶם
 בְּפָנָיִם, וְנִשְׁמַתֶּם לֹא נֶאֱבָדָה, וְהִרִי בְּאֲרֹנוֹ. וּבֹא
 רֵאֵה, טָרַם שְׁמֵתוֹ בְּנֵי אֱהָרֹן, כְּתוּב (שְׁמוֹת ו) וְאֶלְעָזָר
 בֶּן אֱהָרֹן לָקַח לוֹ וְגו', נִקְרָא שְׁמוֹ פְּנַחֶס, שְׁהִיָּה
 עֲתִיד לְתַקֵּן אֶת הָעֵקֶם. זֶהוּ שְׁכָתוּב וְאֲשֶׁר לְהִיּוֹת
 כְּכָר הִיָּה.

וְלְמַדְנוּ, כָּל צַדִּיקֵי הָאֱמֶת טָרַם שְׁיִבְאוּ לְעוֹלָם,
 כְּלָם מִתְקַנִּים לְמַעַלָּה וְנִקְרְאִים

בְּשִׁמוֹת. וְרִשְׁבִּי, מִיּוֹם שֶׁכָּרָא הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
 אֶת הָעוֹלָם, הָיָה מְזַמֵּן לְפָנָי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
 וְנִמְצָא עִמּוֹ, וְהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא קָרָא אוֹתוֹ בְּשֵׁמוֹ,
 אֲשֶׁרֵי חִלְקוּ לְמַעְלָה וּלְמַטָּה, עָלָיו כָּתוּב (משלי כג)
 יִשְׁמַח אָבִיךָ וְאִמֶּךָ. אָבִיךָ – זֶה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא.
 וְאִמֶּךָ – זוֹ כְּנִסַּת יִשְׂרָאֵל.

פֶּתַח רַבִּי אָבָא וְאָמַר, (שיר א) עַד שֶׁהַמֶּלֶךְ בְּמִסְבוֹ
 נִרְדֵּי נִתֵּן רִיחוֹ. אֶת הַפְּסוּק הַזֶּה פִּרְשׁוּהוּ
 הַחֲבֵרִים בְּשַׁעֲהַ שֶׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא הָיָה נִמְצָא
 וּמְזַמֵּן בְּהַר סִינַי לְתַת תּוֹרָה לְיִשְׂרָאֵל. נִרְדֵּי נִתֵּן
 רִיחוֹ, יִשְׂרָאֵל נִתְּנוּ וְהָעֵלּוּ רִיחַ טוֹב שֶׁעָמַד וְהִגֵּן
 עֲלֵיהֶם לְדוֹרוֹ דוֹרוֹת, וְאָמְרוּ (בראשית א) כֹּל אֲשֶׁר
 דִּבֶּר ה' נַעֲשֶׂה וְנִשְׁמָע. דָּבָר אַחֵר עַד שֶׁהַמֶּלֶךְ
 בְּמִסְבוֹ – בְּעוֹד שֶׁעָלָה מִשָּׁה לְקַבֵּל תּוֹרָה
 מִהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וְנִחַקְקָה בְּשָׁנַי לַוַּחֹת אָבְנִים,
 עָזְבוּ יִשְׂרָאֵל אֶת אוֹתוֹ רִיחַ טוֹב שֶׁהָיָה מִתְעַטֵּר
 עֲלֵיהֶם, וְאָמְרוּ לְעַגְל, אֵלֶּה אֱלֹהֶיךָ יִשְׂרָאֵל.

עֲבָשׁוּ פְּסוּק זֶה הוּא בְּסוּד הַחֲכָמָה. בֵּא רְאֵה,
 כָּתוּב (בראשית ב) וְנָהַר יֵצֵא מֵעֵדֶן לְהַשְׁקוֹת
 אֶת הַגֵּן. הַנָּהַר הַזֶּה הִתְפַּשֵּׁט לְצַדְדָיו, בְּשַׁעֲהַ
 שְׁמִזְדוּג עִמּוֹ בְּזוּוג שָׁלֵם, כְּאֲשֶׁר הָעֵדֶן הַזֶּה (זווג)
 בְּאוֹתוֹ נָתִיב שְׁלֵא נוֹדַע לְמַעְלָה וּלְמַטָּה, כְּמוֹ

שְׁנָאֵמַר (שמות טז) נְתִיב לֹא יִדְעוּ עֵיט. וְנִמְצְאוּ
 בְּרִצּוֹן שְׁלֹא נִפְרָדִים תָּמִיד אֶחָד מֵאֶחָד. אִז
 יוֹצְאִים מֵעֵינֹת וְנִחְלִים וּמַעֲטָרִים אֶת הַבֵּן
 הַקָּדוֹשׁ בְּכֹל אוֹתָם הַכְּתָרִים, וְאִז כְּתוּב (שיר ג)
 בְּעֶטְרָה שְׁעֶטְרָה לוֹ אָמוּ. וּבְאוֹתָהּ שְׁעָה יִרְשׁ אוֹתוֹ
 בֵּן יִרְשֵׁת אָבִיו וְאָמוּ, וְאִז הוּא הַשְׁתַּעֲשַׁע בְּאוֹתוֹ
 עָנַג וְתִפְנוּק.

וְלִמְדֵנוּ, בְּשַׁעָה שְׁהַמְלִךְ הָעֲלִיּוֹן בְּתִפְנוּקֵי
 מְלָכִים יוֹשֵׁב בְּעֶטְרוֹתָיו, אִזִּי כְּתוּב,
 עַד שְׁהַמְלִךְ בְּמִסְבוֹ נִרְדִּי נִתֵּן רִיחוֹ. זֶה הַיְסוּד
 שְׁמוֹצִיא בְּרֻכּוֹת לְזוּג אֶת הַמְלִךְ הַקָּדוֹשׁ עִם
 הַגְּבִירָה (בְּדִרְגָה הַזוֹ). וְאִז נִתְּנוֹת בְּרֻכּוֹת בְּכֹל
 הָעוֹלָמוֹת, (וְיוֹצְאִים) וּמִתְּבָרְכִים עֲלִיּוֹנִים וְתַחְתּוֹנִים.
 וְעִכְשָׁו הָרִי הַמָּאוֹר הַקָּדוֹשׁ מִתְּעַטֵּר בְּעֶטְרוֹת
 הַדִּרְגָה הַזוֹ, הוּא וְהַחֲבָרִים מֵעֲלִים תְּשֻׁבְחוֹת
 מִמַּטֵּה לְמַעְלָה, וְהִיא מִתְּעַטֶּרֶת בְּאוֹתָן
 הַתְּשֻׁבְחוֹת. עִכְשָׁו יֵשׁ לְהוֹצִיא בְּרֻכּוֹת לְכֹל
 הַחֲבָרִים מִמַּעְלָה לְמַטֵּה בְּדִרְגָה הַקָּדוֹשָׁה הַזוֹ,
 וְרַבִּי אֶלְעָזָר (שְׂרֵפִי אֶלְעָזָר) בְּנוֹ יֹאמֵר מֵאוֹתָם הַדְּבָרִים
 הַמְּעֲלִים שְׁלֵמַד מֵאָבִיו.

פְּתַח רַבִּי אֶלְעָזָר וְאָמַר, (בראשית כט) וַיֵּרָא וְהִנֵּה
 בָּאֵר בְּשָׂדֵה וְגו', וְנִאֶסְפוּ שָׁמָּה כָּל

הַעֲדָרִים וְגו'. יֵשׁ לְהִסְתַּכֵּל בַּפְּסוּקִים הַלְלוּ, וְהֵם
 בְּסוּד הַחֲכָמָה שְׁלַמְדָתִי מֵאַבָּא, וְכֹךְ לְמִדָּתִי: וַיֵּרָא
 וְהִנֵּה בָּאֵר בַּשָּׂדֶה, אֵיזוֹ בָּאֵר? זֶהוּ שְׁפָתוֹב (במדבר
 כא) בָּאֵר חֲפְרוּהָ שָׁרִים כְּרוּהָ נְדִיבֵי הָעָם. וְהִנֵּה שָׁם
 שְׁלֹשָׁה עֲדָרֵי צֹאן רֹבְצִים עָלֶיהָ, אֵלּוּ הֵם נִצַּח סוּד
 יְסוּד, שְׁאֵלּוּ הֵם הָרוֹבְצִים עָלֶיהָ וְעוֹמְדִים עָלֶיהָ.
 וּמֵאַלֶּה מִתְמַלֵּאת הַבָּאֵר הַזֶּה בְּבָרְכוֹת.

כִּי מִן הַבָּאֵר הַהִיא יִשְׁקוּ הַעֲדָרִים, שְׁהָרִי מֵהַבָּאֵר
 הַזֶּה נְזוּנִים עֲלִיוֹנִים וְתַחְתּוֹנִים (עולמות תחתונים),
 וְכֻלָּם מִתְבָּרְכִים כְּאַחַד. וְהָאֲבָן גְּדֹלָה עַל פִּי
 הַבָּאֵר, זֶהוּ הַדִּין הַקָּשָׁה שְׁעוֹמֵד עָלֶיהָ מֵהַצַּד
 הָאַחֵר לְהַנִּיק לָהּ (מִמְנָה). וְנֶאֱסָפוּ שָׁמָּה כָּל הַעֲדָרִים,
 אֵלּוּ הֵם שֵׁשֶׁת כְּתָרֵי הַמֶּלֶךְ שְׁכָלָם מִתְכַּנְּסִים
 וּמְשַׁפִּיעִים בְּרָכוֹת מֵרֹאשׁ הַמֶּלֶךְ וּמְרִיקִים לְתוֹכָהּ.
 וְכִשְׁכָּלָם מִתְחַבְּרִים כְּאַחַד לְהָרִיק בָּהּ, אָז כָּתוּב
 וַגִּלְלוּ אֶת הָאֲבָן מֵעַל פִּי הַבָּאֵר, מְנַדְּדִין (גוללים) אֶת
 אוֹתוֹ הַדִּין הַקָּשָׁה וּמַעֲבִירִים אוֹתוֹ מִמְנָה.

וְהַיִּשְׁקוּ אֶת הַצֹּאן, מְרִיקִים בְּרָכוֹת מֵאוֹתָהּ בָּאֵר
 לְעֲלִיוֹנִים וְלַתַּחְתּוֹנִים. אַחֵר כֶּךָ –
 וְהַיִּשְׁבוּ אֶת הָאֲבָן עַל פִּי הַבָּאֵר לְמִקְמָהּ. וְשָׁב
 אוֹתוֹ הַדִּין לְמִקוּמוֹ, מִשׁוּם שְׁצָרִיךְ לוֹ לְבִשְׁם אֶת
 הָעוֹלָם וְלַתְקַן הָעוֹלָם. וְעַכְשָׁיו הָרִי הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ

הוא מריק עליכם ברכות ממעין הנחל, ומכם מתברכים כל בני הדור. אשרי חלקכם בעולם הזה ובעולם הבא, עליכם כתוב (ישעיה נד) וכל בניך למודי ה' ורב שלום בניך.

פתח רבי שמעון ואמר, (תהלים קמט) יעלזו חסידים בכבוד ירננו על משכבותם וגו'. למדנו, ב"ג מדות נקשר קשר האמונה, שימצאו ברכות לכל. וכל אמונתו של הקדוש ברוך הוא נסתרו בשלש. ועל זה בשלש עשרה מדות מתעטרת התורה, כמו שבארנו מקל וחמר ומגזרה שנה וכו', וכמה פעמים בארנו את זה, והשם הקדוש מתעטר בזה.

בא ראה, באותה שעה שרצה יעקב שיתברכו בניו בשם (בקשר) האמונה, מה כתוב? (בראשית מט) כל אלה שבטי ישראל שנים עשר וזאת – הרי שלשה עשר, שהשתתפה עמם שכינה והתקיימו הברכות. והינו שכתוב איש אשר כברכתו ברוך אתם. מה זה כברכתו? באותה דגמא של מעלה, כברכתה של כל מדה ומדה.

ולמדנו, כל אותן מדות עולות ומתעטרות ונחות בראש אחד, ושם מתעטר

רֹאשׁ הַמֶּלֶךְ, אוֹתוֹ שֶׁנִּקְרָא בְּדִרְגָה עֲלִיּוֹנָה שֶׁל
 חֲסִידוֹת, וְהַחֲסִידִים יוֹרְשִׁים כָּל אוֹתוֹ הַכְּבוֹד
 שֶׁלְמַעֲלָה, שֶׁכָּתוּב יַעֲלִזוּ חֲסִידִים בְּכְבוֹד –
 בְּעוֹלָם הַזֶּה, יִרְנְנוּ עַל מִשְׁכְּבוֹתָם – בְּעוֹלָם הַבָּא.
 רוּמָמוֹת אֵל בְּגִרוֹנָם – שִׁיּוּדָעִים לְקֶשֶׁר אֶת קֶשֶׁר
 הָאֱמוּנָה כְּרֹאֵי, וְאִזּוֹ חֶרֶב פִּיפְיוֹת בְּיָדָם. אִיזוֹ חֶרֶב
 פִּיפְיוֹת? זוֹהִי חֶרֶב לֵה', חֶרְבוֹ שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
 הוּא. פִּיפְיוֹת – לוֹהֶטֶת בְּשָׁנֵי דִינָיִם. וְלָמָּה?
 לַעֲשׂוֹת נִקְמָה בְּגוֹיִם וְגו'.

וְהָרִי רַבִּי פִּנְחָס בֶּן יֵאִיר, כְּתָר הַחֲסֵד, הָרֹאשׁ
 הָעֲלִיּוֹן, מִשּׁוּם כֶּף יִרֵשׁ אֶת הַכְּבוֹד
 שֶׁלְמַעֲלָה, וְהוּא קֶשֶׁר קֶשֶׁר עֲלִיּוֹן, קֶשֶׁר קְדוּשׁ,
 קֶשֶׁר הָאֱמוּנָה. אֲשֶׁרִי חִלְקוּ בְּעוֹלָם הַזֶּה וּבְעוֹלָם
 הַבָּא. עַל הַשְּׁלֶחֶן הַזֶּה נֶאֱמַר, (יחזקאל מא) זֶה
 הַשְּׁלֶחֶן אֲשֶׁר לִפְנֵי ה'. קָם רַבִּי פִּנְחָס וּנְשָׁק לוֹ
 וּבִרְךְ אוֹתוֹ, וּנְשָׁק לְרַבִּי אֶלְעָזָר וּלְכָל הַחֲבֵרִים
 וּבִרְךְ אוֹתָם. נָטַל כּוֹס וּבִרְךְ.

פֶּתַח וְאָמַר, (תהלים כג) תַּעֲרֹךְ לִפְנֵי שְׁלֶחֶן נֶגֶד צַרְרִי
 וְגו'. יִשְׁבוּ (שְׁמַחוּ) שָׁם כָּל אוֹתוֹ הַיּוֹם, וְהָיוּ
 כָּל הַחֲבֵרִים שְׂמֵחִים בְּדַבְרֵי תוֹרָה, וְשִׂמְחָתוֹ שֶׁל
 רַבִּי שְׂמֵעוֹן הֵיטָה רַבָּה. לְקַח רַבִּי פִּנְחָס אֶת רַבִּי
 אֶלְעָזָר, וְלֹא עָזַב אוֹתוֹ כָּל אוֹתוֹ הַיּוֹם וְכָל הַלַּיְלָה,

וְהָיָה שְׂמֵחַ עִמּוֹ. קָרָא עָלָיו, (ישעיה נח) אֲזַ תִּתְעַנֵּג עַל ה'. כָּל הַשְּׂמֵחָה וְהַעֲנָג הַיָּתֵר הַזֶּה – שֶׁל חֲלָקֵי הוּא, (על זֶה שְׁעָמִי הוּא, על זֶה כְּתוּב (תהלים קמד) אֲשָׁרֵי הָעַם שְׂפָכָה לוֹ וְגו') עֲתִידִים בְּאוֹתוֹ עוֹלָם לְהַכְרִיז עָלַי: אֲשָׁרֵי חֲלָקָה רַבִּי פְּנַחֵס, שְׂאֵתָה זְכִיתָ לְכָל זֶה, שְׁלוֹם לָךְ וְשְׁלוֹם לְעוֹזְרֶךָ כִּי עֲזָרְךָ אֱלֹהֶיךָ. הַשְּׂפִימוּ לְלַכֵּת. קָם רַבִּי פְּנַחֵס וְאַחֲזוּ בְּרַבִּי אֶלְעָזָר, וְלֹא הִשְׁאִיר אוֹתוֹ לְלַכֵּת. לָזֶה רַבִּי פְּנַחֵס אֶת רַבִּי שְׂמַעוֹן וּבְרָכּוֹ, וְאֵת כָּל הַחֲבֵרִים. עַד שֶׁהָיוּ הוֹלְכִים, אָמַר לָהֶם רַבִּי שְׂמַעוֹן לְחֲבֵרִים, (תהלים קיט) עַת לַעֲשׂוֹת לֵה'.

בא רַבִּי אַבָּא וְשָׂאֵל, כְּתוּב וְנָתַן אֶהְרֵן עַל שְׁנֵי הַשְּׁעִירִים גְּרָלוֹת וְגו'. הַגּוֹרְלוֹת הַלָּלוּ לָמָּה? וְאֶהְרֵן לָמָּה לוֹ לְתַת גּוֹרְלוֹת? וְהַפְּרָשָׁה הַזֹּאת לָמָּה? וְהָרִי לְמַדְנֵנוּ לְפָנָי מוֹרְנוּ אֶת סֵדֵר הַיּוֹם, וְהָרִי רוֹצִים לְדַעַת.

פְּתַח רַבִּי שְׂמַעוֹן וְאָמַר, (בראשית מב) וַיִּקַּח מֵאֵתָם אֶת שְׂמַעוֹן וַיַּאֲסֹר אוֹתוֹ לְעֵינֵיהֶם. וְכִי מָה רָאָה יוֹסֵף לְקַחֵת אֶת שְׂמַעוֹן עִמּוֹ יוֹתֵר מֵאַחֲיוֹ? אֲלֹא אָמַר יוֹסֵף בְּכָל מְקוֹם שְׂמַעוֹן (ולוי) הוּא (הם) פְּתִיחַת הַדִּין, וְאוֹתָהּ הַשְּׁעָה שֶׁהִלְכֵתִי מֵאֲבִי אֶל אַחִי, שְׂמַעוֹן פְּתַח בְּרֵאשׁוֹנָה בְּדִין, זֶהוּ שְׂפָתוֹב

(שם לו) וַיֹּאמְרוּ אִישׁ אֶל אָחִיו הֲנִיחֵה בְּעַל הַחֲלָמוֹת
הַלְזָה בָּא וְעַתָּה לָכוּ וְגו'. אַחַר כֵּן בְּשִׁכְם, (שם
לו) וַיִּקְחוּ שְׁנֵי בְנֵי יַעֲקֹב שְׂמֵעוֹן וְלוֹי, כָּלֵם בְּדִין
הָיוּ. טוֹב לְקַחַת אֶת זֶה, וְלֹא יַעִיר קִטְטָה עִם
כָּל הַשִּׁבְטִים.

וַיִּשְׁנִינוּ, מָה רָאָה שְׂמֵעוֹן לְהַזְדַּוֵּג עִם לוֹי יוֹתֵר
מֵהַכֹּל, וְהָרִי רְאוּבֵן הָיָה אָחִיו וְסִמְּוֹן
לו? אֵלֵּא שְׂמֵעוֹן רָאָה וַיֵּדַע שְׁלוֹי בָּא מִצַּד הַדִּין,
וְשְׂמֵעוֹן נֶאֱחָז יוֹתֵר בְּצַד הַדִּין הַקָּשָׁה. אָמַר,
נִתְעַרַב אֶחָד עִם אֶחָד, וְאָנּוּ נִחְרִיב אֶת הָעוֹלָם.
מָה עָשָׂה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא? נָטַל לְחַלְקוֹ אֶת לוֹי
וְאָמַר: מִכָּאן וְהִלָּאָה שְׂיֵשֵׁב שְׂמֵעוֹן עִם שְׁלִשְׁלַת
הַגְּבוּרָה עִמּוֹ לְבַדּוֹ.

לְמִדְּנוּ, בְּצַד הָאֵם שְׁנֵי שׁוֹמְרִים חוֹקְרֵי דִין (מְגִנִּים)
אֲחֻזִּים בְּיַד שְׂמָאֵל, וְהָרִי בְּאָרְנוֹ שֶׁהֵם
מְרַגְּלִים אֶת הָאָרֶץ בְּכֹל יוֹם וְיוֹם, וְהֵינּוּ סוֹד
הַפְּתוּב, (יהושע ב) שְׁנַיִם אֲנָשִׁים מְרַגְּלִים.

וַיִּשְׁנִינוּ, אֲשֶׁרֵי חֶלְקֵם שֶׁל יִשְׂרָאֵל יוֹתֵר מִכָּל
הָעַמִּים עוֹבְדֵי עֲבוּדָה זָרָה, שֶׁהַקְּדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא רוֹצֵה לְטַהֵר אוֹתָם וּלְרַחֵם עֲלֵיהֶם,
שֶׁהֵם חֶלְקוֹ וְגוֹרְלוֹ. זֶהוּ שְׂפָתוֹב (דברים לב) כִּי חֶלְקֵךְ

ה' עֲמוּ וְגו'. וְכָתוּב (שם) יִרְכְּבֵהוּ עַל בִּמְתֵי אֶרֶץ.
 עַל בִּמְתֵי אֶרֶץ דּוֹקָא, שְׁהָרֵי הֵם אֲחוּזִים לְמַעְלָה
 לְמַעְלָה, וְעַל כֵּן אֶהְבְּתוּ שֶׁל הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא
 נִדְבָקֵת בָּהֶם. זֶהוּ שְׁכָתוּב (מלאכי א) אֶהְבְּתִי אֶתְכֶם
 אָמַר ה', וְכָתוּב (דברים ז) כִּי מֵאֶהְבֵת ה' אֶתְכֶם וְגו'.
 וּמִתּוֹךְ הָאֶהְבָּה הַיִּתְרָה שְׁאוּהֵב אוֹתָם, נִתֵּן לָהֶם
 יוֹם אֶחָד בַּשָּׁנָה לְטַהַר אוֹתָם וּלְזָכוֹת אוֹתָם מִכָּל
 חַטָּאֵיהֶם, שְׁכָתוּב כִּי בַיּוֹם הַזֶּה וְגו', כְּדֵי שִׁיְהִי
 צְדִיקִים בְּעוֹלָם הַזֶּה וּבְעוֹלָם הַבָּא, וְלֹא יִמָּצֵא
 בָּהֶם חַטָּא. וְעַל כֵּן בַּיּוֹם הַזֶּה מִתְעַטְרִים יִשְׂרָאֵל
 וְשׁוֹלְטִים עַל כָּל חוֹקְרֵי הַדִּין וְעַל כָּל הָרוּחוֹת.

לְמִדְנֹו, וְנִתֵּן אֶהְרֹן עַל שְׁנֵי הַשְּׁעִירִים גְּרָלוֹת.
 וְנִתֵּן אֶהְרֹן, מִשּׁוּם שֶׁבֶא מִצַּד הַחֹסֵד.
 עַל שְׁנֵי הַשְּׁעִירִים, בְּדִיוֹק עַל, כְּדֵי שְׁתַּתְּבֹשֵׁם
 הַגְּבִירָה. גּוֹרֵל אֶחָד לֵה' וְגּוֹרֵל אֶחָד לְעִזְאֹזֵל,
 וְהָרֵי שְׁנֵי שְׁעִירִים הֵם. אִז לָמָּה אֶחָד לֵה'? אֶלֶּא
 אָמַר הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא: יֵשֵׁב זֶה אֶצְלִי, וְאֶחָד
 יֵלֶךְ וַיִּשׁוּטֵט בְּעוֹלָם, שְׁאֵלְמֵלֵא שְׁנֵיהֶם מְזִדְּוִגִים,
 לֹא יִכּוֹל הָעוֹלָם לְסַבֵּל.

יְצֵא זֶה, הוֹלֵךְ וּמְשׁוּטֵט בְּעוֹלָם, וּמוֹצֵא אֶת
 יִשְׂרָאֵל בְּכַמָּה עֲבוֹדוֹת, בְּכַמָּה דְרָגוֹת,
 בְּכַמָּה הַנְּהַגוֹת טוֹבוֹת, וְלֹא יִכּוֹל לָהֶם, בֵּין כָּלֵם

שְׁלוֹם, וְלֹא יָכוֹל לְהַפְנִס עִמָּהֶם בְּמַלְשִׁינוֹת. (הולך ומשויטט בעולם ומוציא את ישראל בצורה הזו) (אף ישראל למטה כך בצורה הזו) אֶת הַשְּׁעִיר הָאֲחֵר שׁוֹלְחִים אוֹתוֹ עִם מִשָּׂא שֶׁל כָּל חֲטָאֵי יִשְׂרָאֵל.

לְמַדְנֵנוּ, כְּמָה קְבוּצוֹת מַחְבְּלִים מְזַדְדִּיגִים (מְזַדְדִּיגִים), שֶׁהֵם תַּחַת יָדוֹ, וּמְמַנִּים לְרַגְלֵי אֶת הָאָרֶץ עַל כָּל אוֹתָם שְׁעוֹבְרִים עַל דְּבָרֵי הַתּוֹרָה, וְאוֹתוֹ יוֹם לֹא מְצוּי הַמְּלָשִׁין (פְּתַחוּן) לְדַבֵּר עַל יִשְׂרָאֵל. כְּשֶׁמְגִיעַ הַשְּׁעִיר הַזֶּה אֶל הָהָר, כְּמָה שֶׁמְחָה עַל שֶׁמְחָה מִתְּבַשְׂמִים כָּלֵם בּוֹ. וְאוֹתוֹ שׁוֹמֵר שְׂיוּצָא, חוֹזֵר וְאוֹמֵר אֶת תְּשַׁבְּחָתָם שֶׁל יִשְׂרָאֵל, הַקְּטָגוֹר נַעֲשֶׂה סִגְוֹר.

וְבֵא רְאֵה, לֹא זֶה לְבִדּוֹ הוּא, אֲלָא בְּכָל מָקוֹם שְׂרוּצִים יִשְׂרָאֵל לְהַטְהֵר מִחֲטָאֵיהֶם, הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא נוֹתֵן לָהֶם עֲצָה לְקַשֵּׁר אֶת בְּעָלֵי הַדִּין וּלְבִשֵׁם אוֹתָם בְּאוֹתָם קְרַבְנוֹת וְעוֹלוֹת שְׁקָרְבִים לְפָנֵי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְאִז לֹא יְכוּלִים לְהִרְעוֹ. וְאוֹתוֹ יוֹם יוֹתֵר עַל הַכֹּל, כְּמוֹ שֶׁיִּשְׂרָאֵל מְבַשְׂמִים לְמַטָּה אֶת הַכֹּל, כֵּן מְבַשְׂמִים אֶת כָּל אֵלּוֹ שְׁלֵהֶם יֵשׁ הַלְשָׁנָה (פְּתַחוּן), וְהַכֹּל הוּא קְרַבָּן וְעַבְדָּה שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא.

לְמִדְנוּ, בְּאוֹתָהּ שְׁעָה שְׁכָתוּב וְלָקַח אֶהְרֵן אֶת
 שְׁנֵי הַשְּׁעִירִים וְגו', הֵם מִתְעוֹרְרִים
 בְּאוֹת יוֹם לְמַעְלָה וְרוֹצִים לְשֵׁלֵט (לשטות) וְלִצְאֵת
 לְעוֹלָם. כִּיּוֹן שֶׁהִכְהֵן מִקְרִיב אֶת אֱלוֹ לְמִטָּה, אִז
 נִקְרְבִים אוֹתָם שְׁלֹמְעֵלָה, וְאִז עוֹלִים הַגּוֹרְלוֹת
 בְּכָל הַצְּדָדִים. הִכְהֵן נוֹתֵן גּוֹרְלוֹת לְמִטָּה, הִכְהֵן
 נוֹתֵן גּוֹרְלוֹת לְמַעְלָה. כְּמוֹ שֶׁאֶחָד נִשְׁאָר עִם
 הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְמִטָּה, וְאֶת הָאֶחָד מוֹצִיאִים
 לְאוֹתוֹ הַמְּדַבֵּר, כֵּךְ גַּם לְמַעְלָה אֶחָד נִשְׁאָר עִם
 הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְאֶחָד יוֹצֵא לְשׁוֹטֵט בְּעוֹלָם
 לְאוֹתוֹ הַמְּדַבֵּר הָעֲלִיּוֹן, וְאֶחָד נִקְשָׁר בְּאֶחָד.

כְּתוּב וְסִמַּךְ אֶהְרֵן אֶת שְׁתֵּי יָדָיו עַל רֹאשׁ
 הַשְּׁעִיר הַחַי וְהַתּוֹדֶה עָלָיו וְגו'. מִשּׁוֹם
 כֵּךְ וְסִמַּךְ אֶהְרֵן אֶת שְׁתֵּי יָדָיו, שֶׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
 הוּא הַסִּכִּים עַל יָדָיו. עַל רֹאשׁ הַשְּׁעִיר הַחַי, הַחַי
 דּוֹקָא, לְהַכְלִיל אוֹתוֹ שְׁלֹמְעֵלָה.

וְהַתּוֹדָה עָלָיו אֶת כָּל עֲוֹנוֹת, כְּמוֹ שְׁכָתוּב (ויקרא ה)
 וְהַתּוֹדָה אֲשֶׁר חָטָא עָלֶיהָ. וּבְאֶרְנו
 עָלֶיהָ, שְׁנַטְהָר הָאָדָם וְנִשְׁאָר עָלֶיהָ כָּל אוֹתוֹ
 הַחָטָא. אִף כֵּן וְהַתּוֹדָה עָלָיו, אַחַר שֶׁהַתּוֹדָה
 הִכְהֵן בְּעִבּוּרָם שֶׁל יִשְׂרָאֵל – עָלָיו, כְּלוּמַר, כָּלָם
 יִשְׁאָרוּ עָלָיו.

אָמַר לוֹ רַבִּי אַבָּא, אִם כֶּךָ, כָּתוּב וְלֹא יִזְבְּחוּ
 עוֹד אֶת זְבַחֵיהֶם לְשַׁעֲרֵים. אָמַר לוֹ, כָּאֵן
 שׁוֹנָה, שְׁשָׁם לְשַׁעֲרֵים הָיוּ מְקַרְיָבִים קְרָבָן,
 וּמִשּׁוֹם כֶּךָ לֹא כָתוּב וְלֹא יִזְבְּחוּ עוֹד אֶת זְבַחֵיהֶם
 שַׁעֲרֵים, אֲלֵא לְשַׁעֲרֵים, שְׁשָׁם לְשַׁעֲרֵים הָיוּ
 עוֹשִׂים פְּלִחָן וְשִׁלְטוֹן, וְכֵאֵן - וְנִשְׂא הַשַּׁעֲרֵים
 עָלָיו אֶת כָּל עֲוֹנֹתָם, וְהַקְרָבָן אֵינוֹ נַעֲשֶׂה אֲלֵא
 לְקַדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא. בֵּא וּרְאֵה שְׁבַגְלָל הַקְרָבָן
 מִתְּבַשְּׂמִים עָלֵינוּנִים וְתַחֲתוֹנִים וְהַדִּין לֹא שׁוֹלֵט
 וְשׁוֹרָה עַל יִשְׂרָאֵל.

לְמַדְנֵנוּ, וְשִׁלַּח בְּיַד אִישׁ עֵתִי הַמְדַבְּרָה. מֵהוּ אִישׁ
 עֵתִי? אֲלֵא סוּד הַדְּבָר כֶּךָ הוּא - בְּכָל
 מָה שְׁנַעֲשֶׂה, צְרִיךְ אָדָם מְזַמֵּן לְאוֹתוֹ דְּבַר. יֵשׁ
 אָדָם שֶׁהַבְּרָכָה מִתְקַיֶּמֶת עַל יְדוֹ יוֹתֵר מֵאַחֵר. בֵּא
 וּרְאֵה מָה כָּתוּב בְּכֹהֵן, טוֹב עֵינַי הוּא יְבָרֵךְ, אֵל
 תִּקְרֵי יְבָרֵךְ אֲלֵא יְבָרֵךְ, כִּי הוּא מְזַמֵּן שְׁתַּתְקִיִּם
 בְּרָכָה עַל יְדוֹ בְּזֵה. (וְשׁוֹרָה הַבְּרָכָה בְּהַשְׁגָּחָתוֹ).

וַיֵּשׁ אָדָם שְׁמִזְמֵן שְׁיִתְקִימוּ עַל יְדוֹ קְלָלוֹת, וּבְכָל
 מָה שְׁיִתְבּוֹנֵן יְבֹאוּ קְלָלוֹת וּמְאָרָה וּבַעֲתָהּ,
 כְּמוֹ בַלְעָם שְׁנִקְרָא רַע עֵינַי, שֶׁהָיָה מְזַמֵּן לְכָל רַע
 וְלֹא הָיָה מְזַמֵּן לְטוֹב, וְאַף עַל גַּב שְׁבַרְךָ, בְּרַכְתּוֹ
 אֵינָה בְּרָכָה וְלֹא הִתְקַיְּמָה. וְכִשְׁהָיָה מְקַלֵּל, כָּל

מה שְקָלֵל הַתְקִיִּים, וְאֶפְלוּ בְרָגַע אֶחָד, וְעַל זֶה
כָּתוּב (במדבר כד) שְׁתֵּם הָעֵינַן. בְּכֹל מְקוֹם שֶׁעִינֵנו
שָׁלְטָה - הַתְקַלֵּל.

בא וּרְאֵה מֶה כָּתוּב, (שם) וַיֵּשֶׁת אֶל הַמְדַבֵּר פָּנָיו,
כְּדִי שִׁיתְעוֹרֵר מְאוֹתוֹ צַד שֶׁהוּא שׁוֹלֵט שָׁם,
וַיָּבֵא בְּהִלְשָׁנָה עַל יִשְׂרָאֵל. מֶה כָּתוּב בְּכַהֲנִים?
(משלי כב) טוֹב עֵינַן הוּא יְבָרֵךְ, שֶׁהוּא הָיָה מְזַמֵּן לָזֶה
וְשׁוֹרָה בְּרִכָּה בְּהַשְׁגָּחָה שְׁלוֹ. וְעַל זֶה שְׁנִינוּ, יִסְטָה
אָדָם אֶפְלוּ מִמָּאָה דְרָכִים וְלֹא יִפְגַּשׁ אָדָם שֶׁיֵּשׁ לוֹ
עֵינַן רְעָה.

אף כָּאֵן, וְשָׁלַח בְּיַד אִישׁ עֵתִי - שֶׁהוּא מְזַמֵּן לָזֶה
וּרְשׁוּם לָזֶה, וְהַכֵּהֵן הָיָה מְכִיר בּוֹ עֵינַן אַחַת
יוֹתֵר מֵאַחֶרֶת מְעַט. הָעוֹר שֶׁעַל הָעֵינַן מְכֹסָה
בְּשִׁעְרוֹת רַבּוֹת, הָעֵינַן מְכַחֵלֶת וְלֹא מְסַתְּפֵל יִשְׂרָ,
זֶהוּ הָאָדָם הַמְזַמֵּן לְכָךְ וְהָרְאוּי לוֹ. וְעַל זֶה כָּתוּב
בְּיַד אִישׁ עֵתִי.

בגוש חָלָב הָיָה אָדָם, שֶׁבְּכֹל מְקוֹם שֶׁמְכָה בְּיָדוֹ,
הָיָה מֵת, וְלֹא הָיוּ אֲנָשִׁים מִתְקַרְבִּים אֵלָיו.
בְּסוּרְיָה הָיָה אָדָם, שֶׁבְּכֹל מְקוֹם שֶׁבּוֹ הִסְתַּכֵּל,
אֶפְלוּ לְטוֹב, הַכֹּל הַתְּהַפֵּךְ לְרַע. יוֹם אֶחָד הָיָה
אִישׁ אֶחָד הוֹלֵךְ בְּשׁוּק, וְהָיוּ פָּנָיו מְאִירוֹת. בָּא

אותו איש והסתכל בו, ונבקעה עינו. משום כך לכל היה אדם מוכן, לזה ולזה. ועל זה כתוב טוב עין הוא יברך, אל תקרי יברך אלא יברך.

וְלַמִּדְנֵי, האיש הזה שהיה הולך למדבר, כשהגיע שם אותו שער, היה עולה לנהר, ודוחה אותו בשתי ידיו, ולא היה מגיע לחצי הנהר עד שנעשה איברים איברים, ואותו איש היה אומר: כך ימחו עוונות עמך וגו'. ומשום שעולה אותו קטגור ונעשה סגור של ישראל, אז הקדוש ברוך הוא, את כל חטאי ישראל וכל מה שכתוב באותם פתקים שלמעלה להזכיר את חטאי בני האדם, הוא נוטל אותם וזורק אותם כמו זה למקום שנקרא מצולות ים. זהו שכתוב (מיכה ז) ותשליך במצלות ים כל חטאתם.

סדר הלימוד ליום כט אדר (יום 177 בשנה)

רעיא מהימנא

מִצְוָה זו, שיעבד הכהן הגדול את עבודת אותו היום כמו שצריך, ולשלח שער לעזאזל. הסוד הזה כמו שנאמר, כדי שיפרד מהעם הקדוש ולא יתבע את חטאיהם לפני המלך ולא

יִקְטָרְגַּ עֲלֵיהֶם, שְׁהָרִי אֵין לוֹ תִקְרָף וְשִׁלְטוֹן (בְּה)
 אֶלָּא רַק כְּשִׁמְתַחֲזֵק הֶרְגֵז מִלְמַעְלָה, וּבְאוֹתוֹ
 דוֹרוֹן מִתְהַפֵּךְ אַחַר כֶּךָ לְאִפּוֹטְרוֹפּוֹס עֲלֵיהֶם, וְעַל
 כֵּן נִדְחָה מִלְפָּנֵי הַמֶּלֶךְ. וְהָרִי בְּאַרְנוֹ, מִשּׁוּם שֶׁהוּא
 קָץ כָּל בֶּשֶׂר.

וְהָעַם הֶקְדוּשׁ נוֹתָנִים לוֹ כְּמוֹ שֶׁהוּא צָרִיךְ שְׁעִיר,
 וְסוּד זֶה – (בְּרַאשִׁית כז) הֵן עָשׂוּ אָחִי אִישׁ
 שְׁעִיר. כְּמוֹ שֶׁהוּא בְּצַד הַקְּדוּשָׁה זָכַר וּנְקָבָה, אִף
 כֶּךָ בְּצַד הַטְּמֵאָה זָכַר וּנְקָבָה. מִשָּׁל אוֹמְרִים, זָרֵק
 עֵצִים לְכָלֵב, וְהוּא יִלְחֹךְ אֶת עֵפֶר רִגְלָךְ.

שְׂאֵלוֹ אֶת בֶּן זֹמָא, הָאֵם לְסָרְס כָּלֵב? אָמַר
 לָהֶם, (וּיקרא כב) וּבְאַרְצְכֶם לֹא תַעֲשׂוּ, כָּל
 שְׁבָאֲרָצְכֶם לֹא תַעֲשׂוּ. כְּמוֹ שֶׁהָעוֹלָם צָרִיךְ אֶת זֶה,
 כֶּךָ צָרִיךְ הָעוֹלָם אֶת זֶה. וְעַל זֶה נֶאֱמַר, (בְּרַאשִׁית א)
 וְהִנֵּה טוֹב מְאֹד – זֶה מִלְּאֵף הַמּוֹת, אֵין לְבַטְלוֹ מִן
 הָעוֹלָם, שֶׁהָעוֹלָם צָרִיךְ אוֹתוֹ. אִף עַל גַּב שְׁכַתוֹב
 בוֹ (יִשְׁעִיה נב) וְהַכְּלָבִים עֲזִי נֶפֶשׁ לֹא יִדְעוּ שְׁבָעָה
 וְגו', לֹא יִתְבַטְלוּ מִן הָעוֹלָם. הַכָּל צָרִיךְ, טוֹב וְרַע.
 וּמִשּׁוּם כֶּךָ יֵשׁ לָנוּ בַּיּוֹם הַזֶּה לְזָרֵק עֵצִים
 לְכָלֵב, עַד שֶׁהוּא גוֹרֵר, יִכְנַס מִי
 שִׁיכְנַס לְהִיכַל הַמֶּלֶךְ, וְאֵין מִי שִׁימַחָה בִּידוֹ.
 אַחַר כֶּךָ יִכְשַׁכֵּשׁ בְּזַנְבוֹ.

מה כָּתוּב? וְהִתְוַדָּה עָלָיו אֶת כָּל עֲוֹנַת בְּנֵי
 יִשְׂרָאֵל, וְכָתוּב וַנִּשָּׂא הַשָּׁעִיר עָלָיו אֶת כָּל
 עֲוֹנֹתָם. כִּיּוֹן שֶׁהוּא רוֹאֶה אֶת הַשָּׁעִיר הַזֶּה,
 תְּשׁוּקָתוֹ אֵלָיו וְלִהְתִּתֵּקֵן עִמּוֹ, וְלֹא יוֹדֵעַ מֵאוֹתָם
 הַחֲטָאִים שֶׁנוֹטֵל הַשָּׁעִיר. הוּא שָׁב אֶל יִשְׂרָאֵל,
 רוֹאֶה אוֹתָם בְּלִי חֲטָאִים, בְּלִי פְשָׁעִים, שֶׁהָרִי כָּלָם
 שׁוֹרִים עַל רֹאשׁ הַשָּׁעִיר, עוֹלָה לְמַעְלָה וּמִשְׁבַּח
 אוֹתָם לְפָנָי הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא. וְהַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
 רוֹאֶה אֶת עֲדוּת אוֹתוֹ הַמְקַטְרֵג, וְהוֹאִיל וּתְשׁוּקָתוֹ
 לְרַחֵם עַל עַמּוֹ, אַף עַל גַּב שֶׁהוּא יוֹדֵעַ אֶת כָּל
 הַמַּעֲשֵׂה, הוּא חָס עַל יִשְׂרָאֵל.

וְהַכֹּהֵן שׁוֹרֶה עַל זֶה, כְּדֵי שְׁלֹא יַעֲוֹרֵר אֶת סוּד
 הַדִּין מְלַמְעָלָה, וְזֶה יִתְחַזֵּק וַיִּשְׁמְדוּ בְּנֵי
 הָעוֹלָם, שֶׁהָרִי זֶה בָּא מִצַּד הַדִּין הַקָּשֶׁה, וְאִם
 זֶה יִתְעוֹרֵר, הוּא מִתְעוֹרֵר בַּחֲטָאֵי בְּנֵי הָאָדָם,
 שֶׁהָרִי אֵין לוֹ הַתְּעוֹרְרוֹת לְעֲלוֹת לְמַעְלָה לְעוֹרֵר
 דִּין קָשֶׁה רַק מְשׁוּם חֲטָאֵי בְּנֵי אָדָם. שֶׁהָרִי
 בְּשַׁעֲהַ שְׁאָדָם עוֹשֶׂה חֲטָא, זֶה מִתְאַסֵּף, וְכִמְהַ
 אֲלָפִים מְסִיעִים שְׁלוֹ, וּמִתְכַּנְּסִים שָׁם וְנוֹטְלִים
 אוֹתוֹ וְעוֹלִים לְמַעְלָה. הַרְחֵמֵן יִצִּילֵנוּ. וְעַל הַכֹּל
 נוֹתֵן הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עֲצָה לְיִשְׂרָאֵל לְהִנָּצֵל
 מִכָּל הַצָּדִדִים, וְעַל זֶה כָּתוּב, (תהלים קמה) אֲשֶׁרִי

הָעַם שְׁפָכָה לוֹ אֲשֶׁרֵי הָעַם שֶׁה' אֱלֹהֵינוּ. (ער כאן

הרעיא מהימנא).

לְמִדְנֹו, וּמֵאֵת עֵדֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל יִקַּח שְׁנֵי שְׁעִירֵי
עֲזִים לְחֻטָּאת. וּמֵאֵת עֵדֶת, כְּדִי שִׁיְהִיָּה
מִכֹּלם וַיִּתְּכַפֵּר לְכֹלם, שֶׁהָרִי כָּל חֻטְאֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
כָּאֵן תְּלוּיִים, וְכֹלם מִתְּכַפְּרִים בְּזֶה, וְלֹא מִסְפִּיק
מֵאִישׁ אֶחָד. וּמֵאִיזָה מְקוֹם נִלְקָחִים? מֵאוֹתָן
קָפוֹת שְׁבַעֲזָרָה נוֹטְלִים שְׁכָר, וּמִבִּיאִים אוֹתָם
מֵאוֹתָם דָּמִים שֶׁהֵיוּ מִכֹּלם.

וְאוֹתוֹ הַשְּׁעִיר הָאֶחָד, שֶׁהָיָה נִשְׁאָר לְקָדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוא, עוֹשִׂים אוֹתוֹ חֻטָּאת בְּרֵאשׁוֹנָה. וְהָרִי
בְּאֶרְנוֹ בְּאִיזָה מְקוֹם הָיָה נִקְשָׁר. וְאֶחָד כֶּף
מִקְרִיבִים אֶת אֱלֹהֵי, וְהַכֹּל מִתְּבַשְׂמִים, וַיִּשְׂרָאֵל
נִשְׁאָרִים צְדִיקִים לְפָנָי הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מִכֹּל
הַחֻטָּאִים שֶׁעָשׂוּ וְחֻטְאוּ לְפָנָיו. זֶהוּ שְׁכָתוֹב כִּי
בַיּוֹם הַזֶּה יִכְפֹּר עֲלֵיכֶם וְגו'.

עוֹד אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, (בראשית כז) וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב אֶל
רַבְּקָה אִמּוֹ הֲנִי עָשׂוּ אָחִי אִישׁ שְׁעִיר וְאָנֹכִי
אִישׁ חֶלֶק. מַה הוּא רוֹמֵז? אֶלָּא וְדַאי שֶׁעָשׂוּ אִישׁ
שְׁעִיר, וְהוּא מֵאוֹתוֹ שֶׁנִּקְרָא שְׁעִיר, שֶׁהָרִי מֵאוֹתוֹ
צֶדֶד הוּא בָּא. וְאָנֹכִי אִישׁ חֶלֶק – אִישׁ מֵאוֹתוֹ

שְׁחַלֵּק לְכָל שְׂאֵר הָעַמִּים מִמְּנִים גְּדוּלִים, שְׁכַתוּב (דברים ד) אֲשֶׁר חָלַק ה' אֱלֹהֶיךָ אֹתָם, וְכַתוּב (שם לב) כִּי חָלַק ה' עִמּוֹ וְגו'. עוֹד אִישׁ חָלַק, מִשְׁנֵי שְׁעִירִים, וְנִשְׂאָר אֶחָד. שֶׁהִכְהֵן חָלַק אֹתָם – אֶחָד לְחֻלְקוֹ, וְאֶחָד לְקָדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא. לָמָּה? כְּדֵי שְׂיִטְעֵן עַל כְּתַפּוֹ אֵת כָּל חֲטָאֵי יַעֲקֹב, שְׁכַתוּב וְנִשְׂאָ הַשְּׁעִיר עָלָיו אֵת כָּל עֲוֹנֹתָם, עֲוֹנֹת תָּם.

לְמִדְּנוּ, בְּאוֹתוֹ יוֹם כַּמָּה פְּתָחִים פְּתוּחִים כְּנֻגַד יִשְׂרָאֵל לְקַבֵּל תְּפִלוֹתֵיהֶם. אֲשֶׁרִי חֻלְקָם שֶׁל יִשְׂרָאֵל, שְׁהָרִי הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא רוֹצֵה לְטַהֵר אֹתָם וּלְזַכּוֹת אֹתָם, זֶהוּ שְׁכַתוּב כִּי בַיּוֹם הַזֶּה וְגו'. בַּיּוֹם הַזֶּה מִתְעַטֵּר הַכֹּהֵן בְּכַמֵּה עֲטָרוֹת. בַּיּוֹם הַזֶּה עֲבוֹדַת הַכֹּהֵן נִכְבְּדָה וְגִדּוּלָה מְכֹל הָעֲבוֹדוֹת. לְכֻלָּם נוֹתֵן חֵלֶק בְּאוֹתָם הַקְּרִבָּנוֹת שֶׁל הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא. בַּיּוֹם הַזֶּה מִתְעַטֵּר (מִתְעוֹרֵר) הַחֹסֵד בְּעוֹלָם עַל יְדֵי הַכֹּהֵן, מְקַרֵּב אֵת הַקְּרִבָּנוֹת עַל חֲטָאֵי הָעָם, עַל חֲטָאוֹ בְּרֵאשׁוֹנָה, וְאַחֵר כִּךָּ עַל חֲטָאֵי הָעָם. הוּא מְקַרֵּב עוֹלוֹת עָלָיו וְעַל הָעָם, וְהָרִי בְּאַרְנוֹ אֵת הַדְּבָרִים.

עַד שֶׁהָיוּ הוֹלְכִים, יָשְׁבוּ בְּשָׂדֵה אַחַת וְהִתְפַּלְלוּ. יָרַד עָנָן אֶחָד שֶׁל אֵשׁ וְהִקִּיף אוֹתָם. אָמַר רַבִּי שְׂמֵעוֹן, הָרִינִי רוֹאֵה שְׂרָצוֹנוֹ שֶׁל הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ

הוא כָּאן. גִּשְׁבִּי. יִשְׁבּוּ וְהָיוּ אוֹמְרִים דְּבָרֵי תוֹרָה.
פֶּתַח וְאָמַר, (משלי כה) מִים קָרִים עַל נֶפֶשׁ עֵיפָה
וּשְׁמוּעָה טוֹבָה מֵאֲרֶץ מְרֻחָק. הֲרֵי הִסְתַּכַּלְתִּי
בְּדַבְרֵי שְׁלֵמָה הַמֶּלֶךְ, וְאֵת כָּל־אִמְרֵי בְּחֻכְמָהּ.

בא רְאֵה, שְׁלֵשָׁה סְפָרֵי חֻכְמָה הוֹצִיא שְׁלֵמָה
לְעוֹלָם, וְכָל־כֵּן בְּחֻכְמָה עֲלִיוֹנָה. שִׁיר הַשִּׁירִים
- חֻכְמָה, קִהְלַת - תְּבוּנָה, וּמִשְׁלֵי - דַּעַת. כִּנְגֻד
שְׁלֹשֶׁת אֵלֶּה עָשָׂה שְׁלֵשָׁה סְפָרִים. שִׁיר הַשִּׁירִים
כִּנְגֻד חֻכְמָה כֵּן הוּא. קִהְלַת כִּנְגֻד תְּבוּנָה כֵּן הוּא.
מִשְׁלֵי כִנְגֻד דַּעַת. בְּמָה זֶה נִרְאָה? אֵלֶּה כָּל אוֹתָם
הַכְּתוּבִים הֵם בְּשְׁנֵי גֻּוֹנִים, רֵאשׁ וְסוּף, שְׁנֵי גֻּוֹנִים
נִרְאִים. וְכִשְׁמִסְתַּכְלִים בְּכְתוּבִים, זֶה כָּלוּל בְּזֶה
וְזֶה כָּלוּל בְּזֶה, מִשּׁוּם כֵּן שְׁקוּל כִּנְגֻד הַדַּעַת.

הפסוק הַזֶּה אֵין רֵאשׁוֹ סוּפוֹ וְאֵין סוּפוֹ רֵאשׁוֹ,
וְכִשְׁהִסְתַּכַּלְתִּי בוֹ, הַכָּל כָּלוּל אֶחָד עִם
אֶחָד, בֵּין מִסוּפוֹ לְרֵאשׁוֹ, בֵּין מִרֵאשׁוֹ לְסוּפוֹ.
שְׁמוּעָה טוֹבָה מֵאֲרֶץ מְרֻחָק מִים קָרִים עַל נֶפֶשׁ
עֵיפָה. מִים קָרִים עַל נֶפֶשׁ עֵיפָה וּשְׁמוּעָה טוֹבָה
מֵאֲרֶץ מְרֻחָק, וְזֶה וְזֶה נֶחַת רוּחַ. כְּמוֹ שֶׁזֶה נֶחַת
רוּחַ, כֵּן זֶה נֶחַת רוּחַ.

עד שֶׁהָיוּ יוֹשְׁבִים, בָּא אִישׁ אֶחָד וְאָמַר, אֲשֶׁתּוֹ
שֶׁל רַבִּי שְׁמֵעוֹן נִרְפְּאָה מִחֻלָּתָהּ. וְהַחֲבָרִים

שָׁמְעוּ קוֹל, שֶׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מְחַל לְאוֹתָם
 חֲטָאֵי הַדּוֹר. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, הֲרִי הַתְּקִים כָּאֵן
 הַפְּסוּק, וְשִׁמוּעָה טוֹבָה מְאֹרֶץ מְרַחֵק, כִּי זֶה נַחַת
 רוּחַ, כְּמוֹ מַיִם קָרִים עַל נֶפֶשׁ עֵיפָה. אָמַר לָהֶם,
 נִקּוּם וְנִלְךָ, שֶׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מְרַחֵשׁ לָנוּ נְסִים.
 פְּתַח וְאָמַר, מַיִם קָרִים עַל נֶפֶשׁ עֵיפָה – זו
 הַתּוֹרָה. שְׁכַל מִי שֶׁזּוֹכֶה לְעֶסֶק בַּתּוֹרָה
 וּמְרוֹה מִמֶּנָּה אֶת הַנֶּפֶשׁ, מַה כָּתוּב? וְשִׁמוּעָה
 טוֹבָה מְאֹרֶץ מְרַחֵק. הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מְכַרִּיז
 עָלָיו כִּמָּה טוֹבוֹת לְהֵיטִיב לוֹ בְּעוֹלָם הַזֶּה וּבְעוֹלָם
 הַבָּא. זֶהוּ שְׁכָתוּב וְשִׁמוּעָה טוֹבָה. מֵאִיזָה מְקוֹם?
 מְאֹרֶץ מְרַחֵק, מִמְּקוֹם שֶׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא הִיָּה
 רְחוֹק מִמֶּנּוּ בַּתְּחִלָּה, מִמְּקוֹם שֶׁהִיָּה אָדָם בְּשִׁנְאָה
 עִמּוֹ בַּתְּחִלָּה, שְׁכָתוּב (אִיּוֹב ט) וְאֶרֶץ מִתְּקוּמָמָה לוֹ,
 מֵאוֹתוֹ מְקוֹם שֶׁמְקַדִּימִים לוֹ שְׁלוֹם, זֶהוּ שְׁכָתוּב
 מְאֹרֶץ מְרַחֵק. וְכָתוּב, (יִרְמִיָּה ל"א) מְרַחֵק ה' נִרְאָה לִי
 וְאַהֲבַת עוֹלָם אֶהְבֵּתִיךָ עַל כֵּן מְשַׁכְּתִיךָ חֶסֶד.

וַיֵּצֵא אֶל הַמִּזְבֵּחַ אֲשֶׁר לִפְנֵי ה' וְכִפֶּר עָלָיו. רַבִּי
 יְהוּדָה פֶּתַח וְאָמַר, (תהלים ג) מִזְמוֹר לְאַסָּף
 אֵל אֱלֹהִים ה' דִּבֶּר וַיִּקְרָא אֶרֶץ מִמְזִרַח שֶׁמֶשׁ עַד
 מְבֹאוֹ. לְמַדְנֹו, אֶלְף וַחֲמֵשׁ מֵאוֹת וַחֲמֵשִׁים רְבּוּא
 בְּעֵלֵי שִׁירָה מְזַמְרִים לְקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא כְּשֶׁמְאִיר

היום. וְאֵלֶּף וַחֲמֵשׁ מֵאוֹת וְאַרְבָּעִים וּשְׁמוֹנֶה
בְּצִהָרִים. וְאֵלֶּף וַחֲמֵשׁ מֵאוֹת וְתִשְׁעִים אֵלֶּף רְבוֹא
בְּאוֹתָהּ שְׁעָה שְׁנִקְרֵאת בֵּין הָעֲרָבִים.

רַבִּי יוֹסִי אָמַר, כְּשֶׁמֵּאִיר הַיּוֹם, כָּל אוֹתָם בְּעֵלִי
יִבְכֶּה מְשִׁבְחִים בְּדִבְרֵי תִשְׁבְּחוֹת כְּנִגּוּד
הַבְּקָר הַזֶּה. (כְּשִׁמְתְּעוֹרֵר) שְׁכַשְׁמְתְּעוֹרֵר הַבְּקָר הַזֶּה,
כָּלֶם מִתְּבַשְׂמִים, וְהַדִּין שׁוֹכֵן, וְאוֹמְרִים
תִּשְׁבְּחוֹת. זֶהוּ שְׁפָתוֹב (אִיּוֹב לט) בְּרֵן יַחַד כְּכִבִּי בְקָר
וַיִּרְיעוּ כָּל בְּנֵי אֱלֹהִים. וְאוֹתוֹ זְמַן (אַמוֹנָה) שְׁמִיחָה
וּבְרִכוֹת נִמְצָאִים בְּעוֹלָם, וְהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
מַעִיר אֶת אַבְרָהָם לְהַחְיֹתוֹ, וּמִשְׁתַּעֲשַׂע עִמּוֹ
וּמִשְׁלִיטוֹ בְּעוֹלָם. וּמִנִּין לָנוּ שֶׁהַבְּקָר הַזֶּה הוּא שֶׁל
אַבְרָהָם? שְׁפָתוֹב (בְּרֵאשִׁית יט) וַיִּשְׁכַּם אַבְרָהָם בַּבְּקָר.

בְּאוֹתוֹ זְמַן שֶׁל בֵּין הָעֲרָבִים, כָּל אוֹתָם אֵלֶּף
וַחֲמֵשׁ מֵאוֹת וְתִשְׁעִים אֵלֶּף רְבוֹא בְּעֵלִי
יִלְלָה נִקְרָאִים, וּמִזְמָרִים בְּאוֹתָהּ שְׁעָה, וְהַקְּטָטָה
שׁוֹרָה בְּעוֹלָם. וְאוֹתָהּ שְׁעָה הַהִתְעוֹרְרוֹת שְׁמַעִיר
הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת יִצְחָק, וְעוֹמֵד וְדִן אֶת
הָרְשָׁעִים שְׁעוֹבְרִים עַל דִּבְרֵי הַתּוֹרָה, וְשִׁבְעָה
נִהְרֹת אֵשׁ זוֹרְמִים וַיּוֹצֵאִים וְחָלִים עַל רָאשֵׁי
הָרְשָׁעִים, וְשִׁלְהָבוֹת גְּחָלִים שֶׁל אֵשׁ מִתְעוֹרְרוֹת
מִמְעָלָה לְמַטָּה. וְאֵז שָׁב אַבְרָהָם לְמְקוֹמוֹ, כְּמוֹ

שְׁנֵאמַר וְאַבְרָהָם שָׁב לְמִקְוֹמוֹ. וְהַיּוֹם פּוֹנֶה,
וְרִשְׁעֵי הַגִּיּוֹנִים צוֹחִים וְאוֹמְרִים: (ירמיה ו') אוֹי לָנוּ
כִּי פָנָה הַיּוֹם כִּי יִנְטוּ צְלָלֵי עָרְב. וְאוֹתָהּ שָׁעָה
צָרִיךְ אָדָם לְהִזְהַר בְּתַפְלַת הַמִּנְחָה.

בְּזִמְן שְׁמַגִּיעַ הַלַּיְלָה, אוֹתָם אֶלֶף וַחֲמֵשׁ מֵאוֹת
וְאַרְבָּעִים וּשְׁמוֹנֶה נִקְרָאִים מִחוּץ לְפָרְכַת
וְאוֹמְרִים שִׁירָה. אַז מִתְעוֹרְרִים הַדִּינִים שְׁלֹמֶטָה,
וְהוֹלְכִים וּמְשׁוֹטְטִים בְּעוֹלָם, וְאַלֶּה אוֹמְרִים
שִׁירָה עַד שֶׁנַּחֲלַק הַלַּיְלָה מִשְׁמֶרֶת וַחֲצִי. אַחַר
שֶׁנַּחֲלַק הַלַּיְלָה, מְזַדְּמָנִים כָּל הָאַחֲרִים כְּאֶחָד
וְאוֹמְרִים תְּהִלּוֹת, כְּמוֹ שְׁנֵאמַר (ישעיה ס) וְתִהְיוּ ה'
יְבִשְׁרוּ. רַבִּי יְהוּדָה אָמַר, כְּשֶׁנִּמְצָא רְצוֹן בַּבֶּקֶר,
תְּהִלּוֹת ה' מִבְּשָׂרִים.

רַבִּי יוֹסִי אָמַר, אַחַר שְׁרוּחַ הַצָּפוֹן הַתְּעוֹרְרָה
בַּחֲצוֹת הַלַּיְלָה וְהִלְכָה לָהּ, מִבְּשָׂרִים
תְּהִלּוֹת עַד שְׁיַבֵּא הַבֶּקֶר, וּמִתְעוֹרֵר הַבֶּקֶר הַזֶּה,
וְאִז שְׂמִחָה וּבְרָכוֹת נִמְצָאִים בְּעוֹלָם.

לְמַדְנֵנוּ, אָמַר רַבִּי אַבָּא, כָּל־כֶּן, וּמַעַל כָּל־ם
שְׁלֹשָׁה שָׂרִים. בְּאוֹתָהּ שָׁעָה שְׁמִתְעוֹרֵר
הַבֶּקֶר הַזֶּה וּמִתְעוֹרְרִים תְּשֻׁבָּחוֹת עַל כָּל אוֹתָם
אֶלֶף וַחֲמֵשׁ מֵאוֹת וַחֲמִשִּׁים רְבוּא, מִתְּמַנְּה

עליהם ממנה אחד, ושמו הימן, כנגד שלמטה, ותחת ידו שרים ממנים עליהם לתקן שיר. באותה שעה שמתעורר זמן של בין הערבים ומזמרים כל אותם אלף וחמש מאות ותשעים אלף רבוא בעלי היללה, מתמנה עליהם ממנה אחד, ושמו ידותון, כנגד שלמטה, ותחת ידו ממנים עליהם שרים לתקן אותו הזמר, כמו שנאמר (שם כה) זמיר עריצים.

באותה שעה שמגיע היללה, מתעוררים כל אותם שמחוץ לפרכת, ואז הכל שוכך, ופתח לא נמצא, והדינים שלמטה מתעוררים, כלם מתמנים כאחד אלה על אלה, עד שנגחלק היללה. אחר שנגחלק היללה וכלם מתכנסים, מתמנה עליהם ממנה אחד ומכנס את כל המחנות, כמו שנאמר (במדבר י) מאסף לכל המחנות וגו', ושמו אסף, כנגד שלמטה, ותחת ידו כל אותם שרים ממנים ומבשרים תהלות. עד שבא הבקר. כיון שבא הבקר, קם אותו נע"ר ויונק משדי אמו לטהר אותם, ונכנס לשמש. כשמתעורר הבקר, אז היא עת רצון שמדברת הגבירה עם המלך, והמלך מושך ממנו חוט אחד של ברכות ופורס על הגבירה ועל אותם

שְׁמִזְדוּגִים עִמָּה. מִי הֵם שְׁמִזְדוּגִים עִמָּה? אוֹתָם שְׁמִשְׁתַּדְּלִים בַּתּוֹרָה בַּלַּיְלָה, כְּשֶׁנַּחֲלָק.

רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר, אֲשֶׁרִי חֲלָקוֹ שֶׁל מִי שָׁבָא עִם הַגְּבִירָה בְּשַׁעָה שְׁבָאָה לְקַבֵּל אֶת פְּנֵי הַמֶּלֶךְ לְדַבֵּר עִמָּה, וְנִמְצָא עִמָּה, בְּשַׁעָה שֶׁהַמֶּלֶךְ מוֹשִׁיט אֶת יְמִינוֹ לְקַבֵּל אֶת הַגְּבִירָה. זֶהוּ שְׁכַתּוֹב (תהלים קלט) אִשָּׁא כְּנַפִּי שָׁחַר אֲשַׁכְּנָה בְּאַחֲרִית יָם. מִי אַחֲרִית הַיָּם? אוֹתָהּ שַׁעָה אַחֲרִית שֶׁל אוֹתוֹ יָם הִיא. שְׁכַשְׁנַחֲלָק, הִיְתָה רֵאשִׁית, וְהָיָה דִין, וְעַכְשָׁו הָאַחֲרִית הוּא שְׁלָה, שְׁמִסְתַּלְקִים דִּינֶיהָ, וְנִכְנָסֶת לְכַנְפֵי הַמֶּלֶךְ הִיא וְכָל אוֹתָם שְׁמִזְדוּגִים עִמָּה. זֶהוּ שְׁכַתּוֹב אֲשַׁכְּנָה בְּאַחֲרִית יָם.

וְלַמְדָּנוּ, כָּל אוֹתָם שְׁמִשְׁתַּדְּלִים בַּתּוֹרָה בְּשַׁעָה שְׁנַחֲלָק הַלַּיְלָה, מִשְׁתַּתְּפִים עִם הַשְּׂכִינָה. וְכִשְׁבָּא הַבְּקָר וְהַגְּבִירָה מִתְחַבְּרֶת עִם הַמֶּלֶךְ, הוּא נִמְצָא עִמָּה עִם הַמֶּלֶךְ, וְהַמֶּלֶךְ פּוֹרֵס עַל כָּל־כֵּן אֶת כְּנַפְיוֹ. זֶהוּ שְׁכַתּוֹב (שם מב) יוֹמָם יִצְוָה ה' חֲסִדוֹ וּבַלַּיְלָה שִׁירָה עִמִּי וְגו'.

וְלַמְדָּנוּ, בְּאוֹתָהּ שַׁעָה הָאֲבוֹת מִזְדַּמְּנִים עִם הַגְּבִירָה, וּמְקַדְּיִמִּים לְדַבֵּר עִמָּה וְלִהְתַּחַבֵּר עִמָּה, וְהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מְדַבֵּר עִמָּה

עֲלֵיהֶם, וְהוּא קוֹרֵא לָהּ לְפָרֵס עָלֶיהָ אֶת כְּנָפָיו.
 זֶהוּ שְׁכָתוּב (שם ג) מְזִמּוֹר לְאַסְף אֶל אֱלֹהִים ה' דְּבַר
 וַיִּקְרָא אֶרֶץ וְגו'. אֶל - זֶה אֹר הַחֲכָמָה, וְנִקְרָא
 חֶסֶד. אֱלֹהִים - זו גְבוּרָה. יְהוָה - זו שְׁלֵמוֹת הַכֹּל,
 רַחֲמִים. וְעַל זֶה - דְּבַר וַיִּקְרָא אֶרֶץ וְגו'.

רַבִּי אֶלְעָזָר הָיָה יוֹשֵׁב לְפָנַי רַבִּי שְׁמַעוֹן אָבִיו.
 אָמַר לוֹ, הָרִי שְׁנִינוּ אֱלֹהִים בְּכֹל מְקוֹם הוּא
 דִּין. יו"ד ה"א וְא"ו ה"א. יֵשׁ מְקוֹם שְׁנִקְרָא
 אֱלֹהִים, כְּמוֹ אֲדַנְיִי יְהוֹ"ה. לָמָּה נִקְרָא אֱלֹהִים,
 וְהָרִי אוֹתִיּוֹת הַרְחֲמִים הֵן בְּכֹל מְקוֹם?

אָמַר לוֹ, כִּף זֶה כְּתוּב בַּמִּקְרָא, שְׁכָתוּב (דברים ד)
 וַיִּדְעַת הַיּוֹם וְהַשְּׁבוֹת אֶל לְבָבְךָ כִּי ה' הוּא
 הָאֱלֹהִים, וְכָתוּב (מלכים-א יח) ה' הוּא הָאֱלֹהִים. אָמַר
 לוֹ, דְּבַר זֶה יִדְעַתִּי, שְׁבַמְקוֹם שֵׁישׁ דִּין יֵשׁ רַחֲמִים,
 וְלִפְעָמִים בְּמְקוֹם שֵׁישׁ רַחֲמִים יֵשׁ דִּין. אָמַר לוֹ,
 בֵּא וְרֵאֵה שְׁפָכָה זֶה, יְהוֹ"ה בְּכֹל מְקוֹם רַחֲמִים.
 וּבְשַׁעָה שְׁמַהֲפָכִים הִרְשָׁעִים רַחֲמִים לְדִין, אִז
 כְּתוּב יְהוֹ"ה, וְקוֹרְאִים אוֹתוֹ אֱלֹהִים.

אָבִי בֵּא רֵאֵה סוּד הַדְּבַר, שְׁלֵשׁ דְּרָגוֹת הֵן, וְכֹל
 דְּרָגָה וְדְרָגָה לְבִדָּה, וְאָף עַל גַּב שְׁהַכֹּל
 אֶחָד וּמִקְשָׁרִים בְּאֶחָד, וְלֹא נִפְרָדִים זֶה מִזֶּה.

בֹּא רְאָה, כָּל הַנְּטִיעוֹת וְכָל הַמְּאֹרוֹת (שְׁמַתְלֵה־טִים)
 כְּלָם מְאִירִים וּמְתַלְהֵטִים וְנִשְׁקִים וּמְתַבְּרָכִים
 מְאוֹתוֹ נִהַר שְׁשׁוּפֵעַ וְיוֹצֵא שְׁהַכֵּל כְּלוּל בּוֹ, וְבוֹ
 כָּלֵל הַכֵּל.

וְהַנְּהַר הַזֶּה נִקְרָא אִ"ם לְגֵן וּמַעַל לְגֵן, מְשׁוּם
 שְׁעֵדָן מְשַׁתְּתֵף עִמָּה וְלֹא נִפְרָד מִמֶּנָּה.
 וּמְשׁוּם כֵּךְ כָּל הַמְּעִינֹת יוֹצְאִים וְשׁוֹפְעִים
 וְנִשְׁקִים לְכָל עֵבֶר וּפּוֹתְחִים בָּהּ פְּתוּחִים, וְעַל כֵּן
 רַחֲמִים נִמְצְאִים מִמֶּנָּה, וְרַחֲמִים פְּתוּחִים בָּהּ.

וּמְשׁוּם שְׁקוֹרָאִים לָהּ אִם, נִקְבָּה גְבוּרָה, וְדִין
 יוֹצֵא מִמֶּנָּה. נִקְרָאת רַחֲמִים לְבִדָּה, הִרִי
 מִצְדֵּיהָ מִתְעוֹרְרִים דִּינִים, וּמְשׁוּם כֵּךְ כְּתוּב
 בְּרַחֲמִים וְנִקּוּד בְּדִין. הָאוֹתִיּוֹת בְּרַחֲמִים, וְנִשְׁפָּע
 דִּין מִצְדָּה, כְּמוֹ כֵן יְהו"ה, הִנֵּה דִרְגָה אַחַת.

דִּרְגָה שְׁנֵייה - מִצְד הָרֵאשׁוֹנָה הַזֹּו יוֹצֵאת
 וּמִתְעוֹרְרֵת דִּרְגָה אַחֶרֶת שְׁנִקְרָאת
 גְבוּרָה, וְזֶה נִקְרָא אֱלֹהִים בְּאוֹתִיּוֹת הַלְלוּ מִמֶּשׁ.
 וְהָרֵאשִׁית (אחַת) הִיא מְזַעֵיר אֲנַפִּין, וְבוֹ נֶאֱחָזָה.
 וּמְשׁוּם שְׁנִאֲחָזָה (זוּ) בְּזֶה כְּתוּב ה' הָאֱלֹהִים, כִּי ה'
 הוּא הָאֱלֹהִים, בְּאֵלוֹ הָאוֹתִיּוֹת, וְהוּא אֶחָד, וְזוּהִי
 דִּרְגָה שְׁנֵייה.

דְּרָגָה שְׁלִישִׁית – צָדֵק. כְּתָר אַחְרוֹן, הָרִי בֵּית דִּין
 שֶׁל הַמֶּלֶךְ. וְלִמְדָנוּ אֲדָנָי כִּי כָּתוּב וְכִי
 נִקְרָא, וּכְנִסְתָּ יִשְׂרָאֵל נִקְרָאת בְּשֵׁם הַזֶּה, וְהַשֵּׁם
 הַזֶּה בְּמָקוֹם הַזֶּה נִשְׁלָם, וְאֵלּוּ הֵן שְׁלֹשׁ דְּרָגוֹת
 שֶׁנִּקְרָאוֹת בְּשֵׁמוֹת הַדִּין, וְהַכֹּל נִקְשָׁר אֶחָד עִם
 אֶחָד בְּלִי פְרוּד, כְּמוֹ שֶׁבְּאַרְנוֹ.

אָמַר לוֹ, אִם נוֹחַ לִפְנֵי אָבִא, הָרִי שְׁמַעְתִּי עַל זֶה,
 שְׁכַתּוֹב (שְׁמוֹת ג) אֶהְיֶה אֲשֶׁר אֶהְיֶה, וְלֹא
 עוֹמֵד בּוֹ. אָמַר לוֹ, אֶלְעָזָר בְּנִי, הָרִי פְרֻשָׁה
 הַחֲבָרִים, וְעַכְשָׁו בְּדַבֵּר אֶחָד הַכֹּל נִקְשָׁר.

וְסוּד הַדְּבָר כֵּן הוּא. אֶהְיֶה, זֶה כָּלֵל שֶׁל הַכֹּל.
 שְׁכַשְׁבִּילִים סְתוּמִים וְלֹא מִתְפָּרְשִׁים,
 וְכַלּוּלִים בְּמָקוֹם אֶחָד, אִזּוֹ נִקְרָא אֶהְיֶה, הַכָּלֵל שֶׁל
 הַכֹּל, סְתוּם וְלֹא נִגְלָה.

אַחַר שֶׁיִּצְאָה מִמֶּנּוּ רֵאשִׁית וְאוֹתוֹ נָהַר עֶבֶר
 לְמִשְׁךְ אֶת הַכֹּל, אִזּוֹ נִקְרָא אֲשֶׁר אֶהְיֶה.
 כְּלוּמַר, עַל כֵּן אֶהְיֶה, אֶהְיֶה מִזְמַן לְהִמָּשִׁיךְ
 וּלְהוֹלִיד הַכֹּל. אֶהְיֶה – כְּלוּמַר, עַכְשָׁו אֲנִי הוּא
 הַכָּלֵל שֶׁל הַכֹּל, הַכָּלֵל שֶׁל כָּל פְּרֻט. אֲשֶׁר אֶהְיֶה
 – שֶׁהִתְעַבְרָה הָאֵם, וְעֵתִידָה לְהוֹצִיא אֶת כָּל
 הַפְּרֻטִים וּלְגַלּוֹת אֶת הַשֵּׁם הָעֶלְיוֹן.

אַחַר כֶּף רִצָּה מִשֶּׁה לְדַעַת מֵהוּ פִּרְט הַדְּבָר, עַד שִׁפְרֵשׁ וְאָמַר אֱהִיָּה (יהוה) – זֶהוּ פִּרְט. וְכַאֲן לֹא כְּתוּב אֲשֶׁר אֱהִיָּה. וּמִצָּאתִי בְּסִפְרוֹ שֶׁל שְׁלֹמֹה הַמֶּלֶךְ, אֲשֶׁר – בְּקֶשֶׁר שֶׁל עֲדוּן הַמִּמְשָׁלָה נִמְצָאת בְּחִבְרוֹתָא עֲלִיּוֹנָה, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (בראשית ל) בְּאֲשֶׁרֵי כִּי אֲשֶׁרוּנִי בְּנוֹת, אֱהִיָּה עֲתִידָה לְהוֹלִיד.

בֵּא וּרְאֵה אֵיךְ יוֹרֵד מִדְּרָגָה לְדְרָגָה לְהוֹדִיעַ אֵת סוּד הַשֵּׁם הַקְּדוּשׁ (להראות את הקדוש ברוך הוא) לְמִשֶּׁה. בְּרֵאשׁוֹנָה אֱהִיָּה, הַכֹּלֵל שֶׁל הַכֹּל, הַנְּסֻתָר שֶׁלֹּא הִתְגַּלָּה כֹּלֵל, כְּמוֹ שֶׁאֲמַרְנוּ. וְסִימָן – (משלי ח) וְאֱהִיָּה אֲצִלוֹ אֲמוֹן וְגו', וְכְתוּב (איוב כח) לֹא יָדַע אָנוּשׁ עֶרְפָּה וְגו'. אַחַר כֶּף הוֹצִיא (סוד שֶׁל הַרְאִישִׁית הָעֲלִיּוֹנָה, תְּחִלַּת הַכֹּל) אֹתוֹ הַנְּהָר, הָאֵם הָעֲלִיּוֹנָה שֶׁהִתְעַבְּרָה וְעֲתִידָה לְהוֹלִיד. וְאָמַר אֲשֶׁר אֱהִיָּה, עֲתִידָה לְהוֹלִיד וּלְתַקֵּן הַכֹּל. אַחַר כֶּף הִתְחִילָה לְהוֹלִיד, וְלֹא כְּתוּב אֲשֶׁר, אֶלֶּא רַק אֱהִיָּה. כְּלוּמַר, עֲכָשׁוּ יוֹצִיא וַיִּתְּקַן הַכֹּל.

אַחַר שֶׁהַכֹּל יֵצֵא וְכֹל אֶחָד וְאֶחָד הִתְתַּקֵּן בְּמִקוּמוֹ, עֲזַב אֵת הַכֹּל וְאָמַר יְהוָה. זֶה פִּרְט, וְזֶה הַקִּיּוּם. וּבְאוֹתָהּ שָׁעָה יָדַע מִשֶּׁה אֵת סוּד הַשֵּׁם הַקְּדוּשׁ הַנְּסֻתָר וְהַנְּגַלָּה, וְנִדְבַק בָּמָה

שְׁלֵא נִדְבָקוּ שְׁאָר בְּנֵי הָעוֹלָם. אֲשֶׁרִי חֶלְקוֹ. בָּא
רַבִּי אֶלְעָזָר וְנִשְׁקָ יָדוֹ.

אָמַר לוֹ, אֶלְעָזָר בְּנֵי, מִכָּאן וְהִלָּא הַזֶּה שְׁלֵא
לְכַתֵּב אֶת הַשֵּׁם הַקָּדוֹשׁ אֲלֵא כְּרָאוּי. שְׁכַל
מִי שְׁלֵא יוֹדֵעַ לְכַתֵּב אֶת הַשֵּׁם הַקָּדוֹשׁ כְּרָאוּי
וְלִקְשֹׁר אֶת קֶשֶׁר הָאֲמוּנָה קֶשֶׁר שֶׁל אֶחָד עִם אֶחָד
כְּדִי לִיַּחַד אֶת הַשֵּׁם הַקָּדוֹשׁ, כְּתוּב עָלָיו (במדבר טו)
כִּי דָבַר ה' בְּזֶה וְאֵת מִצְוֹתוֹ הַפָּר הַכֹּתֵר תִּכְרֹת
וְגו'. אֶפְלוּ שְׁהַחֲסִיר דִּרְגָה אַחַת אוֹ קֶשֶׁר אֶחָד
מֵאוֹת אַחַת מֵהֵן.

בָּא רֵאָה, י' בְּרֵאשׁוֹנָה – הַכֶּלֶל שֶׁל הַכֹּל, נִסְתַּר
מִכָּל הַצְּדָדִים, הַשְּׁבִילִים לֹא נִפְתָּחִים, הַכֶּלֶל
שֶׁל זְכוֹר וְנִקְבָּה. קוּצוּ שֶׁל יו"ד שְׁלֵמָעֵלָה רוּמֵז
לְאִיִן. אַחַר כֵּן י' שְׁמוּצִיָּאָה אֶת אוֹתוֹ הַנָּהָר
שְׁשׁוּפֵעַ וְיוּצָא מִמֶּנּוּ, וְלִהְתַּעֲבֹר מִמֶּנּוּ ה', בְּזֶה
כְּתוּב (בראשית ב) וְנָהָר יֵצֵא מֵעֵדֶן. יֵצֵא וְלֹא יֵצֵא.
מִשׁוּם כֵּן לֹא צָרִיךְ לְהַפְרִד מִמֶּנּוּ. וּמִשׁוּם כֵּן
כְּתוּב רַעֲיָתִי.

וְאָם תֵּאמַר, כְּתוּב נָהָר, מִשְׁמַע אֶחָד, וְהֵרִי כָּאן
שְׁלֵשָׁה? זֶה כֵּן וְדָאֵי. י' מוּצִיָּאָה שְׁלֵשָׁה,
וּבְשֵׁלֵשָׁה הַכֹּל נִכְלָל. י' מוּצִיָּאָה לְפָנֶיהָ אוֹתוֹ נָהָר,

וּשְׁנֵי בָּנִים שְׁמִינִיקָה הָאֵם, וְהִתְעַבְרָה מֵהֶם,
וּמוֹצִיָּאָה אוֹתָם אַחַר כֶּךָ. ה' – כְּמוֹ כֵן ה', וְהֵם
בָּנִים תַּחַת הָאָב וְהָאֵם.

אַחַר שֶׁהוֹלִידָה, הוֹצִיָּאָה בֶּן זָכָר, וְשָׁמָּה אוֹתוֹ
לְפָנֶיהָ, וְצָרִיף לְכַתֵּב ו', וְזֶה יוֹרֵשׁ אֶת
נַחֲלַת הָאָב וְהָאֵם, וְיוֹרֵשׁ שְׁנֵי חֻלְקִים, וּמִמֶּנּוּ
נְזוּנִית הַבֵּת. וְעַל כֵּן צָרִיף לְכַתֵּב אַחַר כֶּךָ ו"ה
כְּאַחַד, כְּמוֹ שֶׁה"א רִאשׁוֹנָה י"ה כְּאַחַד, וְלֹא
צָרִיף לְהַפְרִידָם. אִף כֵּאֵן ו"ה כְּאַחַד, וְלֹא צָרִיף
לְהַפְרִידָם. וְהָרִי בְּאַרְנוֹ אֶת הַדְּבָרִים. וְהַדְּבָרִים
הִלְלוּ עוֹלָיִם לְמָקוֹם אַחַר. אֲשֶׁרִי חֻלְקָם שֶׁל
הַצְּדִיקִים שִׁיּוּדְעִים אֶת הַסּוּדוֹת הָעֲלִיוֹנִים שֶׁל
הַמֶּלֶךְ הַקְּדוֹשׁ וְרִאשׁוֹיִים לְהוֹדוֹת לוֹ. זֶהוּ שְׁכַתוֹב
(תהלים קמ) אִף צְדִיקִים יוֹדוּ לְשִׁמְךָ יִשְׁבוּ יִשְׂרָיִם
אֶת פָּנֶיךָ.

לְמִדְּנוּ, אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, (שם ג) אֵל אֱלֹהִים דְּבַר
וַיִּקְרָא אֶרֶץ. שְׁלֵמוֹת הַכֹּל, שְׁלֵמוֹתָם שֶׁל
הָאֲבוֹת הַקְּדוֹשִׁים. דְּבַר וַיִּקְרָא אֶרֶץ, לְהַמְצִיא עִם
כְּנָסֶת יִשְׂרָאֵל בְּשְׁלֵמוֹת וּבְשִׁמְחָה. וּמֵאִיזָה מְקוֹם
הוּא נִמְצָא עִמָּה? חֲזַר וְאָמַר, מִצִּיּוֹן מְכַלֵּל יְפִי
אֱלֹהִים הוֹפִיעַ.

לְמִדְנוּ, כְּשֶׁרָצָה הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְבְרֹא אֶת
הָעוֹלָם שְׁלֵמָטָה, עָשָׂה הַכֹּל כְּמוֹ
שְׁלֵמַעֲלָה. עָשָׂה יְרוּשָׁלַיִם מְרֻכָּז כָּל הָאָרֶץ, וּמְקוֹם
אֶחָד שֶׁנִּקְרָא צִיּוֹן עָלֶיהָ, וּמֵהַמְּקוֹם הַזֶּה
מִתְבָּרְכֶת. וּבְמְקוֹם הַזֶּה שֶׁל צִיּוֹן מִתְחִיל הָעוֹלָם
לְהִבְנוֹת, וּמִמֶּנּוּ נִבְנְהָ. זֶהוּ שְׁכַתוֹב, אֵל אֱלֹהִים ה' ^{ה'}
דִּבֶּר וַיִּקְרָא אֶרֶץ מִמְזֻרַח שָׁמֶשׁ עַד מְבוֹאוֹ.
וּמֵאִיזָה מְקוֹם? מִצִּיּוֹן מְכַלֵּל יְפֵי אֱלֹהִים הוֹפִיעַ.
כְּלוּמֵר, מִצִּיּוֹן, שֶׁהִיא שְׁלֵמוֹת שֶׁל הַיְפֵי שֶׁל
הָעוֹלָם, אֱלֹהִים הוֹפִיעַ. בֹּא רְאֵה, לֹא הִתְבָּרְכָה
יְרוּשָׁלַיִם אֲלֵא רַק מִצִּיּוֹן. וְצִיּוֹן מִלְמַעְלָה, וְהַכֹּל
נִקְשֵׁר אֶחָד עִם אֶחָד.

לְמִדְנוּ, אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, וַיֵּצֵא אֶל הַמְּזִבַּח אֲשֶׁר
לְפָנֵי ה' וְכִפֶּר עָלָיו. אֶל הַמְּזִבַּח סֹתֵם.
(כְּבִיכּוֹל) כְּמוֹ שֶׁנַּעֲשֶׂה לְמַטָּה, נַעֲשֶׂה לְמַעְלָה, וְהַכֹּל
נִקְשֵׁר אֶחָד בְּאֶחָד. וְלְמִדְנוּ, כְּמוֹ שֶׁבִּיּוֹם הַזֶּה
מְכַפֵּר הַכֹּהֵן לְמַטָּה, כֵּן גַם לְמַעְלָה. וְכִשְׁהַכֹּהֵן
שְׁלֵמַטָּה מְסַדֵּר אֶת עֲבוֹדָתוֹ, כֵּן גַם הַכֹּהֵן
שְׁלֵמַעֲלָה (כְּבִיכּוֹל) לֹא נִמְצָא לְמַעְלָה עַד שֶׁנִּמְצָא
לְמַטָּה. וּמִמַּטָּה מִתְחִילָה לַעֲלוֹת קֹדֶשֶׁת הַמֶּלֶךְ
הָעֲלִיּוֹן, וְכֹל הָעוֹלָמִים נִמְצָאִים אֶחָד לְפָנֵי
הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, אֶלְמָלָא הָיוּ יוֹדְעִים יִשְׂרָאֵל
לָמָּה צָוָה הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עַל יִשְׂרָאֵל
לְהוֹכִיחַ אוֹתָם יוֹתֵר מִכָּל שְׂאֵר הָעַמִּים, יָדְעוּ
שֶׁהָרִי הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא הִשְׁאִיר אֶת שְׁלוֹ, וְלֹא
גָּבַה מֵהֶם אֶחָד מִמָּאָה. לְמַדְנֵנו שֶׁלְקָדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא יֵשׁ כַּמָּה מִרְכָּבוֹת וְכַמָּה חִילוֹת וְכַמָּה
שְׁלִיטִים מְמַנִּים שֶׁנִּמְצְאִים בְּעִבּוּדָתוֹ, כְּשׁוֹמֵן אֶת
יִשְׂרָאֵל בְּעוֹלָם הַזֶּה הַכְּתִירָם בְּכִתְרֵים קְדוֹשִׁים
כְּמוֹ שֶׁלְמַעְלָה, הִשְׁרָה אוֹתָם בְּאַרְץ הַקָּדוֹשָׁה
כְּדֵי שִׁמְצָאוּ בְּעִבּוּדָתוֹ, וְקָשַׁר אֶת כָּל הָעֲלִיוֹנִים
עִם יִשְׂרָאֵל.

וְשִׁמְחוֹת לֹא נִכְנָסוֹת לְפָנָיו, וְעִבּוּדָה לֹא נַעֲשִׂית
לְפָנָיו לְמַעְלָה, עַד שִׁישְׁרָאֵל עוֹשִׂים
לְמַטָּה. כָּל זְמַן שִׁישְׁרָאֵל נִמְצְאִים בְּעִבּוּדַת רַבּוֹנָם
לְמַטָּה, כִּף גַּם לְמַעְלָה. (כַּבִּיכּוֹל) בְּזְמַן שִׁישְׁרָאֵל
מִבְטָלִים אֶת הָעִבּוּדָה לְמַטָּה, הֵם מִבְטָלִים
לְמַעְלָה, וְהָעִבּוּדָה לֹא נִמְצְאָת לֹא לְמַעְלָה וְלֹא
לְמַטָּה. וְעַל שִׁישְׁרָאֵל בְּטָלוּ אֶת עִבּוּדָתוֹ שֶׁל
הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא כְּשֶׁהָיוּ שְׁרוּיִים בְּאַרְץ, כִּף גַּם
לְמַעְלָה, כָּל שְׁכֵן אַחַר כִּף.

אָמַר הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא: יִשְׂרָאֵל, אִם אַתָּם
יוֹדְעִים כַּמָּה אוֹכְלוֹסִים וְכַמָּה חִילוֹת

מִתְעַכְבִּים בְּשִׁבְלֵיכֶם, תִּדְעוּ שְׂאִינְכֶם כְּדָאִים
 לְעַמֵּד בְּעוֹלָם אֶפְלוּ שְׁעָה אַחַת, וְעַל כָּל זֶה מָה
 כְּתוּב? (ויקרא כו) וְאָף גַּם זֹאת בִּהְיוֹתֶם בְּאָרֶץ
 אִיבִיָּהֶם לֹא מֵאֲסִתִּים וְגו'. (משום כך) וַיֵּצֵא אֶל
 הַמְּזֻבָּח, אֶל הַמְּזֻבַּח סִתֶּם, אֲשֶׁר לִפְנֵי ה' סִתֶּם.
 וְכִפֹּר עָלֵיו אַחַר כֵּךְ, וַיֵּצֵא וַעֲשֵׂה אֶת עֲלֹתוֹ וְאֶת
 עֲלֹת הָעֵם וְגו'. וְכִפֹּר עָלָיו, מָה זֶה אוֹמֵר? אָמַר
 רַבִּי יוֹסִי, לְהַעִיר חֹסֵד בְּעוֹלָם בַּתְּחִלָּה.

לְמִדְּנוּ, וְכִפֹּר עַל הַקֹּדֶשׁ מִטְּמֵאת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל.
 מָה זֶה וְכִפֹּר עַל הַקֹּדֶשׁ? אֵלֵּא אָמַר רַבִּי
 אֶלְעָזָר, הֲרִי שְׁנִינוּ שְׁהַרְשָׁעִים עוֹשִׂים פָּגָם
 לְמַעְלָה, וּמַעוֹרְרִים דִּינִים, וְגוֹרְמִים לְטֵמֵא
 הַמְּקֻדָּשׁ. וְהִנְחֵשׁ הַקֶּשֶׁה מִתְחִיל לְהִגְלוֹת, וְאִז
 מִתְעוֹרְרִים דִּינִים בְּעוֹלָם, וּבִיּוֹם הַזֶּה צָרִיךְ הַכֹּהֵן
 לְטַהֵר אֶת הַכֹּל וּלְהַתְּעִיט (ולעורר) הַכֹּתֵר הַקֹּדֶשׁ
 שְׁלוֹ, שֶׁהוּא רֹאשׁ הַמֶּלֶךְ, כְּדִי שְׂיִבֵּא הַמֶּלֶךְ
 לְשָׁרוֹת עִם הַגְּבִירָה. וְכִשְׂרָאשׁ הַמֶּלֶךְ נוֹסֵעַ, הַכֹּל
 נוֹסֵעַ, וַיִּבֵּא לְהַזְדוּג עִם הַגְּבִירָה וּלְעוֹרֵר שְׂמִיחָה
 וּבְרָכוֹת בְּעוֹלָם. (כְּדִי שְׂיִבֵּא הַמֶּלֶךְ לְהַזְדוּג עִם הַגְּבִירָה וּלְעוֹרֵר שְׂמִיחָה

וּבְרָכוֹת בְּעוֹלָם. וְכִשְׂרָאשׁ הַמֶּלֶךְ נוֹסֵעַ, הַכֹּל נוֹסֵעַ).

נִמְצָא שְׁכָל הַשְּׁלוֹם (הַשְּׁלֵמוֹת) שְׁלִמְעָלָה וּלְמִטָּה
 תְּלוּיָהּ בַּכֹּהֵן. שְׂאֵם הוּא מְעוֹרֵר אֶת

הַכֶּתֶר שְׁלוֹ, הַכֹּל מִתְעוֹרֵר וְהַכֹּל נִמְצָא בְּשִׁלְמוֹת,
 וְעַל זֶה כָּתוּב וְכֹפֵר עַל הַקֹּדֶשׁ. בְּרֵאשׁוֹנָה וְכֹפֵר
 עַל הַקֹּדֶשׁ, לְהִרְבוֹת שְׁלוֹם בְּעוֹלָם וּלְהִרְבוֹת
 שְׂמֵחָה בְּעוֹלָם. וְכִשְׂשִׂמְחַת הַזְּוִיג נִמְצָאת עִם
 הַמֶּלֶךְ וְהַגְּבִירָה, כָּל הַשְּׂמֵשִׁים וְכָל בְּנֵי הַהֵיכָל,
 כְּלָם נִמְצָאִים בְּשִׂמְחָה (וְכָל שְׂמֵחַת הָעוֹלָם). וְכָל
 הַחֲטָאִים שֶׁחֲטָאוּ לְפָנֵי הַמֶּלֶךְ, מִתְכַּפְּרִים לָהֶם.
 זֶהוּ שֶׁכָּתוּב מְכַל חֲטָאֵיכֶם לְפָנָי ה' תִּטְהַרוּ.
 וּמִשׁוּם כֵּךְ כָּתוּב, וְכָל אָדָם לֹא יִהְיֶה בְּאֵהָל מוֹעֵד
 בְּבָאוּ לְכַפֵּר בַּקֹּדֶשׁ עַד צֵאתוֹ. בְּשַׁעַת שְׁנַכְנַס לְזוּג
 אוֹתָם, וּבְשַׁעַת שְׂמִזְדוּגִים הַמֶּלֶךְ עִם הַגְּבִירָה,
 אוֹתָהּ שְׁעָה - וְכֹפֵר בְּעֵדוֹ וּבְעֵד בֵּיתוֹ.

לְמִדְנֹו, וְכָל אָדָם לֹא יִהְיֶה בְּאֵהָל מוֹעֵד. רַבִּי
 יִצְחָק פֶּתַח, (שם) וְזָכַרְתִּי אֶת בְּרִיתִי
 יַעֲקֹב וְאָרַף אֶת בְּרִיתִי יִצְחָק וְגו', וְהַפְּסוּק הַזֶּה
 פֶּרְשׁוּהוּ. בֹּא וּרְאֵה, בְּשַׁעַת שִׁישְׂרָאֵל בְּגָלוֹת,
 כְּבִיכּוֹל הַקֹּדֶשׁ בְּרוּךְ הוּא עִמָּהֶם בְּגָלוֹת, שֶׁהֵרִי
 הַשְּׂכִינָה לֹא זָזָה מֵהֶם לְעוֹלָמִים. בֹּא רְאֵה, בְּזִמְן
 שִׁישְׂרָאֵל נִמְצָאוּ בְּגָלוֹת בְּכָל, הַשְּׂכִינָה שָׂרְתָה
 בֵּינֵיהֶם וְשָׁבָה עִמָּהֶם מִן הַגָּלוֹת, וּבִזְכוּת אוֹתָם
 הִצְדִּיקִים שֶׁנִּשְׁאַרוּ בְּאַרְץ, שָׂרְתָה בְּאַרְץ וְלֹא זָזָה
 מֵהֶם לְעוֹלָמִים. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, שֶׁחֲזָרָה הַגְּבִירָה

עם המלך, וְחֹזֵר הַכֹּל בְּסֵעוּדַת הַשְּׂמֵחָה שֶׁל
הַמֶּלֶךְ, מִשּׁוֹם כִּךָ נִקְרְאוּ אַנְשֵׁי כְּנֻסַת הַגְּדוּלָה,
כְּנֻסַת הַגְּדוּלָה וְדָאֵי.

לְמַדְנֵנוּ, בְּכֹל זְמַן שֶׁיִּשְׂרָאֵל בְּגָלוֹת, אִם הֵם
צְדִיקִים – הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מְקַדֵּים
לְרַחֵם עֲלֵיהֶם וּלְהוֹצִיאֵם מִהַגְּלוֹת, וְאִם הֵם אֵינָם
צְדִיקִים – הוּא מְעַכֵּב אוֹתָם בְּגָלוֹת עַד אוֹתוֹ זְמַן
שְׁנַגְזֵר. וְכִשְׂמַגִּיעַ הַזְּמַן וְהֵם אֵינָם רְאוּיִים –
הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מְשַׁגִּיחַ עַל כְּבוֹד שְׁמוֹ, וְאֵינוֹ
שׁוֹכַח אוֹתָם בְּגָלוֹת. זֶהוּ שְׂכָתוֹב וְזִכְרָתִי אֶת
בְּרִיתִי יַעֲקֹב וְגו'. אֵלוֹ הָאֲבוֹת שֶׁל הַכֹּל, סוּד
הַשֵּׁם הַקְּדוֹשׁ.

רַבִּי חִיָּיא אָמַר, מֶה הַטַּעַם יַעֲקֹב רָאשׁוֹן כָּאֵן?
אֵלָא מִשּׁוֹם שֶׁיַּעֲקֹב הוּא כָּלֵל הָאֲבוֹת, וְהוּא
הָעֵץ הַקְּדוֹשׁ. מִשּׁוֹם כִּךָ ו' שֶׁל הַשֵּׁם הַקְּדוֹשׁ
אֲחֻזָּה בּוֹ, וְכִךָ קוֹרְאִים יַעֲקֹב בּוֹ. רַבִּי יִצְחָק
אָמַר, וְא"ו בְּאוֹתֵיאוֹתָיו שֶׁלֹּשׁ עֶשְׂרֵה מִדּוֹת, שֶׁיִּרְשׁ
יִרְשָׁה שֶׁל שְׁלֹשָׁה עֶשְׂרֵה מַעֲיָנוֹת שֶׁל הַמַּעֲיָן
הַנִּסְתָּר הַקְּדוֹשׁ.

סדר הלימוד ליום א ניסן [יום 178 בשנה]

רבי אבא אמר, וא"ו למה כוללת ו' א' ו' ? אלא,
 ו' שיושב על הכסא, כמו שנאמר (יחזקאל א)
 ועל דמות הכסא דמות כמראה אדם עליו
 מלמעלה. א' נסתרת בתוכו ולא מגלה, וזהו
 שכתוב (בראשית כב) בי נשבעתי נאם ה', משום כך
 כתוב, ולא נקרא אחרון כלל של הראשון.
 האחרון, הרי בארנו (ו' אחרונה כלל של ו' ראשונה, ו' אחרונה)
 זה יה"ו יסוד, שהוא סיום הגוף והכלל שלו. ועל
 כן כלולות האותיות זו עם זו - וא"ו, ראש
 וסיום, כמו שבארנו.

ולמדנו, שתי אותיות הן, כמו זה וא"ו שאמרנו,
 נו"ן אף כך. ואף על גב שבארו את
 הדבר, נו"ן כך מתפרשת: נ' כפופה זו הגבירה.
 וסמוכה לה ו', שהוא יסוד, כדי שתתברך ממנו.
 ו' פשוטה, זו התפשטות התפארת. ולכן כלולות
 האותיות ונאחזות זו בזו. ואם תאמר, למה
 מחזיר ו' פניו מנו"ן כפופה, ומחזיר פניו אל הן
 הפשוטה. אלא בשביל כבוד המלך הוא מחזיר
 פניו כנגד המלך.

וְלַמְדָּנוּ, מ"ם לא כוללת בתוכה אות אחרת,
 (משום) אלא מ' פתוחה, ס' סתומה. מ'
 פתוחה - שהוא כְּשֶׁהִזְכַּר מִתְחַבֵּר עִמָּה. ס'
 סתומה - יוכל. שְׁהָרִי נִסְתָּרִים דְּרִכְיָהּ וְאִף עַל גַּב
 שְׁלִפְעָמִים מִתְפַּשְׁטִים, וַיֵּשׁ שְׁשׁוּנִים בְּזֶה, כְּמוֹ
 שְׁנֵאמַר (שיר ד) גֵּן נָעוּל אַחֲתִי כָּלָה גֵּל נָעוּל מֵעֵין
 חתום.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, בְּשַׁעַה שֶׁהַמֶּלֶךְ הַקְדוֹשׁ זוֹכֵר
 אֶת יִשְׂרָאֵל בְּעֵבֹר שְׁמוֹ וְחֹזֶרֶת הַגְּבִירָה
 לְמִקוּמָהּ, (זא) כְּתוּב וְכֹל אָדָם לֹא יִהְיֶה בְּאֵהָל
 מוֹעֵד בְּבָאוּ לְכַפֵּר בַּקֹּדֶשׁ. כִּךָּ הִכְהִין, בְּשַׁעַה
 שְׁנִכְנַס לִיַּחַד אֶת הַשֵּׁם הַקְדוֹשׁ וּלְכַפֵּר בַּקֹּדֶשׁ,
 לְזוּג אֶת הַמֶּלֶךְ עִם הַגְּבִירָה, כְּתוּב וְכֹל אָדָם לֹא
 יִהְיֶה בְּאֵהָל מוֹעֵד וְגו'.

לַמְדָּנוּ, רַבִּי יְהוּדָה אָמַר, הִכְהִין מְעוֹרָר שְׁלוֹם
 בְּעוֹלָם, לְמַעְלָה וּלְמַטָּה. וְלַמְדָּנוּ, נִכְנַס
 בְּדַרְגָּה אַחַת, רוּחָן גּוֹפּוֹ. יוֹצֵא מְדַרְגָּה זוֹ לְדַרְגָּה
 אַחֶרֶת, רוּחָן גּוֹפּוֹ. אוּחֵז שְׁלוֹם בְּזֶה וּבְזֶה. קֹדֶשׁ
 יְדִיו, וּמִתְבָּרְכִים כְּאַחַד. וּבְכֹל צָרִיף לְהִרְאוֹת
 מַעֲשֵׂה, וְצָרִיף לְהִרְאוֹת לְבוּשׁוֹ שֶׁיִּתְלַבֵּשׁ כְּגוֹן
 שֶׁהַמַּעֲשֵׂה יִתְכַּוֵּן, עַד שֶׁיִּסְדֵּר הַכֹּל כְּמוֹ שֶׁצָּרִיף,
 וַיִּתְבָּרְכוּ עֲלֵינוּ וְתַחְתּוֹנִים.

לַמִּדְנֹו, רַבִּי שְׁמֵעוֹן פְּתַח, (ד') יו"ד בְּחִקְיֹוֹתָיו,
 אוֹתִיּוֹת בְּצַדִּדִּים הִתְקַשְׁרוּ בְיו"ד. יו"ד
 הוֹלֵךְ לְיו"ד [לְוִי"ו]. יו"ד עוֹלָה בְיו"ד. יו"ד
 הוֹלֵךְ לְוִי"ו, מִתְכַּנְּסִים בָּהּ. וּמְכַוֵּן אֶת הַדַּעַת,
 וּמִתְחַבְּרִים ה' עִם וְא"ו.

ה' עֲלִיוֹנָה אוֹחֶזֶת שְׁעָרֶיהָ (בשְׁעָרֶיהָ) בְּחִקְיֹוֹקֵי
 תְּכַסִּיּוֹסִים, אוֹחֶזֶת בְּהָאֶרֶת אֶלֶף וַחֲמֵשׁ מֵאוֹת
 וְשִׁבְעִים אֲכַסְדֹּרוֹת נִסְתָּרוֹת. עוֹלָה ה', וּמִתְעַטֶּרֶת
 חֲמֵשִׁים פְּעָמִים לְחֲמֵשִׁים שְׁעָרִים עִמּוּדִים
 שְׁעוּמָדִים. כְּשֶׁמִּתְגַּלֵּף בְּעֵטְרוֹתָיו, מְאִירִים פְּנֵי
 הַמֶּלֶךְ, וְא"ו מִתְפַּשְׁטֶת לְשִׁבְעִים וְשִׁתִּים חִקְיֹוֹת.
 מְעַטֶּרֶת ה' אֶת ו' (נ"א מִתְעַטֵּר בְיו"ד, ה' לו') בְּשִׁבְעִים
 אֶלֶף וַחֲמֵשׁ מֵאוֹת כְּתָרִים שְׁמֵתְעַטְרִים
 בְּכֶתֶר אֶחָד. זֶהוּ שְׁכָתוּב (שם ג) בְּעֵטְרָה שְׁעֵטְרָה לוֹ
 אָמו. ו' בְּשָׁנֵי רֵאשִׁים, רֵאשׁ הַגְּלִגְלֶת חִקְיֹוֹק הָרֵאשׁ
 שְׁלוֹ, קוּץ אֶחָד לְמַעְלָה וְקוּץ אֶחָד לְמַטָּה, וְי'
 יוֹרֶדֶת לוֹ, חִקְיֹוֹת הַחִקְיֹוֹת בְּתוֹכָם, שִׁבְעִים
 פְּנִים שֶׁל עֵטְרוֹת מִמַּעְלָה לְמַטָּה. בּו טָסִים
 גְּבִיעִים וּפְרָחִים, זֶה עוֹלָה וְזֶה יוֹרֵד, וְנַחֲקָקִים
 אֶחָד עִם אֶחָד.

נְקִשְׁרֶת י' עִם ה', ה' עִם ו', ו' עִם ה' (ו' בְּה', ה' בּו'),
 ו' בּו', ו' בְּה'). זֶה אֶחָד בְּזֶה, כְּמוֹ שְׁנֵאמַר

(בראשית מט) וַתֵּשֶׁב בְּאֵיתָן קִשְׁתּוֹ וַיִּפְזוּ זְרוּעֵי יָדָיו
 מִיַּדֵּי אָבִיר יַעֲקֹב. וְכָתוּב, (במדבר כד) אֵיתָן מוֹשֶׁבֶךְ
 וְשֵׁים בְּסֹלַע קִנְדָּה. אִזְּ הַכֹּל מִתְקַשֵּׁר אֶחָד עִם אֶחָד,
 זֶה עִם זֶה, מְאִירִים הַמִּפְתָּחוֹת וּמְאִירִים כָּל
 הַפְּנִים. אִזְּ כָּלֶם נוֹפְלִים עַל פְּנֵיהֶם וּמִזְדַּעְזְעִים
 וְאוֹמְרִים: בְּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם
 וּלְעוֹלָמֵי עוֹלָמִים.

הַקּוֹל נִקְשֵׁר עִם הַכֶּהֱן, וְהוּא מְשִׁיב אֲלֵיהֶם
 וְאוֹמֵר תִּטְהָרוּ. תִּטְהָרוּ אֵין אוֹמְרִים שְׂאָר
 הַכֹּהֲנִים וְהָעָם, פָּרַט לַכֶּהֱן הַגְּדוֹל, כְּשֶׁנִּקְשֵׁר בּוֹ
 אוֹתוֹ הַקּוֹל.

לְמִדְּנֹו, מְכַל חֲטָאֲתֵיכֶם לְפָנַי ה'. כִּיּוֹן שְׂכַתוֹב
 מְכַל חֲטָאֲתֵיכֶם, לָמָּה לְפָנַי ה'? אֶלֶּא
 אָמַר רַבִּי יִצְחָק, לְפָנַי ה' מִמֶּשׁ.

שְׁשָׁנִינוּ, מֵרֵאשׁ חֲדָשׁ הַסְּפָרִים פְּתוּחִים וְהַדְּיָנִים
 דָּנִים. בְּכָל יוֹם וְיוֹם בְּתֵי הַדִּין נִמְסָרִים
 לְהַפְתָּח לְדִין, עַד אוֹתוֹ יוֹם שְׁנִקְרָא תְּשֻׁעָה
 לְחֲדָשׁ. בְּאוֹתוֹ יוֹם כָּל הַדְּיָנִים עוֹלִים לְבַעַל הַדִּין
 וּמִתְקַנִּים כְּסֵא עֲלִיוֹן שֶׁל רַחֲמִים לְמַלְךְ הַקְּדוֹשׁ.
 בְּאוֹתוֹ יוֹם צְרִיכִים יִשְׂרָאֵל לְמַטָּה לְשַׂמַּח בְּשִׂמְחָה
 לְפָנַי אָדוֹנָם שְׁעֵתִיד לְיוֹם אַחַר לְשַׁבַּת עֲלֵיהֶם
 בְּכֵסֵּא הַקְּדוֹשׁ שֶׁל רַחֲמִים, בְּכֵסֵּא שֶׁל וַתְּרַנּוֹת.

וְכָל אוֹתָם הַסְּפָרִים הַפְּתוּחִים לְפָנָיו וּכְתוּבִים
 לְפָנָיו אֶת כָּל אוֹתָם הַחֲטָאִים, הוּא מְזַכֶּה
 אוֹתָם וּמְטַהֵר אוֹתָם מִכָּל־מַלְאָךְ. זֶהוּ שְׁפָתוֹב מִכָּל
 חֲטָאֵתִיכֶם לְפָנָי ה' תְּטַהֲרוּ. לְפָנָי ה' מִמָּשׁ. אוֹתָם
 שְׂאוּמְרִים אֶת הַפְּסוּק, אוֹמְרִים עַד כָּאֵן וְלֹא יוֹתֵר.
 וְאֵין רְשׁוֹת לְאַחַר לומר תְּטַהֲרוּ, אֲלֵא הִכְהֵן
 הַגְּדוֹל שְׁעוֹבֵד אֶת הָעֲבוּדָה, וְקוֹשֵׁר אֶת הַשֵּׁם
 הַקְּדוֹשׁ בְּפִיו. וְכִשְׁהֵיָה נִקְשָׁר וּמִתְבָּרֵךְ בְּפִיו, אוֹתוֹ
 קוֹל יוֹרֵד וּמְכַה בּוֹ, וּמְאַיְרָה הַמְּלָה בְּפִי הִכְהֵן,
 וְאוֹמֵר תְּטַהֲרוּ. עֲבַד עֲבוּדָה, וּמִתְבָּרְכִים כָּל אוֹתָם
 הָעֲלִיוֹנִים שְׁנִשְׂאָרוֹ.

אַחַר כֶּן רוּחֵץ גּוּפוֹ וּמְקַדֵּשׁ יָדָיו לְהַכְנִס
 לְעֲבוּדָה קְדוֹשָׁה אַחֲרָת. עַד שְׂיִתְכַוֵּן
 לְהַכְנִס לְמָקוֹם אַחַר עֲלִיוֹן קְדוֹשׁ מִהַכֵּל. שֶׁלֹּשׁ
 שׁוּרוֹת מְקִיפּוֹת אוֹתוֹ; שֶׁל אֶחָיו הַכְּהֻנִּים, וְלוֹאִים,
 וּמִכָּל שְׂאֵר הָעָם. (בְּרֻכּוֹת לְפָנָיו) זוֹקְפִים יָדַיִם עָלָיו
 בְּתַפְלָה, וְקָשָׁר שֶׁל זָהָב תְּלוּי בְּרַגְלוֹ. נוֹטֵל שֶׁלֹּשׁ
 פְּסִיעוֹת, וְכָל־מַלְאָךְ עוֹמְדִים בְּמָקוֹמָם וְלֹא הוֹלְכִים
 אַחֲרָיו. (הִיָּה מְקַטֵּיר קְטָרֵת).

הוֹלֵךְ שֶׁלֹּשׁ פְּסִיעוֹת אַחֲרוֹת, (רְשׁוּמָה בְּלֵב) מְקִיף אֶת
 מְקוֹמוֹ. הוֹלֵךְ שֶׁלֹּשׁ פְּסִיעוֹת, וְסוֹתֵם אֶת
 עֵינָיו וְנִקְשָׁר לְמַעְלָה. נִכְנָס לְמָקוֹם שְׁנַכְנָס, שׁוֹמֵעַ

קול כנפי הכרובים שמזמרים ומקישים בכנפים הפרושות למעלה. הִיָּה מְקַטֵּיר אֶת הַקְּטֹרֶת, וְשׁוֹכֵךְ קוֹל כְּנָפֵיהֶם וְנִדְבָקִים בְּלַחֶשׁ.

אם הכהן זוכה, שְׁהָרִי לְמַעְלָה נִמְצָא בְּשִׁמְחָה – אִף כָּאֵן בְּאוֹתָהּ שְׁעָה יוֹצֵא רְצוֹן הָאוֹר הַמְּתַבְּשֵׁם מִרִיחוֹת שֶׁל הָרִי אֶפְרָסִמוֹן טְהוֹר שְׁלִמְעָלָה, וְהוֹלֵךְ בְּכָל אוֹתוֹ הַמְּקוֹם. נִכְנָס הָרִיחַ לְשָׁנֵי נִקְבֵי חֲטָמוֹ, וְלָבוּ מִתִּישָׁב. אִזְ הַכֹּל הוּא בְּלַחֶשׁ, וְלֹא נִמְצָא שָׁם פֶּתַח הַכֹּהֵן אֶת פִּיּוֹ בְּתַפְלָה בְּרְצוֹן, בְּשִׁמְחָה, וּמִתְפַּלֵּל אֶת תְּפִלָּתוֹ.

אחר שְׁפִסִּים, זֹקְפִים הַכְּרוּבִים כְּמוֹ מִקְדָּם אֶת כְּנָפֵיהֶם וּמְזַמְרִים. אִזְ יוֹדֵעַ הַכֹּהֵן שְׁהָיָה רְצוֹן, וְעֵת שִׁמְחָה לְכָל, וְהָעַם יוֹדְעִים שֶׁתְּפִלָּתוֹ הַתְּקַבְּלָה, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (ישעיה א) אִם יִהְיֶה חֲטָאֵיכֶם כְּשָׁנִים כְּשֶׁלֶג יִלְבִּינוּ. וְהוּא שָׁב לְאַחֲרָיו וּמִתְפַּלֵּל תְּפִלָּתוֹ. אֲשֶׁרִי חִלְקוֹ שֶׁל הַכֹּהֵן, שְׁהָרִי עַל יָדוֹ שִׁמְחָה עַל שִׁמְחָה נִמְצָאת בְּאוֹתוֹ יוֹם לְמַעְלָה וְלִמְטָה. עַל אוֹתָהּ שְׁעָה כָּתוּב, (תהלים קמד) אֲשֶׁרִי הָעַם שֶׁכָּכָה לוֹ אֲשֶׁרִי הָעַם שֶׁה' אֱלֹהָיו.

וְהִיָּתָה לָכֶם לְחֻקַּת עוֹלָם בַּחֲדָשׁ הַשְּׁבִיעִי בְּעֶשְׂרֵי לַחֲדָשׁ תַּעֲנֶנּוּ אֶת נַפְשֵׁיכֶם

וגו'. רבי חייא פתח, (ישעיה כו) נפשי אויתך בלילה
 אף רוחי בקרבי אשחרך וגו'. נפשי אויתך
 בלילה, נפשי אויתך בלילה הִיָּה צָרִיךְ לְהִיּוֹת!
 מהו נפשי אויתך? אף רוחי בקרבי אשחרך,
 ישחרך הִיָּה צָרִיךְ לְהִיּוֹת! אֵלֶּא כֶּן לְמַדְנֹו,
 הקדוש ברוך הוא הוא רוח והנפש של הכל,
 וישראל אומרים: נפשי ורוחי אתה. משום כֶּן
 אויתך לדבק בך, ואשחרך למצא את רצונך.

רבי יוסי אמר, בשעה שאדם ישן במטתו,
 יוצאת נפשו, עולה ומעידה באדם על כל
 מה שעשה בכל היום. הגוף אומר לנפש: נפשי
 אויתך בלילה, אף רוחי בקרבי אשחרך.

דבר אחר נפשי אויתך – אמרה כנסת ישראל
 לפני הקדוש ברוך הוא: נפשי אויתך

בלילה, בעוד שאנו בגלות בין העמים, ומנועה
 נפשי מכל רע (ושבעה נפשי מכל הביונות) שקשורה בין
 העמים, נפשי אויתך, כדי לשוב למקומי. אף
 רוחי בקרבי אשחרך, כלומר, אף על גב שהם
 משעבדים את בני בכל שעבוד, רוח הקדש לא
 יזה ממני כדי לשחר אותך ולעשות מצוותיך.

רבי יצחק אמר, אמרו ישראל לפני הקדוש
 ברוך הוא: בעוד שנפשי בי, אויתך

בְּלִילָהּ. מָה הַטַּעַם בְּלִילָהּ? אֵלָא מְשׁוּם שְׁהַנֶּפֶשׁ
 הַזֹּאת בְּשַׁעָה הַזֹּאת צְרִיכָה לְחַמֵּד אוֹתָהּ. אַף רוּחֵי
 בְּקֶרְבֵי אֲשַׁחֲרֶךָ, כַּאֲשֶׁר מִתְעוֹרְרֶת בִּי רוּחַ הַקִּדּוּשׁ,
 אֲשַׁחֲרֶךָ בְּהִתְעוֹרְרוֹת לַעֲשׂוֹת רְצוֹנֶךָ.

כִּי כַּאֲשֶׁר מִשְׁפָּטֶיךָ לְאָרֶץ, בְּזִמְנֵי שְׁהַמְשַׁפֵּט יוֹרֵד
 לְאָרֶץ לְבִשָׁם אֶת הָעוֹלָם, אֲזִי צָדֵק לְמַדּוֹ יִשְׁבִּי
 תִּבְלֵ. כְּלוּמַר, יְכוּלִים לְסַבֵּל אֶת הַדִּין שֶׁל צָדֵק,
 וְלֹא יִשְׁמַד הָעוֹלָם מִמֶּנּוּ. מִתִּי צָדֵק לְמַדּוֹ יִשְׁבִּי
 תִּבְלֵ? כַּאֲשֶׁר מִשְׁפָּטֶיךָ לְאָרֶץ. רַבִּי חִזְקִיָּה אָמַר,
 נִפְשֵׁי אוֹיְתָךְ בְּלִילָהּ – זֶה כְּנִסַּת יִשְׂרָאֵל. אַף רוּחֵי
 בְּקֶרְבֵי אֲשַׁחֲרֶךָ – זֶה הַקִּדּוּשׁ בְּרוּךְ הוּא.

רַבִּי אַבָּא הֵיךְ יוֹשֵׁב לְפָנַי רַבִּי שְׁמַעוֹן. קָם רַבִּי
 שְׁמַעוֹן בְּחִצּוֹת הַלֵּילָה לַעֲסֹק בַּתּוֹרָה. קָמוּ
 רַבִּי אֶלְעָזָר וְרַבִּי אַבָּא עִמּוֹ. פָּתַח רַבִּי שְׁמַעוֹן
 וְאָמַר, (תהלים מב) כָּאֵיל תִּעְרַג עַל אֲפִיקֵי מַיִם כֵּן
 נִפְשֵׁי תִעְרַג אֵלֶיךָ אֱלֹהִים. הַפְּסוּק הַזֶּה פְּרָשׁוֹהוּ
 הַחֲבָרִים, אֲשֶׁרֵיהֶם יִשְׂרָאֵל מְכַל הָעַמִּים,
 שְׁהַקִּדּוּשׁ בְּרוּךְ הוּא נָתַן לָהֶם תּוֹרָה קְדוּשָׁה
 וְהוֹרִישׁ לָהֶם נִשְׁמוֹת קְדוּשׁוֹת מִמְּקוֹם קְדוּשׁ כְּדִי
 לַעֲשׂוֹת מִצְוֹתָיו וּלְהַשְׁתַּעֲשֵׂעַ בַּתּוֹרָה. שְׁכַל מִי
 שֶׁמִּשְׁתַּעֲשֵׂעַ בַּתּוֹרָה, לֹא פּוֹחַד מְכַל, שְׁכָתוֹב (תהלים
 קיט) לוֹיֵלִי תוֹרָתְךָ שֶׁעָשִׂי אֲזִי אֲבִדְתִּי בְּעַנְיִי.

מי הם שעשעו? תורה. שהתורה נקראת
 שעשועים, שכתוב (משלי ח) ואהיה
 שעשועים יום יום. וזהו ששנינו שהקדוש ברוך
 הוא בא להשתעשע עם הצדיקים בגן עדן. מה
 זה להשתעשע? כדי לשמח עמם, ששנינו,
 אשרי הצדיקים, שכתוב בהם (ישעיה נח) אז תתענג
 על ה', כדי להתענג מאותה השקאה של הנחל,
 כמו שנאמר והשביע בצחצחות נפשך. כביכול
 משתעשע הקדוש ברוך הוא בהם מאותה
 השקאת הנחל שבה מתענגים הצדיקים, ועל כן
 בא להשתעשע עם הצדיקים. וכל מי שמשתדל
 בתורה, זוכה להשתעשע עם הצדיקים מאותה
 השקית הנחל.

רעיא מהימנא (רועה הנאמן)

אמר הרועה הנאמן, באותו זמן בעלי המשנה
 הללו, בעלי החכמה העליונה, בעלי
 קבלה, בעלי רזי תורה, השעה דחוקה להם. וזהו
 שאמר כאיל תערג על אפיקי מים, שאותם אפיקי
 מים של התורה אל השכינה. ואין תורה אלא
 עמוד האמצעי, שיהיו אפיקי המים הללו בצער,
 ביגון ובעני, ואלו הם חבלים, צירים של יולדה,

שְׁהִיא הַשְּׂכִינָה, שְׂבָה נְאֻמְר (משלי כג) וְתַגַּל יוֹלְדֵתָּךְ.
וּבְאוֹתָם הַחֲבָלִים תִּהְיֶה בְצַעַר שְׁלָהֶם.

וּבְאוֹתָם חֲבָלִים שְׂצוּעַקַת בָּהֶם, מִתְעוֹרְרִים
שְׁבָעִים סְנֵהדְרִין שְׁלִמְעָלָה, עַד

שְׁיִתְעוֹרֵר קוֹלָה עַד יְהוָה, וּמִיד – (תהלים כט)
קוֹל ה' יְחוּלֵל אֵילוֹת, שֶׁהֵם בְּעַלֵי הַמִּשְׁנָה,
בְּתוֹלוֹת אַחֲרֶיהָ רְעוּתֶיהָ, לְכֻלָּם יִהְיֶה חֵיל
כִּיּוֹלֵדָה מִמֶּשׁ בְּדַחְקִים שֶׁהַשְּׂעָה דוֹחֶקַת אוֹתָם
בְּכַמָּה נְשִׁיכוֹת שֶׁל יֵצֵר הָרַע, שֶׁל נָחַשׁ שְׁנוֹשֵׁף
אוֹתָם בְּכַמָּה דַחְקִים.

בְּאוֹתוֹ זְמַן נִפְתַּחַת לְהוֹלִיד אֶת הַמְּשִׁיחַ, מִשׁוּם
הַחֲבָלִים וְהַדַּחְקִים שֶׁל הַצְּדִיקִים, וּבְעַלֵי
מִדוֹת וּבְעַלֵי רְזִים שֶׁל הַתּוֹרָה, בְּעַלֵי בֶשֶׁת וְעֲנוּהָ,
בְּעַלֵי יִרְאָה וְאַהֲבָה, בְּעַלֵי חֶסֶד, אֲנָשֵׁי חֵיל יִרְאִי
אֱלֹהִים, אֲנָשֵׁי אֱמֶת, שׁוֹנְאֵי בְצַע, שְׂדַחְקָה אוֹתָם
הַשְּׂעָה. וְזֶהוּ שְׁבָאָרוֹהָ בְּעַלֵי הַמִּשְׁנָה, דוֹר שְׁכָן
דָּוִד בָּא, אֲנָשֵׁי חֵיל יְסוּבְבוּ מֵעִיר לְעִיר וְלֹא
יְחוּנְנוּ, וְיִרְאִי חֶטָּא יִמְאַסוּ, וְחֻכְמַת סוֹפְרִים
תִּסְרַח, וְתִהְיֶה הָאֱמֶת נְעֻדְרַת, וְהַגִּפְּן תִּתֵּן פְּרִיָּה,
וְהֵיִן בְּיָקָר.

וּמְאוֹתָם קוֹלוֹת שְׁהִיא נוֹתְנַת, שֶׁהֵם שְׁבָעִים,
כְּנֻגַד שְׁבָעִים תְּבוֹת שֶׁל יַעֲנֶה ה' בְּיוֹם

צָרָה, נִפְתַּחַת רַחֲמָה, שְׁהִיא שְׁתִּים, כְּלוּלָה מִשְׁתֵּי
 בֵּיתֵי"ם, לְהוֹלִיד שְׁנֵי מְשִׁיחִים, וּמְכַנְיָסָה אֶת
 רֵאשָׁה בֵּין בְּרַפְיָה, שֶׁהוּא הָרֵאשׁ שְׁלָה, הָעֲמוּד
 הָאֲמָצְעִי. שְׁתֵּי שׁוֹקִיָּה, נִצַּח וְהוֹד, שְׁנֵי נְבִיאִים.
 מִשָּׁם מוֹלִידָה שְׁנֵי מְשִׁיחִים. בְּאוֹתוֹ זְמַן וַיַּחֲשֹׁף
 יַעֲרוֹת, יַעֲבֹר הַנְּחָשׁ מִהָעוֹלָם. (עד כאן רעיא מהימנא).

לְמִדְנֹו, כְּאִיל תַּעֲרַג עַל אֲפִיקֵי מַיִם – זו כְּנִסְת
 יִשְׂרָאֵל, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר אֵילוּתֵי לְעִזְרָתִי
 חוֹשָׁה. תַּעֲרַג עַל אֲפִיקֵי מַיִם, וְדַאי כְּדֵי לְהַשְׁקוֹת
 מִהַשְׁקָיָה שֶׁל מַעֲיִנוֹת הַנֶּחַל עַל יְדֵי הַצְּדִיק.
 תַּעֲרַג, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (שִׁירוֹ) לְעֶרְגוֹת הַבְּשָׁם. כֵּן נִפְשֵׁי
 תַּעֲרַג אֵלֶיךָ אֱלֹהִים, לְקַבֵּל מִמֶּךָ הַשְׁקָאָה בְּעוֹלָם
 הַזֶּה וּבְעוֹלָם הַבָּא.

מַעֲיִנוֹת הַנֶּחַל מִי הֵם? מַעֲיִן אֶחָד לְמַעְלָה,
 שְׁכַתוֹב (בראשית ב) וְנִהַר יֵצֵא מֵעֵדֶן
 לְהַשְׁקוֹת אֶת הַגֵּן וְגו', וּמִשָּׁם שׁוֹפֵעַ וְיוֹצֵא
 וּמִשְׁקָה אֶת הַגֵּן. כָּל אוֹתָם הַנְּחָלִים שׁוֹפְעִים
 וְיוֹצְאִים וּמִתְכַּנְּסִים לְשְׁנֵי מַעֲיִנוֹת שֶׁנִּקְרָאִים נִצַּח
 וְהוֹד, וְאֵלוֹ נִקְרָאִים אֲפִיקֵי מַיִם, בְּאוֹתָהּ דְרָגָה שֶׁל
 צְדִיק, שֶׁמִּמֶּנּוּ שׁוֹפֵעַ וְיוֹצֵא וְנִשְׁקָה הַגֵּן. מִשׁוּם כֶּף
 אֵיל וְצְבִי נִמְצְאִים כְּאֶחָד, (אֵיל וְצְבִי נִקְרָאִים עֲטַרֵת וְיִסוּד)
 צְדִק וְצְדִיק.

לְמַדְנוּ, כְּתוּב קוּל ה' יְחוּלֵל אֵילוֹת. אֵילוֹת,

אֵילֵת כְּתוּב חֶסֶר, זוֹ אֵילוֹת הַשָּׂדֶה (נ"א

זו אֵילֵת הַשַּׁחַר) (ד"א אֵילוֹת הַשָּׂדֶה). אֵילוֹת הַשָּׂדֶה, שְׁשָׁנִינוּ,

בַּחֲצוֹת הַלַּיְלָה, בְּשַׁעַת שְׁהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא נִכְנָס

לְגַן עֵדֶן לְהַשְׁתַּעֲשַׁע עִם הַצַּדִּיקִים, הַקוּל הַזֶּה

יוֹצֵא וּמִכְאִיב לְכָל אוֹתָן הָאֵילוֹת שְׁסָבִיב הַכֶּסֶּא

הַנִּכְבָּד הַקְדוּשׁ, זֶהוּ שְׁכַתוּב (שִׁיר ג) שְׁשִׁים גְּבֻרִים

סָבִיב לָהּ. דְּבַר אַחַר יְחוּלֵל אֵילוֹת – כְּמוֹ שְׁנֶאֱמַר

(אִיּוֹב כו) חֲלָלָה יָדוֹ נָחַשׁ בְּרַח. וַיַּחֲשֹׁף יַעֲרוֹת, כְּמוֹ

שְׁנֶאֱמַר (שְׁמוּאֵל-א יד) בִּיעַרְתָּ הַדְּבָשׁ, וְכַתוּב (שִׁיר ה)

אֶכְלֵתִי יַעֲרֵי עִם דְּבָשִׁי, וּמִיַּנִּיקָה אוֹתָם כְּמוֹ אִם

שְׁמִינִיקָה אֶת הַבָּנִים.

אָמַר לוֹ רַבִּי אַבְא, (ישעיה כו) נִפְשֵׁי אוֹיְתָךְ בְּלִילָה

אֶף רוּחֵי בְּקַרְבֵי אֲשַׁחֲרֶךָ. הִיָּה צָרִיךְ לַהֲיוֹת

נִפְשֵׁי אוֹתָךְ בְּלִילָה! אֲשַׁחֲרֶךָ?! יִשְׁחַרְךָ הִיָּה צָרִיךְ

לַהֲיוֹת! אָמַר לוֹ, הֲרֵי פִרְשׁוּהָ, כְּמוֹ שְׁנֶאֱמַר (אִיּוֹב יב)

אֲשֶׁר בִּידוֹ נִפְשׁ כָּל חַי וְרוּחַ כָּל בֶּשֶׂר אִישׁ.

בֵּא רֵאָה, הַנֶּפֶשׁ וְהַרוּחַ נוֹדְעוֹת (נִפְגְּשׁוֹת) (מִשְׁתַּמְּפוֹת)

כְּאַחַד לְעוֹלָמִים. לְמַדְנוּ, עֲבוּדָה שְׁלֵמָה

שְׁצָרִיךְ אָדָם לְעֵבֵד אֶת הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, כְּמוֹ

שְׁלֵמְדָנוּ וְאַהֲבַת אֶת ה' אֱלֹהֶיךָ, שְׂיֵאָהֵב אֶת

הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶהֱבֵת נֶפֶשׁ מִמֶּשׁ, וְזוּהִי אֶהֱבֵה

שְׁלֵמָה, אֶהְבֵּת נַפְשׁוֹ וְרוּחוֹ. כְּמוֹ שֶׁאֵלֶּה נִדְבָקִים
בְּגוֹף, וְהַגּוֹף אוֹהֵב אוֹתָם, (אז) כִּי יִדְבַק אָדָם
לְאֹהֵב אֶת הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶהְבֵּת נַפְשׁוֹ וְרוּחוֹ
לְדָבַק בוֹ. זֶהוּ שֶׁכָּתוּב נַפְשֵׁי אוֹיְתָךְ בַּלִּילָה, (פְּלוֹמֶר)
נַפְשֵׁי מִמֶּשׁ.

אִם רוּחֵי בְּקֶרְבִי אֲשַׁחֲרֶךָ, אֶתְדַבֵּק בְּךָ אֶהְבֶּה רַבָּה
בַּלִּילָה, שֶׁצָּרִיךְ אָדָם מֵאֶהְבֵּתוֹ שֶׁל הַקְּדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא לְעֵמֵד בְּכָל לַיְלָה לְהִשְׁתַּדֵּל בְּעִבּוּדְתוֹ
עַד שִׁיתְעוֹרֵר הַבֶּקֶר, וַיִּמְשֵׁךְ עָלָיו חוּט שֶׁל חֹסֵד.
שֶׁשָּׂנִינּוּ, אֲשֶׁרֵי חָלְקוּ שֶׁל אוֹתוֹ אָדָם שֶׁאוֹהֵב אֶת
הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶהְבֶּה כְּזוֹ, וְצָדִיקֵי הָאֱמֶת
הִלְלוּ שֶׁאוֹהֵבִים אֶת הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא כִּי,
הָעוֹלָם מִתְקַיֵּם בְּעִבּוּרָם, וְשׁוֹלְטִים עַל כָּל הַגְּזוּרוֹת
הַקְּשׁוֹת שֶׁלְמַעַלָּה וְלִמְטָה. (הֵיא) (כְּדֵי שִׁיתְקַיֵּם הָעוֹלָם
בְּעִבּוּרָם).

לְמַדְנּוּ, אוֹתוֹ צָדִיק שֶׁנִּדְבַּק בְּרוּחוֹ וְנַפְשׁוֹ
לְמַעַלָּה בְּמִלְךְ הַקְּדוֹשׁ בְּאֶהְבֶּה כְּרְאוּי,
שׁוֹלֵט בְּאֶרֶץ שֶׁלְמַטָּה, וְכָל מֵה שֶׁגּוֹזֵר עַל הָעוֹלָם
מִתְקַיֵּם. מִנֵּיִן לָנוּ? מֵאֵלֶּיָּהוּ, שֶׁכָּתוּב (מַלְכִים-א יז) חֵי
ה' אֲשֶׁר עִמָּדְתִּי לְפָנָיו אִם יִהְיֶה הַשָּׁנִים הָאֵלֶּה טַל
וּמָטָר כִּי אִם לְפִי דְבָרֵי.

בא ראה, בשעה שבאות הנשמות הקדושות ממעלה למטה, ואותם צדיקי העולם שולפים אותם מהמלך ומהגבירה, מעטים הם. שבאותה שעה שירדת, עומדת לפני המלך, ורצונו של המלך להתבונן בה, כמו שבארנו, בשעה שנושב הקדוש ברוך הוא רוח בכל חיל וחיל של השמים, כל החילות נעשים, ועומדים במקומם. זהו שכתוב וברוח פיו כל צבאם. ומהן מתעכבות עד שהקדוש ברוך הוא מוריד אותן למטה.

ולמדנו, מיום שנברא העולם הן עומדות לפני הקדוש ברוך הוא, ומתעכבות עד שמגיע הזמן להוריד אותן לארץ, ואלו שולטות למעלה ולמטה. זהו שכתוב חי ה' אשר עמדתי לפניו. אשר אני עומד לא כתוב, אלא אשר עמדתי. אחר כך חוזרת למקומה ונכנסת לחדרה, ואותן אחרות לא עולות עד שימותו, כי לא עמדו קדם כמותן האחרות. ומשום כך אליהו נעשה שליח, מלאך למעלה, ואלו שמתדבקים יותר למלך.

מצאנו בספרו של אדם הראשון, שכל הרוחות הקדושות שלמעלה עושות שליחות,

וְכֵן בָּאוּת מִמְקוֹם אֶחָד. שְׁנַשְׁמוּתֵיהֶם שֶׁל
הַצְּדִיקִים הֵן מִשְׁתֵּי דְרָגוֹת שְׁכָלוֹלוֹת בְּאַחַת,
וּמִשׁוּם כֶּף עוֹלוֹת יוֹתֵר, וְדִרְגָתָן יִתְרָה, וְכֵן זֶה.
וְכֹל אוֹתָן שֶׁהֵיוּ טְמוּנוֹת שָׁם, יִרְדּוּ וְעָלוּ בְּחֵייהֶן,
כְּמוֹ חֲנוּף שֶׁלֹּא נִמְצָאָה בּוֹ מִיתָה. וְהָרִי בְּאַרְנוֹ
הַדְּבָר הַזֶּה בְּחֲנוּף וְאַלְיָהּ.

וְלַמְדֵנוּ, מֵאָה וְעֶשְׂרִים וַחֲמֵשֶׁה אֶלֶף דְּרָגוֹת
(לְצְדִיקִים) הֵן לְנַשְׁמוֹת הַצְּדִיקִים שֶׁעָלוּ
בְּרָצוֹן בְּטָרֵם שֶׁנִּבְרָא הָעוֹלָם, שֶׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
מְזַמֵּן אוֹתָן לְעוֹלָם הַזֶּה בְּכֹל דוֹר וְדוֹר, וְעוֹלוֹת
וְטָסוֹת בְּעוֹלָם, וְנִקְשָׁרוֹת לְצָרוֹר הַחַיִּים. וְעַתִּיד
הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְחַדֵּשׁ בְּהֵן אֶת הָעוֹלָם. עֲלֵיהֶם
כְּתוּב (ישעיה 10) כִּי כֹאֲשֶׁר הִשְׁמִים הַחֲדָשִׁים וְהָאָרֶץ
הַחֲדָשָׁה וְגו'.

תֵּעֲנֵנוּ אֶת נַפְשֵׁיכֶם, נַפְשֵׁיכֶם הוּא אָמַר, כִּי
יִשְׂרָאֵל נִמְצָאִים צְדִיקִים לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ
הַקְּדוֹשׁ, וְיִהְיֶה הָרָצוֹן שְׁלֵהֶם אֶל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא וְלֹהֲדַבֵּק בּוֹ כְּדִי שִׁיתְּכַפֵּר לָהֶם חַטָּאִים. וְלִכֵּן,
מִי שֶׁאוֹכֵל וְשׁוֹתֵה בְּתַשִּׁיעֵי וּמַעֲנִיג אֶת נַפְשׁוֹ
בְּמֵאֲכָל וּבְמִשְׁתֵּה, נִמְצָא בְּעֵשִׂירֵי עֲנוּי נַפֶּשׁ בְּשָׁנֵי
חֲלָקִים, וְנִמְצָא כָּאֵלוֹ הַתֵּעֲנָה תַשִּׁיעֵי וְעֵשִׂירֵי אֶת

נִפְשָׁתֵיכֶם – לְהַכְלִיל אֶת הַכֹּל, גּוֹף וְנַפֶּשׁ, וְלְהַכְנִיעַ
בַּיּוֹם הַזֶּה, כְּדֵי לְכַפֵּר עַל חַטָּאִים.

לְמַדְנֵנוּ, כִּי בַיּוֹם הַזֶּה יִכָּפֵר עֲלֵיכֶם. בַּיּוֹם הַזֶּה?
הַיּוֹם הַזֶּה הִיָּה צָרִיף לְהַיּוֹת! אֲלֵא בַּיּוֹם
הַזֶּה דּוֹקָא, שְׁבוּ מִתְגַּלְגַּלַּה הָעֵתִיק הַקְדוּשׁ לְכַפֵּר עַל
חַטָּאֵי כָלֵם.

דְּבַר אַחַר תַּעֲנוּ אֶת נִפְשָׁתֵיכֶם – רַבִּי אַבָּא פָּתַח
וְאָמַר, (קהלת ט) עֵיר קִטְנָה וְאַנְשֵׁים בָּהּ מְעַט
וְגו'. עֵיר קִטְנָה, הִרִי פִרְשׁוּהָ. אֲבָל עֵיר קִטְנָה,
כְּמוֹ שְׁנַאֲמַר (ישעיה כו) עֵיר עָז לָנוּ יִשׁוּעָה יִשִּׁית
חֹמוֹת וְחַל וְגו'. וְכָתוּב (הושע יא) וְלֹא אָבוֹא בְעֵיר.
עֵיר קִטְנָה, קִטְנָה הִיא, שֶׁהִיא אַחֲרוֹנָה מֵהַכֹּל
וְתַחֲתוֹנָה מֵהַכֹּל. חֹמוֹתֶיהָ גְדוּלוֹת, חֲזָקוֹת,
קְדוּשׁוֹת, נִקְרָאת עֵיר הַקְדָּשׁ. וְאַנְשֵׁים בָּהּ מְעַט,
מְעַטִּים אוֹתָם שְׁזוֹכִים לְכַנֵּס לְתוֹכָהּ וְלִשְׁרוֹת בָּהּ,
כְּמוֹ שְׁנַאֲמַר (תהלים כד) מִי יַעֲלֶה בְהַר ה' וְמִי יִקְוֶם
בְּמִקוֹם קְדָשׁוֹ וְגו'. וְעַל זֶה אֲנָשִׁים בָּהּ מְעַט.

וּבֵּא אֵלֶיהָ מֶלֶךְ גְּדוֹל – זֶה הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא,
לְהַזְדַּוֵּג עִמָּהּ וְלִשְׁרוֹת בָּהּ. וְסָבַב אֶתָּה, כְּמוֹ
שְׁנַאֲמַר (זכריה ב) וְאֲנִי אֶהְיֶה לָּהּ נֶאֱמַר ה' חֹמַת אֲשׁ
סָבִיב וְגו'. וּבָנָה עָלֶיהָ מְצוּדִים גְּדֻלִים, שְׁבָנָה

חומותיה גדולים וְחֻזְקִים, נָאִים וְיָפִים (מכל אַבְנֵים יְקָרוֹת) וְקִדּוּשִׁים. וְנִקְרָאת עִיר הַקֹּדֶשׁ, וְאֵת כָּל כְּבוֹד הַמֶּלֶךְ הַכְּנִיס לְתוֹכָהּ. וּמִשׁוּם כֶּךָ הִיא לְבַדָּה כְּלוּלָה מְכַל עֲטֻרוֹת הַמֶּלֶךְ, וְכָל עֲטֻרוֹת הַמֶּלֶךְ מִתְעַטְרִים בָּהּ. מִשׁוּם כֶּךָ כְּתוּב, וְאֲנָשִׁים בָּהּ מְעֵט.

וּמִצָּא בָּהּ אִישׁ מִסְכֵּן ^(ד) חָכָם, זֶהוּ שְׁכָתוּב נָקִי כַפִּים וּבַר לֵבָב. מִסְכֵּן, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (שמות א) וַיִּבֶן עָרֵי מִסְכָּנוֹת לְפָרְעָה. מִתְעַטֵּר בְּעֲטֻרוֹת חֻזְקוֹת, בְּעֲטֻרוֹת הַתּוֹרָה, בְּעֲטֻרוֹת שֶׁל מִצְוֹת תּוֹרַת הַמֶּלֶךְ. וְחָכָם, שְׁזוֹכָה בָּהּ בַּחֲכָמָה הַזֹּאת. וְחָכָם, שֶׁהוּא יוֹתֵר חָכָם מִכָּלֵם לְעֵין בְּעִבּוּדַת רְבוּנוֹ כִּדִּי לְזִכּוֹת בָּהּ וּלְהַכְנִיס אֵלֶיהָ. זֶהוּ שְׁכָתוּב וּמִלֵּט הוּא אֵת הָעִיר בְּחֻזְקָתוֹ. וּמִלֵּט, כְּמוֹ (שמואל א- ב) אִמְלִטָה נָא וְאַרְאֶה אֵת אָחִי, אִמְלִטָה נָא שָׁמָּה. אֵף כֵּאֵן, וּמִלֵּט הוּא אֵת הָעִיר בְּחֻזְקָתוֹ.

וְאָדָם לֹא זָכַר אֵת הָאִישׁ הַמִּסְכֵּן הַהוּא. וְאָדָם לֹא זָכַר, לַעֲשׂוֹת מִצְוֹת הַתּוֹרָה, לְהַשְׁתַּדֵּל בַּתּוֹרָה כְּאוֹתוֹ אִישׁ עֲנִי שֶׁהִתְחַבֵּר בְּכָל כִּדִּי לְזִכּוֹת בָּהּ. (קהלת ט) וְאִמְרַתִּי אֲנִי טוֹבָה חֲכָמָה מִגְּבוּרָה. שֶׁהָרִי בְּאוֹתוֹ עוֹלָם לֹא נוֹתְנִים רְשׁוֹת לְהַכְנִיס, פָּרֵט לְאוֹתָם צְדִיקֵי אֱמֶת, אֵלּוּ שֶׁמִּשְׁתַּדְּלִים בַּתּוֹרָה

ימים וְלילות, ומתעטרים במצוות התורה בעולם הזה להפגיש בהם לעולם הבא.

וְחַכְמַת הַמִּסְפֵּן בְּזוּיָהּ וּדְבָרָיו אֵינָם נִשְׁמָעִים.
 שְׁהָרִי בְּנֵי אָדָם אֵינָם מִסְתַּכְּלִים עָלָיו,
 וְלֹא רוֹצִים לְהִתְחַבֵּר עִמּוֹ וּלְהִקְשִׁיב לְדְבָרָיו.
 שְׁלֵמֵדְנֹו, כָּל מִי שֶׁמִּקְשִׁיב לְדְבָרֵי הַתּוֹרָה, אֲשָׁרֵיו
 בְּעוֹלָם הַזֶּה, וּכְאֵלוֹ קִבֵּל תּוֹרָה מִסִּינַי. וְאִפְלוּ
 מְכַל אָדָם גַּם כֵּן צָרִיךְ לִשְׁמַע דְּבָרֵי תּוֹרָה. וּמִי
 שֶׁמֵּרְכִין אֲזָנָיו כְּנִגְדּוֹ, נוֹתֵן כְּבוֹד לַמֶּלֶךְ הַקָּדוֹשׁ
 וְנוֹתֵן כְּבוֹד לַתּוֹרָה. עָלָיו כָּתוּב, הַיּוֹם הַזֶּה נִהְיִיתָ
 לְעַם לַה' אֱלֹהֶיךָ.

לְמִדְנֹו, יוֹם אֶחָד הָיוּ הוֹלְכִים הַחֲבָרִים עִם רַבִּי
 שְׁמַעוֹן. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, רְאִיתִי
 שְׁהַעֲמִים הִלְלוּ כָּלֶם עֲלִיוֹנִים, וַיִּשְׂרָאֵל תַּחַתוֹנִים
 מִכָּלֶם. מָה הַטַּעַם? מִשּׁוּם שֶׁהַמֶּלֶךְ שָׁלַח מִמֶּנּוּ
 אֶת הַגְּבִירָה, וְהַכְּנִיס אֹמֶה בְּמִקּוּמָהּ (כְּלוּמַר שְׁפָחָה),
 כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר, (מִשְׁלֵי ל) תַּחַת שְׁלוֹשׁ רִגְזָה אֶרֶץ וְגו'.
 תַּחַת עֶבֶד כִּי יִמְלוֹךְ וְגו'. וְשְׁפָחָה כִּי תִירַשׁ
 גְּבֵרָתָהּ. מִי הַשְׁפָּחָה? זֹהִי כֶּתֶר הַנְּכָרִי, שֶׁהָרַג
 הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא הַכְּכוּר שְׁלָהֶם בְּמִצְרַיִם,
 שְׁכָתוּב (שְׁמוֹת י"א) עַד בְּכוֹר הַשְׁפָּחָה אֲשֶׁר אַחַר

הַרְחִים. אַחַר הַרְחִים הַיָּא הִתָּה יוֹשֶׁבֶת
בְּרֵאשׁוֹנָה, וְעַכְשָׁו הַשְּׂפָחָה הַזֹּו תִירֵשׁ גְּבֻרָתָהּ.

בְּכָה רַבִּי שְׁמַעוֹן וְאָמַר, מְלֶךְ בְּלִי גְבִירָה לֹא
נִקְרָא מְלֶךְ. מְלֶךְ שְׁנִדְבֵק בַּשְּׂפָחָה, בְּאִמָּה
(שְׁלָה) שֶׁל הַגְּבִירָה, אֵיפֹה כְבוֹדוֹ? וְעֵתִיד קוֹל
לְבַשֵּׁר לְגְבִירָה וְלוֹמַר: (זכריה ט) גִּילִי מְאֹד בֵּת צִיּוֹן
הַרְיַעִי בֵּת יְרוּשָׁלַם הִנֵּה מֶלֶךְ יָבֹוא לָךְ צַדִּיק
וְנוֹשֵׁעַ הוּא. כְּלוֹמַר, צַדִּיק הוּא נוֹשֵׁעַ, כִּי הִיָּה
רוֹכֵב עַד עַכְשָׁו בְּמִקוֹם שְׂאִינוֹ שְׁלוֹ, בְּמִקוֹם נְכָרִי,
וּמִיָּנִיק אוֹתוֹ.

וְעַל זֶה כָּתוּב עָנִי וְרוֹכֵב עַל חֲמוֹר. עָנִי (שְׁלָא) הִיָּה
בְּרֵאשׁוֹנָה, וְרוֹכֵב עַל חֲמוֹר, כְּמוֹ שְׂבָאֲרָנוּ,
אוֹתָם כְּתָרִים תַּחְתּוֹנִים שֶׁל עַמִּים עוֹבְדֵי עֲבוֹדָה
זָרָה שֶׁהָרַג הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת הַבְּכוֹר שְׁלָהֶם
בְּמִצְרַיִם. זֶהוּ שְׂכָתוּב (שְׁמוֹת יא) וְכָל בְּכוֹר בְּהֵמָה,
וְהָרִי בְּאֲרָנוּ הַדְּבָרִים. כְּבִיכּוֹל צַדִּיק וְנוֹשֵׁעַ הוּא,
הוּא וְדָאֵי יוֹתֵר מֵהַכֵּל. כִּי עַד עַכְשָׁו שְׂרוּי צַדִּיק
בְּלִי צַדִּיק. וְעַכְשָׁו שִׁיזְדוּגּוֹ כְּאַחַד, צַדִּיק וְנוֹשֵׁעַ
הוּא, שֶׁהָרִי אֵינוֹ יוֹשֵׁב בְּצַד הָאַחַר. לְמַדְנֹו, (ישעיה
נא) הַצַּדִּיק אֶבֶד וְאֵין אִישׁ שֶׁם עַל לֵב וְגוֹ'. פְּסוּק
זֶה קִשָּׁה. הַצַּדִּיק אֶבֶד?! נֶאֱבֵד הִיָּה צָרִיךְ לַהֲיֹוֹת!

מה זה אָבֵד? אֵלָא אָבֵד מִמֶּשׁ. וּמָה אָבֵד? אָבֵד
לְגַבְיָרָה, וְנִדְבַק בְּמָקוֹם אַחַר, שֶׁנִּקְרָא שְׂפָחָה.

**אָמַר רַבִּי יִצְחָק לְרַבִּי שְׁמַעוֹן, אִם נוֹחַ לִפְנֵי
מוֹרֵי, זֶה שֶׁשָּׁנִינוּ שְׂפָתוֹב (משלי י) וְצַדִּיק
יִסוֹד עוֹלָם, יֵשׁ מִי שְׁאוֹמֵר שְׁעַל שְׂבָעָה עֲמוּדִים
עוֹמֵד הָעוֹלָם, וְיֵשׁ מִי שְׁאוֹמֵר עַל עֲמוּד אֶחָד
עוֹמֵד הָעוֹלָם, אֵיךְ הַדְּבָרִים מְתִישְׁבִים? אָמַר לוֹ,
הַכֹּל הוּא דָּבָר אֶחָד, שֶׁהָרִי שְׂבָעָה הֵם, וּבָהֶם יֵשׁ
עֲמוּד אֶחָד שֶׁנִּקְרָא צַדִּיק, וְעוֹמְדִים עָלָיו, וְהָעוֹלָם
מְתַקֵּים עַל זֶה. וְכִשְׁהָעוֹלָם מְתַקֵּים עָלָיו, כְּאֵלוֹ
שֶׁהַתְּקִים עַל כָּל הַשְּׂבָעָה, וְעַל כֵּן כְּתוּב וְצַדִּיק
יִסוֹד עוֹלָם, וְהָרִי בְּאַרְנוֹ אֶת הַדְּבָרִים בְּכַמָּה
מְקוֹמוֹת.**

**וְלַמְדֵנוּ, הַשְּׂפָחָה הַזֹּאת עֲתִידָה לְשַׁלֵּט בְּאַרְץ
הַקְּדוּשָׁה שְׁלֵמָטָה, כְּמוֹ שֶׁהִתְּהָה
הַגְּבִירָה שׁוֹלֶטֶת בְּרֵאשׁוֹנָה, שְׂפָתוֹב צַדִּיק יֵלִין בָּהּ,
וְעַכְשָׁיו שְׂפָחָה כִּי תִירַשׁ גְּבֵרְתָהּ, בְּכֹל. וְעֲתִיד
הַקְּדוּשָׁה בְּרוּךְ הוּא לְהַשִּׁיב אֶת הַגְּבִירָה לְמְקוֹמָהּ
כְּבְּרֵאשׁוֹנָה, וְאֵז שֶׁל מִי הִיא הַשְּׂמֻחָה? הֲוִי אוֹמֵר,
שְׂמֻחַת הַמֶּלֶךְ וְשְׂמֻחַת הַגְּבִירָה. שְׂמֻחַת הַמֶּלֶךְ,
מִשׁוּם שֶׁיֵּשִׁיב אוֹתָהּ וַיִּפְרֹד מִן הַשְּׂפָחָה כְּפִי**

שְׁאֲמַרְנוּ. וְשִׁמַּחַת הַגְּבִירָה, כִּי תָשׁוּב לְהַזְדַּוֵּג עִם
הַמֶּלֶךְ. זֶהוּ שְׂכָתוֹב גִּילִי מְאֹד בַּת צִיּוֹן וְגו'.

בא רֵאֵה, כָּתוּב וְהִיְתָה זֹאת לָכֶם לְחֻקַּת עוֹלָם.
וְהִיְתָה לָכֶם הִיא צָרִיף לְהִיּוֹת! מַה זֶה זֹאת?
זֶה שְׁאֲמַרְנוּ, לְחֻקַּת עוֹלָם. בְּכָל מְקוֹם וּמְקוֹם
חֻקַּת עוֹלָם נִקְרָאת, גְּזֵרַת הַמֶּלֶךְ, שְׂמִכְנִיס אֶת כָּל
הַנְּהַגוֹתָיו בַּמְּקוֹם הַזֶּה וּמִסְתִּיר אוֹתָם, כְּמוֹ
שְׂמִסְתִּיר הַכֹּל בְּאוֹצָר אֶחָד. חֻקַּת עוֹלָם וְדַאי.
בְּזֹאת הַזֶּה רָשָׁם וְחָקַק אֶת כָּל הַגְּנָזִים שְׁלוֹ וְאֶת כָּל
הַמְטָמוֹנִים שְׁלוֹ.

בַּחֲדָשׁ הַשְּׁבִיעִי בְּעֶשְׂרֵי לַחֲדָשׁ. בְּעֶשְׂרֵי בְּדִיוֹק,
כְּמוֹ שְׂבַאֲרָנוּ. תַּעֲנֵנוּ אֶת נַפְשֵׁיכֶם, וְדַאי
כֶּן זֶה, וְהָרִי נֹאמַר נַפְשֵׁיכֶם וְדַאי. שְׁהָרִי בְּנַפְשׁ
תְּלוּי הַדָּבָר, וּמִשׁוֹם כֶּן אֲכִילָה וּשְׁתִּיָּה מִהַתְּשִׁיעִי
יֹתֵר מִיּוֹם אַחֵר. וְאַף עַל גַּב שֶׁהַדָּבָר הַזֶּה נֹאמַר
בְּגוֹן אַחֵר, וְהַכֹּל יָפֵה, וְזֶה וְזֶה דָּבָר אֶחָד, וְכָל
אֶחָד בַּמְּקוֹמוֹ, וְכֶן זֶה.

וְלַמְדָּנוּ, בַּיּוֹם הַזֶּה כָּל הַשְּׂמִיחָה וְכָל הָאוֹר וְכָל
הַסְּלִיחָה שֶׁל הָעוֹלָמוֹת, כָּלֵם תְּלוּיִים
בְּאֵם הָעֲלִיוֹנָה, שְׁכָל הַמַּעֲיָנוֹת שׁוֹפְעִים וְיוֹצְאִים
מִמֶּנָּה, וְאִז מְאִירִים כָּל אוֹתָם מְאוֹרוֹת, וּמְאִירִים

בְּאוֹר וּבְשִׁמְחָה, עַד שֶׁהַכֹּל מִתְבַּשֵּׂם. וְאִז כָּל
אוֹתָם הַדִּינִים נִמְצָאִים בְּאוֹר, וְהַדִּין לֹא נַעֲשֶׂה,
וְעַל כֵּן תַּעֲנוּ אֶת נַפְשֵׁיכֶם.

אָמַר רַבִּי אַבָּא, הָרִי מוֹרְנוּ בְּאֵר אוֹתָהּ מִגּוֹף
הַמְּשָׁנָה – לֹא גָלוּ יִשְׂרָאֵל מֵאַרְצָם עַד
שֶׁכָּפְרוּ בְּקִדּוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, שֶׁכָּתוּב (שְׁמוּאֵל-ב כ) אֵין
לָנוּ חֵלֶק בְּדָוִד וְלֹא נַחֲלָה (לְנוֹ) בְּכֵן יִשִּׁי, וְהָרִי
נֶאֱמַר. פְּסוּק אַחַר מְצָאנוּ עַל זֶה, שֶׁכָּתוּב (מַלְכִים-א
יא) רְאֵה בֵיתְךָ דָּוִד. אָמַר לוֹ, כִּי זֶה וְדָאִי, בֵּית דָּוִד
נִקְרָא, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (ישעיה ה) בֵּית יַעֲקֹב לָכוּ וְנִלְכָה
בְּאוֹר ה'. בֵּית יַעֲקֹב, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (שִׁם ס) וּבֵית
תְּפָאֲרֹתַי אֶפְאֵר. לָכוּ וְנִלְכָה בְּאוֹר ה', שֶׁכָּתוּב
וְנִהַר יֵצֵא מֵעֵדֶן לְהַשְׁקוֹת אֶת הַגֶּן, וְנִטַּע אֶת הַגֶּן
הַזֶּה לְהַשְׁתַּעֲשֵׂעַ בוֹ עִם הַצְּדִיקִים, שְׁבוּ הֵם
שְׂרוּיִים.

לְמַדְנֵנוּ, כָּתוּב אֵךְ בְּעֶשְׂוֹר לַחֲדָשׁ הַשְּׁבִיעִי הַזֶּה
יוֹם הַכְּפָרִים הוּא וְגו' וְעַנִּיתֶם אֶת
נַפְשֵׁיכֶם. וְכָתוּב וְהִיְתָה לָכֶם לְחֻקַּת עוֹלָם
בְּחֲדָשׁ הַשְּׁבִיעִי וְגו'. מֶה שֶׁכָּתוּב אֵךְ, מֶה הוּא
רוּצָה כָּאֵן? אָמַר לוֹ, זֶה בָּא לְמַעַט, שֶׁכִּיּוֹן שֶׁאָמַר
וְעַנִּיתֶם אֶת נַפְשֵׁיכֶם בְּתַשְׁעָה לַחֲדָשׁ, אָמַר (אֲחֵר

כָּךְ) אַף בְּעֶשְׂוֹר, וְהִיָּה צָרִיף לְהִיּוֹת אַף עֶשְׂוֹר!
שְׁבַעֲשֹׂוֹר הַדְּבָר תְּלוּי.

אָמַר לוֹ, אִם כָּךְ, (שְׁמוֹת יב) אַף בְּיוֹם הָרֵאשׁוֹן
תִּשְׁבְּבִיתוּ שְׂאֵר מִבְּתִיכֶם, וְשִׁנְנוּ אַף –
חֶלֶק, חֶצְיוֹ אָסוּר בְּאֲכִילַת חֶמֶץ וְחֶצְיוֹ מִתָּר. אַף
כָּאֵן אַף בְּעֶשְׂוֹר לְחֹדֶשׁ, אָמַר שְׁחֶצְיוֹ אָסוּר
בְּמִלְאָכָה (בְּאֲכִילָה) וְחֶצְיוֹ מִתָּר. אָמַר לוֹ, אַף כָּאֵן
בּוֹעֲנִיתֶם אֶת נַפְשֹׁתֵיכֶם זֶה תְּלוּי, שְׁהָרִי עֲנוּי לֹא
נִמְצָא אֶלָּא מִחֲצוֹת הַיּוֹם וְאֵילָף, וְיָפָה הוּא אַף
חֶלֶק בּוֹעֲנִיתֶם אֶת נַפְשֹׁתֵיכֶם.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, כָּתוּב כִּי בְּיוֹם הַזֶּה יִכְפֹּר
עֲלֵיכֶם וְגו'. אֲכַפֵּר עֲלֵיכֶם הִיָּה צָרִיף
לְהִיּוֹת! אֶלָּא יִכְפֹּר עֲלֵיכֶם – לְהַכְלִיל אֶת הַיּוֹבֵל
שְׁשׁוּפַע מִעֲיֻנוֹת לְהַשְׁקוֹת בְּיוֹם הַזֶּה לְכָל עֵבֶר
לְרוֹוֹת אֶת הַכֹּל וּלְהַשְׁקוֹת אֶת הַכֹּל. וְזֶה עֲלֵיכֶם,
כְּלוֹמַר עֲבוּרְכֶם, לְטַהֲרֶכֶם בְּיוֹם הַזֶּה, שְׁכַתּוּב
לְפָנַי ה' תְּטַהֲרוּ, וְלֹא יִשְׁלַט עֲלֵיכֶם הַדִּין.

רַבִּי יְהוּדָה אָמַר, אֲשֶׁרֵיהֶם יִשְׂרָאֵל שֶׁהִקְדוּשׁ
בְּרוּף הוּא הַתְּרַצָּה בָּהֶם וְרוּצָה לְטַהֵר
אוֹתָם שְׁלֹא יִמָּצָא בָּהֶם חֲטָא, כִּדִּי שְׁיֵהִיו בְּנֵי
הַיִּכְלוֹ וְיִדּוּרוֹ בְּהִיכְלוֹ. וְלַעֲתִיד לָבֵא כְּתוּב, (יחזקאל
לו) וְזָרַקְתִּי עֲלֵיכֶם מִיַּם טְהוֹרִים וְגו'.

רבי יהודה פתח, (תהלים קל) **שיר המעלות**
ממעמקים קראתיך ה' שנינו, בשעה
שברא הקדוש ברוך הוא את העולם, רצה לברא
אדם. נמלך בתורה. אמרה לפניו: תרצה לברא
האדם הזה! עתיד הוא לחטא לפניך ועתיד הוא
להרגיז לפניך. אם תעשה לו כמעשיו, הרי
העולם לא יוכל לעמד לפניך, כל שכן אותו
האיש. אמר לה: וכי לחנם נקראתי (שמות לד) אל
רחום וחנון ארך אפים?

וטרום שברא הקדוש ברוך הוא את העולם, ברא
תשובה. אמר לה לתשובה: אני רוצה
לברא אדם בעולם, על מנת שכשישובו לך
מחטאיהם, שתהיי עתידה לעזוב את חטאיהם
ולכפר עליהם. ובכל שעה ושעה התשובה זמינה
לאנשים, וכשאנשים שבים מחטאיהם, התשובה
הזו שבה לקדוש ברוך הוא, והוא מכפר על
הכל, והדינים נכנעים, וכלם מתבשמים, ואדם
נטהר מחטאו.

מתי נטהר אדם מחטאו? בשעה שנכנס
לתשובה הזו כראוי. רבי יצחק אמר,
ששב לפני המלך העליון ומתפלל תפלה מעמק
הלב. זהו שכתוב ממעמקים קראתיך ה'.

סדר הלימוד ליום ב ניסן [יום 179 בשנה]

רבי אבא אמר, ממעמקים קראתיך ה', מקום
 גנוז הוא למעלה, והוא עמק הבאר, ומזה
 יוצאים נחלים ומעינות לכל עבר, ואותו עמק
 העמקים נקרא תשובה. ומי שרוצה לשוב
 ולהטהר מחטאיו, מהעמק הזה הוא צריך לקרא
 לקדוש ברוך הוא. זהו שכתוב ממעמקים
 קראתיך ה'.

למדנו, בשעה שהיה אדם חוטא לפני רבונו
 ומקריב קרבנו על המזבח, והכהן
 מכפר עליו ומבקש בקשתו עליו, מתעוררים
 רחמים, והדינים מתבשמים, והתשובה מריקה
 ברכות במעינות ששופעים ויוצאים, וכל
 המאורות מתברכים כאחד, והאדם נטהר
 מחטאו.

בא ראה, הקדוש ברוך הוא הוציא עשרה
 כתרים, עטרות קדושות למעלה, שהתעטר
 בהם ומתלבש בהם, והוא זה הם, והם זה הוא,
 כשלהבת האחוזה בגחלת, ואין שם פרוה. כנגד
 זה יש עשרה כתרים שאינם קדושים למטה, והם

אֲחוּזִים בְּזֶהֶמַת הַצֶּפֶרֶן שֶׁל עֵטְרָה קְדוּשָׁה
שֶׁנִּקְרְאת חֲכָמָה, וְעַל כֵּן נִקְרְאוּ חֲכָמוֹת.
וְלִמְדָנוּ, עֲשֶׂרֶת מִיְּנֵי הַחֲכָמוֹת הִלְלוּ יְרֵדוּ
לְעוֹלָם, וְכֻלָּם נִטְמְאוּ (נִשְׁאָבוּ) בַּמִּצְרִים,
פָּרַט לְאַחַד שֶׁהִתְפַּשֵּׁט בְּעוֹלָם, וְכֻלָּם הֵם מִיְּנֵי
כְּשָׁפִים, וּמֵהֶם יָדְעוּ הַמִּצְרִים כְּשָׁפִים עַל כָּל בְּנֵי
הָעוֹלָם. וְכִשְׁהַמִּצְרִים רָצוּ לַעֲשׂוֹת כְּנוֹס
בְּכִשְׁפֵיהֶם לְמַעֲשֵׂיהֶם, הָיוּ יוֹצְאִים לְשָׂדֵה לְהָרִים
הַגְּבוּהִים, וְזוֹבְחִים זְבָחִים, וְעוֹשִׂים גְּמוֹת בְּאֶרֶץ,
וּמְסוֹבְבִים אוֹתוֹ הַדָּם סָבִיב הַגְּמוֹת הִלְלוּ, וּשְׂאָר
הַדָּם מְכַנְּסִים בַּגְּמוֹת הִלְלוּ, וּשְׁמַיִם עֲלֵיהֶם בְּשָׂר,
וּמְקַרְיָבִים אֶת קַרְבְּנוֹתֵיהֶם לְאוֹתָם הַמִּיְּנִים
הָרָעִים, וְאוֹתָם הַמִּיְּנִים הָרָעִים מְתַכְּנְסִים
וּמְתַקְרְבִים כְּאַחַד, וּמְתַפְּיִסִים עִמָּם בְּאוֹתוֹ הַהֵר.
יִשְׂרָאֵל שֶׁהָיוּ מְשַׁעֲבָדִים לָהֶם, הָיוּ מְתַקְרְבִים
לָהֶם, וְלִמְדוּ מֵהֶם, וְהָיוּ טוֹעִים
אַחֲרֵיהֶם. וְהֵינּוּ מַה שֶׁכָּתוּב, כְּמַעֲשֵׂה אֶרֶץ מִצְרַיִם
אֲשֶׁר יִשְׁבַּתְתֶּם בָּהּ לֹא תַעֲשׂוּ וְכְמַעֲשֵׂה אֶרֶץ כְּנָעַן
וְגו'. וְכָתוּב וְלֹא יִזְבְּחוּ עוֹד אֶת זְבָחֵיהֶם לְשַׁעֲרֵים
וְגו'. לִמְדָנוּ, בְּשַׁעַה שֶׁהָיוּ מְקַרְיָבִים לָהֶם עַל גְּבֵי
הַשָּׂדֵה וְהָיוּ מְזַמְנִים אוֹתוֹ הַדָּם וּמְקַרְיָבִים
קַרְבְּנוֹתֵיהֶם, הָיוּ מְתַכְּנְסִים כָּל אוֹתָם מִיְּנֵים רָעִים,

וְרוֹאִים אוֹתָם כְּמוֹ הַשְּׁעִירִים, כֻּלָּם מְלֹאִים בְּשֹׁעַר,
וּמוֹדִיעִים לָהֶם מֵה שְׁהֵם רוֹצִים.

בא רָאָה, מֵה כְּתוּב בְּיִצְחָק? (בראשית כז) וַיִּגַּשׁ יַעֲקֹב
אֶל יִצְחָק אָבִיו וַיִּמְשְׁהוּ. אָמַר, זֶה לֹא חֶסֶר
(כָּאן לֹא מִתְעוֹרֵר), אֲלֵא מִטַּל הַשָּׁמַיִם שְׁנוּזַל עַל הָאָרֶץ.
אָמַר רַבִּי יוֹסִי, וּמִשְׁמַנֵּי הָאָרֶץ, בְּכָל הוּא בְּרַךְ
אוֹתוֹ. מָה הַטַּעַם? כִּי רָאָה אוֹתוֹ עִם שֹׁעַר. אָמַר,
שְׂכָדִי לְהַעֲבִיר אֶת זֶה, צָרִיךְ וּמִשְׁמַנֵּי הָאָרֶץ, וְלֹא
זִהְמַת הָאָרֶץ, שֶׁהָרִי זִהְמָה הִיא שֶׁל הָאָרֶץ,
וּכְשֵׁטַל הַשָּׁמַיִם וּמִגֵּד הָאָרֶץ מִתְחַבְּרִים, עוֹבְרַת
הַזִּהְמָה הַזֹּאת.

אמר רַבִּי חֲזִיָּא, הָאֲחֵרוֹן שֶׁל אוֹתָם הַכְּתָרִים
הַתְּחִתּוֹנִים שְׂאִינָם קְדוּשִׁים, זֶהוּ הוּא מֵה
שְׂכָתוּב (דברים י) וְדוֹרֵשׁ אֶל הַמֵּתִים, וְזֶהוּ הָעֲשִׂירִי
שֶׁל הַכֹּל. שְׁלֵמְדָנוּ, אָמַר רַבִּי יִצְחָק אָמַר רַבִּי
יְהוּדָה, נְפֻשׁוֹת הַרְשָׁעִים אֵלוֹ הֵם מְזִיקֵי הָעוֹלָם.

אמר רַבִּי יוֹסִי, אִם כֶּךָ טוֹב לְרָשָׁעִים שְׁנַעֲשִׂים
מְזִיקִים בְּעוֹלָם, אֵיפֹה הוּא עֲנֵשׁ הַגִּיהֵנִם?
אֵיפֹה הָרַע שֶׁעֲתִיד לָהֶם בְּעוֹלָם הַהוּא? אָמַר רַבִּי
חֲזִיָּא, כֶּךָ שְׁנִינוּ, וְהָרִי בְּאֲרָנוּ אֶת הַדְּבָרִים.
נְפֻשׁוֹת הַרְשָׁעִים בְּשַׁעֲה שְׂיוֹצָאִים מִן הָעוֹלָם,

כְּמָה שׁוֹמְרֵי הַחֻקִּים מְזַדְמָנִים כְּנִגְדָם וְלִהְכַנִּיסָם
 בְּגִיהֶנָם, וּמְכַנִּיסִים אוֹתָם בְּשִׁלְשָׁה דִינִים בְּכָל יוֹם
 בְּגִיהֶנָם. אַחַר כֵּן מְזַדְדִּיגִים עִמָּם, וְהוֹלְכִים
 וּמְשׁוֹטְטִים בְּעוֹלָם, וּמְטַעִים אֶת הָרְשָׁעִים
 לְאוֹתָם שְׁנִסְתָּמָה מִלְפָּנֵיהֶם הַתְּשׁוּבָה. אַחַר כֵּן
 מְשִׁיבִים אוֹתָם לְגִיהֶנָם, וְנִטְמָאִים (וְנִדְוָנִים) שָׁם, וְכֵן
 בְּכָל יוֹם.

אַחַר שֶׁהוֹלְכִים עִמָּם וּמְשׁוֹטְטִים עִמָּם בְּעוֹלָם,
 מְחַזְרִים לְקַבְּרֵיהֶם, וְרוֹאִים אֶת הַתּוֹלְעֵת
 שֶׁל הַגּוֹף מְנַקֶּרֶת אֶת הַבָּשָׂר וּמְתַאֲבְלִים עֲלֵיהֶם,
 וְאוֹתָם מְכַשְׁפִּים הֵיוּ הוֹלְכִים לְבֵית הַקְּבָרוֹת
 וּמְכַשְׁפִּים בְּכַשְׁפֵיהֶם, וְעוֹשִׂים צֶלֶם אֶחָד שֶׁל
 הָאָדָם, וְזוֹכְחִים לְפָנָיו שְׁעִיר אֶחָד. אַחַר כֵּן
 מְכַנִּיסִים אוֹתוֹ הַשְּׁעִיר לְאוֹתוֹ קֶבֶר, וְאֵת אוֹתוֹ
 צֶלֶם מְשַׁבְּרִים (מְנַהֲיגִים) אוֹתוֹ לְאַרְבַּעַת צְדָדִים,
 וּמְכַנִּיסִים אוֹתוֹ לְאַרְבַּע זְוִיֹּת הַקֶּבֶר, וְאֵז
 מְכַשְׁפִּים בְּכַשְׁפֵיהֶם, וּמְכַנִּסִים אוֹתָם כְּנוֹסִים
 וְאוֹתָם מִיָּנִים רָעִים, וּמְבִיאִים אוֹתָהּ הַנֶּפֶשׁ,
 וּמְכַנִּיסִים לְקֶבֶר וּמְדַבְּרִים עִמָּם.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, אֲשֶׁרֵי הַצְּדִיקִים בְּעוֹלָם הַזֶּה
 וּבְעוֹלָם הַבָּא, שֶׁהָרִי כָּלֵם קְדוּשִׁים. גּוֹפֵם
 קְדוּשׁ. נֶפֶשׁ קְדוּשָׁה. רוּחַם קְדוּשָׁה. נִשְׁמָתָם

קִדְשׁ קִדְשִׁים. שְׁלֹשׁ דְּרָגוֹת הֵן כְּמוֹ שְׁלֹמֶעֱלָה.
 שְׁשָׁנֵינוּ, אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, כְּתוּב (בראשית א) תוֹצֵא
 הָאָרֶץ נֶפֶשׁ חַיָּה, זוֹהִי נִשְׁמָה (עֲלִיּוֹנָה) שֶׁל אָדָם
 הָרֵאשׁוֹן (עֲלִיּוֹן). בֵּא רְאֵה, שְׁלֹשׁ דְּרָגוֹת הֵן,
 וְנִדְבְּקוּ כְּאַחַת – נֶפֶשׁ, רוּחַ, נִשְׁמָה. וְהֵעֲלִינָה
 מֵהֵן – נִשְׁמָה.

שְׁאָמַר רַבִּי יוֹסִי, בְּכָל הָאֲנָשִׁים יֵשׁ נֶפֶשׁ, וַיֵּשׁ
 נֶפֶשׁ עֲלִיּוֹנָה מִהַנֶּפֶשׁ. זָכָה אָדָם בַּנֶּפֶשׁ
 הַזֹּאת – מְרִיקִים עָלָיו עֲטָרָה אַחַת שֶׁנִּקְרָאת רוּחַ.
 זֶהוּ שְׁכָתוּב (ישעיה לב) עַד יַעֲרָה עָלֵינוּ רוּחַ מְמָרוֹם.
 אִזּוֹ מִתְעוֹרָר אָדָם בְּהִתְעוֹרְרוֹת אַחֲרַת עֲלִיּוֹנָה,
 לְהִסְתַּכֵּל בְּנִימוּסֵי הַמֶּלֶךְ הַקָּדוֹשׁ. זָכָה אָדָם
 בְּאוֹתָהּ הַרוּחַ – מְעֻטָּרִים אוֹתוֹ בְּכֶתֶר קָדוֹשׁ
 עֲלִיּוֹן שְׁכוּלֵל הַכֹּל, שֶׁנִּקְרָא נִשְׁמָה, שֶׁנִּקְרָאת
 נִשְׁמַת אֱלוֹהִים.

וְלִמְדֵנוּ בְּסוּד הַסּוּדוֹת, בְּתוֹךְ הַסּוּדוֹת שֶׁל סִפְרוֹ
 שֶׁל שְׁלֵמָה הַמֶּלֶךְ, הַפְּסוּק הַזֶּה שְׁכָתוּב
 (קהלת ד) וְשִׁבַּח אֲנִי אֶת הַמֵּתִים שְׁכָבָר מֵתוֹ, כִּיּוֹן
 שְׁכָתוּב וְשִׁבַּח אֲנִי אֶת הַמֵּתִים, לָמָּה שְׁכָבָר מֵתוֹ?
 אֵלָּא שְׁכָבָר מֵתוֹ בְּעוֹלָם הַזֶּה בְּעִבּוּדַת רַבּוֹנָם.
 וַיֵּשׁ כְּתוּב, שְׁלֹשָׁה מְדוּרִים עָשָׂה הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ
 הוּא לְצַדִּיקִים, אֶחָד (שִׁזְכוּ אוֹתָם צַדִּיקִים שְׁלֵא נֶאֱבָדוּ

מֵהָעוֹלָם הַזֶּה, וְכִךְ צָרִיךְ) לְנַפְשׁוֹת אוֹתָם הַצְּדִיקִים שֶׁלֹּא
הִסְתַּלְּקוּ מֵהָעוֹלָם הַזֶּה וּמִצְוִיִּים בְּעוֹלָם הַזֶּה.
וְכִשְׁהָעוֹלָם צָרִיךְ רַחֲמִים, וְאוֹתָם הַחַיִּים יוֹשְׁבִים
בְּצַעַר, הֵם מְתַפְּלִים עֲלֵיהֶם תְּפִלָּה, וְהוֹלְכִים
וּמוֹדִיעִים אֶת הַדְּבָר לְאוֹתָם יִשְׁנֵי חֶבְרוֹן,
וּמִתְעוֹרְרִים וְנִכְנָסִים לְגַן הָעֵדֶן שֶׁל הָאָרֶץ, שֶׁשָּׁם
רוּחוֹת הַצְּדִיקִים מְלַבְּשׁוֹת בְּעֶטְרוֹת אוֹר,
וּמְתַעֲצִים עִמָּם, וְגוֹזְרִים גְּזֵרָה, וְהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא עוֹשֶׂה אֶת רְצוֹנָם וְחָס עַל הָעוֹלָם.

וְאוֹתָן נַפְשׁוֹת הַצְּדִיקִים נִמְצְאוֹת בְּעוֹלָם הַזֶּה
לְהִגָּן עַל הַחַיִּים, וְזוֹ נִקְרָאת נַפֶּשׁ, וְזוֹ לֹא
מִסְתַּלְּקֶת (נִאֲבֶדֶת) מִן הָעוֹלָם הַזֶּה, וּמִצְוִיָּה בְּעוֹלָם
הַזֶּה כְּדֵי לְהִסְתַּכֵּל וְלִדְעַת וּלְהִגָּן עַל הַדּוֹר. וְזֶהוּ
שֶׁאֲמָרוּ הַחֲבָרִים, שֶׁהַמֵּתִים יוֹדְעִים בְּצַעְרוֹ שֶׁל
הָעוֹלָם. וְעַנֵּשׁ הַרְשָׁעִים שֶׁבָּאָרֶץ הוּא בְּזֶה, שֶׁכִּתּוּב
וְנִכְרְתָה הַנֶּפֶשׁ הַהִיא מֵעַמִּיָּה.

וְהַפְּדוּר הַשְּׁנִי הוּא גַן הָעֵדֶן שֶׁבָּאָרֶץ, בּוֹ עֲשֵׂה
הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מְדוֹרִים עֲלִיוֹנִים
נִכְבָּדִים, כְּמוֹ שֶׁהָעוֹלָם הַזֶּה וְכְמוֹ שֶׁהָעוֹלָם
הָעֲלִיּוֹן, וְהִיכָלוֹת בְּשְׁנֵי גִּוְנִים שָׂאִין לָהֶם חֲשִׁבּוֹן,
וְאֵילָנוֹת וְעֶשְׂבִים וְרִיחוֹת שְׁעוֹלִים בְּכָל יוֹם.
וּבְמָקוֹם הַזֶּה שׁוֹרָה אוֹתוֹ שֶׁנִּקְרָאת הַרוּחַ שֶׁל

אוֹתָם הַצְּדִיקִים, וְהַמְדוּר שֶׁל אוֹתָהּ רוּחַ שְׁבוּ
שׁוּרָה, וְכָל רוּחַ וְרוּחַ מִתְּלַבֶּשֶׁת בְּלְבוּשׁ נִכְבָּד כְּמוֹ
שֶׁל הָעוֹלָם הַזֶּה, וְכִמוֹ שֶׁל אוֹתוֹ עוֹלָם עֲלִיוֹן.

הַמְדוּר הַשְּׁלִישִׁי, אוֹתוֹ מְדוּר קָדוֹשׁ עֲלִיוֹן
שֶׁנִּקְרָא צְרוּר הַחַיִּים, שֶׁשָּׁם מִתְעַדְנֶת
אוֹתָהּ דְרָגָה עֲלִיוֹנָה קְדוֹשָׁה שֶׁנִּקְרָאת נִשְׁמָה, וְזוֹ
דִּבְקָה לְהִתְעַנֵּג בְּעִנְיַת הָעֲלִיוֹן. עֲלֶיהָ כָּתוּב, (ישעיה נח)
אֲז תִּתְעַנֵּג עַל ה' וְהִרְכַּבְתִּיהָ וְגו'.

וְלַמְדָּנוּ, בְּשַׁעַת שֶׁצָּרִיךְ הָעוֹלָם רַחֲמִים וְאוֹתָם
צְדִיקִים זְכָאִים, אוֹתָהּ הַנֶּפֶשׁ שֶׁנִּמְצָאת
בְּעוֹלָם לְהִגָּן עַל הָעוֹלָם, הַנֶּפֶשׁ עוֹלָה וְהוֹלֶכֶת
וּמְשׁוֹטְטֶת בְּעוֹלָם וּמוֹדִיעָה לְרוּחַ, וְהַרוּחַ עוֹלָה
וּמִתְעַטֶּרֶת וּמוֹדִיעָה לְנִשְׁמָה, וְהַנִּשְׁמָה לְקָדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא, וְאֵז חָס הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עַל הָעוֹלָם.
אֲז יוֹרֶדֶת מִמַּעַלָּה לְמַטָּה, וְהַנִּשְׁמָה מוֹדִיעָה
לְרוּחַ, וְהַרוּחַ מוֹדִיעָה לְנֶפֶשׁ.

וּבְכָל שַׁבָּת וְשַׁבָּת וְרֵאשׁ חֹדֶשׁ, כָּלֵם מִתְחַבְּרוֹת
וּמִתְעַטְרוֹת כְּאַחַד, עַד שֶׁמִּזְדוּגוֹת לְבֵא
לְהַשְׁתַּחֲוֹת לְמֶלֶךְ הָעֲלִיוֹן. וְאַחַר כֵּן חוֹזְרוֹת
לְמִקוֹמָן. זֶהוּ שֶׁכָּתוּב (שם סו) וְהָיָה מִדֵּי חֹדֶשׁ
בְּחֻדְשׁוֹ וּמִדֵּי שַׁבָּת בְּשַׁבָּתוֹ יָבֵא כָּל בָּשָׂר וְגו'.

וּבְשָׁעָה שְׁהָעוֹלָם צָרִיךְ רַחֲמִים, וְהַחַיִּים
הוֹלְכִים וּמוֹדִיעִים לְנַפְשוֹת
הַצְּדִיקִים וּבוֹכִים עַל קִבְרֵיהֶם, אוֹתָם שְׂרָאוּיִים
לְהוֹדִיעַ לָהֶם. מָה הַטַּעַם? כִּי שָׁמַיִם רְצוֹנִם
לְהַדְבִּיק נַפֶּשׁ בְּנַפֶּשׁ, אֲזוּ מְעוֹרְרִים אֶת נַפְשׁוֹת
הַצְּדִיקִים, וּמַתְּכַנְּסִים וְהוֹלְכִים וּמְשׁוֹטְטִים
לִישְׁנֵי חֶבְרוֹן, וּמוֹדִיעִים לָהֶם אֶת צַעַר הָעוֹלָם.
וְכֹלָם נִכְנָסִים לְאוֹתוֹ פֶּתַח גֵּן הָעֵדֶן וּמוֹדִיעִים
לְרוּחַ. וְאוֹתָן רוּחוֹת שְׁמַתְעֵטְרוֹת בְּגֵן עֵדֶן,
הוֹלְכִים בֵּינֵיהֶן מְלֹאכִים עֲלִיוֹנִים, וְכֹלָם
מוֹדִיעִים לְנִשְׁמָה. וְהַנִּשְׁמָה מוֹדִיעָה לְקַב"ה,
וְכֹלָם מְבַקְשִׁים רַחֲמִים עַל הַחַיִּים, וְהַקְּדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא חָס עַל הָעוֹלָם בְּעֵבֹרָם. וְעַל זֶה
אָמַר שְׁלֹמֹה, וְשָׁבַח אָנֹכִי אֶת הַמַּתִּים שְׁכָבָר
מִתּוֹ וְגו'.

אָמַר רַבֵּי חֲזִיָּא, תַּמְהַנִּי אִם יֵשׁ מִי שְׂיֹדֵעַ
לְהוֹדִיעַ לַמַּתִּים פָּרֵט לָנוּ. אָמַר רַבֵּי אַבָּא,
הַצַּעַר מוֹדִיעַ לָהֶם, הַתּוֹרָה מוֹדִיעָה לָהֶם. שְׁהָרִי
בְּשָׁעָה שְׂאִין מִי שְׁמַכִּיר אֶת זֶה, מוֹצִיאִים אֶת
הַתּוֹרָה סְמוּךְ לְקִבְרִים, וְהֵם מְתַעוֹרְרִים עַל
הַתּוֹרָה עַל מָה גָּלְתָה לְאוֹתוֹ מְקוֹם, וְאֲזוּ דוֹמָה
מוֹדִיעַ לָהֶם.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי, וְהֵם יוֹדְעִים שְׁהָרֵי הָעוֹלָם בְּצַעַר,
וְהַחַיִּים לֹא רְאוּיִים וְלֹא יוֹדְעִים לְהוֹדִיעַ
לָהֶם. בְּאוֹתָהּ שָׁעָה כָּלֶם צוֹוָחִים עַל שְׁהַתּוֹרָה
נִקְלָתָהּ וְגִלְתָּהּ לְאוֹתוֹ מְקוֹם. אִם בְּנֵי אָדָם שָׁבִים
וּבּוֹכִים בְּלֵב שָׁלֵם וְשָׁבִים לְפָנָי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא, אֲזַי כָּלֶם מִתְכַּנְּסִים וּמִבְּקָשִׁים רַחֲמִים
וּמוֹדִיעִים לְאוֹתָם יִשְׁנֵי חֲבֵרוֹן, וְנִכְנָסִים וּמוֹדִיעִים
לְרוּחַ שְׁבַגֵּן עֵדֶן, כְּמוֹ שְׁאִמְרָנוּ.

וְאִם הֵם לֹא שָׁבִים בְּלֵב שָׁלֵם לְבַקֵּשׁ וְלִבְכוֹת עַל
 צַעַר הָעוֹלָם – אוֹי לָהֶם! שְׁכָלֶם מִתְכַּנְּסִים
 לְרִיק וְאוֹמְרִים: מִי גָרַם לְתוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה לְגִלּוֹת
 עַל יְדֵיהֶם בְּלֵי תְּשׁוּבָה? וְכָלֶם בָּאִים לְחַדֵּשׁ (לְהוֹפִיָּה)
 חֲטָאֵיהֶם. מִשׁוּם כֶּךָ אֵל יֵלְכוּ לְשֵׁם בְּלֵי תְּשׁוּבָה
 וּבְלֵי תַעֲנִית לְבַקֵּשׁ בְּקִשָּׁה לְפָנָיהֶם. רַבִּי אַבְא
 אָמַר, (הַכֵּל עַל שְׁלֵשׁ) בְּלֵי שְׁלֵשׁ תַעֲנִיּוֹת. רַבִּי יוֹסִי
 אָמַר, אֶפְלוּ אַחַת וּבְאוֹתוֹ יוֹם, וּבְלִבְדֵּי שְׁהָעוֹלָם
 יֵשֵׁב בְּצַעַר יְתָר, אֲזַי כָּלֶם מְזַדְּוֹגִים לְבַקֵּשׁ רַחֲמִים
 עַל הָעוֹלָם.

לְמִדְּנֹו, אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, יוֹם אֶחָד הָיוּ הוֹלְכִים
 רַבִּי חֲזַקְיָה וְרַבִּי יִיסָא בְּדֶרֶךְ. פָּגְעוּ
 בְּגוֹשׁ חֲלָב, וְהָיָה חָרָב. יָשְׁבוּ סָמוּךְ לְבֵית
 הַקְּבֻרוֹת, וּבִיּוֹדֵי רַבִּי יִיסָא הָיָה מִקָּל (קָשָׁר) שֶׁל סֶפֶר

תורה שנקרע. בעוד שישבו, רעש קבר אחד לפניהם וצוח: אוי אוי! שהרי העולם מצוי בצער. הרי התורה גלתה לכאן, או שהחיים באו לצחק עלינו ולביש אותנו בבושה בתורתם! הזדעזעו רבי חזקיה ורבי ייסא.

אמר רבי חזקיה, מי אתה? אמר לו: אני מת, והרי התעוררתי לספר התורה. שפעם אחת היה העולם יושב בצער, ובאו לכאן החיים לעורר אותנו עם ספר תורה, ואני וחברי הקדמנו אל ישגי חברון, וכשהתחברו בגן עדן עם רוחות הצדיקים, נמצא לפניהם, שאותו ספר תורה שהביאו לפנינו אותם החיים היה פסול ומשקר בשם המלך, על שנמצאה וא"ו יתרה באותו פסוק של (ויקרא יא) ושענת שסע שתי פרסות. ואמרו, שהואיל ושקרו בשם המלך, שלא ישובו אליהם, ודחו אותי ואת החברים שלי מבית הישיבה.

עד שזקן אחד שהיה ביניהם הלך והביא את ספרו של רב המנונא סבא, ואז התעורר רבי אלעזר בן רבי שמעון, שהיה קבור עמנו, והלך ובקש בגן עדן עליהם, ונרפא העולם. ואז התירו לנו, ומאותו יום שהעלו את רבי אלעזר מבית

הקברות הזֶה וְנִתֵּן לְאָבִיו, אֵין מִי שִׁיתְעוֹרֵר לְעַמֵּד
 לְפָנַי יְשִׁנֵי חֶבְרוֹן, שְׁאָנוּ פּוֹחֲדִים מֵאוֹתוֹ הַיּוֹם
 שְׁדָחוּ אוֹתִי וְאֵת חֶבְרִי. וְעַכְשָׁו בְּאַתֶּם אֲלִינוּ עִם
 סֵפֶר תּוֹרָה עִמָּכֶם, אֲמַרְנוּ שְׁהָרִי הָעוֹלָם מְצוּי
 בְּצַעַר. וְעַל כֵּן הִזְדַּעְזַעְנוּ, שְׁאֲמַרְנוּ: מִי יִקְדִים
 לְהוֹדִיעַ לְאוֹתָם צְדִיקֵי אֱמֶת יְשִׁנֵי חֶבְרוֹן? נִשְׁמַט
 רַבִּי יִיסָא עִם אוֹתוֹ חֵלֶק שֶׁל סֵפֶר תּוֹרָה. אָמַר רַבִּי
 חִזְקִיָּה, חֵס וְשְׁלוֹם אֵין הָעוֹלָם בְּצַעַר, וְאָנוּ לֹא
 בְּאָנוּ לְכָךְ.

קָמוּ רַבִּי חִזְקִיָּה וְרַבִּי יִיסָא וְהִלְכוּ. אָמְרוּ, וְדָא
 בְּשַׁעָה שְׁצַדִּיקִים לֹא נִמְצְאִים בְּעוֹלָם,
 הָעוֹלָם אֵינוֹ מִתְקִים אֶלָּא בְּשִׁבִיל הַמֵּתִים. אָמַר
 רַבִּי יִיסָא, בְּשַׁעָה שְׁהָעוֹלָם צָרִיךְ אֶת הַמָּטָר,
 לְמָה הוֹלְכִים אֶצֶל הַמֵּתִים, וְהָרִי כְּתוּב (דְּבָרִים יח)
 וְדַרְשׁ אֶל הַמֵּתִים, וְאָסוּר? אָמַר לוֹ, עַד כָּאֵן לֹא
 רְאִיתָ כִּנֵּף צְפוּר הָעֵדֶן. וְדַרְשׁ אֶל הַמֵּתִים, דּוֹקָא
 אֶל הַמֵּתִים. שְׁהֵם רְשְׁעֵי הָעוֹלָם שְׁהֵם מַעֲמִים
 עוֹבְדֵי עֲבוּדָה זָרָה שְׁנִמְצְאִים תְּמִיד עִם הַמֵּתִים.
 אֲבָל יִשְׂרָאֵל, שְׁהֵם צְדִיקֵי אֱמֶת, עֲלִיהֶם קָרָא
 שְׁלֵמָה, (קֹהֶלֶת ד) וְשִׁבַּח אֲנִי אֶת הַמֵּתִים שְׁכָבֵר
 מִתּוֹ, בְּזִמְן אַחַר וְלֹא עַכְשָׁו. שְׁכָבֵר מִתּוֹ, וְעַכְשָׁו
 הֵם חַיִּים.

וְעוֹד, שְׁשָׂאָר הָעַמִּים, כְּשֶׁהֵם בָּאִים לְמַתִּיהֶם,
 הֵם בָּאִים עִם כְּשָׁפִים לְעוֹרֵר עֲלֵיהֶם
 מִיָּנִים רָעִים. וּכְשִׁישְׂרָאֵל בָּאִים לְמַתִּיהֶם, בָּאִים
 בְּכִמָּה תְּשׁוּבָה לְפָנָי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא,
 בְּשִׁבְרוֹן לֵב וּבְתַעֲנִית כְּנַגְדּוֹ, וְהַכֵּל כְּדֵי
 שְׁנִשְׁמוֹת הַקְּדוֹשִׁים יִבְקְשׁוּ רַחֲמִים לְפָנָי הַקְּדוֹשׁ
 בְּרוּךְ הוּא עֲלֵיהֶם, וְהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא חָס עַל
 הָעוֹלָם בְּעִבּוּרָם.

וְעַל זֶה שָׁנִינוּ, צְדִיק, אֵף עַל גַּב שְׁנַפְטָר מֵהָעוֹלָם,
 הַזֶּה, לֹא מִסְתַּלֵּק וְלֹא נֶאֱכָד מִכָּל הָעוֹלָמוֹת,
 שְׁהָרִי בְּכָל הָעוֹלָמוֹת הוּא נִמְצָא יוֹתֵר מִבְּחִיּוֹ,
 שְׁבְחִיּוֹ נִמְצָא בְּעוֹלָם הַזֶּה בְּלִבּוֹ, וְאַחַר כֵּן
 נִמְצָא בְּשֵׁלֶשֶׁה עוֹלָמוֹת וּמִזְמַן אֵלֵיהֶם, שְׁכַתּוֹב
 (שִׁיר א) עֲלָמוֹת אֶהְבוּךָ, אֵל תִּקְרֵי עֲלָמוֹת אֶלָּא
 עוֹלָמוֹת. אֲשֶׁרֵי חֲלָקָם.

לְמַדְנֵנוּ, כְּתוּב (שְׁמוּאֵל-א כה) וְהִיְתָה נֶפֶשׁ אֲדָנִי
 צְרוּרָה בְּצָרוֹר הַחַיִּים. וְהִיְתָה נֶפֶשׁ
 אֲדָנִי?! נִשְׁמַת אֲדָנִי הֲיָה צָרִיךְ לְהִיּוֹת! אֶלָּא כְּמוֹ
 שְׁאֲמַרְנוּ, שְׁאֲשֶׁרֵי חֲלָקָם שֶׁל הַצְּדִיקִים שֶׁהַכֵּל
 נִקְשָׁר זֶה עִם זֶה, נֶפֶשׁ בְּרוּחַ, וְרוּחַ בְּנִשְׁמָה,
 וְנִשְׁמָה בְּקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא. נִמְצָא שֶׁהַנֶּפֶשׁ צְרוּרָה
 בְּצָרוֹר הַחַיִּים.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, זֶה שְׁאֲמָרוּ הַחֲבָרִים, גְּלוּתוֹ
 שֶׁל סֵפֶר תּוֹרָה אֶפְלוּ מִבֵּית כְּנֶסֶת לְבֵית
 כְּנֶסֶת אַחֵר אֲסוּר, וְכָל שֶׁפֶן לְרַחוּב. לָמָּה לְרַחוּב?
 אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, כָּמוֹ שְׁאֲמָרְנוּ, כְּדֵי שִׁיתְעוֹרְרוּ
 עָלֵינוּ וַיִּבְקְשׂוּ רַחֲמִים עַל הָעוֹלָם. אָמַר רַבִּי אַבָּא,
 כְּשִׁשְׁכִינָה גָלְתָה כֵּךְ גַּם מִמָּקוֹם לְמָקוֹם, עַד
 שְׁאֲמָרָה (ירמיה ט) מִי יִתְנַנֵּי בַמַּדְבָּר מְלוֹן אוֹרְחִים
 וְגו', אֵף כָּאֵן בְּרֵאשׁוֹנָה מִבֵּית כְּנֶסֶת לְבֵית כְּנֶסֶת,
 אַחֵר כֵּךְ לְרַחוּב, אַחֵר כֵּךְ בַּמַּדְבָּר מְלוֹן אוֹרְחִים.
 אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, בְּנֵי בָּבֶל פּוֹחַדִּים וְלֹא מַעֲבִירִים
 אֶפְלוּ מִבֵּית כְּנֶסֶת לְבֵית כְּנֶסֶת, כָּל שֶׁפֶן זֶה.

לְמַדְנֵנוּ, אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן לַחֲבָרִים, בְּיָמֵי לֹא
 יִצְטָרְכוּ בְּנֵי הָעוֹלָם אֶת זֶה. אָמַר לוֹ
 רַבִּי יוֹסִי הַצַּדִּיקִים מְגַנְּיִם עַל הָעוֹלָם בְּחַיֵּיהֶם,
 וּבְמִיתָתָם יוֹתֵר מִבְּחַיֵּיהֶם. זֶהוּ שְׁכָתוּב (ישעיה לז)
 וְגִנּוּתִי עַל הָעִיר הַזֹּאת לְהוֹשִׁיעָה לְמַעַנִּי וְלִמְעַן
 דָּוִד עַבְדִּי. וְאֵלּוּ בְּחַיָּיו לֹא כָתוּב. אָמַר רַבִּי
 יְהוּדָה, מָה שׁוֹנָה כָּאֵן שְׁכָתוּב לְמַעַנִּי וְלִמְעַן
 דָּוִד עַבְדִּי, שֶׁשְׁקוּל זֶה לְזֶה? אֵלֶּא מְשׁוּם שְׁדוּד
 זָכָה לְהַקְשֵׁר לְמַרְכָּבָה הַקְדוּשָׁה שֶׁל הָאָבוֹת,
 וּמְשׁוּם כֵּךְ הַכֹּל אֶחָד. בְּרוּךְ הוּא לְעוֹלָם
 וּלְעוֹלָמֵי עוֹלָמִים.

כְּמַעֲשֵׂה אֶרֶץ מִצְרַיִם אֲשֶׁר יִשְׁבַּתְתֶּם בָּהּ לֹא תַעֲשׂוּ. רַבִּי יִצְחָק פָּתַח, (תהלים קב) לְסַפֵּר בְּצִיּוֹן שֵׁם ה' וּתְהַלְתוּ בִירוּשָׁלַם. שֵׁם שְׁנֵינוּ, הַשֵּׁם הַקְּדוֹשׁ נִסְתָּר וְנִגְלָה. וְהַתּוֹרָה, שֶׁהִיא הַשֵּׁם הַקְּדוֹשׁ הָעֲלִיּוֹן, נִסְתָּרַת וְנִגְלִית. וְכָל פְּסוּק שְׁבַתּוֹרָה, וְכָל פְּרָשָׁה שֶׁל הַתּוֹרָה, נִסְתָּר וְנִגְלָה.

שְׁלַמְדָנוּ, אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, מִחֲצַפְתָּה שֶׁל צְדִיקָה אַחַת יֵצְאוּ כָּמָה טוֹבוֹת לְעוֹלָם, וּמִי הִיא? תָּמַר, שְׁכָתוּב (בראשית לח) וַתֵּשֶׁב בְּפֶתַח עַיִנַיִם. אָמַר רַבִּי אַבָּא, פְּרָשָׁה זוֹ מוֹכִיחָה שֶׁהַתּוֹרָה נִסְתָּרַת וְנִגְלִית. וְהִרִי הַסֵּתֶפֶלֶתִי בְּכָל הַתּוֹרָה וְלֹא מְצֵאתִי מְקוֹם שֶׁנִּקְרָא פֶתַח עַיִנַיִם, אֲלֵא הַכֹּל נִסְתָּר, וְסוּד הַסּוּדוֹת הוּא.

וְלַמְדָנוּ, מָה רֵאֲתָה הַצְּדִיקָת הַזֹּאת לְמַעֲשֵׂה הַזֶּה? אֲלֵא הַכִּיָּרָה בְּבֵית חֲמִיָּה אֶת דְּרָכֵי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, אִיךָ מְנַהֵג אֶת הָעוֹלָם עִם בְּנֵי הָאָדָם. וּמִשׁוֹם שֶׁהִיא הַכִּיָּרָה, הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא הֵקִים אֶת הַדְּבָר עַל יָדָהּ. וְזֶה הוֹלֵךְ כְּמוֹ שְׁשֵׁנֵינוּ, מְזַמְנֵת הִיָּתָה בַת שֶׁבַע מִשְׁשֵׁת יְמֵי בְרֵאשִׁית לְהִיּוֹת אִמּוֹ שֶׁל שְׁלֹמֹה הַמֶּלֶךְ. אַךְ כָּאֵן מְזַמְנֵת הִיָּתָה תָּמַר לְכֶךָ מִיּוֹם שֶׁנִּבְרָא הָעוֹלָם.

וַיֵּשֶׁב בְּפֶתַח עֵינַיִם. מי זה פֶּתַח עֵינַיִם? כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר, וְהוּא יֵשֶׁב פֶּתַח הָאֵהָל. וְכֵתוּב (שמות יב) וּפָסַח ה' עַל הַפֶּתַח. וְכֵתוּב (תהלים קיח) פֶּתַחוּ לִי שַׁעֲרֵי צְדָק וְגו'. עֵינַיִם – שְׁכָל עֵינֵי הָעוֹלָם מְצַפִּים לַפֶּתַח הַזֶּה. אֲשֶׁר עַל דֶּרֶךְ תְּמַנְתָּהּ, מַה זֶה תְּמַנְתָּהּ? כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (במדבר יב) וַתְּמוּנַת ה' יִבִּיט. וְכֵן בְּאַרְנוֹ, תִּמְרֵי הַקִּיָּמָה הַדְּבָר לְמַטָּה, וְהַפְּרִיחָה פְּרָחִים וְנִצְנְצָה עֲנָפִים בְּסוּד הָאֲמוּנָה.

וַיַּהֲוֶדְהָ עַד רֹד עִם אֵל וְעַם קְדוֹשִׁים נֶאֱמָן (הושע יב). **וַיִּרְאֶה יְהוּדָה וַיַּחֲשֹׁבָהּ לְזוֹנָה וְגו'.**

כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (משלי ל) כֵּן דֶּרֶךְ אִשָּׁה מְנַאֲפֶת. כִּי כִסְתָה פְּנֵיהָ, וּבְאַרְנוֹ כִּי כִסְתָה פְּנֵיהָ, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר אֲכָלָה וּמְחַתָּה פִּיהָ, שָׂרְפָה אֶת הָעוֹלָם בְּשִׁלְהֵבוּתֶיהָ, וְאָמְרָה לֹא פְעַלְתִּי אֲנִי. מַה הַטַּעַם? מִשּׁוּם כִּי כִסְתָה פְּנֵיהָ, וְאִין מִי שִׂידֹעַ דְּרַכְיָהּ לְהַנְצִיל מִמֶּנָּה. וַיֵּט אֵלֶיהָ אֵל הַדֶּרֶךְ, אֵל הַדֶּרֶךְ מִמֶּשׁ, לְחַבֵּר לָבֵן בְּאָדָם. וַיֹּאמֶר הִבָּה נָא אָבוֹא אֵלֶיךָ וְגו', הִרִי בְּאַרְנוֹ הִבָּה בְּכָל מְקוֹם.

כִּי לֹא יָדַע כִּי כָלְתוֹ הִיא. כִּי כָלְתוֹ הִיא שֶׁל הָעוֹלָם, מִתְרַגְּמִים: אֲשֶׁר הַשְּׂמֵדַת הָעוֹלָם הִיא. מַה הַטַּעַם לֹא יָדַע? מִשּׁוּם שֶׁהֵאִירוּ פְּנֵיהָ לְקַבֵּל מִמֶּנּוּ, וְהִזְדַּמְּנָה לְבִשָּׁם וּלְרַחֵם עַל הָעוֹלָם.

כִּי כָלְתוּ הָיָא – זו כְּלָה מִמֶּשׁ, שְׁכָתוּב (שיר ד) אֲתִי
מִלְבָּנוֹן כְּלָה.

וְתֹאמֶר מֶה תִּתֵּן לִי כִּי תְבוֹא אֵלַי. עֲכָשׁוּ הַכְּלָה
צְרִיכָה תְכַשִּׁיטֶיהָ. וַיֹּאמֶר אָנֹכִי אֲשַׁלַּח
גְּדֵי עֲזִים מִן הַצֹּאן. לְמֶלֶךְ שֶׁהִיָּה לוֹ בֵּן מִשְׁפָּחָה
אֶחָת שֶׁהֵלֶךְ בְּהִיכָל, רָצָה הַמֶּלֶךְ לְשֹׂאת גְּבִירָה
עֲלִיוֹנָה וּלְהַכְנִיסָהּ לְהִיכָלוֹ. אָמְרָה: מִי נָתַן אֶת זֶה
בְּתוֹךְ הֵיכַל הַמֶּלֶךְ? (מִי נָתַן אֶת זֶה בְּהִיכַל הַמֶּלֶךְ? אָמַר הַמֶּלֶךְ:)
אָמַר: מִכָּאן וְהִלָּאָה אֲשַׁלַּח וְאֶגְרֹשׁ אֶת בֶּן
הַשְּׁפָחָה מִהֵיכָלִי.

כִּף גַּם כָּאן, אָנֹכִי אֲשַׁלַּח גְּדֵי עֲזִים מִן הַצֹּאן.
וְהָרִי בְּאָרְנוֹ בְּלֹא תְבַשֵּׁל גְּדֵי. וְכָל אוֹתָם
שְׂמֵצָד בְּכוֹר הַבְּהֵמָה הֵם בָּאוּ. וְעַל כֵּן לֹא כָתוּב
אָנֹכִי אֶתֵּן, אֶלָּא אָנֹכִי אֲשַׁלַּח, אֶגְרֹשׁ וְאֲשַׁלַּח אוֹתוֹ
שֶׁלֹּא יִמָּצֵא בְּהֵיכָלִי.

וְתֹאמֶר אִם תִּתֵּן עֲרֻבוֹן עַד שְׁלֹחָךְ. אֵלֹהִים הֵם
סִימְנֵי הַגְּבִירָה שֶׁהַתְּבָרָכָה מִהַמֶּלֶךְ
בְּזוּגָהָ. וַיֹּאמֶר מֶה הָעֲרֻבוֹן אֲשֶׁר אֶתֵּן לָךְ, וְתֹאמֶר
חֲתֻמָּךְ וּפְתִילָךְ וּמִטָּךְ. אֵלֹהִים הֵם (צִדִּי) הַקְּשָׁרִים
הָעֲלִיוֹנִים, תְּכַשִּׁיטֶיהָ שֶׁל הַכְּלָה מִתְּבָרְכִים
מִשְׁלֶשֶׁת אֱלֹהִים, נִצַּח הוֹד יְסוּד, וְהַכֵּל נִמְצָא

בְּשִׁלְשֵׁת אֱלֹהִים, וְהַכֹּלֵה (מִנְצֵחַ הַיּוֹד יְסוּד) מִתְבַּרְכֵת
מִכָּאן. מִיָּד – וַיִּתֵּן לָהּ וַיָּבֵא אֵלֶיהָ וַתֵּהָר לּוֹ.

וַיְהִי כַּמְשָׁלשׁ חֲדָשִׁים. מַה זֶה מְשָׁלשׁ חֲדָשִׁים?
אַחַר שִׁישְׁלָשׁוּ הַחֲדָשִׁים, וְהָרִי שְׁלֹשָׁה
חֲדָשִׁים בְּאַרְנוֹ. וְכֵאן כַּמְשָׁלשׁ חֲדָשִׁים, שֶׁהִתְחִיל
הַחֲדָשׁ הָרְבִיעִי לְעוֹרֵר דִּינִים בְּעוֹלָם מַחְטְאֵי בְּנֵי
אָדָם, וְהִיא יוֹנֶקֶת מִצַּד הָאַחַר. אַז – וַיִּגַּד
לְיִהוּדָה לֵאמֹר זָנְתָה תָמַר כִּלְתָךְ. הָרִי כֹלֵה בְּצַד
הָאַחַר נִמְצְאָת. מַה כָּתוּב? הוֹצִיאֹהָ, כְּמוֹ
שְׁכָתוּב, (אִיכָה ב) הַשְּׁלִיךְ מִשָּׁמַיִם אֶרֶץ תְּפָאֶרֶת
יִשְׂרָאֵל. וַתִּשְׂרַף, בְּשִׁלְהֶבֶת הַצְּהָרִים בְּגָלוֹת.

מַה כָּתוּב? הִיא מוֹצְאָת, לְהַמְשִׁיךְ לְגָלוֹת. וְהִיא
שְׁלֵחָה אֶל חַמִּיָּה לֵאמֹר לְאִישׁ אֲשֶׁר אֵלֶיךָ
לוֹ. לֹא כָתוּב לְאִישׁ אֲשֶׁר אֵלֶיךָ מִמֶּנּוּ, אֶלָּא לְאִישׁ
אֲשֶׁר אֵלֶיךָ לוֹ. שְׁלוֹ הַסִּימָנִים הִלְלוּ הַמְצוּיִים,
אֲנֹכִי הָרָה. מִיָּד – וַיִּכַּר יְהוּדָה וַיֹּאמֶר צְדָקָה
מִמֶּנִּי. צְדָקָה וְדַאִי, וְהַשֵּׁם גּוֹרֵם. מַה גֵּרָם לָהּ?
הַשֵּׁם הַזֶּה. חֲזוּר וְאָמַר, מִמֶּנִּי, שְׁכָתוּב כִּי צְדִיק
ה' צְדָקוֹת אֶהְיֶה יָשָׁר יַחֲזוּ פְּנֵימוֹ. צְדָקָה – צְדָק
ה', שְׁמִמֶּנִּי נִטְלָה אֶת הַשֵּׁם הַזֶּה. מִמֶּנִּי יִרְשָׁה,
מִמֶּנִּי נִמְצְאָת.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי, מָה הַטַּעַם כָּתוּב חֲמִיּהָ בְּמָקוֹם אֶחָד, וַיְהוּדָה בְּמָקוֹם אֲחֵר? אָמַר לוֹ, הַכֹּל נִקְשָׁר זֶה עִם זֶה. חֲמִיּהָ תְּלוּי בְּמָקוֹם עֲלִיּוֹן.

אָמַר רַבִּי אֱלֶעָזָר, הַפְּרָשָׁה הַזֹּאת בְּאַרְנוֹ בְּסוּד עֲלִיּוֹן בְּכַמָּה גִּוְנִים. כְּשִׁיתְּבוֹנְנוּ בַּדְּבָרִים, מִמֶּנָּה יִשְׁמְעוּ הַסּוּדוֹת שֶׁל דַּרְכֵי הַקְּדוּשָׁה בְּרוּךְ הוּא וְדִינָיו בְּכֹל מָקוֹם. וְהִיא יִדְעָה וְהַקְּדִימָה עֲצָמָה לְדַבֵּר הַזֶּה, לְהַשְׁלִים אֶת דַּרְכֵי הַקְּדוּשָׁה בְּרוּךְ הוּא כְּדֵי שִׁיֵּצְאוּ מִמֶּנָּה מַלְאָכִים שְׁלִיטִים, שְׁעֵתִידִים לְשִׁלֹּט עַל הָעוֹלָם. וְרוּת עֲשֵׂתָה כְּגוֹן זֶה.

אָמַר רַבִּי אַבָּא, פְּרָשָׁה זוֹ נִקְשְׁרָה בְּסוּד חֲכָמַת הַתּוֹרָה, וְהַכֹּל נִסְתָּר וְנִגְלָה. וְכֹל הַתּוֹרָה מְצוּיָה כְּגוֹן זֶה, וְאֵין לָהּ דָּבָר בַּתּוֹרָה שֶׁלֹּא רְשׁוּם בּוֹ הַשֵּׁם הַקְּדוּשׁ הָעֲלִיּוֹן שֶׁנִּסְתָּר וְנִגְלָה. מִשׁוּם כֵּן הַנִּסְתָּרוֹת שֶׁבַּתּוֹרָה, קְדוּשִׁים עֲלִיּוֹנִים יוֹרְשִׁים אוֹתָם, וְנִגְלִית לְשֶׁאֵר בְּנֵי הָעוֹלָם. כְּמוֹ כֵּן כָּתוּב, (תהלים קב) לְסִפּוֹר בְּצִיּוֹן שֵׁם ה' וַתְּהַלְתוּ בִּירוּשָׁלַם. שֶׁהָרִי בְּצִיּוֹן בְּמִקְדָּשׁ מִתָּר לְהַזְכִּיר אֶת הַשֵּׁם הַקְּדוּשׁ כְּרֵאוּי, וּבְחוּץ בְּכַנּוּיוֹ. וְלִכֵּן הַכֹּל נִסְתָּר וְנִגְלָה. לְמַדְנּוּ, כֹּל מִי שֶׁגּוֹרַע אוֹת אַחַת מִהַתּוֹרָה

או מוסיף אות אחת לתורה, כמי שמשקר בשם
הקדוש העליון של המלך.

**אמר רבי יצחק, מעשה של מצרים שעובדים
לשפחה, כמו שבארנו. מעשה של כנען
שעובדים לאותו שנקרא (שמות יב) שבי אשר בבית
הבור. ועל זה כתוב, (בראשית ט) ארור כנען עבד
עבדים יהיה לאחיו. משום כך כלם מכתובים
(מברכים) (מכזבים) בדברים קדושים, ועושים מעשים
(עריית) בכל. משום כך, כמעשה ארץ מצרים אשר
ישבתם בה וגו'. רבי יהודה אמר, שעושים דינים
(מינים) רעים לשלט (לטמא) על הארץ, כמו שנאמר
ולא תטמא את אדמתך. וכתוב ותטמא הארץ.**

**כמעשה ארץ מצרים וגו'. רבי חייא פתח, (איוב
לח) לאחז בכנפות הארץ וגו'. למדנו,
עתיד הקדוש ברוך הוא לטהר את ארצו מכל
טמאת העמים עובדי עבודה זרה שטמאו אותה,
כמי שאוחז בטליתו ומנער את הטנפת ממנה.
וכל אותם שנקברו בארץ הקדושה, לזרק אותם
החוצה, ולטהר את הארץ מהצד האחר (קדוש אחר),
כביכול שהיתה מזינה את שאר גדולי העמים
ולקבל את טמאתם ולהנהיגם, ועתיד לטהר
אותה ולהעבירם החוצה.**

רַבִּי שְׁמַעוֹן הָיָה מְטֵהר אֶת (הַרִי) שׁוּקֵי טְבָרְיָה,
 וְכָל שְׁהִיָּה שָׁם מֵת, הָיָה מַעֲלָה אוֹתוֹ
 וּמְטֵהר אֶת הָאָרֶץ. לְמַדְנֹו, כְּתוּב וַתְּבֹאוּ וַתִּטְמְאוּ
 אֶת אֶרְצֵי וְגו'. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, אֲשֶׁרֵי חָלְקוּ שָׁל
 מִי שְׁזוּכָה בְּחַיָּיו לְהַשְׁרוֹת מְדוּרוֹ בְּאֶרֶץ הַקְּדוּשָׁה.
 שְׁכָל מִי שְׁזוּכָה לָהּ, זוּכָה לְהַשְׁפִּיעַ מִטַּל הַשָּׁמַיִם
 שְׁלִמְעָלָה שְׁיורֵד עַל הָאָרֶץ. וְכָל מִי שְׁזוּכָה
 לְהַקְשֵׁר בְּחַיָּיו בְּאֶרֶץ הַקְּדוּשָׁה הַזֹּאת, זוּכָה לְהַקְשֵׁר
 אַחַר כֵּן לְאֶרֶץ הַקְּדוּשָׁה הָעֲלִיּוֹנָה.

וְכָל מִי שֶׁלֹּא זוּכָה בְּחַיָּיו, וּמְבִיאִים אוֹתוֹ
 לְהַקְבֵּר שָׁם, עָלָיו כְּתוּב וְנַחֲלָתִי שְׁמַתָּם
 לְתוֹעֵבָה. רוּחוֹ יֵצֵא בְּרִשׁוֹת נִכְרִיָּה אַחֲרָת,
 וְגוֹפוֹ בָּא תַּחַת רִשׁוֹת הָאָרֶץ הַקְּדוּשָׁה כְּבִיכּוֹל,
 עֹשֶׂה קִדְשׁ חַל, וְחַל קִדְשׁ. וְכָל מִי שְׁזוּכָה
 לְהוֹצִיא נְשַׁמְתּוֹ בְּאֶרֶץ הַקְּדוּשָׁה, מִתְּכַפָּרִים
 חֲטָאִיו, וְזוּכָה לְהַקְשֵׁר תַּחַת כַּנְּפֵי הַשְּׁכִינָה,
 שְׁכַתוֹב (דְּבָרִים ל"ב) וְכִפֵּר אֲדַמְתּוֹ עִמּוֹ. וְלֹא עוֹד,
 אֶלָּא אִם זוּכָה בְּחַיָּיו, זוּכָה לְמַשֵּׁךְ עָלָיו רוּחַ
 קִדְשָׁה תָּמִיד, וְכָל מִי שְׁיֹשֵׁב בְּרִשׁוֹת אַחֲרָת,
 נִמְשַׁכֵּת עָלָיו רוּחַ אַחֲרָת נִכְרִיָּה.

לְמַדְנֹו, כְּשֶׁעָלָה רַב הַמְּנוּנָא סְבָא לְשָׁם, הָיוּ עִמּוֹ
 שְׁנַיִם עָשָׂר בְּנֵי הַיְשִׁיבָה שְׁלוֹ. אָמַר

לָהֶם, אִם אֲנִי הוֹלֵךְ לְדֶרֶךְ הַזֶּה, לֹא עַל שְׁלִי אֲנִי עוֹשֶׂה, אֲלֹא כְּדִי לְהַשִּׁיב הַפְּקֻדוֹן לְבַעְלָיו. שְׁנִינוּ, כָּל אוֹתָם שְׁלֹא זָכוּ לָזֶה בְּחַיֵּיהֶם, הֵם מְשִׁיבִים אֶת פְּקֻדוֹן רַבּוֹנָם לְאַחֵר.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, מִשּׁוּם כֶּךָ, כָּל מִי שֶׁמַּעֲבִיר מֵאוֹתָם מִיָּנִים רָעִים אוֹ רְשׁוֹת אַחֲרַת לְאָרֶץ, הָאָרֶץ נִטְמָאת. אוֹי לְאוֹתוֹ הָאִישׁ! אוֹי לְנַפְשׁוֹ! שְׁהִרֵי הָאָרֶץ הַקְּדוּשָׁה לֹא תִקְבַּל אוֹתוֹ אַחֵר כֶּךָ, עָלָיו כְּתוּב (תהלים קד) יִתְמוּ חַטָּאִים מִן הָאָרֶץ - בְּעוֹלָם הַזֶּה וּבְעוֹלָם הַבָּא. וּרְשָׁעִים עוֹד אֵינָם - בְּתַחֲיַת הַמֵּתִים. אִז - בְּרַכִּי נַפְשִׁי אֶת ה' הַלְלוּיָהּ.

אֵת מִשְׁפָּטֵי תַעֲשׂוּ וְאֵת חֻקֹּתֵי תִשְׁמְרוּ לְלַכֵּת בָּהֶם וְגו'. רַבִּי אַבָּא אָמַר, אֲשֶׁרִי חֲלָקִים שֶׁל יִשְׂרָאֵל, שֶׁהַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא הִתְרַצָּה בָּהֶם מִכָּל הָעַמִּים עוֹבְדֵי עֲבוּדָה זָרָה, וּבִשְׁבִיל אֶהְבְּתוֹ עֲלֵיהֶם נָתַן לָהֶם הַנְּהַגוֹת אֱמֶת, נָטַע בָּהֶם אֶת עֵץ הַחַיִּים וְהַשְּׂרָה שְׁכִינָתוֹ בֵּינֵיהֶם. מָה הִטְעַם? מִשּׁוּם שֶׁיִּשְׂרָאֵל רְשׁוּמִים בְּרִשְׁם קְדוּשׁ בְּבִשְׂרָם, וְנוֹדְעִים שֶׁהֵם שְׁלוֹ, [נוֹדְעִים] מִבְּנֵי הַיִּכְלוֹ.

וּמִשּׁוּם כֶּךָ, כָּל אוֹתָם שְׁלֹא רְשׁוּמִים בְּרִשְׁם הַקְּדוּשׁ בְּבִשְׂרָם, הֵם אֵינָם שְׁלוֹ,

וְנוֹדְעִים שְׁכָלָם מִצַּד הַטְּמֵאָה הֵם בְּאִים, וְאָסוּר
 לְהִתְחַבֵּר עִמָּהֶם וּלְדַבֵּר עִמָּם בְּדַבְרֵי הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ
 הוּא, וְאָסוּר לְהוֹדִיעֵם דְּבַרֵי תוֹרָה, כִּי הַתּוֹרָה כְּלָה
 שְׁמוֹ שֶׁל הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְכָל אוֹת שֶׁל הַתּוֹרָה
 נִקְשְׁרָת לְשֵׁם הַקְּדוּשׁ. וְכָל מִי שֶׁלֹּא רָשׁוּם בְּרָשָׁם
 הַקְּדוּשׁ בְּבִשְׂרוֹ, אָסוּר לְהוֹדִיעוֹ דְּבַר תּוֹרָה, וְכָל
 שֶׁכֵּן לְהִתְעַסֵּק (לְהַסְתַּכֵּל) עִמוֹ.

רַבִּי שְׁמַעוֹן פְּתַח, (שְׁמוֹת י"ב) זֹאת חֻקַּת הַפֶּסַח כָּל
 בֶּן נֹכַר לֹא יֹאכַל בוֹ, וְכָתוּב וְכָל עֶבֶד אִישׁ
 וְגו', וְכָתוּב תּוֹשֵׁב וְשֹׁכֵיר לֹא יֹאכַל בוֹ. וּמָה פֶּסַח
 שֶׁהוּא בֶּשֶׂר לְמֵאֲכָל, עַל שֶׁנִּרְמַז בְּדַבַּר קְדוּשׁ
 אָסוּר לְכָל אֱלֹה לְאָכַל בוֹ וּלְתַתּ לָהֶם לְאָכַל עַד
 שְׁיִמּוּלוּ – הַתּוֹרָה שֶׁהִיא קֹדֶשׁ קְדָשִׁים (שֶׁל קְדָשִׁים),
 הַשֵּׁם הָעֲלִיּוֹן שֶׁל הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, עַל אַחַת
 כַּמָּה וְכַמָּה.

רַבִּי אֶלְעָזָר שָׁאֵל אֵת רַבִּי שְׁמַעוֹן אָבִיו. אָמַר לוֹ,
 הֲרִי שְׁנִינּוּ שְׁאָסוּר לְלַמֵּד תּוֹרָה לְעוֹבְדֵי
 כּוֹכָבִים וּמַזְלוֹת, וְיִפֶּה הֵעִירוּ הַחֲבָרִים מִבְּכָל,
 שְׁכָתוּב לֹא עָשָׂה כֵן לְכָל גּוֹי. אָבַל כִּיּוֹן שְׁאָמַר
 מִגִּיד דְּבָרָיו לִיעֶקֶב, לָמָּה חִקְיוֹ וּמִשְׁפָּטָיו
 לִישְׂרָאֵל? אָמַר לוֹ, אֶלְעָזָר, בֵּא רְאֵה, אֲשֶׁרִיָּהֶם
 יִשְׂרָאֵל שֶׁחָלַק הָעֲלִיּוֹן הַקְּדוּשׁ הַזֶּה נָטַע בָּהֶם

הקדוש ברוך הוא, שכתוב כי לקח טוב נתתי לכם, ולא לעמים עובדי עבודה זרה. ומשום שהיא גנוזה עליונה נכבדה, שמו ממש, התורה כלה נסתר ונגלה בסוד של שמו, ועל כן ישראל הם בשתי דרגות, נסתר ונגלה. ששנינו, שלש דרגות הן שנקשרות זו בזו: הקדוש ברוך הוא, תורה וישראל. וכל אחת דרגה על דרגה, נסתר ונגלה. הקדוש ברוך הוא דרגה על דרגה, נסתר ונגלה. התורה גם כן נסתר ונגלה. ישראל גם כן דרגה על דרגה. זהו שכתוב (תהלים קמז) מגיד דבריו ליעקב חקיו ומשפטיו לישראל. שתי דרגות הן - יעקב וישראל, אחד גלוי ואחד נסתר.

מה זה אומר? אלא כל מי שנמול ונרשם בשם (ברשם) הקדוש, נותנים לו באותם דברים שהתגלו בתורה, כלומר, מודיעים לו בראשי אותיות ובראשי פרקים, נותנים עליו חמרה של מצוות התורה, ולא יותר, עד שיתעלה לדרגה אחרת. זהו שכתוב מגיד דבריו ליעקב (ליעקב יפה). אבל חקיו ומשפטיו לישראל, שהוא בדרגה יותר עליונה, וכתוב (בראשית לב) לא יקרא שמך עוד יעקב וגו'. חקיו ומשפטיו לישראל, אלו סודות

הַתּוֹרָה וְהַנְּהִיגוֹת הַתּוֹרָה וְסִתְרֵי תּוֹרָה, שְׁלֹא יִצְטָרְכוּ לְגִלּוֹת אֶלֶּא לְמִי שֶׁהוּא בְּדַרְגָּה יוֹתֵר עֲלִיּוֹנָה כְּרֵאוּי.

וּמֵה לְיִשְׂרָאֵל כְּזֶה, לְעַמִּים עוֹבְדֵי עֲבוּדָה זָרָה עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה. וְכֹל מִי שֶׁלֹּא נִמּוּל וְנוֹתְנִים לוֹ אֶפְלוּ אוֹת קִטְנָה שֶׁל הַתּוֹרָה, כְּאֵלוֹ הַחֲרִיב עוֹלָם וּמִשְׁקַר בְּשֵׁמוֹ שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, שֶׁהַכֹּל תְּלוּי בְּזֶה, וְזֶה בְּזֶה נִקְשָׁר, שְׁכַתּוֹב (ירמיה לג) אִם לֹא בְּרִיתִי יוֹמָם וְלַיְלָה חֻקוֹת שָׁמַיִם וְאֶרֶץ לֹא שָׁמַתִּי.

בא רָאָה, כְּתוּב וְזֹאת הַתּוֹרָה אֲשֶׁר שָׁם מִשֶּׁה לְפָנַי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. לְפָנַי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל שָׁם, אֲבָל לְשָׂאֵר הָעַמִּים לֹא שָׁם. מִשׁוּם כֵּן דִּבֶּר אֵל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. (ויקרא ב) וְאֵל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל תֹּאמֶר. וְכֵן כָּלֵם. יְנוּחוּ אֲבוֹת הָעוֹלָם, הֵם הִלֵּל וְשִׁמְאִי, שְׁכָף אָמְרוּ לְאוּנְקְלוֹס, וְלֹא הוֹדִיעוּ לוֹ דִּבְרַת תּוֹרָה עַד שֶׁנִּמּוּל.

ובא רָאָה, הַדְּבָר הֵרֵאשׁוֹן שֶׁל הַתּוֹרָה שְׁנוֹתְנִים לְתִינוּקוֹת אֶלֶף בֵּי"ת, זֶה דִּבְרַת שְׂאִין בְּנֵי הָעוֹלָם יְכוּלִים לְהַשִּׁיג בְּשִׁכְלָם וּלְהַעֲלוֹתוֹ בְּרִצּוֹן, וְכֹל שְׁכֵן לְדַבֵּר אוֹתוֹ בְּפִיָּהֶם, וְאֶפְלוּ מְלֹאכִים עֲלִיּוֹנִים וְעֲלִיוְנֵי הָעֲלִיוֹנִים אֵין יְכוּלִים לְהַשִּׁיג, כִּי

הם נסתרות השם הקדוש. ואלף וארבע מאות
 וחמש רבבות של עולמות, כלם תלויים בקוצו
 של אל"ף, ושבעים ושנים שמות קדושים
 חקוקים באותיותיו רשומים, שעמדו בהם
 עליונים ותחתונים, שמים וארץ, וכסא הכבוד
 של המלך, תלויים מצד אחד לצד אחד,
 שפשיטות האלף קיומם של כל העולמות,
 ותומכים של עליונים ותחתונים בסוד החכמה.
 ושבילים נסתרים ונהרות עמקים ועשר
 אמירות, כלם יוצאים מאותו קוץ
 תחתון שתחת האלף. מכאן והלאה מתחיל
 להתפשט אלף בבי"ת, ואין חשבון לחכמה
 שנחלקה כאן.

משום כך התורה היא הקיום של הכל ואמונת
 הכל, לקשר קשר של האמונה זה עם זה
 כראוי. ומי שנמול, נקשר באותו קשר האמונה.
 ומי שלא נמול ולא נקשר בו, כתוב בו (ויקרא כב)
 וכל זר לא יאכל קדש. (שמות יג) ועל ערל לא יאכל
 בו. שהרי התעוררה רוח הטמאה שמצדו, ובא
 להתערב בקדשה. ברוך הרחמן שהפריד את
 ישראל בניו, רשומים ברשם קדוש, מהם
 ומזהמתם. עליהם כתוב, (ירמיה כ) ואנכי נטעתוך

שׁוֹרֵק כֹּלָה זֶרַע אֲמֶת. וּמִשׁוּם כֶּךָ, (מִיכָה ז) תִּתֵּן אֲמֶת
 לַיַּעֲקֹב, וְלֹא לְאַחֵר. תּוֹרַת אֲמֶת, לְזֶרַע אֲמֶת. בָּא
 רַבִּי אֶלְעָזָר וּנְשָׂקוּ עַל יָדוֹ.

סדר הלימוד ליום ג ניסן [יום 180 בשנה]

רַבִּי חִזְקִיָּה אָמַר, כְּתוּב (שְׁמוּאֵל-א יב) כִּי לֹא יִטֵּשׁ ה'
 אֶת עַמּוֹ בְּעַבּוּר שְׁמוֹ וְגו'. כִּי לֹא יִטֵּשׁ ה' אֶת
 עַמּוֹ, מָה הַטַּעַם בְּעַבּוּר שְׁמוֹ הַגָּדוֹל? כִּי הַכֹּל
 נִקְשָׁר זֶה עִם זֶה. וּבִמָּה נִקְשְׁרוּ יִשְׂרָאֵל בְּקִדּוּשׁ
 בְּרוּךְ הוּא? בְּאוֹתוֹ רִשְׁם קִדּוּשׁ שְׁנֵרֶשֶׁם בְּבִשְׂרָם,
 וּמִשׁוּם כֶּךָ לֹא יִטֵּשׁ ה' אֶת עַמּוֹ. וְלָמָּה? בְּעַבּוּר
 שְׁמוֹ הַגָּדוֹל שְׁנֵרֶשֶׁם בָּהֶם.

לְמִדְּנֹו, הַתּוֹרָה נִקְרְאָת בְּרִית, וְהַקִּדּוּשׁ בְּרוּךְ
 הוּא נִקְרָא בְּרִית, וְהַרְשָׁם הַקִּדּוּשׁ הַזֶּה
 נִקְרָא בְּרִית. וְלִכֵּן הַכֹּל נִקְשָׁר זֶה עִם זֶה וְלֹא נִפְרָד
 זֶה מִזֶּה. אָמַר לוֹ רַבִּי יֵיסָא, תּוֹרָה וְיִשְׂרָאֵל – יִפָּה,
 אֲבָל הַקִּדּוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מִנִּין לָנוּ שְׁנִקְרָא בְּרִית?
 אָמַר לוֹ, שְׁכַתּוּב (תְּהִלִּים קז) וַיִּזְכֹּר לָהֶם בְּרִיתוֹ, וְהָרִי
 נוֹדַע, וְהָרִי נִתְבָּאֵר.

וְאֵת חֻקְתֵי תִשְׁמְרוּ (ויקרא יח). חֻקְתֵי – אֵלוֹ הֵן
 הַנְּהֻגוֹת הַמְּלֻךְ. מִשְׁפָּטֵי – אֵלוֹ הֵן גְּזֵרוֹת
 הַתּוֹרָה. רַבִּי יְהוּדָה אָמַר, כֹּל אוֹתָן הַנְּהֻגוֹת

שְׁנֵקְרָאוֹת צְדָק, נִקְרָאוּ חֻקֵּי, וְהֵן גְּזֵרַת הַמֶּלֶךְ.
 וּבְכָל מָקוֹם שֶׁנִּקְרָא מִשְׁפָּט, הֵן נִקְרָאוֹת דֵּינֵי שֶׁל
 הַמֶּלֶךְ, שֶׁהוּא הַמֶּלֶךְ הַקְדוֹשׁ, הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
 הַמֶּלֶךְ שֶׁכָּל הַשָּׁלוֹם שָׁלוּ, שֶׁהוּא הַמֶּלֶךְ הַקְדוֹשׁ
 בְּמָקוֹם שֶׁשְׁנֵי חֻלְקִים אֲחוּזִים זֶה עִם זֶה. וְעַל זֶה
 כָּתוּב, (תהלים פט) צְדָק וּמִשְׁפָּט מְכוֹן כִּסְאֶךָ, וְהֵם דֵּין
 וְרַחֲמִים. וּמִשׁוֹם כֶּךָ חֵק וּמִשְׁפָּט. וְעַל זֶה כָּתוּב,
 (שם קמז) חֻקֵּי וּמִשְׁפָּטֵי לְיִשְׂרָאֵל. לְיִשְׂרָאֵל וְלֹא
 לְשָׂר הָעַמִּים.

מַה כָּתוּב אַחֲרָיו? לֹא עָשָׂה כֵן לְכָל גּוֹי. וְשָׁנִינוּ,
 אֵף עַל גַּב שֶׁנִּמְוֹל וְלֹא עָשָׂה אֶת מִצְוֹת
 הַתּוֹרָה, הִרִי הוּא כְּמוֹ גּוֹי בְּכָל, וְאָסוּר לְלַמְדוֹ
 דְּבָרֵי תּוֹרָה. וְעַל זֶה שָׁנִינוּ, (שמות כ) מִזְבַּח אֲבָנִים,
 זֶה מִזְבַּח אֲבָנִים מִמֶּשׁ. וְהִרִי קָשֵׁי הַלֵּב עוֹמֵד
 בְּמָקוֹמוֹ, וְהִזְהֵמָה לֹא פָסְקָה מִמֶּנּוּ.

מִשׁוֹם כֶּךָ לֹא עוֹלָה בְּיָדוֹ אוֹתָהּ מִלָּה וְלֹא
 מוֹעִילָה לוֹ. וְעַל זֶה כָּתוּב, פִּי חֲרָבָךָ
 הַנִּפְתָּ עָלֶיךָ וַתַּחֲלֵלָהּ. מִשׁוֹם כֶּךָ, לֹא עָשָׂה כֵן לְכָל
 גּוֹי סִתָּם. וּמִשְׁפָּטִים בַּל יִדְעוּם, לְעוֹלָם וְלְעוֹלָמֵי
 עוֹלָמִים. דְּבָר אַחַר (קטן), לֹא נוֹתְנִים לָהֶם כָּל שֶׁכֵּן
 סוּדוֹת תּוֹרָה וְהִנְהִיגוֹת הַתּוֹרָה. וְכָתוּב (דברים לב) פִּי

חֶלֶק ה' עֲמוּ יַעֲקֹב חֶבֶל נַחֲלָתוֹ, (תהלים קמד) אֲשֶׁר־
הָעַם שָׁפְכָה לוֹ אֲשֶׁר־י הָעַם שָׁה' אֱלֹהֵינוּ.

מוֹשְׁנָה, בְּדַרְכֵי הָאוֹרוֹת הָעֲלִיוֹנִים. אַרְבַּעַה
מִפְתָּחוֹת נַעֲשׂוּ לְאַרְבַּעַת צְדָדֵי
הָעוֹלָם, וּבְזוּיוֹתֵיהֶם נִמְצְאִים אֶחָד לְצַד אַרְבַּעַה,
וְאַרְבַּעַה לְצַד אֶחָד. נְחֻקִּים (נחלקו) בְּגוֹן אֶחָד.
בְּאוֹתוֹ גּוֹן, תְּכַלֵּת וְאַרְגָּמָן וְצִבְעֵ זוּהַר וְלָבָן
וְאָדָם. זֶה נִכְנָס לְגוֹן שֶׁל חֶבְרוֹ, וְשֶׁל רָשׁוּם בּוֹ.

אַרְבַּעַה רָאשִׁים עָלוּ כְּאֶחָד, וּבְדִיוֹקָן אֶחָד
נִדְבָקִים. רֹאשׁ אֶחָד עוֹלָה מִתּוֹךְ
הֶרְחָצָה שְׂרוּחִץ. שְׁתֵּי אֵילוֹת קְצוּבוֹת בְּשַׁעוֹר
אֶחָד עוֹלוֹת מֵאוֹתָהּ רֶחֶצָה, שְׁכָתוּב (שיר ד) כְּעֵדֶר
הַקְּצוּבוֹת שֶׁעָלוּ מִן הֶרְחָצָה. בְּשַׁעַר שְׁלֵהֶם מְרָאֶה
שֶׁל אֶבֶן טוֹבָה שֶׁל אַרְבַּעַה גּוֹנִים.

אַרְבַּע כְּנָפִים שֶׁמְכַסּוֹת עַל הַגּוֹף, וַיְדִים קְטַנּוֹת
תַּחַת כְּנָפֵיהֶם. וְחֵמֶשׁ בְּחֵמֶשׁ חֻקוֹקִים.
טְסִים (שוֹאֲפִים) לְמַעְלָה לְמַעְלָה מִן הַהֵיכָל, שֶׁהוּא
יָפָה תֹאֵר וְנֹאֵה לְמִרְאֶה.

עֲלָם אֶחָד יֵלֵד יוֹצֵא שְׁנוֹן חֶרֶב, שְׁמֵתֵהֶפְכַּת
לְגַבְרִים וְלִנְקָבוֹת. לוֹקְחִים מְדִידַת הָאֵיפָה
בֵּין שָׁמַיִם וּבֵין אָרֶץ. לְפַעְמִים לוֹקְחִים (עוֹלִים) לָהּ

בְּכֹל הָעוֹלָם, וְכֹל הַמְדִידוֹת מוֹדְדִים בָּהּ, שְׁפָתוֹב
אֵיפֶת צְדָק וְגו'.

מְרָאָה אָחַד שֶׁל בְּדוּלַח עוֹמֵד עַל חֶרֶב אַחַת,
בְּרֹאשׁ אוֹתוֹ יֵלֵד (חֶרֶב) מְלֵהֵט אָדָם מִתּוֹךְ
הַבְּדוּלַח. שְׁנֵי צְדָדִים מְצַד זֶה וּמְצַד זֶה, נִרְאִית
אוֹתָהּ הַחֶרֶב בְּרִשְׁמֵי עֲמָקִים, גָּבַר אָחַד תְּקִיף,
סָלַם שְׁעוֹמֵד בְּשִׁלְשָׁה עֶשֶׂר עוֹלָמוֹת חָגוּר אוֹתָהּ
הַחֶרֶב לְעֲשׂוֹת נִקְמוֹת, וְעָמוּ חָגוּרִים שְׁשִׁים
אַחֲרֵי, כֻּלָּם מִחֻלְפִּים (מְלַמְדֵי) (שׁוֹלְפֵי) מִנְצְחֵי קָרֵב.
זֶהוּ שְׁפָתוֹב (תְּהֵלִים מֵה) חָגוּר חֶרְבָּךְ עַל יָרֵךְ גְּבוּר
הוֹדֵךְ וְהִדְרָךְ. וְכָתוֹב (שִׁיר ג) כֻּלָּם אֲחִזֵי חֶרֶב
מְלַמְדֵי מִלְחָמָה וְגו'. בְּכַמָּה גּוֹנִים מִתְּהַפְּכִים
פְּנִיָהּ, שְׂאִין מְכִיר אוֹתָם פָּרֵט לְתוֹלַעַת אַחַת
שְׁשָׁטָה (שְׁשׁוּרָה) בֵּין דְּגֵי הַיָּם, כָּל הָאֲבָנִים
שְׁעוֹבְרוֹת עֲלֵיהֶם נִבְקָעוֹת.

בְּאוֹתוֹ זְמַן הַקּוֹל שְׁיוּצָא מֵאוֹתָם חָגוּרֵי הַחֶרֶב,
מִבְּקַע שְׁמוֹנָה עֶשֶׂר הָרִים גְּדוּלִים, וְאִין
מִי שְׁיִרְכִין אֲזַנָּיו. כָּל הָעוֹלָם סְתוּמֵי עֵינַיִם, אֲטוּמֵי
לֵב, אִין מִי שְׁיִשְׁגִיחַ, שְׁהָרֵי הַבְּנִין סְתוּר
כְּשִׁעוֹשִׁים מְעֲשִׂים שְׂאִינָם כְּשָׂרִים, סוּטִים מְדָרְךְ
תְּקִינָה, הַיְמִין סָרָה וְהַשְּׂמָאל שׁוֹלְטָת, וְאִז מְצוּיוֹת
עָרְיוֹת. אוֹי לְרִשְׁעִים שְׁגוּרְמִים אֶת זֶה בְּעוֹלָם,

שְׁהָרֵי אֵין מִתְבָּרְכִים לְמַעְלָה עַד שְׂיִכְלוּ אוֹתָם
 לְמַטָּה. זֶהוּ שְׁכָתוּב (תהלים קד) וַיִּשְׁעִים עוֹד אֵינָם
 בְּרָכִי נַפְשִׁי אֶת ה' הַלְלוּיָהּ. (עד כאן)

עֲרוֹת אָבִיךָ וְעֲרוֹת אִמְךָ לֹא תִגְלֶה. רַבִּי חֲיִיא
 פָּתַח, (שיר ב) כְּתַפּוּחַ בַּעֲצֵי הַיַּעַר כֵּן דוֹדֵי
 בֵּין הַבָּנִים וְגו'. אֶת הַפְּסוּק הַזֶּה בְּאָרוֹ הַחֲבָרִים,
 אָבֵל כָּמָה חֲבִיבָה כְּנִסְת יִשְׂרָאֵל לִפְנֵי הַקְּדוֹשׁ
 בְּרוּךְ הוּא שְׁהִיא מְשַׁבַּח אוֹתוֹ בְּזֶה. כָּאֵן יֵשׁ
 לְהַתְּבוּנָן, לָמָּה הִיא מְשַׁבַּח אוֹתוֹ בְּתַפּוּחַ וְלֹא
 בְּדָבָר אַחֵר, אוּ בְּגוֹנִים אוּ בְּרִיחַ אוּ בְּטַעַם?

אָבֵל הוֹאִיל וְכָתוּב תַּפּוּחַ, בְּכָל הִיא מְשַׁבַּח
 אוֹתוֹ – בְּגוֹנִים, בְּרִיחַ, וּבְטַעַם. מַה תַּפּוּחַ
 הוּא רְפוּאָה לְכָל – אֵף הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא רְפוּאָה
 לְכָל. מַה תַּפּוּחַ נִמְצָא בְּגוֹנִים, כְּמוֹ שְׂבָאֲרָנוּ – אֵף
 הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא נִמְצָא בְּגוֹנִים עֲלִיוֹנִים. מַה
 תַּפּוּחַ יֵשׁ בּוֹ רִיחַ דֵּק מְכָל שְׂאָר הָעֵצִים – אֵף
 הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא כָּתוּב בּוֹ וְרִיחַ לוֹ כְּלָבָנוּן. מַה
 תַּפּוּחַ טַעַמוֹ מְתוֹק – אֵף הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא כָּתוּב
 בּוֹ חֲכוּ מִמִּתְקִים.

וְהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מְשַׁבַּח אֶת כְּנִסְת יִשְׂרָאֵל
 כְּמוֹ שׁוֹשְׁנָה, וְהָרִי בְּאֲרָנוּ אֶת הַדְּבָרִים

לָמָּה כָּמוֹ שׁוֹשְׁנָה, וְהָרִי נִתְבָּאָר. רַבִּי יְהוּדָה אָמַר,
 בְּשַׁעַה שְׁמַתְרַבִּים צְדִיקִים בְּעוֹלָם, כְּנִסְתַּת יִשְׂרָאֵל
 מִעֲלָה רִיחוֹת טוֹבִים, וּמִתְבָּרַכַת מִן הַמֶּלֶךְ
 הַקָּדוֹשׁ, וּפְנִיָּה מְאִירִים. וּבְזִמְן שְׁמַתְרַבִּים
 הַרְשָׁעִים בְּעוֹלָם, כְּבִיכּוֹל אֵין כְּנִסְתַּת יִשְׂרָאֵל
 מִעֲלָה רִיחוֹת טוֹבִים, וְטוֹעֵמַת מֵהַצַּד הָאֲחֵר
 הַמֵּר, אָז כְּתוֹב (אִיכָּה ב) הַשְּׁלִיךְ מִשְׁמִים אֶרֶץ וְגו',
 וּפְנִיָּה חֲשׂוֹכִים.

רַבִּי יוֹסִי אָמַר, בְּשַׁעַה שְׁמַתְרַבִּים צְדִיקִים
 בְּעוֹלָם, כְּתוֹב (שׁם ב) שְׁמָאֵלּוּ תַחַת לְרֵאשִׁי
 וַיִּמְיֵנוּ תַחֲבַקְנִי. וּבְזִמְן שְׁמַתְרַבִּים רְשָׁעִים בְּעוֹלָם,
 כְּתוֹב הַשִּׁיב אַחֲזֹר יְמִינוֹ. רַבִּי חֲזַקְיָה אָמַר מִכָּאֵן,
 (משלי יז) וְנִרְגַן מִפְּרִיד אֶלּוֹף, כְּלוֹמֵר, מִפְּרִיד אֵת
 הַמֶּלֶךְ מֵהַגְּבִירָה. זֶהוּ שְׁכְּתוֹב עֲרוֹת אֲבִיךָ וְעֲרוֹת
 אִמֶּךָ לֹא תִגְלֶה.

רַבִּי אֶלְעָזָר הָיָה יוֹשֵׁב לְפָנָי אָבִיו. אָמַר לוֹ, אִם
 פְּרָקְלִיט יֵשׁ בְּעוֹלָם, הוּא נִמְצָא עִם
 הַגְּבִירָה. וְאִם יֵשׁ בְּעוֹלָם קְטָגוֹר, הוּא נִמְצָא עִם
 הַגְּבִירָה. לָמָּה? אָמַר לוֹ, לְמֶלֶךְ שֶׁהִיָּה לוֹ בֶּן מִן
 הַגְּבִירָה – כָּל זִמְן שְׁאוֹתוֹ הַבֵּן עוֹשֶׂה אֵת רְצוֹן
 הַמֶּלֶךְ, הַמֶּלֶךְ שֵׁם מְדוֹרוֹ עִם הַגְּבִירָה. וְכָל זִמְן

שְׁאוֹתוֹ בֵּן לֹא עוֹשֶׂה אֶת רְצוֹן הַמֶּלֶךְ, מִפְּרִיד
אֶת מְדוּרוֹ מִן הַגְּבִירָה.

כָּךְ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עִם כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל – כָּל
זְמַן שֶׁיִּשְׂרָאֵל עוֹשִׂים אֶת רְצוֹנוֹ שֶׁל הַקְּדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא, הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא שֶׁם מְדוּרוֹ עִם
כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל. וְכֹל זְמַן שֶׁאֵין יִשְׂרָאֵל עוֹשִׂים אֶת
רְצוֹנוֹ שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, אֵין הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא שֶׁם מְדוּרוֹ עִם כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל. מָה הַטַּעַם? כִּי
יִשְׂרָאֵל הוּא בְּנוֹ הַבְּכוֹר שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא,
שְׁכָתוֹב בְּנֵי בְּכָרֵי יִשְׂרָאֵל. הָאֵם זֶה כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל,
שְׁכָתוֹב (משלי א) וְאֵל תִּטַּשׁ תּוֹרַת אֲמֹךְ.

בֵּא רְאֵה, כָּל זְמַן שֶׁיִּשְׂרָאֵל רְחוּקִים מֵהֵיכַל
הַמֶּלֶךְ, כְּבִיכּוֹל הַגְּבִירָה הַתְּרַחֲקָה עִמָּהֶם.
מָה הַטַּעַם? כִּי הַגְּבִירָה לֹא הַקְּדִימָה שְׂבֻטָה לְבֵן
הַזֶּה לְהִלְקוֹתוֹ כְּדֵי לְלַכֵּת בְּדֶרֶךְ יִשְׂרָהּ, כִּי הַמֶּלֶךְ
לֹא מְלָקָה אֶת בְּנוֹ לְעוֹלָמִים, אֲלֵא מִשְׁאִיר הַכֹּל
בְּיַד הַגְּבִירָה לְהִנְהִיג אֶת הַהֵיכַל וּלְהִלְקוֹת אֶת
בְּנָהּ וּלְהִנְהִיגוֹ בְּדֶרֶךְ הָאֱמֶת כְּנֶגֶד הַמֶּלֶךְ.

וְסוּד הַדָּבָר – שְׁכָתוֹב (משלי לא) דְּבָרֵי לְמוֹאֵל מְלֹךְ
מִשָּׂא אֲשֶׁר יִסְרְתוּ אֲמוֹ, (אמו ודאי) זֶה בֵּת
שְׁבַע, וְהָרִי נֶאֱמַר הַכְּתוֹב (שם י) מִשְׁלֵי שְׁלֵמָה בֵּן

חָכָם יִשְׁמַח אָב וּבֶן כְּסִיל תּוֹגַת אָמוּ. תּוֹגַת אָמוּ וּדְאִי. רְאֵה מָה כְּתוּב, בֵּין חָכָם יִשְׁמַח אָב. בְּעוֹד שְׁהֵבֵן הַזֶּה הוֹלֵךְ בְּדֶרֶךְ יִשְׂרָאֵל וְהוּא חָכָם – יִשְׁמַח אָב (כָּלֵל), זֶה הַמֶּלֶךְ הַקְּדוֹשׁ לְמַעְלָה. יִשְׁמַח אָב סִתָּם. נִמְצָא הֵבֵן הַזֶּה בְּדֶרֶךְ כּוֹשְׁלֵת – מָה כְּתוּב? וּבֶן כְּסִיל תּוֹגַת אָמוּ. תּוֹגַת אָמוּ וּדְאִי, זו כְּנִסְתַּת יִשְׂרָאֵל. וְסוּד הַדְּבָר כְּתוּב, (ישעיה ג) וּבְפִשְׁעֵיכֶם שְׁלַחָה אִמְכֶם.

בא רְאֵה, לֹא נִמְצָאת שְׂמִיחָה לְפָנֵי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא כְּמוֹ הַיּוֹם שֶׁעָלָה שְׁלֵמָה לְחֻכְמָה וְאָמַר שִׁיר הַשִּׁירִים. אִזְ הָאִירוּ פָּנֵי הַגְּבִירָה, וּכְאֵ הַמֶּלֶךְ לְהַשְׁרוֹת אֶת מְדוּרוֹ עִמָּה. זֶהוּ שְׂכָתוּב (מלכים א-ד) וְתֵרַב חֻכְמַת שְׁלֵמָה וְגו'. מָה זֶה וְתֵרַב? שֶׁעָלָה הַיָּפִי שֶׁל הַגְּבִירָה וְהַתְּגַדְּלָה בְּדֶרֶגוֹתֶיהָ עַל כָּל שְׂאָר הַדְּרָגוֹת, כִּי הַמֶּלֶךְ שָׁם אֶת מְדוּרוֹ עִמָּה. וְכָל כֶּף לָמָּה? כִּי הוֹצִיאָה אֶת הֵבֵן הַחָכָם הַזֶּה לְעוֹלָם (למלך).

וּכְשֶׁהוֹצִיאָה אֶת שְׁלֵמָה, הִיא הוֹצִיאָה לְכָל יִשְׂרָאֵל, וְכָלֵם הָיוּ בְּדֶרֶגוֹת עֲלִיוֹנוֹת צְדִיקִים כְּשְׁלֵמָה (בְּשָׁלוֹם), שֶׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא שְׂמַח בָּהֶם, וְהֵם בּוֹ. וּבַיּוֹם שֶׁתִּקַּן שְׁלֵמָה אֶת הַבַּיִת לְמִטָּה, תִּקְנָה הַגְּבִירָה בֵּית לְמֶלֶךְ, וְשָׂמוּ

מְדוּרָם יַחַד, וְהָאִירוּ פְּנֵיהָ בְּשִׂמְחָה וּשְׂלֵמוֹת. אִזּוּ
נִמְצְאָה שִׂמְחָה לְכָל, לְמַעַלָּה וּלְמַטָּה. וְכָל כֶּף
לָמָּה? כִּי כָתוּב מִשָּׂא אֲשֶׁר יִסְרְתוּ אִמּוֹ, שֶׁהִנְהִיגָה
אוֹתוֹ לְרִצּוֹן הַמֶּלֶךְ.

וּכְשֶׁהֵבֵן הַזֶּה, כְּמוֹ שְׂאֵמְרָנוּ (שְׁצַרִּיף), אֵינּוּ מִתְּנַהֵג
לְרִצּוֹן הַמֶּלֶךְ, אִזּוּ עֲרוֹת הַכָּל, עֲרוֹת
כָּל הַצְּדָדִים, שֶׁהָרִי הַמֶּלֶךְ פּוֹרֵשׁ מֵהַגְּבִירָה,
וְהַגְּבִירָה הַתְּרַחֲקָה מֵהִיכָלוֹ, וּמִשׁוּם כֶּף זֹהִי
עֲרוֹת הַכָּל. וְכִי אֵין זֹו עֲרוֹה, מֶלֶךְ בְּלִי גְבִירָה,
וּגְבִירָה בְּלִי מֶלֶךְ?! וְעַל זֶה כָּתוּב, עֲרוֹת אָבִיךָ
וְעֲרוֹת אִמְךָ לֹא תִגְלֶה אִמְךָ הִיא. אִמְךָ הִיא וְדַאי,
וְשׁוֹרָה עִמָּךְ. מִשׁוּם כֶּף לֹא תִגְלֶה עֲרוֹתֶיהָ.

רַבִּי שְׂמַעוֹן הַקִּישׁ יָדָיו וּבָכָה וְאָמַר: אוֹי אִם
אִמְר וְאִגְלֶה סוּד, אוֹי אִם לֹא אִמְר,
שְׂיֵאבְדוּ הַחֲבֵרִים דָּבָר. (יחזקאל יא) אָהָה ה' אֱלֹהִים
כָּלָה אֶתָּה עֲשֵׂה אֶת שְׂאֵרִית יִשְׂרָאֵל. מַה זֶה
אָהָה? וּמַה זֶה כָּלָה אֶתָּה עֲשֵׂה? אֵלָּא סוּד הַדָּבָר
– בְּזִמְן שֶׁה' תַּחְתּוֹנָה הַתְּגַרְשָׁה מֵהִיכָל הַמֶּלֶךְ, ה'
אֶחָרָת עֲלִיוֹנָה מוֹנֵעַת בְּרַכְתָּהּ, וְאִזּוּ כָּתוּב, אָהָה
כָּלָה אֶתָּה עֲשֵׂה. מִשׁוּם שְׂכַשְׁהִיא (הה' הַזֹּאת) נִמְנַעַת
מִבְּרָכוֹת, ה' אֶחָרָת מוֹנֵעַת אוֹתָם מֵהַכָּל. מַה

הטעם? כי ברכות אינן מצויות, אלא במקום ששורים זכר ונקבה.

ועל זה כתוב, (ירמיה כה) ה' ממרום ישאג וממעון קדשו יתן קולו שאג ישאג על נוהו. על נוהו ממש. זו הגבירה, וזהו ודאי. ומהו אומר? אוי שהחרבתי את ביתי וכו'. ביתי זהו זונג הגבירה. וזהו ודאי ערות אביך וערות אמך לא תגלה. שהרי מכל הצדדים זו ערוה. ואז, לבשו שמים קדרות ושק הושם כסותם, שהרי מקום ירשת הברכות של מעינות הנחלים שהיו שופעים ומשקים כראוי, נמנעו.

שנינו, כשנפרד המלך מן הגבירה ואין ברכות מצויות, אז נקרא ו"י. מה הטעם ו"י? שלמדנו, ראש היסוד י', שהרי יסוד הוא ו' קטנה, והקדוש ברוך הוא ו' גדולה עליונה. ולכן כתוב ו"ו, שתי ווי"ם כאחד. והראש של היסוד הזה הוא י'. וכשמרחקת הגבירה מן המלך והברכות נמנעות מן המלך, והזונג לא נמצא בראש היסוד, נוטל ו' העליון את הראש הזה של היסוד, שהוא י', ומשפיעו אליו, ואז הוא ו"י, ו"י לכל, לעליונים ולתחתונים.

וַעֲלֵה זֶה שְׁנֵינוּ, מִיּוֹם שֶׁחָרְבָה יְרוּשָׁלַיִם לֹא נִמְצְאוּ
בְרָכוֹת בְּעוֹלָם, וְאֵין לָךְ יוֹם שֶׁלֹא מְצוּיִים בוֹ
קְלָלוֹת, שֶׁהָרִי הַבְּרָכוֹת מְנוּעוֹת בְּכָל יוֹם. אָמַר לוֹ,
אוֹ כֶּן: אוֹ"י, אוֹ: הוֹ"י. (או ויה) מַה הוּא?

אָמַר לוֹ, כְּשֶׁהִדְבַר תְּלוּי בַתְּשׁוּבָה וְלֹא שָׁבִים,
אִז ה' הֶעֱלִינוּהָ נוֹטְלָת אוֹתָם וּמִשְׁפִּיעָה
לְוַא"ו וַי' אֵלֶיהָ, כִּי לֹא שָׁבִים, וְאִז נִקְרָא הוֹי.
הוּי כְּשֶׁהִסְתַּלַּק הַמֶּלֶךְ לְמַעְלָה לְמַעְלָה, וְצוּחוּתִים
בְּנֵי אָדָם וְאֵין מִשְׁגִּיחַ בָּהֶם. וְאוֹתוֹ הֶעֱלִיֹן אֶהְיָה
הוּא הַטָּמִיר, מַעְלָה לוֹ, וַי' אֵלָיו, כִּי לֹא
הִתְקַבְּלָה תְּפִלָּתוֹ, אִז נִקְרָא אוֹי, שֶׁהָרִי א' עוֹלָה
לוֹ וַי', (שֶׁהִיא א' עוֹלָה לְה' לְו' לִי) וְאִז אֵין מְצוּיָה
תְּשׁוּבָה, וְלִכֵּן הִסְתַּלַּקָה מִהָאוֹתִיּוֹת הַלָּלוּ ה',
שֶׁהָרִי לֹא תְלוּי בַתְּשׁוּבָה.

וַדַּאי כְּשֶׁהִתְרַבּוּ יוֹתֵר חֲטָאֵי הָעוֹלָם, וְתְשׁוּבָה
הִיָּתָה תְלוּיָה בְּרֵאשׁוֹנָה וְלֹא רְצוֹ, אִזִּי
הִסְתַּלַּקָה ה', וְא' הֶעֱלָתָה אֶת ו' וַיִּוָּד אֵלָיו,
וְנִקְרָא אוֹי. וּכְשֶׁחָרַב בֵּית הַמִּקְדָּשׁ וְהִתְשׁוּבָה
הִסְתַּלַּקָה (וְלֹא מַעְלָה), אִזִּי צְוָחוּ וְאָמְרוּ, (יִרְמִיָה ו) אוֹי
לָנוּ כִּי פָנָה הַיּוֹם. מַה זֶה כִּי פָנָה הַיּוֹם? זֶהוּ הַיּוֹם
הֶעֱלִיֹן, שֶׁנִּקְרָא תְשׁוּבָה, שֶׁהִסְתַּלַּק וְעָבַר וְלֹא
מְצוּי. אוֹתוֹ הַיּוֹם שְׁנוּדָע, לְפָשֵׁט הַיָּמִין כְּנֻגַד

הַרְשָׁעִים, וְהָרִי הַתְּפֹנָה מֵהַכֹּל וְלֹא נִמְצָא, וְלִכְן
אָמְרוּ אוֹי וְלֹא הוּי. כִּי יִנְטוּ צְלָלֵי עָרֵב, שֶׁהָרִי
נִתְּנָה רְשׁוּת לְגְדוּלֵי הַמַּמְנִים שֶׁל שָׂאֵר הָעַמִּים
לְשַׁלֵּט עֲלֵיהֶם.

לְמִדְנֹו, עָלְתָה ו' לְמַעְלָה לְמַעְלָה, וְהֵיכֵל
נִשְׂרָף, וְהָעַם גָּלָה, וְהַגְּבִירָה גִרְשָׁה,
וְהַבֵּית נִחְרַב. אַחַר כֵּן שִׁירַד ו'ו לְמַקוֹמוֹ, הַשְּׂגִיחַ
עַל בֵּיתוֹ וְהֵנָּה חָרַב, בִּקְשׁ אֶת הַגְּבִירָה, וְהֵנָּה
הַתְּרַחֲקָה וְהִלְכָה. רָאָה אֶת הַיְכָלוֹ, וְהֵנָּה נִשְׂרָף.
בִּקְשׁ אֶת הָעַם, וְהֵנָּה גָּלָה. רָאָה אֶת בְּרֻכּוֹת
הַנְּחָלִים הָעַמֻּקִּים שֶׁהָיוּ שׁוֹפְעִים, וְהֵנָּה נִמְנָעוּ.
וְאִז כָּתוּב, (ישעיה כב) וַיִּקְרָא ה' אֱלֹהִים צְבָאוֹת בַּיּוֹם
הַהוּא לְבָכִי וּלְמִסְפַּד וּלְקִרְחָה וּלְחִגּוֹר שָׁק. וְאִז
לְבָשׁוּ שָׁמַיִם קְדָרוֹת.

אִזִּי ו' ה' (י"י) נִמְשָׁכוּ אֶחָד כְּנֶגֶד הָאֶחָד, וְה'
הָעֲלִיוֹנָה הַשְּׁפִיעָה אֶת הַמַּעְיִנּוֹת לְצַד
הָאֶחָד, וְהַבְּרֻכּוֹת לֹא נִמְצְאוּ, שֶׁהָרִי לֹא נִמְצָאוּ
הַזְּכָר וְהַנְּקֵבָה וְלֹא שְׂרוּיִים כְּאֶחָד. אִזִּי שָׂאֵג יִשְׂאֵג
עַל נוֹהוּ. בְּכָה רַבִּי שְׂמַעוֹן, וּבְכָה רַבִּי אֶלְעָזָר.
אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, בְּכִיָּה תִקְוָעָה בְּלִבִּי מִצַּד אֶחָד,
וְשִׂמְחָה בְּלִבִּי מִצַּד אֶחָד, שֶׁהָרִי שְׂמַעְתִּי דְבָרִים
שֶׁלֹּא שְׂמַעְתִּי עַד עֵתָה. אֲשֶׁרִי חֲלָקִי!

עָרוֹת אֶשֶׁת אָבִיךָ לֹא תִגְלֶהּ. מִי זֶה אֶשֶׁת
 אָבִיךָ? אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, הָרִי שְׁנִינוּ, כָּל
 דְּבָרֵי הַתּוֹרָה נִסְתָּר וְנִגְלָה, כְּמוֹ שֶׁהַשֵּׁם הַקָּדוֹשׁ
 נִסְתָּר וְנִגְלָה, הַתּוֹרָה שֶׁהִיא שֵׁם קָדוֹשׁ, כֶּךָ גַּם
 נִסְתָּר וְנִגְלָה. כָּאֵן הַכֹּל בְּנִגְלָה, יָדִיעָה נִסְתָּרַת
 כְּמוֹ שֶׁבְּאַרְנוּ.

וְהַפְּסוּק הַזֶּה הוּא כֶּךָ: אֶשֶׁת אָבִיךָ – לְמַדְנֹו, כָּל
 זְמַן שֶׁהַגְּבִירָה נִמְצָאת עִם הַמֶּלֶךְ וְהִיא
 מִינִיקָה אוֹתָךְ, נִקְרֶאת אִמָּךְ. בְּעֵת שֶׁגִּלְתָּה עִמָּךְ
 וְהִתְרַחֲקָה מִן הַמֶּלֶךְ, הִיא נִקְרֶאת אֶשֶׁת אָבִיךָ.
 אֶשֶׁת הַמֶּלֶךְ הַקָּדוֹשׁ לֹא נִפְטָרַת בְּגִרוּשֵׁין מִמֶּנּוּ,
 הִיא וְדָאִי אֶשְׁתּוֹ, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (שם ג) כֹּה אָמַר ה'
 אֵי זֶה סֵפֶר כְּרִיתוֹת אִמְכֶם אֲשֶׁר שִׁלַּחְתִּיהָ. אֵלֶּא
 וְדָאִי שֶׁהִיא אֶשֶׁת הַמֶּלֶךְ, אֵף עַל גַּב שֶׁגִּלְתָּהּ.

וְלָכֵן צְוָה עָלֶיהָ פְּעַמִּים – כְּשִׁישְׁבָה עִם הַמֶּלֶךְ
 בְּזוּוג אֶחָד, וְנִקְרֶאת אִמָּךְ, שֶׁכָּתוּב עָרוֹת
 אִמָּךְ לֹא תִגְלֶהּ, אֵל תַּעֲשֶׂה שִׁיתְרַחֲקוּ זֶה מִזּוֹ
 וְתִשְׁלַח עַל חֹטְאָךְ, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב וּבִפְשָׁעֶיכֶם
 שִׁלַּחְתֶּם אִמְכֶם. וְאֶחָד כְּשֶׁהִיא בְּגִלוֹת עִמָּךְ וְגִלְתָּהּ
 מִהֵיכַל הַמֶּלֶךְ, וְנִקְרֶאת אֶשֶׁת הַמֶּלֶךְ. אֵף עַל גַּב
 שֶׁהִתְרַחֲקָה מִמֶּנּוּ, אֵל תַּעֲשֶׂה כְּדִי שֶׁתּוֹזֵז מִבֵּינְךָ
 וַיִּשְׁלְטוּ בְךָ שׁוֹנְאֵיךָ, וְלֹא תִשְׁמַר עָלֶיךָ בְּגִלוֹת.

זֶהוּ שְׁכָתוּב עֲרוֹת אֲשֶׁת אָבִיךָ לֹא תִגְלֶהּ. מָה
הֵטַעַם? מִשּׁוּם כִּי עֲרוֹת אָבִיךָ הוּא. אַף עַל גַּב
שֶׁהִתְרַחֲקָה מִן הַמֶּלֶךְ, בָּהּ הִשְׁגַּחַת הַמֶּלֶךְ תְּמִיד,
וְצָרִיךְ לְהִשְׁמַר כְּנִגְדָּה יוֹתֵר וְלֹא תַחֲטֶא אֵלֶיהָ.

רַבִּי שְׁמַעוֹן פְּתַח, (דברים כג) כִּי ה' אֱלֹהֶיךָ מִתְהַלֵּךְ
בְּקֶרֶב מַחֲנֶיךָ לְהַצִּילֶךָ וְגו'. כִּי ה' אֱלֹהֶיךָ –
זו הַשְּׂכִינָה שֶׁנִּמְצְאָת עִם יִשְׂרָאֵל, וְכֹל שֶׁכֵּן
בְּגָלוֹת, לְהִגָּן עֲלֵיהֶם תְּמִיד מִכָּל הַצְּדָדִים וּמִכָּל
שָׂאֵר הָעַמִּים כְּדִי שֶׁלֹּא יִשְׁמִידוּ אֶת יִשְׂרָאֵל.

שִׁשְׁמִידָנוּ, לֹא יְכוּלִים שׁוֹנְאֵיהֶם שֶׁל יִשְׂרָאֵל
לְהַזִּיק לָהֶם עַד שִׁישְׂרָאֵל מִחֲלִישִׁים
כַּח הַשְּׂכִינָה מִלְפָּנֵי גְדוּלֵי הַמַּמְנִים שֶׁל שָׂאֵר
הָעַמִּים, וְאִזּוּ יְכוּלִים לָהֶם שׁוֹנְאֵי יִשְׂרָאֵל וְשׁוֹלְטִים
עֲלֵיהֶם וְגוֹזְרִים עֲלֵיהֶם כַּמָּה גְזֵרוֹת רְעוֹת. וּכְשֶׁהֵם
שָׁבִים אֵלֶיהָ, הִיא מְשַׁבֶּרֶת הַכַּח וְהַתְקַף שֶׁל
שׁוֹנְאֵי יִשְׂרָאֵל וְנִפְרַעַת לָהֶם מִן הַכֹּל.

וַיַּעַל כֵּן וְהָיָה מַחֲנֶיךָ קְדוֹשׁ, שֶׁצָּרִיךְ אָדָם שֶׁלֹּא
יִטְמָא בַחֲטָאָיו וַיַּעֲבֹר עַל דְּבָרֵי תוֹרָה.
שָׂאֵם הוּא עוֹשֶׂה כָּךְ, מִטְמָאִים אוֹתוֹ, כְּמוֹ
שְׁכָתוּב וְנִטְמַתְם בָּם, בְּלִי א'. וְלִמְדָנוּ, מֵאֵתִים
אַרְבָּעִים וְשִׁמוֹנָה אֵיבָרִים בְּגוֹף, וְכֹלָם נִטְמָאִים
כְּשֶׁהוּא נִטְמָא. כְּלוֹמֵר, כְּשֶׁהוּא רוֹצֵה לְהִטְמָא.

וְעַל כֵּן וְהָיָה מִחֲנִיף קָדוֹשׁ. מַה זֶה מִחֲנִיף? אֵלּוּ
הֵם אֵיבָרֵי הַגּוּף. וְלֹא יֵרָאֶה בְּךָ עֲרוֹת דְּבַר,
מַה זֶה עֲרוֹת דְּבַר? עֲרוֹה נִכְרְיָה שְׂזָה (שְׁהוּא) דְּבַר
רְמִז, לְדַבֵּר הַזֶּה, כְּמוֹ שְׂבֵאֲרָנוּ. שְׂאֵם כֶּף, וְשָׁב
מֵאַחֲרֶיךָ וְדַאֵי. וְעַל כֵּן עֲרוֹת אֲשֶׁת אָבִיךָ לֹא
תִּגְלֶה. מָה הַטַּעַם? מִשּׁוֹם שְׂכַתוּב עֲרוֹת אָבִיךָ
הוּא, כְּמוֹ שְׂבֵאֲרָנוּ.

לְמִדְּנוּ, עַל שְׁלֹשָׁה דְּבָרִים מִתְּעַפְּכִים יִשְׂרָאֵל
בְּגִלוֹת: עַל שְׁעוֹשִׁים קָלוֹן בְּשִׁכְיָנָה
בְּגִלוֹת, וּמְחִזִּירִים פְּנֵיהֶם מִהַשְׁכִּינָה, וְעַל
שְׂמִטָּמָאִים אֶת עֲצָמָם לְפָנֵי הַשְׁכִּינָה, וְאֵת כָּלָם
בְּאֲרָנוּ בְּמִשְׁנַתְנוּ.

רַבִּי אַבָּא הָיָה הוֹלֵךְ לְקַפּוּטְקִיָּא, וְהָיָה עִמּוֹ רַבִּי
יוֹסִי. עַד שֶׁהָיוּ הוֹלְכִים, רָאוּ אִישׁ אֶחָד
שֶׁהָיָה בָּא עִם רִשָּׁם אֶחָד בְּפָנָיו. אָמַר רַבִּי אַבָּא,
נִסְטָה מִהַדְרֵךְ הַזֶּה, שֶׁהָרִי פָּנָיו שֶׁל זֶה מְעִידִים
עָלָיו שְׂעֵבֵר עַל עֲרוֹה שֶׁל הַתּוֹרָה, כִּי כֶּף רָשׁוּם
בְּפָנָיו. אָמַר לוֹ רַבִּי יוֹסִי, אִם הִרְשָׁם הַזֶּה הָיָה לוֹ
כְּשֶׁהָיָה תִּינוּק, אֵיזוֹ עֲרוֹה תִּמְצָא בּוֹ? אָמַר לוֹ,
אֲנִי רוֹאֶה בְּפָנָיו שְׂמַעִידִים עַל עֲרוֹה שֶׁל הַתּוֹרָה.
קָרָא לוֹ רַבִּי אַבָּא, אָמַר לוֹ, אָמַר דְּבַרְךָ, הִרְשָׁם
הַזֶּה שְׂבֵפְנִיךָ מַה זֶה? אָמַר לָהֶם, בְּבִקְשָׁה

מִכֶּם, אֶל תַּעֲנִישׁוּ יוֹתֵר אֶת אוֹתוֹ אָדָם, שְׁהָרִי
 חֲטָאִיו גָּרְמוּ לוֹ. אָמַר רַבִּי אַבָּא, מֵהוּ? אָמַר לוֹ,
 יוֹם אֶחָד הָיִיתִי הוֹלֵךְ בַּדֶּרֶךְ אָנִי וְאַחוֹתִי, וְשִׁהִינוּ
 בְּמִלּוֹן אֶחָד וְשָׁתִיתִי יַיִן, וְכָל אוֹתוֹ הִלִּילָה אֶחְזִיתִי
 בְּאַחוֹתִי. בִּבְקָר קָמְנוּ, וּבַעַל בֵּית הַמִּלּוֹן הִתְקוּטֵט
 עִם אִישׁ אֶחָד, וְנִכְנַסְתִּי בֵּינֵיהֶם, וְקָשְׂרוּ אוֹתִי זֶה
 מִצַּד זֶה וְזֶה מִצַּד זֶה, וְהִרְשָׁם הַזֶּה הִיָּה נִכְנָס
 לְמַח, וְנִצַּלְתִּי עַל יְדֵי רוּפָא אֶחָד שְׁיֵשׁ בְּתוֹכְנוּ.

אָמַר לוֹ, מִי הָרוּפָא? אָמַר לוֹ, זֶה רַבִּי שְׁמֵלַאי.
 אָמַר לוֹ, אֵיזוֹ רְפוּאָה נָתַן לָךְ? אָמַר לוֹ,
 רְפוּאָת הַנֶּפֶשׁ. וַיֵּמְאוּתוּ יוֹם חֲזָרְתִּי בְּתִשְׁבּוּבָה.
 וּבְכָל יוֹם אָנִי רוּאָה אֶת פְּנֵי בְּמִרְאָה אַחַת, וְאָנִי
 בּוֹכָה לְפָנַי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, שֶׁהוּא רְבוּן
 הָעוֹלָמִים, עַל אוֹתוֹ הַחֲטָא, וַיֵּמְאוּתֵן דְּמַעוֹת
 רַחֲצֹתִי פָּנָי. אָמַר רַבִּי אַבָּא, אִם לֹא שְׁנַמְנְעָה מִמֶּךָ
 תִּשְׁוֹבָה, הָיִיתִי מַעֲבִיר מִפְּנִיךָ אֶת אוֹתוֹ הִרְשָׁם,
 אֲבָל אָנִי קוֹרָא עָלֶיךָ, (ישעיהו ו) וְסָר עֲוֹנֶךָ וְחֲטָאתֶךָ
 תִּכְפֹּר. אָמַר לוֹ, אָמַר שְׁלֹשׁ פְּעָמִים. אָמַר לוֹ שְׁלֹשׁ
 פְּעָמִים וְהִרְשָׁם עָבַר.

אָמַר רַבִּי אַבָּא, וַדַּאי אֲדוֹנָךְ רָצָה לְהַעֲבִירוֹ מִמֶּךָ,
 שְׁוִדַּאי נִמְצְאָתָ בְּתִשְׁבּוּבָה. אָמַר לוֹ, נִדְרָתִי
 מֵהַיּוֹם הַזֶּה לַעֲסֹק בְּתוֹרָה יוֹמָם וְלַיְלָה. אָמַר לוֹ,

מה שְׂמַךְ? אָמַר לוֹ, אֶלְעָזָר. אָמַר לוֹ, אֵל עֶזֶר,
וְדַאי שְׁהַשֵּׁם גּוֹרֵם שְׂאֵלְקִיךָ סִיעַ לָךְ וְהָיָה בְּעֶזְרְךָ.
שָׁלַח אוֹתוֹ רַבִּי אַבָּא וּבִרְךָ אוֹתוֹ.

בַּפַּעַם אַחֲרַת הָיָה רַבִּי אַבָּא הוֹלֵךְ אֶל רַבִּי
שְׂמַעוֹן, נִכְנָס לְעִירוֹ, מָצָא אוֹתוֹ שֶׁהָיָה
יוֹשֵׁב וְדוֹרֵשׁ (תהלים צב) אִישׁ בְּעַר לֹא יֵדַע וְכֹסִיל לֹא
יִבִין אֶת זֹאת. אִישׁ בְּעַר לֹא יֵדַע וְגוֹ', כַּמָּה
טַפְּשִׁים אוֹתָם בְּנֵי הָעוֹלָם שֶׁלֹּא מְשַׁגְּיחִים וְלֹא
יודעים וְלֹא מִסְתַּכְּלִים לְדַעַת אֶת דַּרְכֵי הַקְּדוּשׁ
בְּרוּךְ הוּא עַל מֵה הֵם עוֹמְדִים בְּעוֹלָם, מִי מַעֲכָב
אוֹתָם לְדַעַת? טַפְּשׁוֹתָם, כִּי לֹא עוֹסְקִים בַּתּוֹרָה.
שְׂאֵלוּ עוֹסְקִים בַּתּוֹרָה, הֵיוּ יוֹדְעִים אֶת דַּרְכֵי
הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא.

וְכֹסִיף לֹא יִבִין אֶת זֹאת, שֶׁלֹּא מִתְּבוֹנֵן וְלֹא יוֹדַע
הַהֲנַהֲגוֹת שֶׁל זֹאת בְּעוֹלָם. (שֹׁאף עַל גַּב) שְׂדֵן
אֶת הָעוֹלָם בְּדִינָיו וְרוֹאִים אֶת דִּינָהּ שֶׁל זֹאת הַזֶּה
שְׂמַגִּיעִים לְבְנֵי אָדָם שֶׁהֵם צְדִיקִים, וְלֹא מַגִּיעִים
עַל הָרָשָׁעִים הַחַיִּבִים שְׁעוֹבְרִים עַל דְּבָרֵי הַתּוֹרָה,
שְׂכָתוֹב בְּפִרוּחַ רָשָׁעִים כְּמוֹ עֵשֶׂב וְגוֹ'. שְׂאֵת
הָעוֹלָם הַזֶּה הֵם יוֹרְשִׁים אוֹתוֹ בְּכָל צְדָדָיו,
וְהַדִּינִים לֹא מַגִּיעִים אֲלֵיהֶם בְּעוֹלָם הַזֶּה.
וְאַלְמָלָא שְׂדוּד הַמֶּלֶךְ הוֹדִיעַ אוֹתוֹ בְּסוּף הַכְּתוּב,

לא הִינּוּ יוֹדְעִים, שְׁכַתּוֹב לְהַשְׁמֵדֵם עֲדֵי עַד, לְהַשְׁמִידֵם מֵאוֹתוֹ הָעוֹלָם, וְשִׁיְהִי עֶפֶר תַּחַת רַגְלֵי הַצְּדִיקִים, שְׁכַתּוֹב (מלאכי ג) וְעִסּוֹתֶם רְשָׁעִים כִּי יִהְיוּ אֶפֶר תַּחַת כַּפּוֹת רַגְלֵיכֶם.

עוֹד פָּתַח וְאָמַר, (איוב טז) וַיִּקָּם בִּי כַחֲשֵׁי בִפְנֵי יַעֲנָה. בַּמָּה מְדַבֵּר? אֲלֵא אֲשֶׁרִי חָלְקוּ שֶׁל אָדָם שֶׁמִּשְׁתַּדֵּל בַּתּוֹרָה לְדַעַת אֶת דְּרָכֵי הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא. שְׁכָל מִי שֶׁמִּשְׁתַּדֵּל בַּתּוֹרָה, כְּאֵלוֹ הַשְׁתַּדֵּל בְּשֵׁמוֹ מִמֶּשׁ. מֵה שֶׁמּוֹ שֶׁל הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא עוֹשֶׂה הַנְּהַגוֹת, אֵף הַתּוֹרָה גַּם כֵּן. בֹּא וּרְאֵה, מִי שֶׁעוֹבֵר עַל דְּבַרֵי תּוֹרָה, הַתּוֹרָה עוֹלָה וְיורֶדֶת וְעוֹשֶׂה בְּאָדָם רְשׁוּמִים בִּפְנֵיו, כְּדֵי שִׁסְתַּכְּלוּ בּוֹ עֲלִיוֹנִים וְתַחַתּוֹנִים, וְכֹלֶם שׁוֹפְכִים קָלְלוֹת עַל רֵאשׁוֹ.

וְלַמְדֵנוּ, כָּל אוֹתָם עֵינֵי ה' שֶׁהוֹלְכִים וּמְשׁוֹטְטִים בְּעוֹלָם לְדַעַת אֶת דְּרָכֵי בְנֵי אָדָם, כֹּלֶם זוֹקְפִים עֵינִים וּמִסְתַּכְּלִים בִּפְנֵי אוֹתוֹ הָאִישׁ, וְרוֹאִים אוֹתָם, וְכֹלֶם פּוֹתְחִים עָלָיו: וַיִּי. אוֹי לוֹ בְּעוֹלָם הַזֶּה, וְאוֹי לוֹ בְּעוֹלָם הַבָּא. הַסְתַּלְקוּ מִסְבִּיב לְפָלוֹנִי, שֶׁהָרִי עֵדוֹת בִּפְנֵיו, וְרוּחַ טְמֵאָה שׁוֹרָה עָלָיו. וְכֹל אוֹתָם יָמִים שֶׁנִּמְצָא רֶשֶׁם בִּפְנֵיו לְעֵדוֹת, אִם מוֹלִיד בֶּן, הוּא שׁוֹלֵף לוֹ רוּחַ מִצַּד

הטמאה, ואלו הם הרשעים של הדור, עזי הפנים, שרבונום עוזב אותם בעולם הזה להשמידם לעולם הבא.

שנינו, הצדיק הזכאי הזה שמשתדל בתורה יומם ולילה, הקדוש ברוך הוא מושף עליו חוט אחד של חסד ונרשם לו בפניו, ומאותו רשם פוחדים עליונים ותחתונים. כך גם מי שעובר על דברי תורה, מושכים עליו רוח טמאה ונרשם לו בפניו, וממנו בורחים עליונים ותחתונים. וכלם מכריזים עליו: הסתלקו מסביב לפלוני, שעבר על דברי תורה ועל מצוות רבונו. אוי לו ואוי לנפשו! הרי שלף רוח טמאה שנמצאת עמו והורישו לבנו, וזהו שהקדוש ברוך הוא אין לו בו חלק, ועוזב אותו להשמידו לעולם הבא.

אמר לו רבי אבא, יפה אמרת, אבל מנין לך את זה? אמר לו, כך למדתי, ולמדתי שהירשה הרעה הזו יורשים כל בניו, אם לא שישובו, שהרי אין דבר שעומד לפני תשובה. ואני כך למדתי, שרפואה זו נתנו לי פעם אחת, שהייתי רשום בפני, ויום אחד הייתי הולך בדרך ופגשתי צדיק אחד, ועל ידו עבר ממנו אותו הרשם. אמר

לי, מה שמך? אמרתי לו, אלעזר, וקרא עלי אלעזר אחר. אמר לו, ברוך הרחמן שראיתי אותך וזכיתי לראותך בזה. אשרי חלקך בעולם הזה ובעולם הבא. (אמר לו) אני הוא שפגשתי בך. השתטח לפניו והביאו לביתו. התקין לפניו חלת (טרבוסא) לחם ובשר של עגלה משלשת. אחר שאכלו, אמר לו אותו האיש: רבי, אמר לי דבר אחד, פרה אדמה יש לי, אמו של העגל שאת בשרו זה עתה אכלנו, ויום אחד טרם שהתעברה והולידה, הלכתי אחריה למרעה במדבר, בעוד שאני מנהיג אותה עבר לפני איש אחד, אמר לי, מה שמך של הפרה הזו? אמרתי, מיום שנולדה לא קראתיה בשם. אמר לי, היא נקראת בת שבע אם שלמה, אם תזכה לכפרה. ואני, בעוד שהחזרתי את ראשי, לא ראיתי אותו, וצחקתי מאותו הדבר.

סדר הלימוד ליום ד ניסן (יום 181 בשנה)

ועכשו שזכיתי בתורה, התעוררתי על הדבר ההוא, ומיום שנפטר מכאן רבי שמלאי, לא היה איש שיאיר לנו בתורה כמותו, ואני פחדתי לומר דבר תורה שלא למדתי.

תיקון הבללי

קודם אמירת תהלים ביום חול אומרים זה:

יְהִי רְצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְהוָה יֵאֱהוּנְהִי אֱלֹהֵינוּ וְאֵלֵהִי
אָבוֹתֵינוּ, הַבּוֹחֵר בְּדוֹד עֶבְדוֹ וּבִזְרָעוֹ אַחֲרָיו
וְהַבּוֹחֵר בְּשִׁירוֹת וּתְשׁוּבָחוֹת שֶׁתִּפְּנֶן בְּרַחֲמִים אֶל קְרִיאַת
מִזְמוֹרֵי תְהִלִּים שֶׁאֶקְרָא בְּאֵלּוֹ אֲמָרֵם דָּוִד הַמֶּלֶךְ עָלָיו
הַשְּׁלוֹם בְּעֶצְמוֹ, זְכוּתוֹ יְגַן עָלֵינוּ, וַיַּעֲמֵד לָנוּ זְכוּת פְּסוּקֵי
תְהִלִּים וּזְכוּת תְּבוּתֵיהֶם וְאוֹתֵייתֵיהֶם וּנְקוּדוֹתֵיהֶם
וּמַעֲמֵיהֶם וְהַשְּׁמוֹת הַיּוֹצְאִים מֵהֶם מְרֵאשֵׁי תְבוּת
וּמִסּוֹפֵי תְבוּת, לְכַפֵּר פְּשָׁעֵינוּ וְעוֹנוֹתֵינוּ וְחַטָּאתֵינוּ
וּלְזַמֵּר עֲרִיצִים וּלְהַכְרִיחַ כָּל הַחוֹחִים וְהַקּוֹצִים הַסּוֹכְבִים
אֶת הַשּׁוֹשְׁנָה הָעֲלִיוֹנָה וּלְחַבֵּר אִשֶׁת גְּעוּרִים עִם דּוֹדָהּ
בְּאַהֲבָה וְאַחֻוּהַ וְרַעוּת וּמִשָּׁם יִמְשֵׁךְ לָנוּ שְׁפַע לְנַפְשׁ
רוּחַ וּנְשָׁמָה לְמַהְרָנוּ מֵעוֹנוֹתֵינוּ וּלְסִלּוֹחַ חַטָּאתֵינוּ
וּלְכַפֵּר פְּשָׁעֵינוּ כְּמוֹ שֶׁסְּלַחַת לְדוֹד שֶׁאֵמַר מִזְמוֹרִים אֵלּוֹ
לְפָנֶיךָ כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר גַּם יְהוָה יֵאֱהוּנְהִי הַעֲבִיר חַטָּאתֶךָ
לֹא תָמוּת. וְאֵל תִּקְחֵנוּ מִהָעוֹלָם הַזֶּה קִדְּם זְמַנְנוּ עַד
מְלֵאת שְׁנוֹתֵינוּ בְּאִפְּן שְׂנוּכָל לְתַקֵּן אֶת אֲשֶׁר שִׁחַתְנוּ.
וּזְכוּת דָּוִד הַמֶּלֶךְ עָלָיו הַשְּׁלוֹם יְגַן עָלֵינוּ וּבְעֵדְנוּ
שֶׁתֹּארוּךְ אַפְּךָ עַד שׁוּבְנוּ אֵלֶיךָ בְּתִשׁוּבָה שְׁלֵמָה לְפָנֶיךָ

וּמֵאוּצֵר מִתַּנַּת חַנּוּם חֲנָנוּ כְּדַכְתִּיב וְחַנּוּתִי אֶת אֲשֶׁר אָחַן
 וְרַחֲמֵתִי אֶת אֲשֶׁר אֲרַחֵם. וּכְשֵׁם שְׁאֲנוּ אוֹמְרִים לְפָנֶיךָ
 שִׁירָה בְּעוֹלָם הַזֶּה כִּי נִזְכָּה לֹאמַר לְפָנֶיךָ יְהוָה יֵאֱהוּדְנָהּ
 אֱלֹהֵינוּ שִׁיר וּשְׁבַחָה לְעוֹלָם הַבָּא. וְעַל יְדֵי אַמִּירַת
 תְּהִלִּים תִּתְעוֹרֵר חֲבַצְלַת הַשְּׁרוּן וְלִשִׁיר בְּקוֹל נְעִים
 בְּגִילַת וְרִנָּן כְּבוֹד הַלְּבָנוֹן נִתֵּן לָהּ הוֹד וְהָדָר בְּבֵית
 אֱלֹהֵינוּ בְּמַהֲרָה בְּיָמֵינוּ אָמֵן סְלָה:

הַרְיֵנִי מִזְמַן אֶת פִּי לְהוֹדוֹת וּלְהִלָּל וּלְשַׁבַּח אֶת בּוֹרְאֵי
 לֵשֶׁם יַחּוּד קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינָתָהּ בְּדַחִילוֹ
 וְרַחֲמוּ עַל יְדֵי הַהוּא טָמִיר וְנַעֲלֵם בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל:

טוב לומר זאת קודם אמירת העשרה מזמורים:

הַרְיֵנִי מְקַשֵּׁר עֲצָמֵי בְּאִמִּירַת הָעֲשָׂרָה מְזֻמְרִים אֵלָיו
 לְכָל הַצְּדִיקִים הָאֲמֵתִיִּים שֶׁבְּדוֹרֵנוּ וּלְכָל
 הַצְּדִיקִים הָאֲמֵתִיִּים שׁוֹכְנֵי עֶפְרַיִם קְדוּשִׁים אֲשֶׁר בְּאֶרֶץ
 הַמָּה, וּבְפֶרֶט לְרַבְּנוּ הַקְּדוֹשׁ צְדִיק יְסוֹד עוֹלָם נַחַל נוֹבֵעַ
 מְקוֹר חֲכָמָה רַבְּנוּ נַחֲמָן בֶּן פִּינְאָ שְׁגֵלָה תִּקְוֵן זֶה זְכוּתָם
 יִגַּן עָלֵינוּ וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל אָמֵן.

לְבוֹ נְרַנְנָה לִיהוָה יֵאֱהוּדְנָהּ נְרִיעָה לְצוֹר יִשְׁעֵנוּ:
 נִקְדָּמָה פָּנָיו בְּתוֹדָה בְּזִמְרוֹת נְרִיעַ לוֹ: כִּי אֵל
 גָּדוֹל יְהוָה יֵאֱהוּדְנָהּ וּמְלֶךְ גָּדוֹל עַל כָּל אֱלֹהִים:

מִזַּ « מִכְּתָם לְדוֹד, שְׁמַרְנֵי אֵל כִּי־חֲסִיתִי בְךָ: » אֲמַרְתָּ
 לִיהוָה יֵאֱהוּדְנָהּ, אֲדַנֵּי אֶתָּה, טוֹבֵתִי בַל־עֲלִידָה:

ג לקדושים אשר-בארץ המה, ואדירי, כל-חפציהם-בם:
 ד ירבו עצבותם, אחר מהרו, בל-אסוף נספיהם מדם,
 ובל-אשא את-שמותם על-שפתי: ה יהוה-יאהדונהי
 מנת-חלקי וכוסי, אתה תומיך גורלי: ו חבלים נפלו-לי
 בנעמים, אף-נחלת שפרה עלי: ז אברך את-יהוה-יאהדונהי
 יאהדונהי אשר יעצני, אף-לילות יסרוני כליותי: ח שויתי
 יהוה-יאהדונהי לנגדי תמיד, כי מימיני בל-אמוט: ט לכן
 שמח לבי ויגל כבודי, אף-בשרי ישפן לבטח: י כי
 לא-תעזב נפשי לשאול, לא-תתן חסידך חסידך כ' לראות
 שחת: יא תודיעני ארח חיים, שבע שמחות את-פניך,
 נעמות בימיך נצח:

לב « לדוד משכיל, אשרי נשוי-פשע, כסוי חטאה:
 ב אשרי-אדם לא יחשב יהוה-יאהדונהי לו עון,
 ואין ברוחו רמיה: ג כי-החרשתי בלו עצמי, בשאגתי
 כל-היום: ד כי יומם ולילה תכבד עלי ידה, נהפך
 לשדי, בחרבני קיץ סלה: ה חטאתי אודיעך, ועוני
 לא-כסיתי, אמרתי אודה עלי פשעי ליהוה-יאהדונהי,
 ואתה נשאת עון חטאתי סלה: ו על-זאת יתפלל
 כל-חסיד אליך לעת מצא, רק לשטף מים רבים אליו
 לא יגיעו: ז אתה סתר לי, מצר תצרני, רני פלט
 תסובבני סלה: ח אשכילה, ואורך בדרך-זו תלה,

אִיעֲצָה עָלַיךָ עֵינַי: ט אֶל-תְּהִי כְּסוּם כְּפָרֵד אֵין הַבּוּן,
 בְּמַתְגַּוְרְסוֹן עֲדִיו לְבָלוֹם, בַּל קָרַב אֵלַיךְ: י רַבִּים
 מִכְּאוֹבִים לְרָשָׁע, וְהַבּוֹטֵחַ בַּיהוָה יֵאֱהַדוּנְהִי חֶסֶד
 יְסוּבְכֶנּוּ: יא שְׂמַחוּ בַיהוָה יֵאֱהַדוּנְהִי, וְגִילוּ צְדִיקִים,
 וְהִרְנִינוּ כָּל-יִשְׂרָאֵל לֵב:

מא « לְמַנְצַח מְזֻמּוֹר לְדוֹד: ב אֲשֶׁרִי מִשְׁכִּיל אֶל-דָּל,
 בְּיוֹם רָעָה יִמְלֹטְהוּ יְהוָה יֵאֱהַדוּנְהִי: ג יְהוָה
 יֵאֱהַדוּנְהִי יִשְׁמְרֵהוּ וַיַּחֲיֵהוּ, וְאֲשֶׁר יֵאֱשֶׁר כִּי בְּאֶרֶץ, וְאֶל-
 תְּתַנְּהוּ בְּנַפְשׁ אִיבּוֹ: ד יְהוָה יֵאֱהַדוּנְהִי יִסְעֲדֵנוּ עַל-עֵרֶשׁ
 דָּוִי, כָּל-מִשְׁכָּבוֹ הַפְּכֶתָּה בְּחֵלְיוֹ: ה אֲנִי-אִמַּרְתִּי יְהוָה
 יֵאֱהַדוּנְהִי חֲנֻנִי, רַפְּאֵה נַפְשִׁי כִּי-חָטָאתִי לָךְ: ו אוֹיְבֵי יֵאֱמָרוּ
 רַע לִי, מִתִּי יָמוּת וְאָבֵד שְׁמוֹ: ז וְאִם-בָּא לְרֵאוֹת, שְׂוֹא
 יְדַבֵּר, לָבוֹ יִקְבֹּץ-אָוֶן לוֹ, יֵצֵא לַחוּץ יְדַבֵּר: ח יַחַד עָלַי
 יִתְלַחֲשׁוּ כָּל-שֹׁנְאֵי, עָלַי יַחֲשְׁבוּ רָעָה לִי: ט דְּבַר-כְּלִיעַל
 יֵצוּק בּוֹ, וְאֲשֶׁר שָׁכַב לֹא-יִוְסֵף לְקוֹם: י גַּם-אִישׁ שְׁלוּמֵי
 אֲשֶׁר-בְּטַחְתִּי בּוֹ, אוֹכֵל לַחֲמִי, הַגְּדִיל עָלַי עֶקֶב:
 יא וְאַתָּה יְהוָה יֵאֱהַדוּנְהִי חֲנֻנִי וְהַקִּימֵנִי, וְאֲשַׁלְּמָה לָּהֶם:
 יב בְּזֹאת יִדְעֵתִי כִּי-חָפַצְתָּ בִּי, כִּי לֹא-יִרְעַע אוֹיְבֵי עָלַי:
 יג וְאִנִּי בְּתַמִּי תִּמְכָּתָּה בִּי, וְתַצִּיבֵנִי לְפָנֶיךָ לְעוֹלָם: יד בְּרוּךְ
 יְהוָה יֵאֱהַדוּנְהִי אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל מִהָעוֹלָם וְעַד הָעוֹלָם,
 אָמֵן וְאָמֵן:

מב « לְמִנְצַח מִשְׁפִּיל, לְבְנֵי־קָרַח: ב פְּאִיל תְּעָרַג
 עַל־אֲפִיקֵי־מַיִם, בֵּן נַפְשֵׁי תְעָרַג אֱלֹהִים:
 ג צְמָאָה נַפְשֵׁי לְאֱלֹהִים לְאֵל חוּ, מְתֵי אָבּוּא וְאֲרָאָה
 פְּנֵי אֱלֹהִים: ד הִיתְה־לִּי דְמַעְתִּי לְחֵם יוֹמָם וְלִילָה,
 בְּאִמֵּר אֵלִי כָּל־הַיּוֹם, אֵיָה אֱלֹהֵיךָ: ה אֵלָה אֲזַכְּרָה
 וְאֲשַׁכְּחָה עָלַי נַפְשֵׁי, כִּי אֶעְכַּר בְּסַף, אֲדַדְּם עַד־בֵּית
 אֱלֹהִים בְּקוֹל־רְנָה וְתוֹדָה, הַמּוֹן חוּגְגִי: ו מַה־תִּשְׁתַּחֲוִּי
 נַפְשֵׁי וְתַהֲמֵי עָלַי, הוֹחִילִי לְאֱלֹהִים, כִּי־עוֹד אֲוֹדְנִי
 יִשׁוּעוֹת פְּנִי: ז אֱלֹהִי, עָלַי נַפְשֵׁי תִשְׁתַּחֲוִּחַ, עַל־בֵּן
 אֲזַכְּרֶךָ מֵאֲרִיץ יִרְדֵּן וְחֶרְמוֹנִים, מֵהַר מְצַעֵר: ח תַּהוּם־
 אֶל־תַּהוּם קוֹרָא, לְקוֹל צְנוּרִיָּה, כָּל־מִשְׁבְּרִיָּה וְגִלְיָה עָלַי
 עָבְרוּ: ט יוֹמָם יִצְוָה יְהוָה יֵאָהֲדוּנְהֵי חֶסֶדּוֹ, וּבְלִילָה
 שִׁירָה עִמִּי, תִּפְלָה לְאֵל חַיִּי: י אֲמַרְהָ לְאֵל סְלַעִי,
 לָמָּה שָׁכַחְתָּנִי, לָמָּה־קָדַר אֵלֶיךָ בְּלַחֲץ אֹיִב: יא בְּרַצַּח
 בְּעַצְמוֹתַי, חֶרְפוּנֵי צוֹרְרִי, בְּאִמְרָם אֵלִי כָּל־הַיּוֹם אֵיָה
 אֱלֹהֵיךָ: יב מַה־תִּשְׁתַּחֲוִּחַי נַפְשֵׁי, וּמַה־תַּהֲמֵי עָלַי,
 הוֹחִילִי לְאֱלֹהִים, כִּי־עוֹד אֲוֹדְנִי יִשׁוּעַת, פְּנֵי וְאֱלֹהֵי:

נבז « לְמִנְצַח אֶל־תִּשְׁחַחַת, לְדוֹד מְכַתָּם, בְּשִׁלַּח שְׂאוּל
 וַיִּשְׁמְרוּ אֶת־הַבַּיִת לַהֲמִיתוֹ: ב הַצִּילֵנִי מֵאִיבֵי אֱלֹהִי,
 מִמַּתְקוֹמְמֵי תִשְׁגְּבֵנִי: ג הַצִּילֵנִי מִפְּעֵלֵי אָוֶן, וּמֵאֲנָשֵׁי
 דְּמַיִם הוֹשִׁיעֵנִי: ד כִּי הִנֵּה אֲרִבּוּ לְנַפְשֵׁי, יְגוּרוּ עָלַי עֲזִים,

לֹא־פִשְׁעֵי וְלֹא־חַטָּאתַי יְהוָה־יֵאָהֳרֹנְהִי: ה בְּלִי־עוֹן
 יִרְצוֹן וַיְכַוְּנֵנוּ, עוֹרָה לְקִרְאתִי וּרְאָה: ו וְאַתָּה יְהוָה־
 יֵאָהֳרֹנְהִי אֱלֹהִים צְבָאוֹת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל, הַקִּיצָה לְפָקֶד
 כָּל־הַגּוֹיִם, אֶל־תִּחַן כָּל־בְּגְדֵי אֹן סֵלָה: ז יִשׁוּבוּ לְעָרְב,
 יִהְמוּ כַכָּלֵב, וַיִּסּוּכְבוּ עִיר: ח הִנֵּה יִבְעוֹן בְּפִיהֶם, חֲרִבוֹת
 בְּשִׁפְתוֹתֵיהֶם, כִּי־מִי שָׁמַע: ט וְאַתָּה יְהוָה־יֵאָהֳרֹנְהִי
 תִשְׁחַק־לָמוֹ, תִלְעַג לְכָל־גּוֹיִם: י עֲזוּ אֱלֹהֵי אֲשֻׁמְרָה,
 כִּי־אֱלֹהִים מְשֻׁנְבִי: יא אֱלֹהֵי חֲסָדֵי חֲסֵדוֹ כ, יִקְדַּמְנִי
 אֱלֹהִים יִרְאֵנִי בְּשִׁרְרִי: יב אֶל־תִּהְרַגְם פֶּן־יִשְׁכַּחוּ עָמִי,
 הַנִּיעַמּוֹ בְּחִילָךְ וְהוֹרִידֵמוֹ, מִגְּנִנּוּ אֲדָנָי: יג חַטָּאת־פִּימוֹ,
 דַּבַּר־שִׁפְתֵימוֹ, וַיִּלְכְּדוּ בְּגֹאוֹנָם, וּמֵאֲלֹהֵי וּמִכַּחַשׁ יִסְפְּרוּ:
 יד כִּלָּה בַחֲמָה, כִּלָּה וַאֲיַנְמוֹ, וַיִּדְעוּ כִּי־אֱלֹהִים מוֹשֵׁל
 בַּיַּעֲקֹב לְאַפְסֵי הָאָרֶץ סֵלָה: טו וַיִּשְׁבוּ לְעָרְב יִהְמוּ כַכָּלֵב,
 וַיִּסּוּכְבוּ עִיר: טז הִמָּה יִנְיַעוֹן יִנְעוֹן כ, לְאָכַל, אִם־לֹא
 יִשְׁכְּעוּ וַיִּלְיֵנוּ: יז וַאֲנִי אֲשִׁיר עֲזָךְ, וְאַרְגֵּן לְבַקֵּר חֲסָדֶךָ,
 כִּי־הִיִּית מְשֻׁנֵּב לִי וּמְנוּס, בְּיוֹם צַר־לִי: יח עֲזוּ אֱלֹהֵי
 אֲזֻמְרָה, כִּי־אֱלֹהִים מְשֻׁנְבִי אֱלֹהֵי חֲסָדֵי:

עז « לְמַנְצַח עַל־יְדוּתוֹן יִדִּיתוֹן כ, לְאַסְף מְזֻמּוֹר: ב קוֹלִי
 אֶל־אֱלֹהִים וְאַצְעָקָה, קוֹלִי אֶל־אֱלֹהִים וְהֶאֱזִין אֵלָי:
 ג בְּיוֹם צָרְתִי אֲדַנִּי דַרְשֵׁתִי, יָדִי לִילָה נִגְרָה וְלֹא תִפּוּג,
 מֵאַנְהָה הַנַּחֵם נַפְשִׁי: ד אֲזַכְּרָה אֱלֹהִים וְאַהֲמִיָּה, אֲשִׁיחָה

וְתַעֲטֹף רוּחִי סֵלָה: ה אַחֲזֶתְךָ שְׁמֵרוֹת עֵינַי, נִפְעַמְתִּי וְלֹא
 אֲדַבֵּר: ו חֲשַׁבְתִּי יָמִים מִקֶּדֶם, שָׁנוֹת עוֹלָמִים: ז אֲזַכְּרָה
 נִגְיַנְתִּי בַלְיָלָה, עִם-לִבִּי אֲשִׁיחָה, וַיִּחַפֵּשׂ רוּחִי:
 ח הִלְעוֹלָמִים יִזְנַח אֲדָנִי, וְלֹא-יִסִּיף לְרִצּוֹת עוֹד: ט הָאִפִּס
 לְנִצָּח חֲסֵדוֹ, גָּמַר אֲמַר לְדַר וְדַר: י הִשְׁכַּח חַנּוּת אֵל,
 אִם-קִפֵּץ בָּאֵף רַחֲמָיו סֵלָה: יא וְאִמַּר חֲלוּתִי הִיא, שָׁנוֹת
 יָמַי עֲלוֹיוֹן: יב אֲזַכּוֹר אֲזִכִּיר כ' מֵעַלְלֵי-יָהּ, כִּי-אֲזַכְּרָה מִקֶּדֶם
 פְּלִאָה: יג וְהִגִּיתִי בְּכָל-פְּעֻלָּהּ, וּבְעַלְלוֹתֶיהָ אֲשִׁיחָה:
 יד אֱלֹהִים בִּקְדָשׁ דִּרְכָּהּ, מִי-אֵל גָּדוֹל בְּאֱלֹהִים: טו אַתָּה
 הָאֵל עֲשֵׂה פְלֵאָה, הוֹדַעְתָּ בְּעַמִּים עֲזָה: טז גְּאֻלְתָּ בּוֹרוֹעַ
 עַמָּהּ, בְּגִי-יַעֲקֹב וַיִּוְסַף סֵלָה: יז רְאוּהָ מַיִם אֱלֹהִים, רְאוּהָ
 מַיִם יַחֲלוּ, אֵף יִרְגְּזוּ תַהֲמוֹת: יח זָרְמוּ מַיִם עֲבוֹת, קוֹל
 נִתְּנוּ שְׁחָקִים, אֶף-חֲצִצִּיף יִתְהַלְכוּ: יט קוֹל רַעֲמָהּ בַּגְּלָגֶל,
 הָאִירוּ בְּרָקִים תַּבַּל, רָגְזָה וַתִּרְעַשׂ הָאָרֶץ: כ בְּיָם דִּרְכָּהּ,
 וַשְׁבִּילָהּ וַשְׁבִּילֶיהָ כ' בְּמַיִם רַבִּים, וְעַקְבוֹתֶיהָ לֹא נִדְעוּ:
 כא נְחִית כְּצֹאן עַמָּהּ, בִּיד-מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן:

צ א תִּפְלָה לְמֹשֶׁה אִישׁ-הָאֱלֹהִים, אֲדָנִי מְעוֹן אַתָּה
 הָיִיתָ לָנוּ בְּדַר וְדַר: ב בְּמַרְם הָרִים יִלְדוּ, וַתַּחֲלוּל
 אָרֶץ וַתַּבַּל, וַיִּמְעוֹלִם עַד-עוֹלָם אַתָּה אֵל: ג תָּשַׁב אֲנוֹשׁ
 עַד-דָּבָא, וַתֹּאמֶר שׁוּבוּ בְנֵי-אָדָם: ד כִּי אֶלֶף שָׁנִים
 בְּעֵינֶיהָ כִּיּוֹם אַתְּמוֹל כִּי יַעֲבֹר, וְאַשְׁמוּרָה בַלְיָלָה:

ה זרמתם שנה יהיו, בבקר כחציר יחלף: ו בבקר יציין
 וחלף, לערב ימולל ויבש: ז כִּי־כָלֵינוּ בְּאִפְּךָ, וּבְחַמְתְּךָ
 נִבְהַלְנוּ: ח שְׁתֵּה שֶׁת כ' עֹנֵתֵינוּ לְנִגְדֶךָ, עֲלַמְנוּ לְמֵאֹר
 פְּנִיךָ: ט כִּי כָל־יְמֵינוּ פָּנוּ בְּעִבְרַתְךָ, כָּלֵינוּ שְׁגִינוּ כְּמוֹ־
 הֶגֶה: י יְמֵי־שָׁנוֹתֵינוּ בָּהֶם שִׁבְעִים שָׁנָה, וְאִם בְּגִבּוֹרֵת
 שְׂמוֹנִים שָׁנָה, וְרַהֲבָם עֲמַל וְאוֹן, כִּי־גֹ חֵישׁ וְנִעְפָּה:
 יא מִי־יֹדַע עֵז אִפְּךָ, וּכִירְאֲתְךָ עִבְרַתְךָ: יב לְמִנּוֹת יְמֵינוּ
 בֶּן הַדָּעַ, וְנִבְא לְכַב חֲכָמָה: יג שׁוֹבָה יְהוָה־יֵי אֵהֲדוֹנְהִי
 עַד־מָתִי, וְהִנָּחֵם עַל־עֲבֹדֶיךָ: יד שִׁבְעֵנוּ בְּבִקֵּר חֲסִדְךָ,
 וְנִרְנְנָה וְנִשְׁמָחָה בְּכָל־יְמֵינוּ: טו שְׂמַחְנוּ בַּיְמֹת עֲנִיתְנוּ,
 שָׁנוֹת רָאִינוּ רָעָה: טז יִרְאֶה אֶל־עֲבֹדֶיךָ פְּעֻלָּה, וְהַדְרִיךְ
 עַל־בְּנֵיהֶם: יז וַיְהִי נָעַם אֲדֹנָי אֱלֹהֵינוּ עָלֵינוּ, וּמַעֲשֵׂה
 יְדֵינוּ כּוֹנְנָה עָלֵינוּ, וּמַעֲשֵׂה יְדֵינוּ כּוֹנְנָהוּ:

קה א הוֹדוּ לַיהוָה־יֵי אֵהֲדוֹנְהִי קְרָאוּ בְּשִׁמוֹ, הוֹדִיעוּ
 בְּעַמִּים עֲלִילוֹתָיו: ב שִׁירוּ־לוֹ זְמֵרוּ־לוֹ, שִׁיחוּ
 בְּכָל־נַפְלְאוֹתָיו: ג הִתְהַלְלוּ בְּשֵׁם קִדְשׁוֹ, יִשְׂמַח לֵב
 מִבְּקִשֵׁי יְהוָה־יֵי אֵהֲדוֹנְהִי: ד דִּרְשׁוּ יְהוָה־יֵי אֵהֲדוֹנְהִי וְעֵזוֹ,
 בְּקִשׁוּ פָּנָיו תָּמִיד: ה זָכְרוּ נַפְלְאוֹתָיו אֲשֶׁר־עָשָׂה, מִפֶּתְיוֹ
 וּמִשְׁפֹּטֵי־פִיו: ו זָרַע אֲבָרָהֶם עֲבָדוֹ, בְּנֵי יַעֲקֹב בְּחִירָיו:
 ז הוּא יְהוָה־יֵי אֵהֲדוֹנְהִי אֱלֹהֵינוּ, בְּכָל־הָאָרֶץ מִשְׁפָּטָיו:
 ח זָכַר לְעוֹלָם בְּרִיתוֹ, דָּבָר צִוָּה לְאַלְפֵי דוֹר: ט אֲשֶׁר בָּרַת

אֶת-אַבְרָהָם, וְשִׁבְעֵתוֹ לְיִשְׁחָק: י וַיַּעֲמִידָהּ לְיַעֲקֹב לְחַק,
 לְיִשְׂרָאֵל בְּרִית עוֹלָם: יא לְאָמֹר לְךָ אֲתָן אֶת-אֶרֶץ-כְּנָעַן,
 חֶבְל גְּחֻלַּתְכֶם: יב בְּהַיּוֹתֶם מִתִּי מִסְפָּר, כַּמַּעֲט וְגָרִים
 בָּהֶ: יג וַיִּתְּהַלְכוּ מִגּוֹי אֶל-גּוֹי, מִמַּמְלָכָה אֶל-עַם אַחֵר:
 יד לֹא-הָנִיחַ אָדָם לַעֲשֹׂקֶם, וַיּוֹכַח עֲלֵיהֶם מְלָכִים:
 טו אֶל-תִּגְעוּ בְּמוֹשִׁיחִי, וְלִנְבִיאֵי אֱלֹהֵי: טז וַיִּקְרָא רָעַב
 עַל-הָאָרֶץ, כָּל-מִטְּהַלְּחֵם שָׁבֵר: יז שָׁלַח לִפְנֵיהֶם אִישׁ,
 לְעַבְדֵי נִמְכָר יוֹסֵף: יח עָנּוּ בַכָּבֵל רִגְלוֹ רִגְלוֹ כ', בְּרוֹזַל בָּאָה
 נַפְשׁוֹ: יט עַד-עַתָּה בֹאֲדָבָרוֹ, אִמְרַת יְהוָה: יאה וְהָיָה
 צָרְפְתָהּ: כ שָׁלַח מֶלֶךְ וַיִּתִּירָהּ, מִשָּׁל עַמִּים וַיִּפְתַּחְהוּ:
 כא שָׁמוֹ אֲדוֹן לְבֵיתוֹ, וּמִשָּׁל בְּכָל-קְנִינָו: כב לְאִסֹּר שָׂרָיו
 בְּנַפְשׁוֹ, וּזְקִנָיו יַחֲבִים: כג וַיָּבֵא יִשְׂרָאֵל מִצְרַיִם, וַיַּעֲקֹב גָּר
 בְּאֶרֶץ-חָם: כד וַיִּפְרַר אֶת-עַמּוֹ מְאֹד, וַיַּעֲצִמְהוּ מִצְרָיו:
 כה הִפְךָ לָבָם לְשֵׁנָא עַמּוֹ, לְהַתְנַכֵּל בְּעַבְדָיו: כו שָׁלַח
 מֹשֶׁה עַבְדּוֹ, אֶהְרֹן אֲשֶׁר בָּחַר-בּוֹ: כז שָׁמוּכֶם דְּבָרֵי
 אֲתוֹתָיו, וּמִפְתִּים בְּאֶרֶץ חָם: כח שָׁלַח חֶשֶׁד וַיַּחֲשֹׁד,
 וְלֹא-אָמְרוּ אֶת-דְּבָרוֹ דְּבָרָיו כ': כט הִפְךָ אֶת-מִימֵיהֶם לָדָם,
 וַיָּמַת אֶת-דָּגְתָם: ל שָׂרֵץ אֶרֶץ צִפְרֻדַּעִים, בְּחַדְרֵי
 מְלִכֵיהֶם: לא אָמַר וַיָּבֵא עֶרְב, בָּנִים בְּכָל-גְּבוּלָם: לב נָתַן
 גְּשָׁמֵיהֶם בְּרֹד, אִשׁ לְהַבּוֹת בְּאֶרְצָם: לג וַיָּה, גִּפְנָם
 וּתְאֵנָתָם, וַיִּשְׁפַר עֵץ גְּבוּלָם: לד אָמַר, וַיָּבֵא אֲרָבָה,

וַיִּלְקֶה, וְאִין מְסָפֵר: ל^ה וַיֹּאכַל כָּל-עֵשֶׂב בְּאֶרֶץ, וַיֹּאכַל
 פְּרֵי אֲדָמָתָם: לו וַיֵּךְ כָּל-בְּכוֹר בְּאֶרֶץ, רֵאשִׁית לְכָל-
 אוֹנָם: לז וַיּוֹצִיאֵם בְּכֶסֶף וְזָהָב, וְאִין בְּשִׁבְטָיו כּוֹשֵׁל:
 לח שְׂמַח מְצֻרִים בְּצִאתָם, פִּי-נֶפֶל פָּחַדָם עֲלֵיהֶם:
 לט פָּרַשׁ עֵנָן לְמִסְדָּה, וְאִשׁ, לְהָאִיר לְיָלָה: מ שָׂאֵל וַיִּבְא
 שְׁלִיו שְׁלוֹ כ', וְלָחֵם שָׁמַיִם יִשְׁפִיעֵם: מא פָּתַח צוּר, וַיּוֹזְבוּ
 מוֹם, הִלְכוּ בְּצִיּוֹת נָהָר: מב פִּי-זָכַר אֶת-דְּבַר קִדְשׁוֹ,
 אֶת-אַבְרָהָם עֲבָדוֹ: מג וַיּוֹצֵא עִמּוֹ בְּשִׁשּׁוֹן, בְּרִנָּה
 אֶת-בְּחִירָיו: מד וַיִּתֵּן לָהֶם אֲרֻצוֹת גּוֹיִם, וַעֲמַל לְאֲמִים
 יִירָשׁוּ: מה בַּעֲבוּר יִשְׁמְרוּ חֻקָּיו, וְתוֹרָתוֹ יִנְצְרוּ, הַלְלוּיָהּ:

קלו א על נהרות בכל שם ישבנו, גם-פכינו בזכרנו
 אֶת-צִיּוֹן: ב על-עַרְבִים בְּתוֹכָהּ, תְּלִינוּ כְּנֹרֹתֵינוּ:
 ג כִּי שֵׁם שְׂאֵלוֹנוּ שׁוֹבֵינוּ דְּבַר־יְשִׁיר, וְתוֹלְלֵינוּ שְׂמֻחָה,
 שִׁירוֹ לָנוּ מְשִׁיר צִיּוֹן: ד אִיךְ נָשִׁיר אֶת-שִׁיר־יְהוָה־
 יאהדונהי, על אֲדָמַת נֶכֶר: ה אִם-אֲשַׁכַּח יְרוּשָׁלַם,
 תִּשְׁכַּח יְמִינִי: ו תִּדְבַק-לְשׁוֹנִי לְחֵפִי, אִם-לֹא אֲזַכְּרֶכִי,
 אִם-לֹא אֲעֲלֶה אֶת-יְרוּשָׁלַם עַל רֹאשׁ שְׂמֻחָתִי: ז זָכַר
 יְהוָה־ יאהדונהי לְבִנְי אָדוֹם אֶת יוֹם יְרוּשָׁלַם, הָאֲמָרִים
 עָרוּ עָרוּ עַד הַיְסוֹד בָּהּ: ח בַּת-כָּבֵד הַשְּׂדוּדָה, אֲשֶׁרִי
 שִׁישְׁלָם-לָךְ אֶת-גְּמוּלָךְ שְׂגַמְלָת לָנוּ: ט אֲשֶׁרִי שִׁיאֲחֹז
 וְנִפֵּץ אֶת-עַלְלֶיךָ אֶל-הַסָּלַע:

קנ « הַלְלוּיָהּ הַלְלוּ-אֵל בְּקִדְשׁוֹ, הַלְלוּהוּ בְּרִקיעַ עֲזוֹ:
 ב הַלְלוּהוּ בְּגִבּוֹרֹתָיו, הַלְלוּהוּ כְּרֹב גְּדָלוֹ: ג הַלְלוּהוּ
 בְּתַקַּע שׁוֹפָר, הַלְלוּהוּ בְּנִבְל וְכִנּוֹר: ד הַלְלוּהוּ בְּתַרְפָּ
 וּמְחֹל, הַלְלוּהוּ בְּמִנִּים וְעֹגֵב: ה הַלְלוּהוּ בְּצִלְצְלֵי-שְׁמַע,
 הַלְלוּהוּ בְּצִלְצְלֵי תְרוּעָה: ו כֹּל הַנְּשָׁמָה תְהִלֵּל יָהּ,
 הַלְלוּ-יָהּ:

אחר שסיים תהלים יאמר זה:

מי יִתֵּן מְצִיּוֹן יִשׁוּעַת יִשְׂרָאֵל בְּשׁוּב יְהוָה יֵאֱהַרְוֵהוּ
 שְׁבוֹת עֲמוֹ. יִגַּל יַעֲקֹב יִשְׂמַח יִשְׂרָאֵל: וּתְשׁוּעַת
 צְדִיקִים מִיְהוָה יֵאֱהַרְוֵהוּ יֵאֱהַרְוֵהוּ מְעֹזִים בְּעַת צָרָה: וַיַּעֲזֹרֵם
 יְהוָה יֵאֱהַרְוֵהוּ וַיַּפְלְטֵם וַיַּפְלְטֵם מִרְשָׁעִים וַיּוֹשִׁיעֵם כִּי
 חָסוּ בוֹ:

רבנונו שֶׁל עוֹלָם, עֵלְת הָעֲלוֹת וְסִפְת כָּל הַסְּבוֹת, אֲנִתָּ
 לְעֵלָא, לְעֵלָא מִן כְּלָא, וְלִית לְעֵלָא מִנְּךָ, דְּלִית
 מִחֻשְׁבָּה תְּפִיסָא כְּךָ כְּלָל, וְלָךְ דּוּמְיָה תְּהִלָּה, וּמְרָמָם
 עַל כָּל בְּרָכָה וְתְהִלָּה. אוֹתָךְ אֲדַרְשׁ, אוֹתָךְ אֲבַקֵּשׁ
 שְׁתַּחֲתֹר חֲתִירָה דְּרָךְ כְּבוֹשָׁה מֵאֲתָךְ, דְּרָךְ כָּל
 הָעוֹלָמוֹת, עַד הַהִשְׁתַּלְּשְׁלוֹת שְׁלִי בְּמִקּוּם שְׁאֲנִי עוֹמֵד,
 כְּפִי אֲשֶׁר נִגְלָה לָךְ, יוֹדַע תְּעֲלוּמוֹת, וּבְדִרְךָ וּנְתִיב הַזֶּה
 תְּאִיר עָלַי אוֹרְךָ, לְהַחְזִירֵנִי בְּתִשׁוּבָה שְׁלָמָה לְפָנֶיךָ
 בְּאַמֶּת, כְּפִי רְצוֹנְךָ בְּאַמֶּת, כְּפִי רְצוֹן מְבַחַר הַכְּרוּאִים,
 לְבִלִּי לְחֻשָׁב בְּמִחֻשְׁבֵּתִי שׁוּם מִחֻשְׁבַּת חוּץ וְשׁוּם

מחשבה ובלבול שהוא נגד רצונה, רק לדרך במחשבות
 זכות צחות וקדושות בעבודתך באמת בהשגתך
 ובתורתך. הט לבי אל עדותיך, ותן לי לב מהור לעבדך
 באמת. ומצולות ים תוציאני לאור גדול חיש קל
 מהרה. תשועת יהוה יאהדונהי כהרף עין, לאור באור
 החיים כל ימי היותי על פני האדמה. ואזכה לחדש
 נעורי, הימים שעברו בחשך, להחזירם אל הקדשה,
 ותהיה יציאתי מן העולם כביאתי, בלא חטא. ואזכה
 לחזות בנעם יהוה יאהדונהי ולבקר בהיכלו, בלוי אומר
 כבוד, אמן נצח סלה ועד:

דיני וסדר תפלת הדרך

לעירו או לעיר שרוצה ללון בה,
 דמשם ואילך יאמר אותה בלא
 חתימה. וטוב להסמיק תפלת הדרך
 לברכה אחרת כרי שתהא ברכה
 הסמוכה לחברתה. לכן כשיוצא
 בדרך בשחרית קודם התפלה כגון
 שהוא נחוץ, יאמר ברכת השחר על
 הדרך ויסמיק תפלת הדרך לברכת
 השחר, וביום יאכל איזה פרי ויסמיק
 תפלת הדרך לברכת הפרי, או
 כשמטיל מים יסמוך אותה לברכת
 אשר יצר.

היוצא לדרך מהלך שיעור פרסה
 (שבעים ושתיים דקות) ויותר צריך
 להתפלל תפלת הדרך. אבל אם הוא
 צריך לילך רק פחות ממהלך שיעור
 פרסה, מתפלל בלא שם ומלכות.
 ובמקום סכנה אפילו בפחות ממהלך
 שיעור פרסה צריך להתפלל
 בחתימה בשם ומלכות. תיכף
 כשיוצא מעיבורה של עיר צריך
 להתפלל תפלה זו. ואם שכח מתפלל
 כל זמן שהוא בדרך, ובלבד שלא
 הגיע עדיין תוך פרסה הסמוכה

יְהִי רְצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְהוָה יֵאֱהוּדְנֵהי אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי
אֲבוֹתֵינוּ שְׁתוּלִיכֵנוּ לְשָׁלוֹם וְתַצְעִידֵנוּ לְשָׁלוֹם
וְתִדְרִיכֵנוּ לְשָׁלוֹם וְתִסְמְכֵנוּ לְשָׁלוֹם. (ואם חוזר באותו היום
יאמר וְתַחֲזִירֵנוּ לְשָׁלוֹם) וְתַצִּילֵנוּ מִכָּף כָּל אוֹיֵב וְאוֹרֵב
בַּדֶּרֶךְ, וְתִשְׁלַח בְּמַעֲשֵׂה יָדֵינוּ. וְתַתְּנֵנוּ לְחֵן וּלְחֶסֶד
וּלְרַחֲמִים בְּעֵינֶיךָ וּבְעֵינֵי כָל רוֹאֵינוּ. בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה
יֵאֱהוּדְנֵהי, שׁוֹמֵעַ תְּפִלָּה:

יש מוסיפים פסוקים אלו לשמירה:

וַיַּעֲקֹב הֵלֶךְ לְדַרְכוֹ וַיִּפְגְּעוּ בוֹ מִלְּאֲכֵי אֱלֹהִים: וַיֹּאמֶר
יַעֲקֹב כִּי אֲשֶׁר רָאִים מַחְנֵה אֱלֹהִים זֶה וַיִּקְרָא שֵׁם
הַמָּקוֹם הַהוּא מַחְנֵים:

וַיִּסְעוּ וַיְהִי חַמַּת אֱלֹהִים עַל הָעָרִים אֲשֶׁר סְבִיבוֹתֵיהֶם
וְלֹא רָדְפוּ אַחֲרֵי בְנֵי יַעֲקֹב: לִישׁוּעָתְךָ קִוִּיתִי
יְהוָה יֵאֱהוּדְנֵהי:

וַיִּבְרַךְ יְהוָה יֵאֱהוּדְנֵהי וַיִּשְׁמְרֶךָ: יָאֵר יְהוָה יֵאֱהוּדְנֵהי
פָּנָיו אֵלֶיךָ וַיַּחֲנֶךָ: יִשָּׂא יְהוָה יֵאֱהוּדְנֵהי פָּנָיו
אֵלֶיךָ וַיִּשֶׂם לְךָ שָׁלוֹם:

הִנֵּה אֲנִי שֹׁלַח מִלְּאֶךָ לְפָנֶיךָ לְשִׁמְרֶךָ בַּדֶּרֶךְ וְלַהֲבִיאֶךָ
אֶל־הַמָּקוֹם אֲשֶׁר הִכַּנְתִּי:

הַמִּלְאָךְ הַגּוֹאֵל אוֹתִי מִכָּף רָע, יִבְרַךְ אֶת הַנְּעָרִים,
וַיִּקְרָא בָהֶם שְׁמֵי וְשֵׁם אֲבוֹתַי, אֲבָרְכֵהֶם
וַיִּצְחָקוּ, וַיִּדְגּוּ לְרוֹב בְּקֶרֶב הָאָרֶץ:

להודות ולהלל את ה' יתברך מביאה לכל הישועות.
כל האומר אותה כל יום יזכה לראות נסים גלויים מבורא עולמים,
וכל האומר תחנה זו מהלב הופך מיד מדת דין לרחמים.

תפילת הודיה לבורא עולם

מִלְךָ מַלְכֵי הַמַּלְכִּים הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, אֲדוֹן עוֹלָם, רַבּוֹנוּ
שֶׁל עוֹלָם, תּוֹדָה.

תּוֹדָה שְׂאֲנִי עוֹמֵד/ת כֹּאֵן לְפָנֶיךָ וּמוֹדָה לְךָ.
וְכֹל מִה שְׂאֲנִי אוֹמֵר יִהְיֶה כֹּאֵן וּכְאֶפֶס לְעֲמַת כִּמָּה שְׂאֲנִי
בְּאֲמַת צְרִיכָה לְהוֹדוֹת לְךָ.

הָרִי עַל הַכֹּל אֲנִי צְרִיכָה לְהוֹדוֹת לְךָ.
כִּי הַכֹּל מוֹמֵךְ, הַכֹּל נִתַּת לִי בְּחֵן, בְּחֶסֶד וּבְרַחֲמִים.
תּוֹדָה עַל כָּל הַדְּבָרִים בְּעוֹלָם.

תּוֹדָה עַל רוֹב רַבִּי רַבּוֹת פְּעָמִים שְׁעֲזַרְתָּ לִּי, תְּמוֹכַת בֵּי,
הוֹשַׁעַת אוֹתִי הַצֵּלַת אוֹתִי, שְׁמַחַת אוֹתִי רִיפַאת אוֹתִי,
שְׁמֹרַת עָלַי, עוֹדְדַת אוֹתִי, תּוֹדָה שְׂאֲתָה אֶתִּי תְּמִיד.

תּוֹדָה שְׂאֲתָה נוֹתֵן לִי כּוֹחַ לְעֲשׂוֹת מִצְוֹת, כּוֹחַ לְעֲשׂוֹת
מַעֲשִׂים טוֹבִים, וְכּוֹחַ לְהִתְפַּלֵּל.

תּוֹדָה עַל כָּל הַפְּעָמִים שְׁעֲזַרְתָּ לִּי וְלֹא יָדַעְתִּי לְהַגִּיד לְךָ
תּוֹדָה.

תּוֹדָה עַל כָּל הַחֲסָדִים שְׂאֲתָה עוֹשֶׂה עִמִּי בְּכֹל רַגַע וְרַגַע.
תּוֹדָה עַל כָּל גְּשִׁימָה וּגְשִׁימָה שְׂאֲנִי נוֹשֵׁמ/ת.

תודה לך מלך מלכי המלכים, גם על כל הדברים שאין לי.
תודה שקשה לי לפעמים, כי הכל לטובתי אפילו אם לא
תמיד ראיתי שזה לטובתי, עמוק בלב אני יודעת שכל מה
שמגיע ממך הוא הדבר הטוב ביותר עבורי, והוא נעשה
במיחד בשבילי, בהשגחה פרטית מדקדקת ומשלמות, כמו
שרק מלך מלכי המלכים יכול לעשות.

תודה שלפעמים קשה לי, כי רק כך אני יודעת להעריך
את הטוב,

כי רק בשנמצאים בחשך אפשר להעריך את האור.

תודה על החיים הנפלאים שנתת לי.

תודה על הדבר הכי קטן שיש לי, כי את הכל אתה נתת
לי ולא אף אחד אחר.

תודה שאתה שומע את התפלות שלי.

בורא עולם! אני מבקש/ת ממך סליחה מעמקי לבי, אם
היו פעמים שלא הערכת את מה שנתת לי, ובמקום לומר
לך תודה, רק התלוננתי.

אני עפר ואפר ואתה אדון כל העולם, אנא אל תרחק
ממני לעולם!!!

מבוסס על פ' הסה"ק יסוד ושרש העבודה (צוּאָה ס' כ"ו)
מצוה גדולה לפרסם ולהפיץ את התפלה הקדושה הזו

תפילה קצרה לאומדה קודם הלימוד

לְשֵׁם יְחִוּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְשְׁכִינְתֵיהּ וְכוּ'. עַל
יְדֵי הַהוּא טָמִיר וְנַעְלָם בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל
לְאַקְמָא שְׁכִינְתָא מַעְפָּרָא, וְלַעֲלוּי שְׁכִינַת עוֹזְנוֹ אִם
הַבְּנִים שְׁמַחָה, עַל יְדֵי הַהוּא טָמִיר וְנַעְלָם בְּשֵׁם
כָּל יִשְׂרָאֵל.

הֲרִינִי מְקַשֵּׁר עֲצָמִי בְּלִימוּד הַקְדוּשׁ הַזֶּה בְּנִשְׁמַת כָּל
הַתְּנָאִים וְהַצְּדִיקִים הַכְּתוּבִים בְּזוּהַר הַקְדוּשׁ
וּבְרֵאשֵׁם הַתְּנָא הָאֱלוֹקִי רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּר יוֹחָאי וְרַבִּי
אֶלְעָזָר בְּנֵו. וְעַל יְדֵי זֶה תַתְקִיִּים תְּפִילַת דְּוֹד הַמְּלָךְ
עָלוּי הַשְּׁלוֹם (תְּהִלִּים ס"א ד' - ה') כִּי הֵייתָ מַחְסֶה לִּי מִגְדֵּל
עַז מִפְּנֵי אוֹיֵב. אֲגוּרָה בְּאֶהְלֶךְ עוֹלָמִים אֲחַסֶּה בְּסִתְר
כְּנֶפֶךְ סֵלָה. וְאֹזְבָה שְׁבַלִּימוּדֵינוּ זֶה יִהְיוּ שְׁפָתוֹתֵיהֶם
דּוֹכְבוֹת בְּקָבֶר, לְמַעַן שְׁמוּ בְּאֶהְבָּה לַעֲשׂוֹת נַחַת רוּחַ
לְיוֹצְרֵנוּ וְלַעֲשׂוֹת רְצוֹן בּוֹרְאֵנוּ. וּבְהַדִּין סִפְרָא סִפְר
הַזוּהַר, יִפְקוֹן יִשְׂרָאֵל מִן גְּלוּתָא בְּרַחֲמֵי, יִרְאֶה אֵל
עַבְדֶּיךָ פְּעֻלָּךְ וְהַדְרֶךְ עַל בְּנֵיהֶם. וְיִהְי נָעַם אֲדָנִי
אֱלֹהֵינוּ עָלֵינוּ וּמַעֲשֵׂה יְדֵינוּ בּוֹנְנָה עָלֵינוּ וּמַעֲשֵׂה יְדֵינוּ
בּוֹנְנָהוּ, וְיִהְי נָעַם אֲדָנִי אֱלֹהֵינוּ עָלֵינוּ וּמַעֲשֵׂה יְדֵינוּ
בּוֹנְנָה עָלֵינוּ וּמַעֲשֵׂה יְדֵינוּ בּוֹנְנָהוּ (תְּהִלִּים צ' ט"ז י"ז).

תפילה קודם לימוד קבלה מהאר"י זלה"ה

רבוץ העולמים ואדני האדונים. אב הרחמים
 והסליחות. מודים אנחנו לפניך יהוה
 יאהדונהי אלהינו ואלהי אבותינו, בקידה ובהשתחויה,
 שנקרבנו לתורתך ולעבודתך עבודת הקדש, ונתת לנו
 חלק בסודות תורתך הקדושה. מה אנו, מה חיינו,
 אשר עשית עמנו חסד גדול כזה. על פן אנחנו מפילים
 תחנונינו לפניך שתמחל ותסלח לכל חטאתינו
 ועונותינו. ואל יהיו עונותינו מבדילים בינינו לבינך.
 ובכן יהי רצון מלפניך יהוה יאהדונהי אלהינו ואלהי
 אבותינו, שתכונן את לבבנו ליראתך ואהבתך,
 ותקשיב אזנך לדברינו אלה, ותפתח לבבנו הערל
 בסודות תורתך. ויהיה למועדנו זה נחת רוח לפני כסא
 כבודך פריח נוח. ותאציל עלינו אור מקור נשמתנו
 בכל בחינותינו. ושיתנוצצו ניצוצות עבדיך הקדושים
 אשר על ידם גלית דבריך אלה בעולם. וזכותם וזכות
 אבותם וזכות תורתם ותמימותם וקדשם יעמד לנו
 לכל נפשל בדברים אלו. ובזכותם תאיר עינינו במה
 שאנו לומדים. כמאמר נעים ומירות ישראל, גל עיני
 ואביטה נפלאות מתורתך. יהיו לרצון אמרי פי והגיון
 לבי לפניך, יהוה יאהדונהי צורי וגאלי. כי יהוה

יאהדונהי יתן חכמה, מפיו דעת ותבונה:

רבוֹן עֲלֵמִין, דְּאַנְתָּ הוּא מְגַלִּי עֲמִיקְתָּא וּמִסְתַּרְתָּא
 וְגַלִּי רְזִיא. יְהֵא רַעְוֵא מִן קְדָמְךָ לְאַסְפְּרָא
 מְלִין בְּפּוּמָנָא, לְקִימָא בְּנָא מְקָרָא שְׁכֵתוּב, וְאַנְכִי
 אֶהְיֶה עִם פִּיךָ וְהוֹרִיתִיךָ אֲשֶׁר תִּדְבֵּר. וְלֹא נִיעוּל
 בְּכִסּוּפָא קְדָמְךָ. וְנִזְכִּי לְמִשְׁמַע רְזִין עֲלָאִין דְּאוּרִיתָא
 מְפּוּמָא דְרִישָׁא דְמַתִּיבְתָא עֲלָאָה. אֲמֵן וְכֵן יְהִי רְצוֹן,
 אֲמֵן, סְלָה:

וְנִהַר יֵצֵא מֵעֵדֶן לְהַשְׁקוֹת אֶת־הַגֶּן, וּמִשָּׁם יִפְרֹד וְהִיָּה
 לְאַרְבַּעָה רְאשִׁים: וְהַמְשַׁבְּלִים יִזְהָרוּ כְּזוֹהַר
 הַרְקִיעַ, וּמִצְדִּיקֵי הַרְבִּים כְּכּוֹכְבִים לְעוֹלָם וָעֶד: גַּל־עֵינֵי
 וְאַבִּיטָה נִפְלְאוֹת מִתּוֹרְתֶךָ:

תפלה לרפואות וישועות

הַרְיֵנִי מְקַבֵּל עָלַי מְצוֹת עֲשֵׂה נָשָׁל וְאַהֲבַת לְרַעְךָ
 כְּמוֹךָ, וְהַרְיֵנִי אוֹהֵב כָּל אֶחָד מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל
 כְּנַפְשֵׁי וּמַאֲדֵי, וְהַרְיֵנִי מְזַמֵּן אֶת פִּי לְלַמֵּד בְּסִפְרֵי הַזוֹהַר
 הַקְדוּשׁ לְזִכּוֹת ... פ"ב (וְכַאן יִפְרַט בַּקְּשָׁתוֹ) [לְרַפּוּאֹת...]
 [יְשׁוּעַת ...] [לְבָנִים ...] הַיֵּשׁם יִשְׁלַח דְּבָרוֹ יְחֻזְקֵהוּ
 [וְיִרְפְּאֵהוּ בְּרַפּוּאֹת הַנְּפֶשׁ וּרְפּוּאֹת הַגּוּף בְּרַמ"ח אֲבָרָיו
 וַיִּשְׁמַח גִּידָיו בְּתוֹךְ שְׂאֵר חוּלֵי יִשְׂרָאֵל וַיֵּאֲרִיךְ יָמָיו
 וּשְׁנוֹתָיו בְּנְעִימִים] [וַיּוֹשִׁיעֵהוּ בְּדַבַּר יְשׁוּעָה
 וּרְחֻמִּים ...] אֲמֵן סְלָה:

תפילה לאחר קריאת הזוהר

יְהִי רְצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְהוָה יֵאָהֲדוּנְהִי אֱלֹהֵי וְאֱלֹהֵי אֲבֹתַי
 שְׂוִיתֶקִים בְּנֹו עֵתָה מִקְרָא שְׁפָתוֹב "וְאֲשִׁים דְּבָרֵי
 בְּפִיךָ וּבְצֵל יָדֵי בְּסִיתִיךָ לְנִמְעַ שְׁמַים וְלִיסַד אָרְצֵי",
 לְהַעֲלוֹת לְרוּמַם וּלְתַקַּן הַרִיסוֹת וְחַרְבוֹת הַשְּׂכִינָה
 הַקְּדוּשָׁה לְקִשׁוּט וּפּוֹרְפִירָא עֲלָאָה וּלְאַרְמוֹן שְׁעַל מְכוֹנֹו
 יֵשֵׁב לְהַחְזִיר עֲטָרָה לְיוֹשְׁנָה וְקַים בְּנֹו מְהֵרָה מִקְרָא
 שְׁפָתוֹב "וְהָיָה אֹור הַלְּבָנָה בְּאֹור הַחֲמָה וְאֹור הַחֲמָה
 יְהִיָּה שְׁבַעֲתִים בְּאֹור שְׁבַעֲת הַיָּמִים". וְזִכּוֹת הַרְשָׁבִי
 הַקְּדוּשׁ וּבְנֹו רַבִּי אֶלְעָזָר, וְיוֹתַם בֶּן עֲזִיָּהוּ, יַעֲמוּד לָנוּ
 לְתַקַּן הָעוֹלָם מִיּוֹם שְׁנַבְרָא עַד סוּפּוֹ בְּרַצוֹנֹו וּכְרַצוֹן
 יִרְאִיו. וּבְזִכּוֹת הַיּוֹתְנֹו עֶסוּקִים בְּחַכְמָה הַזֹּאת, עַל יָדָה
 תִּתְקַרֵּב הַגְּאוּלָּה, וְיִשׁוּעָתָה מְהֵרָה תַצְמִיחַ, לְעַלְוֵי
 שְׂכִינַת עוֹזְנֹו בְּמְהֵרָה בְּיָמֵינוּ. וְיִקוּיִם בְּנֹו מִקְרָא שְׁפָתוֹב
 "וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי אֹור", וַיִּזְרַח עֲלֵינוּ אֹור יְהוָה
 יֵאָהֲדוּנְהִי, בְּיוֹם הַהוּא יְהִיָּה יְהוָה יֵאָהֲדוּנְהִי אַחַד וְנִשְׁמוּ
 אַחַד, אָמֵן נִצַּח סְלָה וְעַד. (נִסַּח הַתְּפִלָּה מִתּוֹךְ לְשׁוֹנֵו הַקְּדוּשׁ שֶׁל

רַבִּי חַיִּים וַיִּטָּאֵל זִיע"א)

מוֹדָה אֲנִי לְפָנֶיךָ יְהוָה יֵאָהֲדוּנְהִי אֱלֹהֵי וְאֱלֹהֵי
 אֲבוֹתַי שְׂוִיתֶנִּי לְלָמוּד וּלְהַגּוֹת בְּסִפְר הַקְּדוּשׁ
 הַזֶּה זִיְהֵרָה עֲלֵיָאָה, וְזִכּוֹת הַתְּנָאִים הַקְּדוּשִׁים שְׁלַמְדְנוּ
 תּוֹרָתָם יַעֲמוּד לָנוּ וּלְזוֹרְעֵנוּ וְנִזְכָּה לְהַבְטַחַת הַנְּבִיא

(ישעיה נט, כ-כא) וְכֹא לְצִיּוֹן גּוֹאֵל וְלִשְׁבֵי פִשְׁעַי בִּיעַקֵּב נַאֲם יְהוָה יֵאֱהוּדוּנְהִי. וְאֲנִי זֹאת בְּרִיתִי אִוְתָם אָמַר יְהוָה יֵאֱהוּדוּנְהִי רוּחִי אֲשֶׁר עָלֶיךָ וּדְבָרֵי אֲשֶׁר שִׁמְתִי בְּפִיךָ לֹא יִמוּשׁוּ מִפִּיךָ וּמִפִּי זִרְעֶךָ וּמִפִּי זֶרַע זִרְעֶךָ אָמַר יְהוָה יֵאֱהוּדוּנְהִי מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם. וְיִתְקַיֵּים בְּנֹו הַנְּבוּאָה (ישעיה נא, מז) וְאֲשִׁים דְּבָרֵי בְּפִיךָ וּבְצֶל יָדֵי בְּסִיתֶיךָ לְנִטְעַ שְׁמַיִם וְלִיסַד אֶרֶץ וְלֵאמֹר לְצִיּוֹן עֲמִי אָתָּה. וּבְרַפְתַּ מִשָּׁה רַעִיא מְהִימְנָא תַתְּגַלָּה בְּמַהֲרָה דִּידָן, יְהוָה יֵאֱהוּדוּנְהִי בְּדָד יִנְחֲנֵנוּ וְאִין עֲמוּ אַל נִכְרַ, יִרְאוּ עֵינֵינוּ וְיִשְׁמַח לְבַנּוּ וְתִגַּל נַפְשֵׁנוּ בִּישׁוּעַתְךָ בְּאֵמַת בְּאֵמֹר לְצִיּוֹן מֶלֶךְ אֱלֹהֶיךָ, בְּרוּךְ יְהוָה יֵאֱהוּדוּנְהִי לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן. (סוד ה')

אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ מֶלֶךְ רַחֲמָן רַחֵם עָלֵינוּ טוֹב וּמְטִיב הַדָּרֵשׁ לָנוּ. שׁוּבָה אֵלֵינוּ [עֲלֵינוּ] בְּהַמּוֹן רַחֲמֶיךָ בְּגַלְל אָבוֹת שְׁעָשׂוּ רְצוֹנְךָ. בְּנֵה בֵיתְךָ כְּבַתְחֻלָּה וְכוּנֵן מִקְדָּשְׁךָ עַל מְכוּנוּ. וְהִרְאֵנוּ בְּכַנְיָנוּ וְשִׁמְחָנוּ בְּתַקּוּנוּ. וְהִשְׁבֵּ שְׁכִינְתְךָ לְתוֹכוֹ, וְהִשְׁבֵּ כְּהֵנִים לְעַבּוֹדָתָם וְלוֹוִיִּים לְדוֹכְנָם לְשִׁירָם וְלִזְמָרָם. וְהִשְׁבֵּ יִשְׂרָאֵל לְגוֹיָהֶם. וּמְלֵאָה הָאָרֶץ דְּעָה אֵת יְהוָה יֵאֱהוּדוּנְהִי לִירְאָה וְלֵאֲהַבָּה אֵת שְׁמֶךָ הַגָּדוֹל הַגְּבוּר וְהַנּוֹרָא אָמֵן בֵּן יְהִי רְצוֹן. (סי"ת)

סוד הגאולה "בראשית תמו" תקון מ"ג מתקוני זוהר השלם והמבואר

(זוהר הקדוש דף פ"ב ע"א)

א. הבנים צועקים שמע ישראל ואין קול ואין עונה

בְּרֵאשִׁית, שָׁם אֶת"ר יב"ש, וְזֶהוּ נִהַר יַחֲרַב וַיִּבֶשׁ,
 (שם ה), בְּאוֹתוֹ זְמַן שֶׁהוּא יִבֶשׁ וְהִיא
 יִבְשָׁה, צוֹנְחִים הַבְּנִים לְמִטָּה בְּיַחְוֹד וְאוֹמְרִים שְׁמַע
 יִשְׂרָאֵל, וְאִין קוֹל וְאִין עוֹנָה. זֶהוּ שְׁכֵתוֹב (משלי א כח) אִז
 יִקְרָאנִי וְלֹא אֶעֱנֶה.

ב. הלומוד רק תורת הנגלה טוב לו שלא נברא כלל בעולם

וְכַךְ מִי שֶׁגוֹרֵם שְׁתַּסְתַּלַּק קְבֻלָּה וְחֻכְמָה מִתּוֹרָה שְׁבַעַל
 פֶּה וּמִתּוֹרָה שְׁבִכְתָּב, וְגוֹרֵם שְׁלֹא יִשְׁתַּדְּלוּ בְּהֵן,
 וְאוֹמְרִים שְׂאִין אֵלָא פִּשְׁט בְּתוֹרָה וּבִתְלִמּוּד, בְּוֹדֵאֵי
 כְּבָלוּ הוּא יִסְלַק אֶת הַמַּעֲזֵן מֵאוֹתוֹ נִהַר וּמֵאוֹתוֹ גֵּן. אוֹי
 לוֹ, טוֹב שְׁלֹא נִבְרָא בְּעוֹלָם וְלֹא יִלְמַד אוֹתָהּ תּוֹרָה
 שְׁבִכְתָּב וְתּוֹרָה שְׁבַעַל פֶּה, שְׁנַחֲשֵׁב לוֹ כְּבָלוּ הַחֲזוֹר
 הָעוֹלָם לְתַהוּ וּבְהוּ, וְגוֹרֵם עֵנִי בְּעוֹלָם וְאַרְךְ הַגְּלוּת.

ג. אם מתחיל ללמוד היום וזה"ק מתקן את העבר שלא למד

וַיֹּאמֶר אֱלֹהֵי"ם תִּדְרָשׁא הָאָרֶץ דְּרָשׁא וְכו' (בראשית א יא),
 אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר: אָבָא, וְהִרִי קָרָא לוֹ יִבְשָׁה,

מאיפה תדשא הארץ? אמר לו: בני, כך למד תשובה לכל בני העולם, שאם אדם יחזר בתשובה, מוריד לה המעין שהסתלק, ומה שהיתה יבשה קורא לה ארץ, ולנהר שהיה חרב ויבש קרא לו מקנה המים וימים, זהו שכתוב (שם י) ויקרא אלהים לייבשה ארץ ולמקנה המים קרא ימים. באותו זמן שנקראת ארץ, מה כתוב בו? ויאמר אלהים תדשא הארץ, להוציא זרעים ופרות שהן נשמות, (דף פב ע"ב) כל אחד למינהו, אלו הנשמות שנגזרו מכסא כבודו, ואלו רוחות שנגזרו ממלאכים, ואלו הנפשות שנגזרו מהאופנים, כל אחד הוציא למינהו את כל אחד פראוי. עץ פרי - זה תלמיד חכם, עשה פרי - זו בת זוגו, לכל אחד פראוי (כל אחד הוציא למינו).

ד. הת"ח שנסמיתו גדולה, פוגם יותר אם אינו לומד זוהר

ועוד, עץ פרי - זה העמוד האמצעי, עשה פרי - זה צדיק, אשר זרעו בו על הארץ - זו השכינה, שכל הזרעים נכללים בה, וכאן המצוה של פריה ורביה, לעשות פרות וזרעים, זהו שכתוב לא תהו בראה לשבת יצרה, ומי שמתפטר מפריה ורביה, באלו החזיר את אותה ארץ יבשה, ומונע ממנה ברכות, כל אחד לפי דרגתו, מי שפוגם למטה פוגם למעלה את המקום שנגזרה נשמתו.

תיקוני זוהר תיקון מ"ח

תקון שמונה וארבעים

סגולה נפלאה מרבנו האר"י זיע"א

בְּרֵאשִׁית, שֵׁם תִּרְ"י, שֵׁם שֶׁב"ת, כְּגוֹן זֶה, בְּרֵאשִׁית
 - בְּרֵ"א שְׁת"י, וְהֵן שְׁתֵּי שַׁבָּתוֹת, עֲלֵיהֶם
 נֶאֱמַר (שמות לא): "וַשְּׁמְרוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת הַשַּׁבָּת לַעֲשׂוֹת
 אֶת הַשַּׁבָּת" וְגוֹמֵר, שְׁתֵּי פְעָמִים הַזְכִּיר כָּאֵן שַׁבָּת, כְּנֶגֶד
 הַשְּׂכִינָה הָעֲלִיּוֹנָה וְהַתְּחִתּוֹנָה. "לְדַרְתֶּם", מֵהוּ
 לְדַרְתֶּם? אֵלֶּא זָכָא הוּא מִי שְׁעוֹשֶׂה לָהֶם דִּירָה בְּשַׁבָּת
 בְּשְׁנֵי בְתֵי הַלֵּב, וּמַתְּפֵנָה מִשֵּׁם יֵצֵר הָרַע שֶׁהוּא חֲלוּל
 שַׁבָּת, 'בְּרִית עוֹלָם', זֶה צְדִיק, שְׁשׂוּרִים שְׁנִיֵּהֶם עָלָיו,
 אֶחָד לְמַלְא אוֹתוֹ, וְאֶחָד לְהַתְּמַלֵּא מִמֶּנּוּ. בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
 הֵם כְּנֶגֶד שְׁתֵּי כְּלָיוֹת - פְּנִימִיּוֹת נִצָּח וְהוֹד, בְּנִים
 לְיִשְׂרָאֵל סְבָא - עֲמוּד הָאֲמֻצְעִי - תְּפָאֶרֶת, שְׁלֹשׁ
 פְּעָמִים שְׁבִיעִי שְׁבִיעִי שְׁבִיעִי אֵלּוּ שְׁלֹשֶׁת הָאֲבוֹת, עֲנֵג
 שַׁבָּת "וְנִהְר יוֹצֵא מֵעֵד"ן לְהַשְׁקוֹת אֶת הַגִּ'ן" (בראשית
 ב.י). וְנִהְר, יֵשׁ נִהְר וַיֵּשׁ נִהְר, יֵשׁ נִהְר הַנִּקְרָא נִהְר פְּלִגְיוֹ,
 וַיֵּשׁ נִהְר הַנִּקְרָא נַחַל קְדוּמִים, עֵדֶן עֲלִיּוֹן עָלָיו נֶאֱמַר
 (ישעיה סד) "עֵינ לֹא רָאִתָּה אֱלֹהִים זולָתֶךָ", זֶה הַנִּהְר
 הוּא אוֹת ו', הַיּוֹצֵא מֵעֵדֶן הָעֲלִיּוֹן שֶׁהוּא אוֹת א', וְעוֹבֵר
 בֵּין אָבָא - חֲכָמָה וְאֵמָא - בִּינָה וְהוֹלֵךְ חֲמִשׁ מֵאוֹת
 שְׁנָה, וּמְבִיעַ עַד צְדִיק - יְסוּד שֶׁהוּא שְׁבִיעִי, וּמִשֵּׁם

מִשְׁקָה לְגִנָּה - מְלָכוֹת, שֶׁהִיא הַשְּׂכִינָה הַתַּחְתּוֹנָה. זְכָאִי
 הוּא מִי שֶׁשׁוֹמֵר דִּירָה לְשַׁבָּת, שֶׁהוּא הַלֵּב, שְׁלֹא יִתְקַרֵב
 שָׁם עֵצֵב הַמַּחּוּל וְכַעַם הַמְּרָה שֶׁהִיא אִשׁ הַגֵּיהֶנֶם,
 שְׁעָלֶיהָ נֹאמֵר (שְׁמוֹת ל"ה): "לֹא תִבְעְרוּ אִשׁ בְּכָל
 מוֹשְׁבוֹתֵיכֶם בְּיוֹם הַשַּׁבָּת", וְכֵן הוּא וְדָאִי, שְׁכָל מִי
 שְׁכּוֹעֵם כְּאֵלוֹ מְדַלֵּיק אֶת הָאִשׁ שֶׁל הַגֵּיהֶנֶם. אַרְבָּעִים
 מְלָאכוֹת חָסֵר אַחַת, הֵן כְּנֶגֶד אַרְבָּעִים מְלָקִיּוֹת חָסֵר
 אַחַת בְּשַׁבָּת, וְהֵם עֲשָׂרָה שְׁלָקָה אָדָם, וְעֲשָׂרָה לְחֹהָה,
 וְעֲשָׂרָה לְנַחֵשׁ, וְתִשְׁעָה לְאֲדָמָה, וּבְגִלְלָה זֶה אָמְרוּ בְּעַלֵּי
 הַמִּשְׁנָה אֵין לֹקִין בְּשַׁבָּת, שְׂאֵלוֹ הַמְּלָאכוֹת הֵן נַחֲשָׁבוֹת
 לְיִשְׂרָאֵל כְּנֶגֶד מְלָקִיּוֹת. יְצִיאֹת הַשַּׁבָּת שְׁתַּיִם, הֵם
 עֲקִירָה וְהַנְּחָה, שְׁעוֹשָׂה אוֹתָם בְּבֵת אַחַת, מִי שְׁעוֹקֵר
 חֶפֶץ מִמְּקוֹמוֹ וּמְנִיחַ אוֹתוֹ מְחוּץ לְמְקוֹמוֹ וּמְרִשׁוֹתוֹ,
 כְּאֵלוֹ עָקֵר אֶת אֵילָן הַחַיִּים, שֶׁהוּא אוֹת בְּרִית, וְהַנִּיחַ
 אוֹתוֹ בְּרִשׁוֹת נְכַרְיָה. מִי שְׁעוֹשָׂה אֶת זֶה, גּוֹרֵם לְעֵקוֹר
 נְשָׁמְתוֹ מְרִשׁוֹת שְׁלָה וּמְנִיחָה בְּרִשׁוֹת אַחֲרֵת, שֶׁהִיא
 מְרָה וּמַחּוּל, וְזֶה גֵרֵם לְיִשְׂרָאֵל שְׁנַעֲקֵרוּ מֵאַרְצָן יִשְׂרָאֵל
 וְגָלוּ לְאַרְצָן נְכַרְיָה, שֶׁהִיא רִשׁוֹת הַרְבִּים, וְכֵן הוּא מִי
 שְׁמוֹעֵל בְּאוֹת בְּרִית קֹדֶשׁ שְׁלוֹ וּמַעֲבִיר כַּח לְרִשׁוֹת
 נְכַרְיָה. שַׁבְּתָא"י הוּא טַחּוּל, חֶמְ"ה, - אִשָּׁה רָעָה וּמְרָה,
 שַׁבְּתָא"י עָלְיוֹ נֹאמֵר: "וְהַבּוֹר רַק אֵין בּוֹ מַיִם", מַיִם אֵין
 בּוֹ אֲבָל נַחֲשִׁים וְעֻקְרָבִים יֵשׁ בּוֹ, וְהוּא רָעֵב וְצָמְאוֹן

וְקִינָה וְהֶסְפֵּד וְחִשְׁכָּה וְעֶרְפָּל - אֶפְלָה, וְהִיא גְלוּת לְיִשְׂרָאֵל, וְצָרִיכִים יִשְׂרָאֵל לַעֲשׂוֹת לָהּ שְׁנַיִם בְּכַל, וְהָרִי פְּרִשׁוּהָ, וְהוּא דְבוּר שֶׁל חַל שֶׁהוּא אָסוּר בְּשַׁבָּת, וְכֹאשֶׁר לֹא מוֹצֵאת מְקוֹם לְשֵׁרוֹת שָׁם, הִיא בּוֹרַחַת, כְּמוֹ הַשְּׁפָחָה שֶׁל אֲבֵרָהּ שֶׁנֶּאֱמַר בָּהּ: "מִפְּנֵי שָׂרִי גְבֵרְתִי אֲנִי בְּרַחַת". מְחוּל עָלָיו נֶאֱמַר: "שֶׁל נְעֻלָּךְ מֵעַל רִגְלֶיךָ", נֵעַל מִטַּנֵּף שֶׁל טַפָּה סְרוּחָה, כִּי הַמְּקוֹם אֲשֶׁר אַתָּה עוֹמֵד עָלָיו אֲדַמַּת קֹדֶשׁ הוּא, זֶה שַׁבָּת, וְעָלָיו אוֹמְרַת הַשְּׂכִינָה: "פִּשְׁמֵתִי אֶת בְּתַנְתִּי אֵיכְכָה אֶלְבָּשְׁנָה, רַחֲצֵתִי אֶת רִגְלֵי אֵיכְכָה אִטְנַפִּים", וּמִפְּנֵי זֶה צָרִיךְ בֶּן אָדָם בְּשַׁבָּת לְשַׁנּוֹת בְּלְבוּשִׁים, בְּנֵר וּבִמְאֻכָּלִים, וְצָרִיךְ לְהִיּוֹת מוֹסִיף מֵחַל עַל הַקֶּדֶשׁ, וְכֹל הַמוֹסִיף, מוֹסִיפִים לוֹ נֶפֶשׁ יִתְרָה בְּשַׁבָּת, וְכֹל הַגּוֹרֵעַ מִפְּסִידִים לוֹ אוֹתָהּ נֶפֶשׁ יִתְרָה חֵם וְשָׁלוֹם וְכֹל הַמוֹסִיף, מוֹסִיפִים לוֹ נֶפֶשׁ יִתְרָה בְּשַׁבָּת.

כשהנך מקדיש דקה בלבד ללמוד דף זהר ומצטרף ל-250.000 לומדי הזוהר הקדוש נחשב כאלו אתה מסיים 250.000 פעמים כל ספר הזוהר!!! - ויתקבלו תפלותיך ומשאלות לבך, כי התנאי לקבלת התפלות וקריאת שמע הוא למוד בזוהר כל יום (תיקוני' תיקון מ"א). על כן כל אדמו"ר, ראש ישיבה, רב עיר, רב שכונה, רב בית מדרש, מגיד שיעור של דף היומי, מלמד תינוקות של בית רבן טהורים, יקח בחשבון איזה נחת רוח הוא יכול לעשות להקב"ה, ולהציל את עם ישראל מכל הצרות בלומדו זוהר הקדוש דקה אחת עם הצבור, וכך כל עם ישראל יכנסו בתבת נח, וינצלו ממלחמת גוג ומגוג, כמו שכתב הזוה"ק, רבי חיים וויטאל, והרמח"ל ז"ע, ועיין עוד "אור הזוהר".

פתיחה אליהו הנביא

לקבלת התפלה. (עבודת הקודש מורה באצבע סוף סימן י'). והרי"ח הטוב כתב, שבאמירתה מסוגל לברור ניצוצי הקדושה (בא"ח, פ' בהר סוף ההקדמה).

כתב הרמ"ק: טוב לומר תפלת פתח אליהו זכור לטוב הנזכרת בריש ספר תיקוני הזוהר (סדר רבי שבתאי מראשקוב). וכתב החיד"א, אשר קבלו רבנן קדישי, שהיא מסגלת

פְּתַח אֱלֹהֵי הַנְּבִיא זְכוֹר לְטוֹב וְאָמַר. רבוֹן הָעוֹלָמִים שְׂאֵתָה הוּא אֶחָד לְבָד, וְלֹא בְּחֻשְׁבוֹן הַמְּסַפְּרִים. אֵתָה הוּא עֲלִיּוֹן מֵעַל כָּל הָעֲלִיוֹנִים, נִעְלָם מֵעַל כָּל נִעְלָמִים. וְאִין מַחְשְׁבָה או תְּפִיסָה בְּךָ לְהַשִּׁיגְךָ כָּלֵל. אֵתָה הוּא שְׁהוֹצֵאת וְגַלִּיתָ עֶשֶׂר תְּקוּנִים, וְקוֹרְאִים לָהֶם עֶשֶׂר סְפִירוֹת, לְהַנְהִיג בָּהֶם עוֹלָמוֹת סְתוּמִים שְׂאִינָם נְגָלִים וְעוֹלָמוֹת הַנְּגָלִים. וּבָהֶם אֵתָה מְתַכְּסֶה מְבַנֵּי אָדָם, וְאֵתָה הוּא שְׁקוֹשֵׁר אוֹתָם וּמַיְחֵד אוֹתָם. וּמְפַנֵּי שְׂאֵתָה מִבְּפָנִים, כָּל מִי שְׂמַבְדִּיל וּמַפְרִיד אֶחָד מִחֻבְרוֹ, מֵאלוֹ עֶשֶׂר סְפִירוֹת, נִחְשָׁב לוֹ כְּאלוֹ הוּא מַפְרִיד בְּךָ. וְאלוֹ עֶשֶׂר סְפִירוֹת, הֵם הוֹלְכִים כְּסֻדְרָם, אֶחָד אַרְוֶה, וְאֶחָד קֶצֶר, וְאֶחָד בִּינוּנִי. וְאֵתָה הוּא שְׂמַנְהִיג לָהֶם. וְאִין מִי שְׂמַנְהִיג לָךְ, לֹא מִלְמַעְלָה וְלֹא מִלְמַטָּה וְלֹא מִכָּל צַד שְׁהוּא. לְבוֹשִׁים תְּקַנֶּת לָהֶם, שְׂמֵהֶם פּוֹרְחִים נְשָׁמוֹת לְבַנֵּי אָדָם, וְכַמָּה גּוֹפִים תְּקַנֶּת לָהֶם, שְׂנַקְרָאוֹ גּוֹפִים כָּלִפִּי הַלְבוּשִׁים שְׂמַכְסִים עֲלֵיהֶם, וְנַקְרָאִים בְּתַקּוּן הַזֶּה. הַחֶסֶד זְרוּעַ יְמִין. גְּבוּרָה זְרוּעַ שְׂמָאל. תְּפָאֶרֶת כְּנָגֵד הַגּוֹף. נִצְחַ וְהוֹד כְּנָגֵד שְׁנֵי רַגְלָיִם. יְסוּד – שְׁלִימוֹת הַגּוֹף, וְהוּא אוֹת בְּרִית קוֹדֶשׁ. מְלָכוּת נַקְרָאת פֶּה, תוֹרָה שְׂבַעַל פֶּה קוֹרְאִים לָהּ. מִדַּת הַחֻכְמָה הִיא הַמַּחַת, הִיא הַמַּחְשְׁבָה שְׂבַפְנִים. מִדַּת הַבִּינָה הִיא הַלֵּב, וּבֵה הַלֵּב מְבִין, וְעַל אֵלוֹ שְׁנֵיהֶם [הַחֻכְמָה וְהַבִּינָה] נֶאֱמַר, הַנְּסַתְרוֹת לֵה' אֱלֹקֵינוּ. כְּתוּר עֲלִיּוֹן, הוּא כְּתוּר מְלָכוּת, וְעֲלִיוֹ נֶאֱמַר מְגִיד

מראשית אחרית, והוא הראש שמניחים עליו תפלין, ובנשמה הפנימית מאיר שם אות יוד ואות הא ואות ואו ואות הא, שהוא דרך אצילות, והוא משקה את האילן בזרועותיו וענפיו, כמים שמשקים את האילן, ומתרבה ומתגדל באותה ההשקאה.

רבוץ העולם, אתה הוא עליון על כל העליונים, וסבת כל הסבות, ואתה משקה את הספירות שנקראים אילן, בנביעת המעין, ואותו אור המעין הוא כנשמה לגוף, שהוא חיים לגוף. ובה אין דמיון, ואין דמות מכל הספירות והנבראים הפנימיים והחיצוניים. ובראת שמים וארץ. והוצאת מהם שמש, וירח, וכוכבים ומזלות. ובארץ בראת אילנות ודשאים, וגן עדן, ועשבים, וחיות ועופות ודגים ובהמות ובני אדם. להפיר ולהודיע בהם עליונים, ואיך יתנהגו בהם עליונים ותחתונים, ואיך נכרים ונודעים עליונים ותחתונים, ואין מי שיודע ומשיג באין סוף ברוך הוא כלל. ובלעדי אורו יתברך, אין יחוד בעליונים ותחתונים, ואתה נפר ונודע אדון על כלם, ולכל ספירה לכל אחד יש שם ידוע, ובשמות הספירות נקראים המלאכים. ואתה אין לך שם ידוע, שאתה הוא ממלא ומחיה את כל הספירות הנקראים בשמות. ואתה הוא המשלים וממלא את כולם וכאשר אתה מסיר את השפעתך מהם, ישארו כל השמות כגוף בלי נשמה. אתה הוא חכם ולא על ידי החכמה הידועה בספירות, אתה הוא מבין ולא על ידי הבינה הידועה בספירות. אין לך מקום קבוע וידוע, אלא הנהגתך להודיענו תקיפה וחזקה לבני אדם. ולהראות להם איך מתנהג העולם בדין וברחמים, שהם צדק ומשפט כפי מעשי בני אדם. דין הוא הגבורה. משפט הוא העמוד האמצעי. צדק היא המלכות הקדושה. מאזני צדק, שני עמודי האמת. הין צדק, היא אות ברית. הכל להראות

איך מתנהג העולם אבל לא שיש לה צדק הידוע שהוא דין ולא משפט הידוע שהוא רחמים, ולא מכל אלו המדות כלל.

קום רבי שמעון ויתחדשו סודות עליונים על ידך שהרי רשות נתנה לה לגלות רזים נסתרים על ידיך, מה שלא נתן רשות לגלות לשום בן אדם עד עתה. קם רבי שמעון פתח ואמר: לה ה' הנהגות הגדולה, חסד והגבורה, והתפארת, והנצח, וההוד. כי כל – יסוד, בשמים ובארץ. לה ה' הממלכה – מלכות. והמתנשא לכל לראש. עליונים שמעו, אלו ישני חברון, והרועה הנאמן, התעוררו משנתכם. "הקיצו ורננו שוכני עפר", הם אלו אותם הצדיקים, שהם מחלק השכינה שנאמר בה, "אני ישנה ולבי ער", ואינם קרויים מתים אלא ישנים, ובשביל זה נאמר בהם, "הקיצו ורננו" וגו', משה הרועה הנאמן, אתה והאבות. התעוררו לשמח ולעורר את השכינה שהיא ישנה בגלות, שעד עתה, הצדיקים כלם רדומים, ושינה בעיניהם. מיד נתנה השכינה שלש קולות, לנגד הרועה הנאמן, ואמרת לו: קום הרועה הנאמן. שהרי עליך נאמר "קול דודי דופק", אצלי בארבע אותיות שלו, ויאמר בהם בכחם, פתחי לי אחותי רעייתי יונתי תמתי". שהרי כתוב: "תם עונך בת ציון לא יוסיף להגלותך" שהרי ראשי מלא טל ומדוע מלא טל? אלא אמר הקדוש ברוך הוא, את השכינה חשבת, שמיום שנחרב בית המקדש, שעליתי לבית המקדש של מעלה, ועליתי לישובי – ירושלים של מעלה? אין זה כף, שבאמת לא עליתי לביתי כל זמן שאת בגלות! הרי לה סימן, "שראשי נמלא טל" והא היא השכינה בגלות, השלמות שלה והחיים שלה הוא בסוד טל, וזה הוא סוד אות יו"ד אות ה"א אות נא"ו ואות ה"א היא השכינה שאינה בחשבון ט"ל, אלא אות יוד אות הא ואות נא"ו עלים האותיות לחשבון ט"ל, שהשם הזה ממלא את השכינה

ממעין הנובע של כל המקורות העליונים, מיד קם הרועה הנאמן והאבות הקדושים עמו. עד כאן סוד היחוד.

ויהי רצון מלפני ה' העתיק יומין הקדוש מכל הקדושים ונסתר מכל הנסתרים נעלם מהכל. שיתמשך טל העליון ממנו להשפיע ולמלאות הראש של זעיר אנפין ולהמשיך שפע לשדה תפוחין הקדוש בהארת פנים ברצון ובשמחת הכל. ויתמשך מלפני ה' "העתיק יומין הקדוש מכל הקדושים, ונסתר מכל הנסתרים נעלם מהכל. רצון ורחמים חז, וחסד, בהארה עליונה, ברצון, ושמחה, עלי ועל כל בני ביתי, ועל כל הקרובים אלי, ועל כל ישראל עמו. ויפדה אותנו מכל הצרות הרעות שבאות לעולם, ויכין וינתן לנו מזון ופרנסה טובה בלי צרה ומצוקה, מהמזל העליון, שכל המזונות ממנו משתלשלים. ויצילנו מעין הרע, ומחרב מלאך המות, ומהדין של גיהנום. ויתן לנו, ולכל נפשותנו, חן וחסד, וחיים ארכים, ומזונות ברווח, ורחמים, מלפניו, אמן כן יהי רצון. אמן ואמן.

אמר רבי שמעון, הרימותי ידי בתפלות, למעלה שכאשר הרצון העליון למעלה למעלה, עומד על אותו הרצון שלא נודע ולא נתפס כלל לעולם. הראש הסתום ביותר למעלה ואותו הראש הוציא מה שהוציא, ולא נודע, והאיר מה שהאיר, והכל בהעלם. ורצון המחשבה העליונה, לדרף אחריו לקבל הארה ממנו. כעין מסך אחד נפרס, ומתוך אותו המסך על ידי רדיפת זו המחשבה העליונה מגיע ולא מגיע עד אותו המסך ומזה האיר מה שהאיר וכשקבלה אותה המחשבה העליונה היה עתיק מאיר באור סתום שלא נודע וזו המחשבה לא ידע ואינו משיג גודל האור, אז הכה אותו האור שהוא סוד המחשבה שלא נודעה הכה בהארת מסך העומד והאיר ממה שאינו ידוע ומשג, ולא נודע ולא התגלה

ואז זה האור של המחשבה שלא נודעה הכה פעם ב' בהארת המסך העומד ועל ידי זה האירו כולם כאחד ונעשו ונתקנו תשעה היכלות ואלו ההיכלות אינם אורות ואינם בבחינת רוח ואינם בבחינת נשמות ולא יש מי שעומד בהם בבחינת חיה. הרצון של כל תשע האורות, שעומדים כלם בכח המחשבה שהוא אחד מהם בחשבונם כולם רוצים לרדף אחריהם בזמן שעומדים במחשבה ואינם משיגים אותו ולא נודע להם כלל ואלו לא קימים לא ברצון ולא במחשבה העליונה תופסים בה מעט הארה ולא תופסים. באלו נמצאים כל סודות האמונה וכל אותם האורות מסוד המחשבה העליונה, משם ולמטה כולם נקראים בערכם אין סוף. עד כאן מגיעים האורות בדקות ולא מגיעים, ולא נודעים מהותם, אין כאן השגה של רצון ולא השגה של מחשבה כאשר מאירה המחשבה ולא נודע לו מי מאיר אז מתלבש ונעלם בתוך בינה ומאירים למי שראוי להאיר ומתחבר זה עם זה עד שנכללים ונחשבים כולם לאחד ובסוד הקרבן כאשר עולה עשן הקטרת, כולם נקשרים זה בזה ומאירים זה בזה, אז עומדים כולם בסוד עליה והמחשבה עולה ומתעטרת באין סוף. זה האור שמאירה ממנו מחשבה עליונה (שלא נודע בה כלל) נקרא אין סוף וממנו נמצא ונאצל ומקיים ומאיר למי שמאיר ועל סוד זה הכל עומד, אשרי וזך חלקם של הצדיקים בעולם הזה ובעולם הבא.